

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu • Yritykset • 2026:20

Toimintamalleja yrittäjyyden edistämiseen

Opit ja suositukset verrokkimaista

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2026:20

Toimintamalleja yrittäjyyden edistämiseen

Opit ja suositukset verrokkimaista

Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto,
Hanna Koskela (Forefront Oy)

Työ- ja elinkeinoministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for your own personal use. Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-327-881-3

ISSN pdf: 1797-3562

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Toimintamalleja yrittäjyyden edistämiseen Opit ja suositukset verrokkimaista

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2026:20		Teema	Yritykset
Julkaisija	Työ- ja elinkeinoministeriö		
Tekijät	Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela		
Yhteisötekijä	Forefront Oy		
Kieli	suomi	Sivumäärä	176
Tiivistelmä	<p>Yrittäjyys on keskeinen tekijä talouskasvun, tuottavuuden ja työllisyyden vahvistamisessa sekä elinkeinorakenteen uudistumisessa. Suomessa talouskasvu on ollut useiden vuosien ajan verrokkimaita hitaampaa. Samalla käynnissä on merkittävä yrittäjyyteen liittyvä rakenteellinen muutos, mikä luo paineita uudistaa yrittäjyyteen liittyviä rakenteita ja toimintamalleja.</p> <p>Selvityksessä tarkasteltiin, millaisia yrittäjyyttä edistäviä toimintamalleja on kehitetty Suomen verrokkimaissa ja missä määrin näitä toimintamalleja voidaan soveltaa Suomen toimintaympäristöön.</p> <p>Selvitys toteutettiin vaiheittaisena prosessina, jossa yhdistettiin kansainvälinen vertailu ja laaja kansallinen sidosryhmäosallistaminen. Kirjallisuuskatsauksen, kyselyn ja asiantuntijakeskustelujen avulla tunnistettiin noin 40 yrittäjyyttä edistävää toimintamallia Alankomaista, Ruotsista, Tanskasta ja Virossa, joista kymmenen valittiin tarkempaan analyysiin.</p> <p>Selvityksessä annetaan seitsemän suositusta. Keskeisin suositus on käynnistää parlamentaarinen, hallituskaudet ylittävä ohjelma yrittäjyyden pitkäjänteiseksi edistämiseksi. Sen rinnalla suositellaan toimia yrittäjyyteen kannustavan verotuksen ja sääntelyn kehittämiseksi, yrittäjyyden ja palkkatyön yhteensovittamiseksi sekä pk-yritysten rahoituksen ja kansainvälistymisen edellytysten vahvistamiseksi.</p>		
Asiasanat	yritykset, elinkeinot, yrittäjyys, yrittäjyyspolitiikka, yritysrahoitus, yrittäjyyskasvatus, innovaatiopolitiikka, kehittämistuki, yrityspalvelut, yritysverotus, sääntely		
ISBN PDF	978-952-327-881-3	ISSN PDF	1797-3562
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-881-3		

Modeller för att främja entreprenörskap Lärdomar och rekommendationer från jämförelseländer

Arbets- och näringsministeriets publikationer 2026:20	Tema	Företag
Utgivare	Arbets- och näringsministeriet	
Författare	Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela	
Utarbetad av	Forefront Oy	
Språk	finska	Sidantal 176
Referat	<p>Entreprenörskap är en central drivkraft för ekonomisk tillväxt, produktivitet och sysselsättning. I Finland har den ekonomiska tillväxten under flera år varit långsammare än i jämförbara länder. Samtidigt pågår en betydande strukturell förändring kopplad till entreprenörskap, vilket skapar behov av att förnya de strukturer och verksamhetsmodeller som påverkar företagandet.</p> <p>I utredningen analyserades vilka modeller för att främja entreprenörskap som har utvecklats i Finlands jämförelseländer och i vilken utsträckning dessa kan tillämpas i den finländska kontexten. Utredningen genomfördes som en stegvis process där internationell jämförelse kombinerades med ett brett nationellt deltagande av intressenter. Genom en litteraturoversikt, enkät och expertdiskussioner identifierades cirka 40 modeller för att främja entreprenörskap i Nederländerna, Sverige, Danmark och Estland, varav tio valdes ut för en mer fördjupad analys.</p> <p>Utredningen innehåller sju rekommendationer. Den viktigaste rekommendationen är att inleda ett parlamentariskt program som sträcker sig över regeringsperioder för att långsiktigt främja entreprenörskap. Därutöver rekommenderas åtgärder för att utveckla beskattning och reglering som uppmuntrar entreprenörskap, att bättre förena företagande och lönearbete samt att stärka förutsättningarna för finansiering och internationalisering av små och medelstora företag.</p>	
Nyckelord	företag, näringsgrenar, entreprenörskap, företagsamhetspolitik, företagsfinansiering, innovationspolitik, företagsamhetsfostran, företagstjänster, företagsbeskattning, reglering	
ISBN PDF	978-952-327-881-3	ISSN PDF 1797-3562
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-881-3	

Models for promoting entrepreneurship Lessons and recommendations from benchmark countries

---

Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2026:20   **Subject**   Enterprises

Publisher   Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland

---

Author(s)   Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela

Group author   Forefront Oy

Language   Finnish   **Pages**   176

Abstract   Entrepreneurship is a key driver of economic growth, productivity, and employment, as well as of the renewal of the economic structure. In Finland, economic growth has lagged behind that of peer countries for several years. At the same time, a significant structural shift related to entrepreneurship is underway, creating pressure to reform the structures and operating models that shape entrepreneurial activity.

The study examined what kinds of policy models to promote entrepreneurship have been developed in Finland's peer countries and to what extent these models could be applied in the Finnish context. The study was carried out as a phased process combining international benchmarking with broad national stakeholder engagement. Through a literature review, survey, and expert consultations, approximately 40 entrepreneurship-promoting models were identified from the Netherlands, Sweden, Denmark, and Estonia, of which ten were selected for more in-depth analysis.

The study presents seven recommendations. The central recommendation is to launch a parliamentary, cross-government programme to promote entrepreneurship in a long-term manner. In addition, the study recommends measures to develop taxation and regulation that encourage entrepreneurship, to better reconcile entrepreneurship and paid employment, and to strengthen the conditions for SME financing and internationalisation.

Keywords   enterprises, means of livelihood, entrepreneurship, entrepreneurship policy, entrepreneurship education, innovation policy, enterprise financing, business services, company taxation, regulation

---

ISBN PDF   978-952-327-881-3   **ISSN PDF**   1797-3562

URN address   <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-881-3>

Sisältö

Työ ja elinkeinoministeriön esipuhe.....	8
Tiivistelmä.....	10
1 Johdanto.....	18
1.1 Selvityksen tausta ja tavoitteet.....	18
1.2 Selvityksen toteutus.....	20
2 Yrittäjyyden haasteet ja pullonkaulat Suomessa.....	25
2.1 Haasteellisimmat kohderyhmät.....	25
2.2 Yrittäjyyden eri vaiheet.....	26
2.3 Yrittäjyyspolitiikan osa-alueet.....	28
2.4 Yrittäjyyden eri muodot.....	30
2.5 Rahoituksen saatavuus.....	32
2.6 Yrittäjyyden verotus ja sääntely.....	34
2.7 Yrityspalvelut.....	35
2.8 Yrittäjyysosaaminen ja -kulttuuri.....	37
3 Yrittäjyyden edistämisen toimintamallit verrokkimaissa.....	40
3.1 Yleiskuva toimintamalleista.....	40
3.2 Viron yrittäjätili.....	45
3.3 Sääntelyn edistämisen mallit Virossa ja Tanskassa.....	55
3.4 Yrittäjyyden verotus ja Ruotsin verouudistus.....	65
3.5 Aineettomien oikeuksien verokannustimet.....	76
3.6 Mikrolainat Ruotsissa ja Alankomaissa.....	83
3.7 Portfoliotakaus.....	93
3.8 Maksulliset kansainvälistymispalvelut Ruotsissa ja Tanskassa.....	99
3.9 Tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen Ruotsissa.....	108
3.10 Korkeakoulujen yrittäjyysohjelmat Tanskassa ja Virossa.....	112
3.11 Maahanmuuttajien ja naisten yrittäjyyden edistämisen ohjelmat Ruotsissa.....	120
3.12 Tanskan yrittäjyyspaketti.....	131

4	Suosituksset toimintamallien soveltamiseksi Suomeen	134
	Suositus 1: Käynnistetään ja toimeenpannaan parlamentaarinen, hallituskaudet ylittävä ohjelma yrittäjyyden pitkäjänteiseksi edistämiseksi	135
	Suositus 2: Uudistetaan verotusta yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustavaksi	138
	Suositus 3: Luodaan Suomen malli yrittäjyyttä tukevan sääntely-ympäristön kehittämiseksi	140
	Suositus 4: Helpotetaan yrittäjyyden ja palkkatyön yhteensovittamista luomalla Suomen malli Viron yrittäjätalista	143
	Suositus 5: Luodaan kannusteita innovatiiviselle ja kasvuhakuiselle yrittäjyydelle kehittämällä edelleen TKI-toiminnan verokannustimia	145
	Suositus 6: Vahvistetaan mikro- ja pk-yritysten rahoitusta kehittämällä edelleen mikrolainamalleja ja kohdennettuja portfoliotakauksia	148
	Suositus 7: Vahvistetaan pk-yritysten kansainvälistä kasvua hyödyntämällä Tanskan mallin opit kansainvälistymispalveluiden organisoinnista	151
	Liitteet	154
	Liite 1. Asiantuntijakysely: kysymyskohtaiset tulokset graafeina	154
	Liite 2. Tunnistetut yrittäjyyttä edistävät toimintamallit verrokkimaissa	163
	Lähteet	165

TYÖ JA ELINKEINOMINISTERIÖN ESIPUHE

Yrittäjyyden ja sen edistämisen merkitys on yhteiskunnallisesti ja kansantaloudellisesti erittäin suuri, sillä yritykset ja yrittäjät tuovat yhteiskuntaan ja talouteen kasvua, kilpailukykyä, työpaikkoja, toimeentuloa, verotuloja, hyvinvointia, huoltovarmuutta ja alueellista elinvoimaa sekä globaalia liiketoimintaa.

Valtiolta edistää yrittäjyyttä poikkihallinnollisesti useissa ministeriöissä ja politiikkalohkoilla esimerkiksi kasvu-, elinkeino-, innovaatio-, yrittäjyys- ja työllisyyspolitiikalla. Yrittäjyyttä edistetään myös talous-, vero-, koulutus- ympäristö- ja maahanmuuttopolitiikan avulla. Tavoitteena on luoda yrityksille houkutteleva, kilpailukykyinen, vakaa ja ennustettava toimintaympäristö pitkäjänteisesti yli hallituskausien.

Yrittäjyyden edistämisen uudet ja yhteiskunnallisesti vaikuttavat avaukset ovat erittäin tervetulleita ja tarpeellisia Suomeen, sillä noin 20 viime vuoden aikana talouskasvu on ollut heikkoa, ja Suomi on selvästi jäljessä useista muista maista, muut Pohjoismaat mukaan lukien. Suomi tarvitsee talouskasvua, jotta voimme turvata hyvinvointiyhteiskunnan ja vastata myös tuleviin haasteisiin. Vuodesta 2007 alkaen Suomen bruttokansantuote (BKT) ei ole kasvanut merkittävästi, ja talous on kärsinyt useista kriiseistä, erityisesti vuodesta 2020 lähtien. Suomen tuottavuuden kasvu on ollut viime vuosina hidasta verrattuna muihin teollisuusmaihin. Tuottavuuskasvu on keskeinen tekijä talouskasvun edistämässä. Voidaan todeta, että Suomen talouden ja tuottavuuden kasvu kärsivät tällä hetkellä menetetyistä vuosikymmenistä.

Suomen kasvun, kilpailukykyyn ja menestymisen vahvistamiseksi on välttämätöntä löytää uusia ratkaisuja ja keinoja yrittäjyyden edistämässä. Tätä taustaa vasten tämä selvitys on kartoittanut verrokkimaissa käyttöön otettuja yrittäjyyttä edistäviä eri malleja sekä niiden soveltumista Suomeen. Selvitys rajattiin koskemaan valtiovallan vastuulla olevia politiikkatoimia Alankomaissa, Ruotsissa, Tanskassa sekä Virossa. Selvityksen työote oli eteenpäin katsova, myös tulevaa hallitusohjelmaa ja sen valmisteluja tukemaan suunnattu. Selvityksessä esitetyt suositukset ovat tekijöiden omia näkemyksiä.

Uskon, että tämä selvitys tarjoaa uutta tietoa, näkökulmia ja inspiraatiota yrittäjyyden edellytysten vahvistamiseen kansainvälisten toimintamallien pohjalta

sekä tukee uusien ratkaisujen kehittämistä ja mallien luomista sekä käyttöönottoa Suomessa myös yli hallituskausien.

Työ- ja elinkeinoministeriön puolesta kiitän lämpimästi 4FRONTin tiimiä erinomaisesti toteutetusta, monipuolisesta ja asiantuntevasta työstä sekä merkittävästä panoksesta hankkeen eri vaiheissa. Suurkiitokset myös kaikille hankkeeseen osallistuneille asiantuntijoille ja sidosryhmille – osallistumisenne on ollut arvokasta ja merkityksellistä läpi koko selvitystyön.

Suuri kiitos työhön sitoutuneelle, aktiiviselle ja näkemykselliselle ohjausryhmälle, johon kuuluivat Business Finlandista senior advisor Annu Kotiranta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:sta johtava asiantuntija Jari Huovinen, Finnvera Oyj:stä pääekonomisti Mauri Kotamäki, Suomen startup-yhteisöstä pääekonomisti Youssef Zad ja ekonomisti Amir Hassan, Suomen Yrittäjät SY:stä johtava ekonomisti Petri Malinen, valtioneuvoston kansliasta johtava asiantuntija Kimmo Hyrsky sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä teollisuusneuvos Mikko Huuskonen (ohjausryhmän varapuheenjohtaja), johtava asiantuntija Anne Pesola ja neuvotteleva virkamies Jaana Valkokallio. Lämmin kiitos myös EK:n Alex Tuomiselle panoksesta ohjausryhmän työskentelyssä sekä Yrittäjyyden neuvottelukunnalle ja Valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmälle näkemyksellisestä ja sitoutuneesta työskentelystä laajennetussa ohjausryhmässä.

Kesäkuussa 2026

Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, ohjausryhmän puheenjohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö, Innovaatiot ja yritysrahoitusosasto

TIIVISTELMÄ

Tausta ja tavoite

Yrittäjyys on keskeinen tekijä talouskasvun, tuottavuuden ja työllisyyden vahvistamisessa sekä elinkeinorakenteen uudistumisessa. Suomessa talouskasvu on ollut useiden vuosien ajan verrokkimaita hitaampaa, ja samalla yrityssectän uusiutuminen sekä kasvuyritysten synty ovat olleet kansainvälisesti vertailten vaatimattomia. Yrittäjyyspolitiikalla pyritään vastaamaan näihin haasteisiin edistämällä yritysten perustamista, kasvua ja kansainvälistymistä sekä parantamalla yrittäjyyden yleisiä toimintaedellytyksiä.

Samalla yrittäjyyden toimintaympäristö on murroksessa. Yrittäjyyden muodot monipuolistuvat, yrittäjyyden ja palkkatyön rajapinnat muuttuvat ja kansainvälinen kilpailu yrityksistä, osaajista ja investoinneista kiristyy. Monet yrittäjyyden keskeiset pullonkaulat liittyvät edelleen rahoituksen saatavuuteen, verotukseen, sääntelyyn, osaamiseen ja yrityspalveluiden toimivuuteen.

Tässä selvityksessä tarkasteltiin, millaisia yrittäjyyttä edistäviä toimintamalleja on kehitetty Suomen verrokkimaissa ja missä määrin näitä toimintamalleja on mahdollista soveltaa Suomen toimintaympäristöön. Tarkastelun kohteena olivat erityisesti sellaiset politiikkatoimet ja ohjelmat, joilla on pyritty poistamaan yrittäjyyden keskeisiä esteitä, vahvistamaan kasvuyrittäjyyttä sekä tukemaan yritysten kansainvälistymistä.

Selvityksen toteutus

Selvityksen lähtökohtana oli valituissa verrokkimaissa (Alankomaat, Ruotsi, Tanska, Viro) toteutettujen yrittäjyyden edistämisen toimintamallien kartoitus ja mallien soveltuvuuden arviointi Suomeen. Selvityksessä ei toisin sanoen toteutettu kattavaa yrittäjyyden haasteiden ja pullonkaulojen analyysia eikä selvitystehtävän puitteissa ollut mahdollista yksityiskohtaisesti arvioida mallien vaikutuksia.

Selvitys toteutettiin vaiheittaisena osallistavana prosessina, jonka yhteydessä kerättiin yrittäjyyden keskeisiltä toimijoilta näkemyksiä kyselyn, asiantuntija-

haastattelujen sekä työpajojen avulla. Työn ensimmäisessä vaiheessa kartoitettiin kansainvälisiä yrittäjyyttä edistäviä politiikkatoimia ja ohjelmia kirjallisuuskatsauksen, kyselyn sekä asiantuntijakeskustelujen kautta. Tämän kartoituksen perusteella tunnistettiin noin 40 erilaista toimintamallia Suomen verrokimaista. Seuraavassa vaiheessa toimintamalleja priorisoitiin tarkempaa analyysia varten, ja niiden joukosta valittiin kymmenen mallia syvällisempään tarkasteluun. Tämän jälkeen kymmenen mallin tarkastelun pohjalta laadittiin seitsemän konkreettista suositusta toimintamallien soveltamiseksi Suomeen. Seuraavassa on kuvattu tiivistetysti suositukset ja niiden keskeinen sisältö.

Suositus 1: Käynnistetään ja toimeenpannaan parlamentaarinen, hallituskaudet ylittävä ohjelma yrittäjyyden pitkäjänteiseksi edistämiseksi

Yrittäjyyden keskeinen rooli talouskasvussa sekä käynnissä oleva merkittävä yrittäjyyteen liittyvä rakenteellinen muutos luovat paineita uudistaa yrittäjyyteen liittyviä rakenteita esimerkiksi verotuksen, sosiaaliturvan, kannustimien, rahoituksen ja sääntelyn näkökulmista. Monet näistä kehittämiskohteista ovat luonteeltaan pitkäjänteisiä ja poliittisesti haastavia, minkä vuoksi niiden edistäminen yksittäisten hallituskausien aikana on usein vaikeaa. Tanskan yrittäjyysohjelma tarjoaa hyvän esimerkin siitä, miten yrittäjyyspolitiikkaa voidaan vahvistaa parlamentaarisella, yli hallituskausien ulottuvalla yhteistyöllä.

Suosituksena esitetään parlamentaarisen prosessin käynnistämistä, jonka tuloksena Suomessa laaditaan ja toimeenpannaan Tanskan esimerkin kaltainen hallituskaudet ylittävä yrittäjyysohjelma. Kyse on selvityksen keskeisestä ja läpileikkaavasta suosituksesta, johon on mahdollista linkittää muut suositukset tai niiden osat. Parlamentaarinen ohjelma toimii vipuvartena ja ”sateenvarjona”, jonka avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista haasteelliseksi koettuja yrittäjyyden rakenteellisia pullonkauloja, jotka edellyttävät laaja-alaista poliittista sitoutumista ja useiden politiikkasektoreiden samanaikaista kehittämistä.

Tanskan ohjelman tavoin toimenpiteille tulisi määritellä selkeät vastuutahot, aikataulut, mahdolliset budjettivaikutukset sekä seuranta- ja arviointimittarit.

Suositus 2: Uudistetaan verotusta yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustavaksi

Verotus on keskeinen yrittäjyyden toimintaympäristöä muovaava politiikkaväline. Verotuksen avulla voidaan vaikuttaa yritysten investointipäätöksiin, pääomittamiseen, omistajuuden pitkäjänteisyyteen sekä yritysten kasvu- ja työllistämisedellytyksiin. Yrittäjyyden verotuksen kehittämisessä voidaan verrokkimaatarkastelun pohjalta tunnistaa kolme keskeistä yleisempää tavoitetta, joihin liittyviä toimintamalleja ja uudistuksia on verrokkimaissa toteutettu.

Ensinnäkin verotuksen tulisi olla ennakoitavaa ja hallinnollisesti selkeää. Yritysten ja yrittäjien päätöksenteossa ratkaisevaa ei usein ole pelkästään veroste, vaan verojärjestelmän ennustettavuus, neutraalisuus ja hallinnolliset kustannukset. Toiseksi verotuksen tulisi tukea investointeja, pääomittamista ja pitkäjänteistä omistajuutta. Verotuksella voidaan vaikuttaa siihen, kuinka houkuttelevaa yrityksille on investoida, kasvattaa omaa pääomaa ja kehittää liiketoimintaa pitkäjänteisesti. Kolmanneksi verotuksen tulisi vähentää omistajayrittäjän tulonmuodostukseen liittyviä kannustinvääristymiä. Nykyjärjestelmässä rajanveto palkkatulon, osinkotulon ja luovutusvoittojen välillä voi vaikuttaa yrittäjän päätöksiin tavalla, joka ei aina ole liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Verotuksen uudistaminen yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustavaksi on laaja ja poliittisesti herkkä kokonaisuus, johon liittyy useita taloudellisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia. Tämän vuoksi suositellaan, että yrittäjyyden verotusta koskevat tarkemmat uudistukset valmistellaan osana parlamentaarista yrittäjyysohjelmaa (ks. suositus 1), jolloin keskeisiin linjauksiin voidaan hakea laajaa poliittista sitoutumista yli hallituskausien.

Valmistelussa tulisi tarkastella kokonaisuutena erityisesti omistajayrittäjyyden verotusta, yritysten voittojen jakamiseen liittyviä kannustimia, investointien ja pääomittamisen verokohtelua sekä sukupolvenvaihdoksiin ja omistusjärjestelyihin liittyviä kysymyksiä. Samalla on tärkeää varmistaa, että mahdolliset uudistukset ovat veropohjan kannalta kestäviä ja hallinnollisesti selkeitä.

Suositus 3: Luodaan Suomen malli yrittäjyyttä tukevan sääntelyympäristön kehittämiseksi

Yksi keskeinen haaste yrittäjyyden toimintaympäristössä liittyy sääntelyn ennakoitavuuteen ja yrittäjyysvaikutusten huomioimiseen päätöksenteossa. Yritykset kohtaavat ajoittain sääntelyyn liittyviä pullonkauloja, tulkinnanvaraisuutta ja hitaita prosesseja, jotka voivat hidastaa investointeja ja vaikeuttaa uusien liiketoimintamallien markkinoillepääsyä.

Suomesta puuttuu pysyvä, vahvalla mandaatilla toimiva ja systemaattisesti sääntelyn pullonkauloja tunnistava sekä niiden purkamista edistävä rakenne. Lisäksi kokeileva ja ennakoiva sääntelyn kehittäminen – esimerkiksi sääntelyn hiekkalaatikoiden kautta – ei ole toistaiseksi vakiintunut osaksi suomalaista sääntelykulttuuria.

Selvityksessä tarkastellut verrokkimaat tarjoavat tästä Suomelle kaksi hyvää esimerkkiä. Viron Accelerate Estonia -malli edustaa kokeilevaa lähestymistapaa, jossa uusia teknologioita ja liiketoimintamalleja voidaan testata sääntelyympäristössä joustavasti ja valvotusti – ja reagoida uusiin ilmiöihin ennen kuin sääntelyesteet muuttuvat pysyviksi investointien esteiksi. Danish Business Regulation Forum toimii puolestaan Tanskassa pysyvänä ja institutionaalisesti vahvana foorumina, joka tunnistaa yritysten kokemia sääntelyesteitä ja laatii hallitukselle konkreettisia ehdotuksia hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Käytännössä suositus jakautuu kahteen toisiaan täydentävään toimenpiteeseen. Suosituksena 3a esitetään Tanskan mallin kaltaisen pysyvän yrittäjyyden sääntelyfoorumin perustamista. Foorumin tehtävänä olisi erityisesti tunnistaa ja priorisoida yritysten kohtaamia sääntelyesteitä, arvioida sääntelyn yritysvaikutuksia systemaattisesti ja ennakoivasti sekä laatia hallitukselle konkreettisia esityksiä hallinnollisen taakan keventämiseksi ja ylisääntelyn ehkäisemiseksi. Rakenteellisesti foorumi voisi rakentua nykyisen yrittäjyyden neuvottelukunnan yhteyteen, mutta vahvemmalla asemalla, mandaatilla ja resursoinnilla.

Suosituksena 3b esitetään Viron Accelerate Estonia -mallin kaltaisen kokeilualustan (sääntelyn hiekkalaatikkomallin) kehittämistä. Kokeilualustan tehtävänä olisi mahdollistaa rajatut ja valvotut kokeilut uusille teknologioille ja liiketoimintamalleille, testata sääntelyn soveltuvuutta, tunnistaa muutostarpeita sekä tuottaa tietoa lainsäädännön kehittämiseksi erityisesti nopeasti muuttuvilla aloilla.

Suositus 4: Helpotetaan yrittäjyyden ja palkkatyön yhteensovittamista luomalla Suomen malli Viron yrittäjätilitystä

Työmarkkinoiden murros, alustatalouden kasvu ja itsensä työllistämisen yleistyminen ovat hämärtäneet palkkatyön ja yrittäjyyden välistä rajanvetoa. Nykyinen järjestelmä on kuitenkin monilta osin rakennettu selkeän palkkatyön ja yrittäjyyden erottelulle.

Viron yrittäjätili on innovatiivinen ja Virossa toimivaksi osoittautunut malli yrittäjyyden ja palkkatyön rajapinnan selkeyttämiseen. Viron mallissa yksityishenkilö voi harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa erityisen pankkitilin kautta ilman erillisen yrityksen perustamista. Kaikki tilille tulevat maksut rekisteröityvät automaattisesti, ja pankki tilittää niistä verot suoraan valtiolle. Verotus on yksinkertaistettu: yrittäjä maksaa liikevaihdosta kiinteän veron (tällä hetkellä 20 prosenttia), jolloin erillistä kirjanpitoa tai veroilmoitusta ei yleensä tarvita.

Suomen olosuhteisiin sovitettu yrittäjätilymalli voisi helpottaa yrittäjyyden aloittamista ja madaltaa kynnystä kokeilla yritystoimintaa erityisesti sivutoimisesti. Malli voisi tarjota yksinkertaisen ja läpinäkyvän tavan harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa ilman erillisen yrityksen perustamista tai monimutkaisia hallinnollisia velvoitteita. Viron yrittäjätilyn mukaisen mallin käyttöönotto ei kuitenkaan sellaisenaan ole suoraan mahdollista ilman merkittäviä muutoksia esimerkiksi verotukseen ja sosiaaliturvajärjestelmään. Näin ollen tarkempi valmistelu olisi perusteltua toteuttaa osana suosituksissa 1 ja 2 kuvattuja laajempia yrittäjyyspolitiikan kehittämistoimia.

Suositus 5: Luodaan kannusteita innovatiiviselle ja kasvuhakuiselle yrittäjyydelle kehittämällä edelleen TKI-toiminnan verokannustimia

Yrittäjyyden edistämässä keskeistä on vahvistaa yrittäjien ja kasvuhakuisten yritysten kannusteita investoida uusiin ideoihin, teknologioihin ja liiketoimintamalleihin. Useat selvitykset ovat toisaalta korostaneet suomalaisten yritysten aineettomien investointien matalaa tasoa suhteessa verrokkimaihin.

Suomen nykyisen T&K-verokannustimen hyödyntäminen on osoittautunut monille pk-yrityksille haastavaksi, eikä Suomessa ole toistaiseksi otettu käyttöön niin sanottua innovation box -tyyppistä aineettomien oikeuksien tuloverokannustinta, joita on käytössä useissa EU-maissa.

Kansainväliset kokemukset osoittavat, että hyvin suunnitellut verokannustimet voivat olla tehokas ja laajasti vaikuttava väline TKI-toiminnan aktivoimisessa ja aineettomien investointien vauhdittamisessa erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

Suositus jakautuu kahteen toisiaan täydentävään toimenpiteeseen: Suosituksena 5a esitetään, että nykyistä T&K-verokannustinta selkeytetään ja yksinkertaistetaan erityisesti pk-yritysten näkökulmasta. T&K-verokannustimen hyödyntämistä voidaan edistää kehittämällä ennakkoneuvontaa, ohjeistusta ja hankkeiden arviointia.

Suosituksena 5b esitetään innovaatioboksijärjestelmän käyttöönottoa täydentämään nykyisiä T&K-verokannustimia aineettomien investointien vauhdittamiseksi. Tällainen järjestelmä voisi kannustaa yrityksiä kehittämään ja pitämään immateriaalioikeuksia Suomessa, minkä lisäksi toimintamalli voisi vahvistaa erityisesti teknologiayritysten ja digitaalisten kasvuyritysten toimintaympäristöä. Mahdollisen innovaatioboksijärjestelmän valmistelussa tulisi tehdä perusteellinen ennakoarvio eri toteutusvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista erityisesti pk-yrityksiin.

Suositus 6: Vahvistetaan mikro- ja pk-yritysten rahoitusta kehittämällä edelleen mikrolainamalleja ja kohdennettuja portfoliotakauksia

Pk-yritysten ja erityisesti mikroyritysten rahoituksen saatavuus on noussut esille yhtenä keskeisenä kasvun pullonkaulana. Erityisesti pienissä, alle 50 000 euron lainoissa pankkilainojen saatavuus on usein rajallista, koska hallinnolliset kustannukset, vakuusvaatimukset ja riskinarviointi tekevät tällaisesta rahoituksesta pankkien näkökulmasta suhteellisen heikosti kannattavaa.

Useissa maissa, kuten Virossa, käytössä oleva kansallinen portfoliotakausta tarjoaa tehokkaan ja markkinaehtoisen keinon rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen. Mallissa valtio jakaa pankkien kanssa riskiä koko lainaportfolion tasolla yksittäisten hankkeiden sijaan. Tämä vähentää pankkien riskiä ja voi helpottaa erityisesti pienempien lainojen myöntämistä yrityksille.

Viron portfoliotakausta vastaava malli olisi mahdollista rakentaa myös Suomessa Finnveran kautta – kohdistuen erityisesti pieniin yrityksiin, joilla on rahoitusvaikeuksia. Takausta voidaan tarvittaessa kohdentaa myös alue-, toimiala- tai teemakohtaisesti.

Portfoliotakaustmallin rinnalla toisena mahdollisuutena etenkin mikroyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi on kehittää edelleen mikrolainamalleja. Käytännössä selkein lähtökohta on Finnveran käynnissä olevan mikrolainapilotin jatkokehittäminen verrokkimaiden kokemusten pohjalta.

Suositus 7: Vahvistetaan pk-yritysten kansainvälistä kasvua hyödyntämällä Tanskan mallin opit kansainvälistymispalveluiden organisoinnista

Vienti ja kansainvälistyminen ovat keskeisiä edellytyksiä Suomen talouskasvulle ja tuottavuuden vahvistamiselle. Samalla Suomen viennin rakenne on suhteellisen pienen yritysjoukon varassa, mikä korostaa tarvetta laajentaa vientiyritysten joukkoa ja vahvistaa pk-yritysten kykyä kasvaa kansainvälisesti.

Ruotsin ja Tanskan kokemukset osoittavat, että tuotteistetut ja osin maksulliset kansainvälistymispalvelut voivat parantaa resurssien kohdentumista, vahvistaa yritysten sitoutumista ja tuottaa mitattavaa vaikuttavuutta. Maksullisuus toimii parhaimmillaan strategisena suodattimena: se ohjaa palvelut yrityksille,

joilla on todellinen markkina-avausvalmius, ja kannustaa yrityksiä tekemään harkittuja ja pitkäjänteisiä vientipäätöksiä. Samalla palveluista saatavat tulot voivat vahvistaa ulkomaanverkoston rahoituspohjaa ja mahdollistaa syvällisempien, sektorispesifien palveluiden tarjoamisen.

Suomessa ulkomaanverkoston uudelleenorganisointi vuoden 2026 alusta luo ajankohtaisen mahdollisuuden arvioida palvelumallia uudelleen ja rakentaa selkeämpi ja strategisemmin johdettu kokonaisuus Tanskan Trade Counciliin ja Ruotsin Business Swedenin kokemuksista oppien.

Kansainvälistymispalveluiden kehittämisessä on keskeistä määritellä julkisen lisäarvon kohdentuminen tarkasti. Selkeä rajanveto maksuttoman virkatehtävän, maksullisen palvelun ja yksityisen konsulttitoiminnan välillä on tärkeää palveluiden laadun, kilpailuneutraliteetin ja legitimizeetin varmistamiseksi. Samalla on tärkeää varmistaa, että kotimaan palvelupolku ja asiakasohjaus kohti ulkomaanverkostoa toimii tehokkaasti. Tuotteistettu palvelu sisältää selkeän palvelupolun, ennalta määritellyt palvelupaketit, yhtenäisen hinnoittelulogiikan, yrityksiä koskevat valintakriteerit sekä seurattavat tulostavoitteet. On myös huomioitava, että maksullinen palvelumalli edellyttää korkeatasoista, sektorispesifiä osaamista ja riittäviä henkilöstöresursseja. Ilman riittäviä resursseja riskinä on, että palvelulupaukset jäävät toteutumatta ja yritykset eivät koe saavansa rahoilleen vastinetta.

Uusien palvelumallien käyttöönottoa on mahdollisuus edistää vaiheittain pilottoimalla niitä rajatuilla kohdemarkkinoilla tai toimialoilla. Pilottoimien avulla voidaan kerätä kokemuksia palveluiden toimivuudesta, palveluihin kohdistuvasta kysynnästä sekä mahdollisista kehittämistarpeista ennen mallin laajempaa käyttöönottoa.

1 Johdanto

1.1 Selvityksen tausta ja tavoitteet

Yrittäjyyspolitiikka on keskeinen osa kansallista kasvu-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa. Vaikka yrittäjyyspolitiikan painotukset ja fokus ovat eläneet ajan myötä, kokonaisuutena sen painoarvo on jatkanut kasvuaan alati muuttuvassa yrittäjyyden toimintaympäristössä. Pääministeri Petteri Orpon hallituskaudella (2023–) yrittäjyys on ollut vahvasti esillä, ja syksyllä 2024 hallitus antoi valtioneuvoston periaatepäätöksen yrittäjyydestä. Päätös kokoaa yhteen Suomen tavoitteet ja päämäärät yrittäjyyden edistämiseksi. Periaatepäätös keskittyy strategiaan yrittäjyyden painopistealueisiin ja luo niille poliittisesti linjattavat toimenpide-ehdotukset strategiseen ja pitkäjänteiseen yrittäjyyden edistämiseen eri ministeriöissä yli hallituskausien.

Yrittäjyyspolitiikalla haetaan vastauksia useisiin ajankohtaisiin yhteiskunnan haasteisiin – kuten tuottavuuden ja talouskasvun vauhdittamiseen, työllisyyden vahvistamiseen, elinkeinorakenteen uudistamiseen ja kansainvälisen kilpailukyvyen ja houkuttelevuuden edistämiseen. Suomen kehitys on viime vuosina ollut näissä osa-alueissa verrokkimaita heikompaa monilla eri mittareilla tarkasteluna. Vuodesta 2007 lähtien Suomen bruttokansantuote (BKT) ei ole kasvanut merkittävästi, ja talous on kärsinyt useista kriiseistä, erityisesti vuodesta 2020 lähtien. Suomen tuottavuuden kasvu on ollut viime vuosina hidas moniin muihin maihin verrattuna.

Yrittäjyyden toimintaympäristö on viime vuosina ollut voimakkaassa murroksessa useiden kriisien ja geopolitiittisten muutosten seurauksena, kuten koronapandemian, Venäjän hyökkäyssodan ja niiden talousvaikutusten myötä, mikä on lisännyt epävarmuutta ja heikentänyt ennakoitavuutta yritystoiminnassa. Samaan aikaan on Suomessa käynnissä merkittävä yrittäjyyden rakennemuutos, jossa yritystoiminnan muodot, kasvupolut ja työn tekemisen tavat monipuolistuvat. Yksinyrittäjyys, itsensä työllistäminen, osa-aikainen ja alustojen kautta tapahtuva työ ovat yleistyneet, ja rajanveto yrittäjyyden ja palkkatyön välillä on monin paikoin hämärtynyt, mikä haastaa muun muassa sosiaaliturvan ja verotuksen rakenteita. Samalla pieni, mutta kansantalouden kannalta keskeinen joukko kasvuyrityksiä tavoittelee nopeaa skaalautumista, kan-

sainvälistymistä ja aineettomaan arvонуontiin perustuvaa liiketoimintaa. Vastaavasti monet vakiintuneet työnantajaryitykset pyrkivät vuosia kestäneessä haastavassa toimintaympäristössä kääntämään liiketoimintaa vahvempaan kasvuun ja kansainvälistymiseen tai toteuttamaan onnistuneen sukupolvenvaihdoksen. Yrittäjyyspolitiikalta edellytetään aiempaa eriytyneempää, eri yrittäjyyden muodot ja riskiprofiilit tunnistavaa lähestymistapaa. Näiden haasteiden kanssa Suomi ei ole yksin. Samat haasteet ovat kansainvälisillä kilpailijamailla, joissa aktiivisesti haetaan ja testataan uusia ja parempia lähestymistapoja yrittäjyyden edistämiseen.

Tämä selvitys on pyrkinyt tunnistamaan ja jäsentämään yrittäjyyden edistämisen toimintamalleja verrokkimaista ja esittämään suosituksia mallien soveltamiseksi Suomeen. Samalla selvityksen tavoitteena on ollut vastata pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukseen *Selvitetään muissa maissa käyttöön otettujen yrittäjyyttä edistävien mallien soveltuvuutta Suomeen (esimerkiksi Viron yrittäjätili)*.

Selvityksen kolme osatavoitetta olivat:

1. Selvittää ja tuottaa tilannekuva Alankomaiden, Ruotsin, Tanskan ja Viron valtionhallinnon vastuulla olevista yrittäjyyden edistämisen malleista ja politiikkatoimista verrattuna Suomeen. Tarkastelu kohdistui valtionhallinnon vastuulla oleviin malleihin ja politiikkatoimiin, joita ei selvitystyön toteutushetkellä ollut käytössä Suomessa. Erityisesti tarkoituksena oli tunnistaa rakenteellisia tai muulla tavalla merkittäviä malleja seuraavaa hallituskautta ja -ohjelmaa silmällä pitäen.
2. Arvioida, miten verrokkimaisten mallit ja politiikkatoimet voisivat soveltua Suomeen ja millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia näillä malleilla ja politiikkatoimilla mahdollisesti olisi, mikäli niitä otettaisiin käyttöön Suomessa. Arvioiden pohjalta tuotettiin suosituksia perusteluineen ns. Suomen uusista malleista ja politiikkatoimista yrittäjyyden edistämiseksi.
3. Tarkastella esitettyjen mallien sekä suositusten jalkauttamista Suomeen lyhyellä (tällä hallituskaudella) ja pidemmällä aikavälillä (tulevat hallituskaudet). Tavoitteena oli kuvata suositusten tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas jalkauttaminen Suomeen, sisältäen vastuu- ja toimeenpanotahot sekä jalkautusta edellyttävät prosessit.

1.2 Selvityksen toteutus

Selvityksen viitekehys ja tarkasteluun valitut osa-alueet

Selvityksessä kartoitettiin ja analysoitiin verrokkimaiden toimintamalleja seuraavan, viisi osa-alueetta sisältävän viitekehyyksen mukaisesti: 1) Verotus ja sääntely, 2) Rahoituksen saatavuus, 3) Yritystuet ja -palvelut, 4) Yrittäjyyskoulutus ja osaaminen, ja 5) Yrittäjyyskulttuuri. Selvityksessä tarkasteltiin myös osa-alueita läpileikkaavia kansallisia yrittäjyyden edistämiseen liittyviä strategioita, ohjelmia ja organisoitumismalleja.

Kuvio 1. Selvityksen viitekehys.

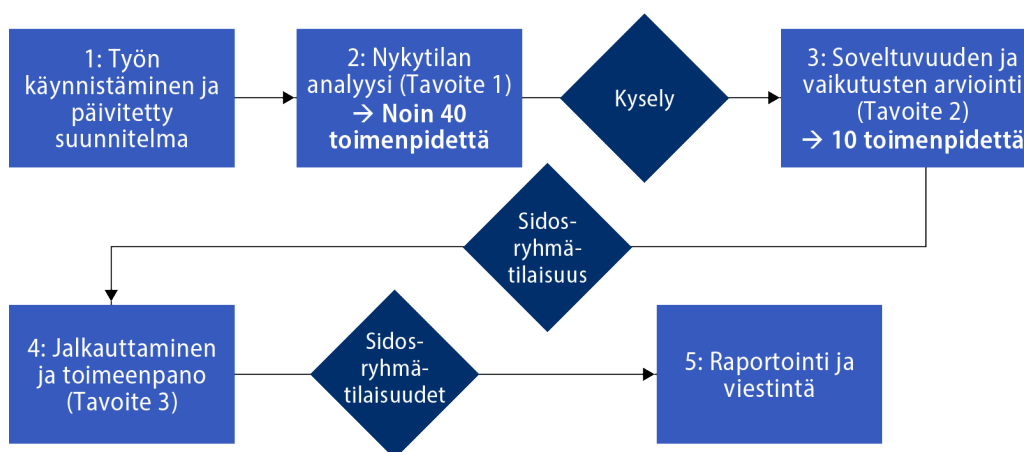
Työvaiheet ja selvityksen eteneminen

Selvitys toteutettiin iteratiivisena ja osallistavana prosessina, joka koostui viidestä päätyövaiheesta. Ensimmäisessä työvaiheessa vahvistettiin selvityksen tarkasteluviitekehys (ks. edellä), jonka jälkeen toisessa työvaiheessa laadittiin nykytilan analyysi, joka sisälsi kansallisen asiantuntijakyselyn sekä toimintamallikartoituksen verrokkimaista. Toisen työvaiheen tuotoksena tunnistettiin runsaat 40 yrittäjyyttä edistävää toimintamallia (ks. Liite 2). Syvempään analyysiin valittiin kymmenen toimintamallia, joiden soveltuvuutta ja mahdollisia vaikutuksia tarkasteltiin kolmannessa työvaiheessa.

Neljännessä työvaiheessa laadittiin toimintamallien soveltumista koskevat suositukset (seitsemän suositusta) huomioiden keskeisten sidosryhmien näkemykset alustavien suositusten jalkauttamisesta ja toimeenpanosta. Viides työvaihe kohdistui selvitystyön raportointiin ja tulosten viestintään.

Selvityksen työvaiheet ja prosessin eteneminen on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Selvityksen työvaiheet ja prosessin eteneminen.

Menetelmät ja aineistot

Selvityksessä hyödynnettiin seuraavia menetelmiä ja aineistoja:

Taustahaastattelut: Selvityksen alkuvaiheessa toteutettiin taustahaastattelut keskeisille yrittäjyyden järjestöille (EK, Suomen Yrittäjät, Perheyritysten liitto ja Mikro- ja yksinyrittäjät). Haastatteluissa kartoitettiin ko. toimijoiden odotuksia selvitystyölle, keskeisiä yrittäjyyteen liittyviä näkökulmia ja pullonkauloja sekä saatavilla olevia aineistoja ja muita evästyksiä selvitystyölle. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna Microsoft Teams -yhteydellä.

Sähköinen kysely asiantuntijoille: Nykytilan analyysia tukeva tiedonkeruu toteutettiin sähköisen kyselyn (Webropol) avulla. Kyselyn tavoitteena oli koota asiantuntijoiden näkemyksiä yrittäjyyden pullonkauloista sekä kansainvälisistä

hyvistä käytännöistä. Kyselyn kohderyhmänä olivat teemaan liittyvät asiantuntijat¹, joiden tunnistamisesta vastasi selvitystyön toteuttaja yhdessä ohjausryhmän kanssa. Kysely toteutettiin lokakuussa 2025 ja vastauspyyntö lähetettiin 374 henkilölle. Kyselyä jaettiin henkilökohtaisten vastauslinkkien rinnalla avoimena linkkinä. Kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 171 henkilöä, joista vain yksi henkilö avointa linkkiä käyttäen. Näin ollen kyselyn vastausprosentti oli 46 prosenttia.

Dokumenttiaineistojen analyysit: Toimintamallien kartoittamisessa hyödynnettiin laaja-alaisesti saatavilla olevia julkisia lähteitä ja olemassa olevaa tausta-aineistoa (esimerkiksi raportit, toimijoiden verkkosivut, aikaisemmat vertailut ja esimerkkien kuvaukset). Aineistojen ja toimintamallien kartoittaminen pohjautui systemaattisiin internet-hakuihin, joissa käytettiin tekoälytyökalua (ChatGPT). Toimintamalleja kartoitettiin myös sähköisessä kyselyssä, taustahaastatteluissa ja ohjausryhmäkeskusteluissa.

Syventävät haastattelut: Haastattelut syvensivät valittujen kymmenen toimintamallin tiedon keruuta ja analyysia. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna Microsoft Teams -yhteydellä ja osa haastatteluista oli ryhmähaastatteluja. Haastatteluja toteutettiin kahdeksan ja niihin osallistui yhteensä 13 henkilöä. Haastatellut henkilöt edustivat seuraavia organisaatioita: Verohallinto, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, Finnvera, Trade Council, EMTA, Danish Business Authority ja Accelerate Estonia.

Sidosryhmätilaisuuudet: Selvityksen loppuvaiheessa toteutetut sidosryhmätilaisuuudet vahvistivat kymmenen toimintamallin valintaa sekä syvensivät toimintamallien tarkastelua ja alustavien suositusten jalkauttamista. Sidosryhmätilaisuuksia toteutettiin yhteensä neljä, joista ensimmäisessä käytiin keskustelua tarkempaan tarkasteluun valittavista kymmenestä toimintamallista valintoja

---

¹ Asiantuntijoiden edustamia organisaatioita/toimielimiä olivat muun muassa yrittäjyyden neuvottelukunta, valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmä, Suomen yrittäjien aluejärjestöt, EK, Suomen Yrittäjänaiset, Palta, Teknologiateollisuus, Kasvuryhmä, Perheyrittäjien liitto, Mikro- ja yksinyrittäjät, Keskuskauppakamari, Etna, Labore, Turun kauppakorkeakoulu, Aalto yliopisto, Oulun yliopisto, Kehittämisyhtiöt, Maakuntien liitot, ELY-keskukset, Uusyrityskeskukset, Finnveran alueorganisaatiot, Tesi, Pääomasijoittajat ja FIBAN.

validoiden ja täydentäen. Vastaavasti toisessa sidosryhmätilaisuudessa tarkasteltiin toimintamallien pohjalta laadittuja alustavia suosituksia. Kolmas tilaisuus kohdistui aineettomien oikeuksien kannustimiin ja niitä koskeviin suosituksiin, ja neljäs mikro- ja pk-yritysten rahoitusympäristön kehittämiseen.

Ensimmäiseen, marraskuun lopussa 2025 järjestettyyn virtuaalitalaisuuteen osallistui 41 henkilöä ja tammikuun lopussa 2026 järjestettyyn sidosryhmätilaisuuteen 33 henkilöä. Molempiin tilaisuuksiin kutsuttiin työn ohjausryhmän lisäksi sekä yrittäjyyden neuvottelukunnan (2022–2025)² että valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmän (2025–2030)³ jäsenet ja varajäsenet (=selvitystyön laajennettu ohjausryhmä). Helmikuussa 2026 järjestettyyn aineettomia oikeuksia koskevaan sidosryhmätilaisuuteen osallistui 28 asiantuntijaa, ja vastaavasti mikro- ja pk-yritysten rahoitusta koskevaan tilaisuuteen 35 asiantuntijaa⁴.

Ohjausryhmätyöskentely: Työ- ja elinkeinoministeriön asettama ohjausryhmä osallistui selvitystyön tukemiseen ja ohjaukseen sitoutuneesti ja aktiivisesti. Ohjausryhmässä edustettuina (nimetty jäsen ja varajäsen) olivat seuraavat organisaatiot: työ- ja elinkeinoministeriö (ohjausryhmän puheenjohtajuudet), valtioneuvoston kanslia, Finnvera, Business Finland, Suomen Yrittäjät, Startup-yhteisö ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK. Ohjausryhmä kokoontui selvitystyön aikana kahdeksan kertaa. Kaksi kokouksista järjestettiin laajennettuna ohjausryhmäkokouksena, johon kutsuttiin varsinaisen ohjausryhmän lisäksi yrittäjyyden neuvottelukunnan (2022–2025) ja valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmän (2025–2030) jäsenet ja varajäsenet.

---

² Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrittäjyyden neuvottelukunta. <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM057:00/2022>

³ Työ- ja elinkeinoministeriö. Valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmä. <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM071:00/2025>

⁴ Helmikuussa 2026 järjestettyihin tilaisuuksiin osallistui asiantuntijoita muun muassa seuraavista organisaatioista: työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Verohallinto, Elinvoimakeskus, Finnvera, Business Finland, EK, Kasvuryhmä, Uusyrittäjäkeskus, Startup-yhteisö, Keskuskauppakamari, Etna, Palta, Finanssivalvonta, Finanssiala ry, Suomen Tekstiili ja Muoti ry, Mikro- ja yksinyrittäjät, Software Finland, Betolar, Nordea, OP, Danske Bank, GOS Group, Fundu, Alisa Pankki, Aalto yliopisto ja VTT.

Aineistojen rajoitteet ja huomioitavat näkökulmat

Selvityksen lähtökohtana oli valituissa verrokkimaissa (Alankomaat, Ruotsi, Tanska, Viro) toteutettujen yrittäjyyden edistämisen toimintamallien kartoitus ja mallien soveltuvuuden arviointi Suomeen. Selvityksessä ei toisin sanoen toteutettu kattavaa yrittäjyyden haasteiden ja pullonkaulojen analyysia, joskin tähän liittyvää aineistoa koottiin muun muassa sähköisellä kyselyllä. Toteutetussa kartoituksessa on lisäksi huomioitava valitun viitekehysten asettamat raamit sekä mahdollisuus, ettei verrokkimaista tunnistettu Suomen kannalta relevanttia ja konkreettista toimintamallia.

Toimintamallien analyysin ja niitä koskevien suositusten osalta on huomioitava, että selvityksessä ei ollut mahdollista yksityiskohtaisesti arvioida mallien vaikutuksia, vaan arvioissa on nojaututtu olemassa olevaan aineistoon sekä asiantuntijanäkemyksiin. Jokaiseen toimintamalliin liittyy runsaasti yksityiskoh-
tia, joiden huolellinen suunnittelu on ratkaisevaa mallin toimivuuden ja vaikut-
tavuuden kannalta. Tässä selvityksessä pyrittiin tuomaan esiin keskeisiä toi-
mintamallien soveltamisessa huomioitavia seikkoja ja näkökulmia, mutta mal-
lien yksityiskohtaisempi suunnittelu edellyttää tarkempaa jatkoanalyysia.

2 Yrittäjyyden haasteet ja pullonkaulat Suomessa

Selvityksen osana toteutettiin sähköinen kysely, jonka avulla koottiin asiantuntijoiden näkemyksiä yrittäjyyden pullonkaloista sekä kansainvälisistä hyvistä käytännöistä. Kyselyn kohderyhmänä olivat teemaan (yrittäjyys, yrittäjyyspolitiikka) liittyvät asiantuntijat, joita tunnistettiin 374 henkilöä. Lokakuussa 2025 toteutettuun Webropol-kyselyyn vastasi 171 henkilöä, ja kyselyn vastausprosentti oli 46 prosenttia. Vastaajat hyödynsivät poikkeuksellisen aktiivisesti kyselyn avovastausmahdollisuutta, mikä viittaa vahvaan sitoutumiseen ja siihen, että kyselyn teemat koettiin tärkeiksi. Avovastausten perusteella kyselyssä korostuivat erityisesti mikroyrityksiin ja pienimpiin yrityksiin liittyvät näkökulmat.

Kyselyyn vastanneista 20–22 prosenttia edusti joko valtionhallintoa (n=37), kehitysyhtiötä, maakuntaliittoa tai muuta alueellinen toimijaa (n=38), tai elinkeinoelämän/yrittäjyyden järjestöä (n=35). Yksityistä rahoittajaa tai tutkimusorganisaatiota edusti puolestaan vain muutama vastaaja. Kyselyn analysoinnissa vastauksia tarkasteltiin vastaajan taustaorganisaation mukaan, ja tähän raporttiin on sisällytetty kolmen yleisimmän vastaajaryhmän keskeisimmät tulokset. Vastaajien taustaorganisaatiokohtainen jakauma käy tarkemmin ilmi raportin liitteestä 1, missä on esitetty kyselyn keskeiset kysymyskohtaiset tulokset graafeina.

2.1 Haasteellisimmat kohderyhmät

Haasteita nähdään erityisesti maahanmuuttajien yrittäjyydessä, kasvu- ja kevytyrittäjyydessä sekä sivutoimisessa yrittäjyydessä

Noin viidennes vastaajista (N=169) tunnistaa erittäin merkittäviä esteitä tai pullonkaloja maahanmuuttajien yrittäjyydessä (23 % vastaajista), kasvuyrittäjyydessä (18 % vastaajista) sekä kevytyrittäjyydessä, osa-aikaisessa tai sivutoimisessa yrittäjyydessä (18 % vastaajista). Vähintään joka toinen vastaaja kokee joko merkittäviä tai erittäin merkittäviä esteitä tai pullonkaloja maahanmuuttajien yrittäjyyteen, kasvuyrittäjyyteen, työnantajayrittäjyyteen ja startup-

yrittäjyyteen liittyen. Kasvuyrittäjyydessä tunnistetut esteet korostuvat elinkeinoelämää tai yrittäjyyden järjestöä edustavilla vastaajilla; näistä vastaajista 36 prosenttia kokee kasvuyrittäjyyteen liittyvän erittäin merkittäviä esteitä, kun vastaava osuus valtionhallintoa edustavilla vastaajilla on 17 prosenttia. Vastaavasti maahanmuuttajien yrittäjyydessä merkittäviä esteitä tunnistaa 26–27 prosenttia eri vastaajaryhmistä, pois lukien valtionhallintoa edustavat vastaajat, joista merkittäviä esteitä maahanmuuttajien yrittäjyydessä tunnistaa vain 11 prosenttia.

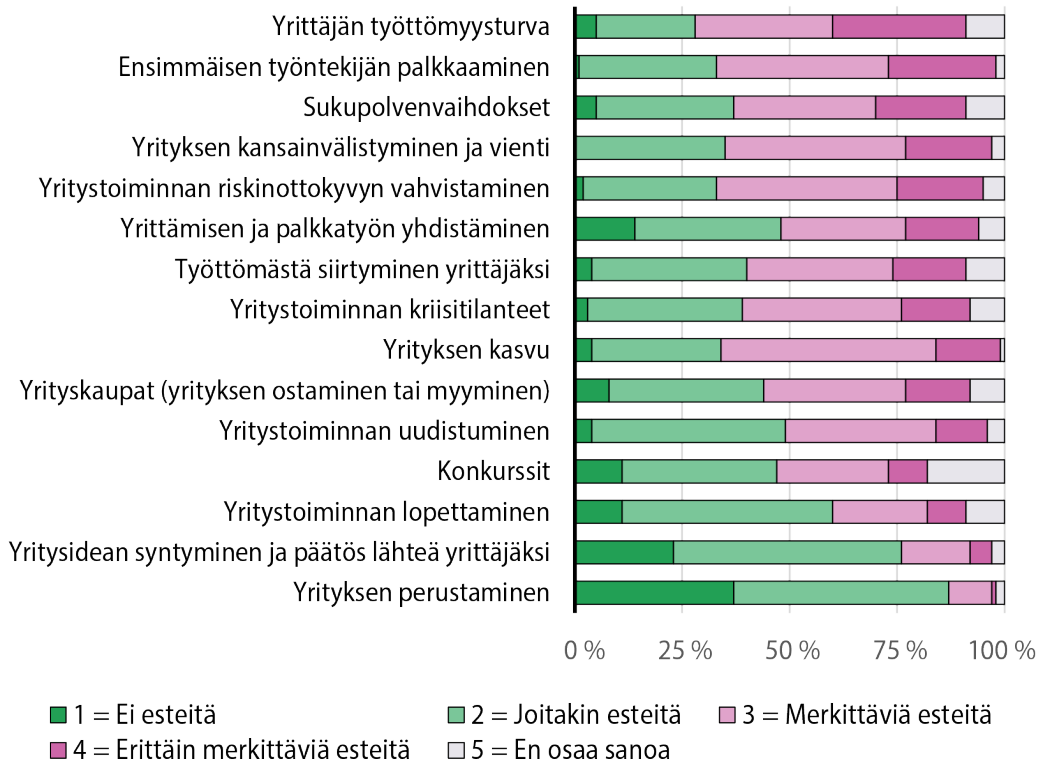
2.2 Yrittäjyyden eri vaiheet

Yrityksen perustaminen koetaan suhteellisen vaivattomana – yleisimmät pullonkaulat liittyvät yrittäjän työttömyysturvaan ja ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen

Tarkasteltaessa yrittäjyyteen liittyviä esteitä ja pullonkauloja yrittäjyyden eri vaiheissa tai osa-alueissa, kyselyvastaajat kokevat haasteita useassa annetussa vastausvaihtoehdossa. Eniten merkittäviä esteitä tai pullonkauloja vastaajat kokevat liittyvän yrittäjän työttömyysturvaan; näin arvioi 31 prosenttia vastaajista. Vähintään viidennes vastaajista arvioi merkittäviä esteitä esiintyvän myös seuraavissa osa-alueissa: ensimmäisen työntekijän palkkaaminen, sukupolvenvaihdokset, yrityksen kansainvälistyminen ja vienti, sekä yritystoiminnan riskinotto-kyvyn vahvistaminen. Vähintään joka toinen vastaaja kokee edellä mainituissa osa-alueissa esiintyvän merkittäviä tai erittäin merkittäviä esteitä tai pullonkauloja, mikä pätee myös yrityksen kasvuun, yritystoiminnan kriisitilanteisiin sekä vaiheeseen, missä työttömästä siirrytään yrittäjäksi. Vähiten haasteita vastaajat arvioivat olevan yrityksen perustamisessa; 37 prosenttia vastaajista ei koe pullonkauloja tässä osa-alueessa.

Kuviossa 3 on esitetty yrittäjyyden vaiheet/osa-alueet siinä järjestyksessä, missä vastaajat tunnistavat yleisemmin esiintyvän erittäin merkittäviä esteitä tai pullonkauloja (ts. osa-alue, jossa tunnistetaan yleisemmin esiintyvän erittäin merkittäviä esteitä, on kuviossa ensimmäisenä).

Kuvio 3. Yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja yrittäjyyden eri vaiheissa / osa-alueissa.

N= 170. Kysymys: Missä määrin tunnistatte yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja seuraavissa yrittäjyyden vaiheissa tai osa-alueissa? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa).

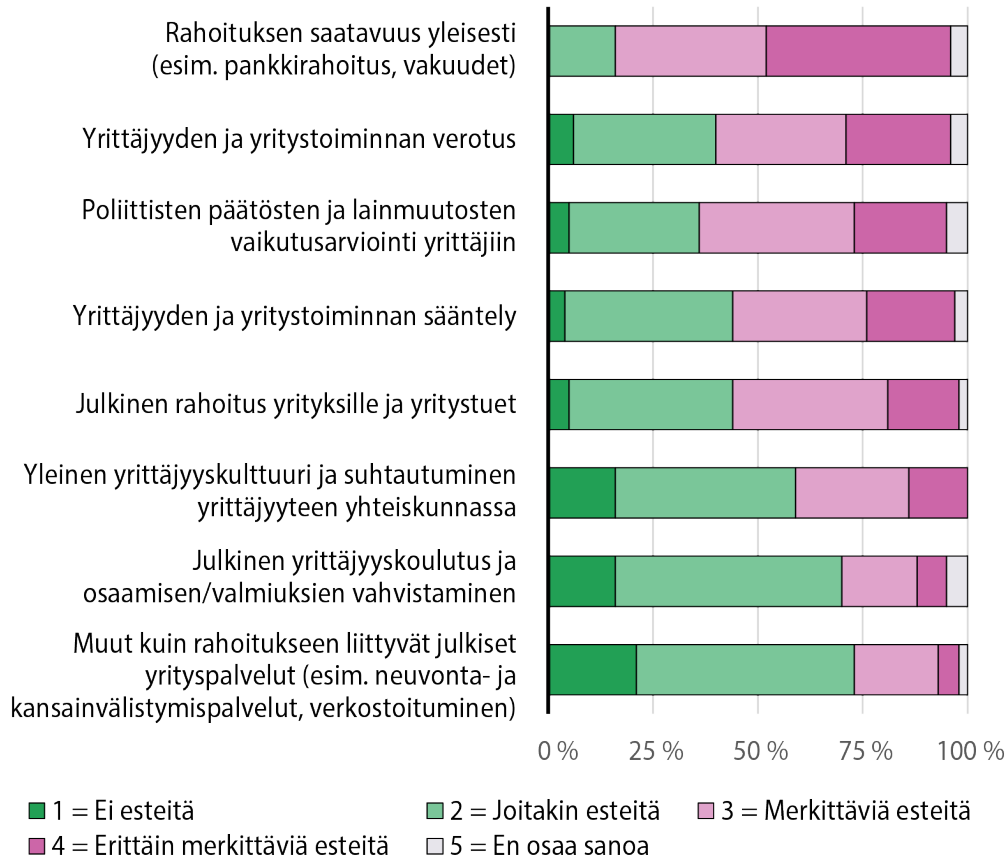
Yrittämisen ja palkkatyön yhdistämisessä esiintyvät esteet korostuvat elinkeinoelämän ja yrittäjyyden järjestöjen vastauksissa (n=35); 35 prosenttia järjestövastaajista kokee osa-alueessa erittäin merkittäviä esteitä, kun vastaava osuus valtionhallintoa edustavilla vastaajilla (n=37) on 11 prosenttia. Lähtökohtaisesti elinkeinoelämän ja yrittäjyyden järjestöjä edustavat vastaajat tunnistavat monissa yrittäjyyden vaiheissa ja osa-alueissa kahta muuta vastaajaryhmää enemmän esteitä ja pullonkauloja. Erityisesti tämä korostuu näkemyksissä, jotka liittyvät yrittämisen ja palkkatyön yhdistämisen lisäksi ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, yrityksen kasvuun, yrityksen lopettamiseen, konkurssiin sekä sukupolvenvaihdoksiin.

2.3 Yrittäjyyspolitiikan osa-alueet

Valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa erittäin merkittäviä esteitä ja pullonkauloja on kyselyvastaajien mielestä selkeästi eniten rahoituksen saatavuudessa (esimerkiksi pankkirahoitus, vakuudet). Rahoituksen saatavuudessa esiintyvät esteet ovat hyvin yleisiä; 80 prosenttia kaikista kyselyvastaajista kokee osa-alueessa esiintyvän esteitä ja pullokauloja ja 44 prosenttia kokee näiden esteiden olevan erittäin merkittäviä. Vähintään viidennes vastaajista tunnistaa esteitä myös yrittäjyyden ja yritystoiminnan verotuksessa, poliittisten päätösten ja lainmuutosten vaikutusarvioinnissa sekä yrittäjyyden ja yritystoiminnan sääntelyssä.

Kuviossa 4 on esitetty yrittäjyyspolitiikan osa-alueet siinä järjestyksessä, missä kyselyvastaajat tunnistavat yleisemmin erittäin merkittäviä esteitä tai pullonkauloja.

Kuvio 4. Yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa.

N=170. Kysymys: Missä määrin tunnistatte esteitä tai pullonkauloja seuraavissa valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa).

Useissa yrittäjyyden osa-alueissa esiintyvät esteet korostuvat elinkeinoelämän ja yrittäjyyden järjestöjen vastauksissa (n=35) verrattuna valtionhallinnon (n=37) ja kehitysyhtiön/maakuntaliiton tai muun alueellisen toimijan vastauksiin (n=38). Elinkeinoelämää ja yrittäjyyden järjestöjä edustavat vastaajat kokevat eniten esteitä ja pullonkauloja seuraavissa valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa: verotus, sääntely, muut kuin rahoitukseen liittyvät julkiset yrityspalvelut (esimerkiksi neuvonta- ja kansainvälistymispalvelut, verkostoituminen), yleinen yrittäjyyskulttuuri ja suhtautuminen yrittäjyyteen, sekä poliittisten päätösten ja lainmuutosten vaikutusarviointi yrittäjiin.

Avokysymyksen ”*Millaisia erityisiä haasteita tunnistatte edellä mainituissa kohderyhmissä, yrittäjyyden vaiheissa tai yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa?*”

(vrt. Kuviot 3 ja 4) vastauksissa painottuvat sääntelyn ja verotuksen ennakoimattomuus ja yritysvaikutusten arvioinnin puute, sekä haasteet, jotka liittyvät rahoituksen saatavuuteen, yrittäjän sosiaaliturvaan ja siirtymiin, maahanmuuttajien yrittäjyyteen sekä heikkoon yrittäjyyskulttuuriin. Kehitysyhtiöiden ja maakuntaliittojen edustajien (n=38) vastauksissa korostuvat alueelliset erot: osaan työvoiman ja rahoituksen saatavuuden haasteet kasvukeskusten ulkopuolella, alhaiset vakuusarvot maaseudun yrittäjillä sekä julkisten palvelujen ja neuvonnan painottuminen kasvukeskuksiin. Elinkeinoelämän ja yrittäjäjärjestöjen vastaajat (n=35) painottavat puolestaan mikro- ja yksinyrittäjän arkeen liittyviä haasteita, kuten sääntelyä ja verotusta, jotka suosivat suuria yrityksiä. Lisäksi elinkeinoelämän ja yrittäjäjärjestöjen vastaajat korostavat ALV-alarajahuojennuksen poistumisen ongelmallisuutta pienille yrittäjille, YEL-järjestelmän haasteita, matalan kynnyksen tukien ja mentoroinnin puutetta sekä asenneilmapiiriä, jossa yrittäjyyttä ei arvosteta ja joka ruokkii epäonnistumisen pelkoa. Avovastauksia on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin seuraavissa alakappaleissa.

2.4 Yrittäjyyden eri muodot

Kyselyn avovastausten perusteella eri yrittäjyyden muotoihin liittyvistä haasteista korostuvat erityisesti kevytyrittäjyyteen, osa- ja sivutoimiseen yrittäjyyteen, mikroyrittäjyyteen sekä yksinyrittäjyyteen liittyvät kysymykset. Näistä keskeisimpiä ovat työttömyysturvan ja yrittäjyyden yhteensovittaminen, sosiaaliturvan ja YEL-järjestelmän epäoikeudenmukaisuus, epäselvyys ja ennakoimattomuus, sekä byrokratia, rahoituksen saatavuuden haasteet ja pienlajien puute, kuten myös julkisten yritystukien ja -palvelujen riittämättömyys.

Kyselyvastauksissa tunnistetaan ja eritellään myös useita startup-yrittäjyyttä, kasvuyrittäjyyttä ja työnantajayrittäjyyttä koskevia haasteita. Startup-yrittäjien osalta mainitaan alkuvaiheen rahoituksen saatavuuden haasteet, ekosysteemin pirstaleisuus ja hankepohjaisuus, osajien saatavuus ja kansainvälistymisen tuki sekä Business Finlandin rahoitusinstrumenttien karsiminen. Vastavasti kasvuyrittäjyyden haasteet ovat samankaltaisia kuin muissa yrittäjyys-

muodoissa. Työnantajayrittäjyyden erityisenä haasteena pidetään ensimmäisen työntekijän palkkaamisen korkeaa riskiä, rekrytointiin liittyvien tukien puutetta sekä työnantajamaksuja ja muita sivukuluja.

Taulukko 1. Merkittävien esteiden osuus sekä tyypillisimmät esteet yrittäjyyden eri muodoissa.

Yrittäjyyden muoto	Vastaajien osuus ⁵	Tyypillisimmät esteet
Kasvuyrittäjyys	67 %	Osaavan työvoiman saatavuus, kasvu- ja investointirahoitus, verotuksen ja sääntelyn kannustamattomuus riskinottoon, sekä ennakoimaton politiikka, joka heikentää investointihalukkuutta
Maahanmuuttajien yrittäjyys	66 %	Kielimuuri, neuvonnan heikko saavutettavuus, rahoituksen ja pankkipalvelujen saatavuus, viranomaisprosessit (ml. pankkitilien avaaminen), asenteelliset esteet
Työnantajayrittäjyys	59 %	Ensimmäisen työntekijän palkkaamisen riski, sivukulut, hallinnollinen monimutkaisuus, rekrytointiin ei matalan kynnyksen tukia
Startup-yrittäjyys	55 %	Alkuvaiheen riskirahoitus, ekosysteemin pirstaleisuus, osaajapula, Business Finland -instrumenttien supistuminen
Mikroyrittäjyys ja yksinyrittäjyys	43 %	Rahoituksen saatavuus, YEL-järjestelmä, hallinnollinen kuorma, ALV-alaraja, jaksaminen ja mentoroinnin puute
Kevytyrittäjyys ja osa-/sivutoiminen yrittäjyys	42 %	Sosiaaliturvan epäselvyys, työttömyysturvan ja yrittäjyyden yhteensovittaminen, juridisen aseman epäselvyys, byrokratia
Perheyrittäjyys	28 %	Sukupolvenvaihdosten verotus, jatkajan rahoitus- ja vakuushaasteet, neuvonnan ja julkisen tuen puute omistajanvaihdoksissa

⁵ Kyselyyn vastanneiden osuus, joiden mielestä ao. yrittäjyyden muodossa esiintyy merkittäviä tai erittäin merkittäviä esteitä.

Yrittäjyyden muoto	Vastaajien osuus ⁵	Tyypillisimmät esteet
Nuorten yrittäjyys	28 %	Epäonnistumisen pelko ja matala riskinsietokyky, oman pääoman ja vakuuksien puute, puutteellinen yrittäjyyskasvatus, heikko pääsy rahoitukseen ja verkostoihin
Naisten yrittäjyys	26 %	Rahoituksen saatavuus, sosiaaliturva ja YEL, asenteelliset esteet ja kapea kuva yrittäjyydestä, matala riskinsietokyky, ALV-alarajan vaikutus naisvaltaisiin palvelualoihin
Akateeminen yrittäjyys	25 %	Urapolkujen ohjaus palkkatyöhön, yrittäjyysosaamisen ja kannustimien puute korkeakouluissa, siirtymää tutkimuksesta liiketoimintaan tuetaan heikosti
Muut	37 %	Luovat alat: rahoitusinstrumenttien vastaamattomuus alan tarpeisiin, tekijänoikeustulojen verotus Haja-asutusalueiden yrittäjyys: heikot vakuusarvot Senioriyrittäjyys: tukien ikärajat esimerkiksi maaseutuissa Yhteiskunnalliset yritykset: heikko tunnistaminen ja tukikelpoisuus

N=169. Kysymys: Missä määrin tunnistatte yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja seuraavissa kohderyhmissä? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa). N=98. Kysymys: Millaisia erityisiä haasteita tunnistatte edellä mainituissa kohderyhmissä, yrittäjyyden vaiheissa tai yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa?

2.5 Rahoituksen saatavuus

Rahoituksen saatavuudessa pullonkauloina pankkisääntely sekä rahoitusinstrumenttien soveltuvuus pk-yritysten tarpeisiin

Kyselyvastaajien (N=171) mielestä Suomessa tulisi rahoituksen saatavuudessa kiinnittää erityistä huomiota pankkisääntelyyn (55 % vastaajista). Li-

säksi noin kolmasosa vastaajista kokee, että positiivinen luottorekisteri, pankkilainojen saatavuus ja ehdot, pääomasijoitukset ja muu yksityinen rahoitus sekä muu rahoituksen saatavuuteen liittyvä sääntely ovat seikkoja, joihin tulisi Suomessa kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

Rahoitukseen liittyviä haasteita tarkennettiin kyselyn avovastauksissa (N=102). Rahoituksen ja etenkin pankkilainojen saaminen koetaan vaikeaksi erityisesti alkavilla yrityksillä, ja yrittäjiä ohjataan usein käyttämään henkilökohtaisia sijoituksia tai korkeakorkoisia luottoja pankkilainan sijaan. Pankkisääntelyä tulkitaan tiukasti, mikä näkyy kohtuuttomiksi koettuina vakuusvaatimuksina sekä rahoitusprosessien hitautena ja raskautena. Lisäksi vastaajat kokevat, etteivät pankit pidä 10 000–50 000 euron suuruisia luottoja omasta näkökulmastaan taloudellisesti houkuttelevina. Tämän seurauksena aloittavat yrittäjät, yksinyrittäjät ja maaseudulla toimivat yritykset jäävät usein ilman rahoitusta, ja moni yrittäjä luopuu kehittämis- tai investointisuunnitelmistaan.

Joissakin tapauksissa lainanhoitajousäntely (forbearance) voi myös estää jatkorahoituksen saamisen. Julkisia mikrolainoja ja kevyitä takausinstrumentteja pidetään liian vähäisinä, hitaina tai väliaikaisina, vaikka pysyville, matalan kynnyksen mikrolainoille koetaan olevan tarvetta. Aineettoman omaisuuden kelpaamattomuus vakuuksiksi syrjii erityisesti palvelu- ja luovia aloja, joiden rahoitustarpeet painottuvat varhaiseen kehitykseen.

Julkisten rahoitusinstrumenttien koetaan kohtaavan yritysten tarpeet puutteellisesti: Finnveran takaukset auttavat, mutta eivät aina riitä, ja aiemmin käytössä olleita suoria pienlainoja toivotaan pysyviksi. Business Finlandin ja ELY-keskusten (vuodesta 2026 alkaen Elinvoimakeskusten) rahoitus painottuu TKI-toimintaan, eivätkä toimijat tarjoa riittävää rahoitusta innovatiivisille startupeille ja pienemmille pk-yrityksille. Lisäksi rahoitusprosessit koetaan raskeiksi liitevaatimusten, hitaan käsittelyn ja korkean omarahoitusosuuden vuoksi.

Myös pääomasijoitusten alueellinen ja toimialakohtainen keskittyminen nähdään vastauksissa ongelmana. Moni pk-yritys jää rahoituskentässä väliinputoajaksi: yritys on liian suuri mikrorahoitukselle, mutta liian pieni pääomasijoittajille, minkä vuoksi vastauksissa nostetaan esiin tarve esimerkiksi alueellisille kasvurahastoille ja yhteissijoitusmalleille.

Vaikka kyselyn tuloksissa painottuu erityisesti mikro- ja pk-yritysten yritysrahoituksen saatavuushaasteet, on huomioitava, että haasteet eivät koske ainoastaan mikroyrityksiä, vaan myös kasvuhakuisia ja kansainvälistymistä tavoittelevia yrityksiä, joilla on usein vaikeuksia saada riittävästi markkinaehtoista rahoitusta erityisesti varhaisissa ja riskipitoisissa kasvuvaiheissa. Useat selvitykset viittaavat siihen, että rahoituksen saatavuus on viime vuosina kiristynyt erityisesti innovaatio- ja kasvuyritysten kohdalla, mikä korostaa tarvetta kehittää rahoitusratkaisuja, jotka täydentävät markkinoita ja tukevat yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.⁶

2.6 Yrittäjyyden verotus ja sääntely

Verotuksen kannustavuuden, sääntelyn ennakoitavuuden ja yrittäjyyden näkökulman huomioinen päätöksenteossa

Kyselyvastaajien mielestä Suomessa tulisi verotuksen ja sääntelyn osalta kiinnittää eniten huomiota YEL-maksuihin ja muihin yrittäjyyden eläkkeisiin liittyviin asioihin (51 % vastaajista) sekä kasvun ja investointien kannustimiin, kuten T&K-verovähennyksiin (46 % vastaajista). Lisäksi vähintään viidennes kyselyvastaajista kokee pullonkauloja esiintyvän yrittäjyyden ja yritystoiminnan verotuksessa, poliittisten päätösten ja lainmuutosten yrittäjiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa sekä yrittäjyyden ja yritystoiminnan sääntelyssä.

Kyselyn avovastauksissa (N=110) korostetaan tarvetta pitkäjänteiselle, selkeälle ja ennakoitavalle verotus- ja sääntely-ympäristölle. Vastaajat kokevat, että nopeat ja poukkoilevat muutokset esimerkiksi arvonlisäveron tai kotitalousvähennyksen osalta heijastuvat välittömästi yritysten kassavirtaan ja kysyntään. Tämä lisää yrittäjien varovaisuutta ja siirtää yritysten investointeja. Vastauksissa painotetaan päätöksenteon laatua ja yrittäjyyden näkökulman huomioimista: sääntelyyn toivotaan parempaa vaikutusten arviointia, riittäviä siirtymäaikoja, riittävää ennakko- ja ennakkoviestintää sekä osallistavampaa valmistelua.

---

⁶ Ks. esimerkiksi Etna (2026) Suomessa toimivien yritysten rahoituksen saatavuus hiljattain heikentynyt: Varsinkin tulevan kasvun kannalta keskeisimmät yritykset vaikeuksissa. ETLA Muistio - ETLA Brief 176.

Useissa vastauksissa korostuu näkemys, että verovelvoitteiden tulisi määräytyä yrityskoon mukaan. Esimerkiksi arvonlisäverotuksessa pienten toimijoiden asemaa olisi mahdollista parantaa alarajan nostolla tai alarajahuojennuksen palauttamisella, millä olisi myönteisiä vaikutuksia yritysten likviditeettiin, perustamiseen ja työllisyyteen. Lisäksi verotukseen liittyvä hallinnollinen kuorma koetaan raskaaksi erityisesti mikro- ja yksinyrittäjillä. Myös lupamenettelyt nähdään hitaiksi ja kalliiksi, ja niiden koetaan estävän investointeja.

Kyselyvastausten mukaan yrittäjien verotus ei tällä hetkellä vastaa riskinoton tasoa. Verotukselta toivotaan kasvua tukevaa rakennetta, jossa uudelleen sijoitettuja voittoja kohdeltaisiin kevyemmin, T&K-kannustimet olisivat selkeitä ja ne huomioisivat myös aineettomat investoinnit, joiden lisäksi ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen liittyviä riskejä kevennettäisiin.

YEL-järjestelmän osalta moni kyselyvastaaja kokee työtulon määrittelyn kohtuuttomaksi ja todellisesta tulotasosta irtautuneeksi: järjestelmää tulisikin joustavoittaa erityisesti yritysten alkuvuosina, sekä kytkeä järjestelmä paremmin tulorekisteriin ja selkeyttää etuuksien määräytymistä.

2.7 Yrityspalvelut

Yrityspalveluiden pirstaleisuus sekä alueellinen epätasa-arvo ja saatavuuden vaihtelu yleisimpiä epäkohtia

Kyselyn avovastauksissa (N=100) korostuvat yrityspalveluiden alueellinen epätasa-arvo sekä saatavuuden vaihtelu. Vastaajien mukaan palvelut, neuvonta ja rahoitus painottuvat Etelä-Suomeen, jolloin esimerkiksi yritykset Itä- ja Pohjois-Suomessa jäävät heikompaan asemaan. Alueellisten erojen kaventaminen edellyttäisi valtion vahvempaa tukea kunnille ja alueellisille toimijoille, jotta paikallista yritysneuvontaa olisi mahdollista vahvistaa ja toteuttaa pitkäjänteisemmin. Erityisesti matalan kynnyksen palvelujen puute ja rahoituksen saatavuuden ongelmat kasvukeskusten ulkopuolella nousevat vastauksissa toistuvasti esiin.

Yrityspalvelukenttä näyttäytyy vastaajien silmissä pirstaleisena ja vaikeasti hahmotettavana: ELY-keskusten (vuoden 2026 alusta Elinvoimakeskusten),

Business Finlandin, Finnveran, kuntien, kehitysyhtiöiden ja järjestöjen roolit koetaan osin päällekkäisiksi ja yrittäjälle epäselviksi. Avovastauksissa peräänkuulutetaan selkeää yhden luukun mallia tai yhteistä digitaalista palvelualueita, joka kokoaisi yrityspalvelut, rahoituksen ja neuvonnan yhteen. Samalla kyselyvastauksissa nousee esiin neuvontapalvelujen osaaminen, jonka ei täysin koeta vastaavan monimuotoisen nyky-yrittäjyyden tarpeita ja erityisesti mikro- ja yksinyrittäjien tarpeita. Vastauksissa korostuukin henkilökohtaisen ja yrittäjätaustaisen asiantuntijan tarjoaman neuvonnan tarve sekä digitaalisten järjestelmien ja lomakkeiden yksinkertaistaminen. Myös neuvontapalvelujen rahoituksen turvaamista pidetään kriittisenä.

Alkavan yrittäjyyden tukemisessa keskeiseksi kysymykseksi nousee kyselyvastauksissa starttirahan saatavuus ja riittävyys. Starttiraha nähdään tärkeänä instrumenttina yrittäjän alkuvaiheen riskien ja alkuun pääsemisen kannalta, ja se on merkittävä etenkin naisten yrittäjyyden tukemisessa. Starttirahan määrää pidetään kuitenkin liian pienenä suhteessa alkuvaiheen riskeihin. Ongelma on myös se, että vuoden toiminnan jälkeen mitään vastaavaa tukea ei ole saatavilla. Lisäksi starttiraha ei nykyisessä muodossaan palvele osa-aikaisia ja sivutoimisia yrittäjiä. Kyselyvastauksissa ehdotetaan pilotointia esimerkiksi starttirahan ja mikrolainan yhdistämiseksi.

Hautomot, kiihdyttämöt ja muut kasvua tukevat palvelut nähdään kyselyn avovastauksissa vaikuttavina keinoina yrittäjyyden uudistumisen edistämiseksi, mutta niiden koetaan kohdistuvan liian kapeasti startupeihin. Lisäksi hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan supistuminen ja heikko alueellinen kattavuus etenkin harvaan asuvilla alueilla nähdään haasteena. Vastaajat toivovat, että samankaltaisia palveluita olisi tarjolla myös pk-yrityksille. Samalla korostuu tutkimuksen ja yritystoiminnan yhteistyön vahvistamisen tarve: yhteistyötä tutkimuslaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yritysten välillä tulisi syventää, ja tutkimusorganisaatioiden palvelujen saavutettavuutta pk-yrityksille parantaa.

Kansainvälistymisen ja viennin edistämisen osalta moni vastaaja kokee Business Finlandin palvelut liian etäiseksi ja suuryrityskeskisiksi. Avovastauksissa kaivataan konkreettisempia, mikro- ja pk-yrityksille mitoitettuja tukimuotoja, kuten messutukea ja käytännönläheistä sparrausta. Erityisesti luovien alojen yritystoiminnan erityispiirteiden tunnistamisessa nähdään selkeitä osaamispuutteita nykyisissä palveluissa.

Yleisesti kyselyvastaajat painottavat, että yrityspalvelujen ja -tukien kenttä on yrittäjälle sekava, alueellisesti epätasainen ja heikosti ennakoitava. Julkisen sektorin roolin tulisi painottua palveluiden koordinointiin, selkeyttämiseen ja yritystoiminnan aloittamiseen ja kasvun tukemiseen. Yrityspalvelut ja -tuet tulisi järjestää valtakunnallisesti yhdenmukaisemmin, ja tunnistaa yritysten erilaiset kokoluokat, toimialat ja kasvutavoitteet sekä alueiden erityistarpeet.

2.8 Yrittäjyysosaaminen ja -kulttuuri

Yrittäjyyden edellyttämän osaamisen ja yrittäjyyskulttuurin pitkäjänteinen kehittäminen korostuvat

Kyselyn avovastauksissa (N=82) korostuu näkemys siitä, että yrittäjyysosaamista ja -kulttuuria tulisi rakentaa pitkäjänteisesti jo peruskoulusta alkaen ja jatkaa tätä koulutusta systemaattisesti kaikilla koulutusasteilla. Yrittäjyys nähdään vastausten mukaan edelleen ja liian usein ”erikoisena” uravalintana, vaikka sen tulisi olla realistinen ja yhdenvertainen vaihtoehto palkkatyölle. Useissa vastauksissa viitataan Nuorten yrittäjyys ja talous NYT:n Yrityskylän kaltaisiin toimintamalleihin hyvinä esimerkkeinä varhaisesta ja käytännönläheisestä yrittäjyyskasvatuksesta. Keskeisenä puutteena kyselyvastaajat pitävät talous- ja työelämätaitojen vähäistä roolia opetuksessa: henkilökohtainen talous, hinnoittelu, kannattavuus, kirjanpidon peruslogiikka sekä verotus- ja työsuhdeasiat tulisi nähdä perustaitoina jo ennen varsinaista liiketoiminnan suunnittelua.

Opettajien yrittäjyys- ja liiketoimintaosaaminen koetaan myös monin paikoin riittämättömäksi. Vastauksissa painotetaan tarvetta opettajien täydennyskoulutukselle, työelämä- ja yritysjaksoille sekä yleisesti myönteisemmälle asenneilmapiirille yrittäjyyttä kohtaan. Yrittäjyyskoulutukselta toivotaan selvästi nykyistä enemmän käytännönläheisyyttä, kuten yritysvierailuja, miniyrityksiä, projektimuotoista oppimista ja työssäoppimista. Erityisesti kaivataan konkreettisia täsmäkoulutuksia ajankohtaisiin tilanteisiin, esimerkiksi ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, työnantajavelvoitteisiin, omistajanvaihdoksiin tai sivutoimiseen yrittäjyyteen.

Useat kyselyvastaajat nostavat esiin koulutustarjonnan pirstaleisuuden ja heikon ajoittumisen. Vaikka yrittäjyyskoulutusta ja -palveluja on tarjolla, ne eivät aina tavoita yrittäjiä. Joustavat, lyhyet ja ajankohtaiset koulutussisällöt, myös digitaalisessa muodossa, koetaan tärkeinä. Osa vastaajista peräänkuuluttaa maksutonta tai julkisesti rahoitettua täydennyskoulutusta. Ammatillisessa koulutuksessa tieto esimerkiksi yrittäjyysväylistä ja saatavilla olevista tuista jää piiloon. Sen sijaan mentorointi ja vertaistuki, kuten Yrityskummien toiminta, koetaan vaikuttavaksi ja tällaisia toimintamuotoja toivotaan vahvemmin kytkettäväksi sekä opintoihin että yrittäjien arkeen.

Kokonaisuudessaan vastaajat painottavat yrittäjyyteen kannustavan kulttuurin merkitystä: koulutuksen tulisi normalisoida riskinottoa, epäonnistumisista oppimista sekä yritystoiminnan yhteiskunnallista merkitystä. Useissa vastauksissa viitataan verrokkimaihin, joissa yrittäjyys on sisällytetty opetuksen rakenteisiin ja arviointiin kaikilla koulutusasteilla. Lisäksi esiin nousee tarve vahvistaa ”toisen mahdollisuuden” kulttuuria, vähentää konkurssin leimaavuutta sekä lisätä median ja koulutuksen ymmärrystä yritystoiminnan perusteista.

Taulukko 2. Yleisimmät toimintamallit, joihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota eri osa-alueissa.

Osa-alue	Toimintamallit, joihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota
Verotus ja sääntely	YEL ja muut yrittäjyyden eläkkeisiin liittyvät asiat (51 %) Kannustimet kasvuun ja investointeihin, esimerkiksi T&K-verovähennykset (46 %) Sääntelyn selkeys, ennakoitavuus... (42 %)
Rahoituksen saatavuus	Pankkilainojen saatavuus ja yleiset ehdot (55 %); pankkisääntely (32 %) Alkuvaiheen yritysten julkisen rahoituksen saatavuus (36 %); Kasvuun liittyvän julkisen rahoituksen saatavuus (33 %); Mikrolainat ja pienyrittäjien rahoitus (30 %)
Yrityspalvelut ja -tuet	Julkisten rahoituspalveluiden saatavuus ja tarjonta (esimerkiksi Business Finland, Finnvera, ELY-keskukset (vuodesta 2026 alkaen Elinvoimakeskukset) (60 %) Yritystuet (ml. verotuet) ja niiden kohdentuminen (40 %)
Yrittäjyyskoulutus- ja osaaminen	Yrittäjyyden perusvalmiuksien vahvistaminen (peruskoulutus, lukiot) (51 %) Yrittäjyyskoulutus (korkeakoulut, ammatillinen koulutus) (50 %)
Yrittäjyyskulttuuri	Yrittäjyyden näkökulmien huomioiminen päätöksenteossa (51 %), vrt. myös sääntelyn selkeys Yrittäjyyden arvostuksen edistäminen yleisesti (47 %), vrt. myös koulutus, verotus, YEL... Yrittäjyyden edistäminen uravaihtoehtona (46 %), vrt. myös koulutus ja osaaminen, sosiaaliturvan yhteensovittaminen... Konkurssien hyväksyttävyyden (43 %), vrt. myös konkurssilainsäädäntö

N=168–171. Kysymys: Tarkennukset ja perustelut edellä antamiinne vastauksiin. Miksi tai millä tavoin valitsemiinne osa-alueisiin tulisi kiinnittää huomiota?

3 Yrittäjyyden edistämisen toimintamallit verrokkimaissa

3.1 Yleiskuva toimintamalleista

Selvityksen tavoitteena oli luoda tilannekuva Alankomaiden, Ruotsin, Tanskan ja Viron valtionhallinnon vastuulla olevista yrittäjyyden edistämisen malleista ja politiikkatoimista, joita ei ole käytössä Suomessa. Mallien ja politiikkatoimien tunnistamisessa hyödynnettiin selvitystyön kyselyvastauksia sekä ohjausryhmän ja selvitystyön toteuttajien lähtökohtatietoja ja näkemyksiä. Näiden rinnalla selvitystyön toteuttajat hyödynsivät verkkotiedonhakua potentiaalisten toimintamallien tunnistamiseksi. Lähtökohtaisesti valittujen toimintamallien tuli olla suhteellisen viimeaikaisia, 2000-luvulla toteutettuja. Toimintamalleja koskeva tarkastelu, sen eteneminen ja syventäminen (toimintamallien valinnat) hyväksyttiin prosessin edetessä selvitystyön ohjausryhmässä.

Selvitystyössä toteutettu tarkastelu kattoi yhteensä 43 toimintamallia, jotka kohdistuivat viitekehyksen teemoihin seuraavasti: 1) Verotus ja sääntely (14 kpl), 2) Rahoituksen saatavuus (7 kpl), 3) Yrityspalvelut ja -tuot (11 kpl), 4) Yrittäjyyskoulutus ja osaaminen (6 kpl), ja 5) Yrittäjyyskulttuuri (5 kpl). Toimintamallien jakautuminen eri teemoihin ja verrokkimaihin on esitetty Taulukossa 3.

Taulukko 3. Selvitystyössä tarkasteltujen toimintamallien jakautuminen viitekehyksen teemoihin verrokkimaittain.

Osa-alue	Alankomaat	Ruotsi	Tanska	Viro	Useita	Yht.
Verotus ja sääntely	3	3	3	4	2	14
Rahoituksen saatavuus	3	2	1		1	7
Yrityspalvelut ja -tuet	2	3	4	1		11
Yrittäjyyskoulutus- ja osaaminen	1	1	2	1	1	6
Yrittäjyyskulttuuri	1	3		1		5
YHTEENSÄ	10	12	10	7	4	43

Jokaisesta toimintamallista (43 kpl) laadittiin lyhyt kuvaus ohjausryhmäkäsittelyä varten. Kuvaukset sisälsivät lyhyen taustoituksen ja politiikkatoimen esittelyn sekä perustelut mallin erityisyydestä. Lisäksi kuvauksissa esiteltiin mallin käytännön toteutusta sekä kokemuksia ja arvioita toimintamallin vaikutuksista. Kaikki selvitystyössä tunnistetut toimintamallit on listattu raportin liitteessä 2.

Tarkempaan tarkasteluun valitut toimintamallit

Kartoituksen jälkeen toimintamalleista valittiin kymmenen syvempään analyysiin. Valinnat toteutettiin tiiviissä vuoropuhelussa hankkeen ohjausryhmän kanssa. Alustavista valinnoista ja ehdotuksista keskusteltiin myös laajennetussa ohjausryhmässä, johon kutsuttiin varsinaisen ohjausryhmän lisäksi yrittäjyyden neuvottelukunnan sekä valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmän jäsenet ja varajäsenet.

Kymmenen toimintamallin valinnassa huomioitiin erityisesti seuraavat näkökulmat:

- Toimintamallin lisäarvo suhteessa tunnistettuihin tarpeisiin.
- Alustava arvio toimintamallin soveltuvuudesta Suomeen (huomioiden esimerkiksi mahdolliset päällekkäisyydet ja olemassa olevat toimintamallit).

- Toimintamallin temaattinen kattavuus ja monipuolisuus (huomioiden selvityksen viitekehyksen viisi eri osa-aluetta, painotus ns. kovemmissa osa-alueissa).
- Saatavilla oleva tieto toimintamallista ja sen vaikutuksista.
- Toimintamallin kattavuus suhteessa yrittäjyyden eri osa-alueisiin ja elinkaaren vaiheisiin.
- Mahdolliset muut käynnissä olevat selvitykset ja hankkeet (esimerkiksi YEL-järjestelmän kehittämiseksi on käynnissä erillinen selvityshanke, minkä vuoksi siihen liittyviä malleja ei valittu tarkempaan tarkasteluun).

Taulukossa 4 on esitetty yhteenveto syvempään analyysiin valituista kymmenestä toimintamallista sekä selvitystyön toteuttajien karkea arvio mallien suhteellisesta vaikuttavuudesta, vaikutusten aikajänteestä, vaikutuksia koskevan tiedon saatavuudesta sekä mallien toteutettavuudesta/soveltuvuudesta Suomeen. Kyse on suhteellisesta vertailusta, joka havainnollistaa eri mallien välisiä eroja. Arviot perustuvat selvityksen yhteydessä koottuun aineistoon.

Taulukko 4. Toimintamallien arvioitu vaikuttavuus.

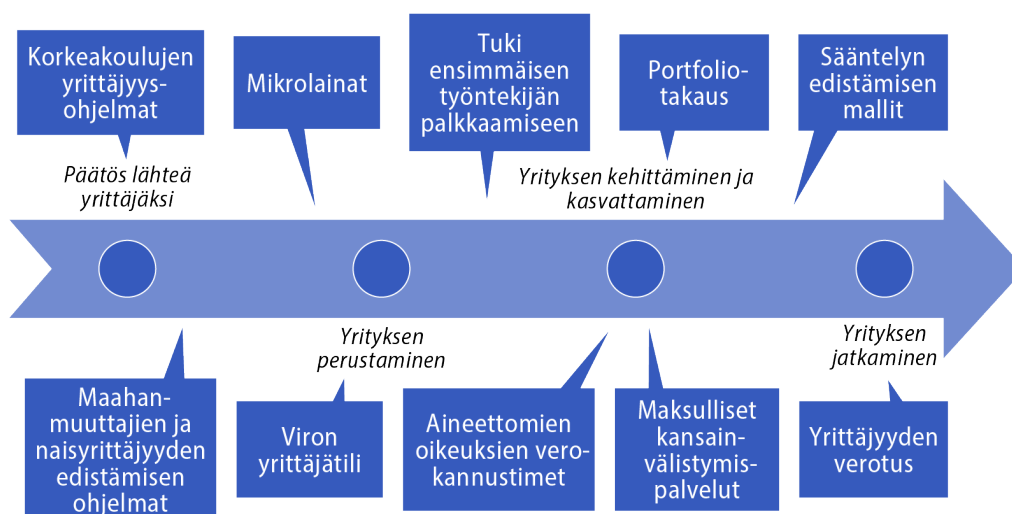
Toimintamalli	Teema	Vaikuttavuus / laajuus*	Vaikutusten aikajänne**	Evidenssi / tieto vaikutuksista	Toteutettavuus / soveltavuus
1. Viron yrittäjätili	Verotus ja sääntely	++	Keskipitkä	++	++ (vaikea)
2. Sääntelyn edistämisen mallit	Verotus ja sääntely	++	Keskipitkä	+	+++ (kohtuullinen)
3. Yrittäjyyden verotus ja kannustimet	Verotus ja sääntely	+++	Lyhyt	+++	+ (erittäin vaikea)
4. Aineettomien oikeuksien verokannustimet	Verotus ja sääntely	++	Lyhyt	+++	++ (vaikea)
5. Mikrolainat	Rahoituksen saatavuus	+	Lyhyt	+++	++ (vaikea)
6. Portfoliotakaus	Rahoituksen saatavuus	+ / ++	Lyhyt	++	++ (vaikea)
7. Maksulliset kansainvälistymispalvelut	Yrityspalvelut ja -tuet	+	Keskipitkä	+	++ (vaikea)
8. Tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen	Yrityspalvelut ja -tuet	++	Lyhyt	++	++ (vaikea)
9. Korkeakoulujen yrittäjyysohjelmat	Yrittäjyyskoulutus- ja osaaminen	+	Pitkä	+	+++ (kohtuullinen)
10. Maahanmuuttajien yrittäjyysohjelmat	Yrittäjyyskulttuuri	+	Pitkä	++	+++ (kohtuullinen)

* Lisäarvo ja mahdollinen vaikuttavuus suhteessa Suomen nykytilanteeseen sekä mahdollisen muutoksen laajuuteen. +++ = laaja rakenteellinen ja poliittisiin painotuksiin liittyvä muutos. ++ = rakenteisiin ja kannustimiin liittyvä merkittävä uudistus. + = ohjelma/instrumenttitason uudistus.

** Arvioitu aikajänne, jolla vaikutukset alkavat näkyä toimenpiteen käyttöönotosta.

Kuviossa 5 on toimintamallit esitetty yrittäjyyden elinkaaren mukaan, alkaen yrittäjäksi lähtemistä koskevasta päätöksestä aina yritystoiminnasta luopumiseen/myymiseen asti esimerkiksi sukupolvenvaihdostilanteessa.

Kuvio 5. Tarkastellut toimintamallit yrittäjyyden elinkaaren mukaan.

Seuraavissa alaluvuissa on kukin toimintamalli esitetty tarkemmin. Lyhyen taustoituksen lisäksi on kuvattu toimintamallin käytännön toteutusta ja keskeisiä käyttökokemuksia ja tuloksia. Lisäksi on tarkasteltu kunkin toimintamallin soveltuvuutta Suomeen. Kuvaukset perustuvat saatavilla olleeseen dokumenttiaineistoon sekä selvitystyössä toteutettuihin täydentäviin haastatteluihin.

Toimintamallikuvausten jälkeen on raportissa esitetty vuonna 2024 julkaistu Tanskan yrittäjyyspaketti, joka on parlamentaarinen sopimus kokonaisvaltaisesta yrittäjyyttä edistävästä ohjelmasta. Yrittäjyysohjelma on nostettu tarkasteluun läpileikkaavana prosessina uudistusten läpivienninkin näkökulmasta.

3.2 Viron yrittäjätili

Tausta

Viro tunnetaan hallinnon digitalisaatiosta ja matalasta byrokratiasta. Moni pienimuotoinen yrittäjä, freelancer tai keikkatyön tekijä joutui aiemmin tasapainolemaan toiminimen (FIE) ja osakeyhtiön (OÜ) välillä, joissa molemmissa on omat hallinnolliset velvoitteensa. Tammikuun alusta 2018 voimaan astunut laki yrittäjätileistä säädettiin yksinkertaistamaan kevytyrittäjyyttä ja tuomaan harmaata taloutta / epävirallista työtä verotuksen alaiseksi. Käytännössä yrittäjätilien toiminta käynnistyi vuoden 2019 alusta.

Toimintamallin tavoitteena on kannustaa yrittäjyyteen matalan kynnyksen mallilla ja samalla vähentää hallinnollista taakkaa aloittavilta yrityksiltä. Yrittäjätilin ohella yrityksellä ei ole tarvetta muulle kirjanpidolle, erillisille veroilmoituksille tai edes yrityksen muodolliselle perustamiselle. Taustalla on myös ollut tavoite houkutella epävirallisesti toimivia freelancereita ja sivutoimisia yrittäjiä virallisen verotuksen alaiseksi ja siten laajentaa veropohjaa.

Viron yrittäjätili on ollut varsin suosittu ja sitä on jatkuvasti kehitetty vastamaan paremmin pienyrittäjien tarpeita. Se on tarkoitettu ensisijaisesti (luonnollisille) henkilöille, jotka tarjoavat toisille (luonnollisille) henkilöille palveluita, joihin ei liity suoria kustannuksia. Tyypillisiä tällaisia palveluja ovat esimerkiksi lastenhoito tai muu kodinhoito, ruokalähetti- ja taksialustojen kautta tarjotut palvelut, omien käsitöiden myynti sekä lyhytaikaiset tilavuokraukset (kuten Airbnb). Asiakaspalautteen mukaan yrittäjätili on käyttäjäystävällinen, yksinkertainen ja kätevä tapa ansaita tuloja.⁷

Huhtikuussa 2025 yrittäjätilejä oli käytössä jo yli 30 000 kappaletta ja vuoden 2024 aikana niiden kautta tehty liikevaihto ylitti 50 miljoonaa euroa. Tilit ovat suosittuja erityisesti nuorten aikuisten parissa. Eniten aktiivisia yrittäjätilejä onkin 21–30-vuotiailla (noin 10 000 tiliä) ja 31–40-vuotiailla (lähes 8 500 tiliä).

---

⁷ Haastattelu. Viron Vero- ja tullihallitus.

Taulukko 5. Aktiivisten yrittäjätilien lukumäärän ja maksuliikenteen kehitys Virossa 2021–2024.

Vuosi	Aktiivisten tilien lukumäärä	Tileiltä tehtyjen transaktioiden määrä (milj. €)	Maksettujen verojen kokonaismäärä (milj. €)
2021	4 036	9,3	1,9
2022	8 474	18,3	3,7
2023	15 445	37,8	7,7
2024	29 341	50,7	10,3

Yleinen toimintaperiaate

Yrittäjätili toimii siten, että yrityksen asiakkaat maksavat laskut suoraan yrittäjätilille, jolta tiliä hallinnoiva pankki pidättää automaattisesti verot (kevennetty elinkeinotulovero 20 %) ja tilittää ne suoraan verohallinnolle. Jäljelle jäävä summa on yrittäjätilin haltijan käytettävissä hänen haluamallaan tavalla.

Oleennaista yrittäjätilin toiminnassa on, että

- Yrityksen kaikki tulot maksetaan vain yrittäjätilille, jotta verot ja maksut voidaan hoitaa automaattisesti.
- Tilin kautta hoituvat sekä tulovero että sosiaalimaksut, joten erillisiä maksuja ei tarvita.
- Yrittäjätilin haltijalla ei ole arvonlisäverovelvollisuutta, sikäli kun liikevaihto pysyy tietyn rajan alla (40 000 €).
- Yrittäjätilin haltijalla ei ole oikeutta vähentää elinkeinotoiminnan kuluja, vaan vero lasketaan suoraan bruttotulosta.

Yrittäjä voi seurata omaa yrittäjätiliään, kuitteja ja maksatuksia verohallinnon eMTA -portaalissa.⁸ Asiakkaat voivat puolestaan tarkistaa portaalista, onko liike-toimintaa harjoittavalla henkilöllä olemassa yrittäjätili.

⁸ Maksu- ja Tolliamet. Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonda sisenemine. <https://maasikas.emta.ee/>

Yrittäjätili on tarkoitettu pienimuotoiseen yritystoimintaan ja sen kautta toimivan yrityksen liikevaihdolle on asetettu 40 000 euron vuosittainen yläraja.⁹ Mikäli yrittäjätilille saapuvat summat ylittävät 40 000 euroa kalenterivuodessa, luonnollisen henkilön on rekisteröidyttävä yrittäjäksi (FIE, OÜ) kaupparekisteriin sekä arvonlisäverovelvolliseksi Viron vero- ja tullihallitukseen.

Periaatteessa yrittäjätilille voi ohjata myös yhtiölle tai yksityiselle liikkeenharjoittajalle suoritetusta työstä saadun suorituksen. Palkkatulon verotuksen kiertämisen ehkäisemiseksi Viron tuloverolaissa (*tulumaksuaseadus*) kuitenkin säädetään, että yhtiön on maksettava yrittäjätilille palvelusta maksetun vastikkeen perusteella täydentävä tulovero, minkä vuoksi tulon ohjaaminen yrittäjätilille ei ole kannattavaa. Yksityinen liikkeenharjoittaja ei puolestaan saa vähentää yrittäjätilille maksettua määrää verotuksessaan.¹⁰

Yrittäjätilin voi avata virolaisessa pankissa, mutta käytännössä vain LHV Pankissa¹¹, joka on tällä hetkellä ainoa pankki, joka tarjoaa yrittäjätilipalvelua.

Raha- ja tietoliikenne

Pankki toimittaa jokaisesta yrittäjätilille saapuneesta maksusta tiedot Vero- ja tullihallitukselle, joka välittömästi laskee niistä elinkeinotuloveron (22/55 osuus), sosiaaliveron (33/55 osuus) sekä mahdollisen eläkesäästömaksun määrän ja toimittaa ao. tiedot takaisin pankille. Tietojen perusteella pankki varaa tililtä veroja vastaavan määrän ja siirtää sen Vero- ja tullihallituksen tilille sovittuun päivään mennessä.

---

⁹ Kevennetty tulovero 20 prosenttia 40 000 euroon asti. Aiemmin yli 25 000 euron osuudesta maksettiin 40 prosentin tulovero, mutta tämä on poistunut 1.1.2025 päivityksen myötä.

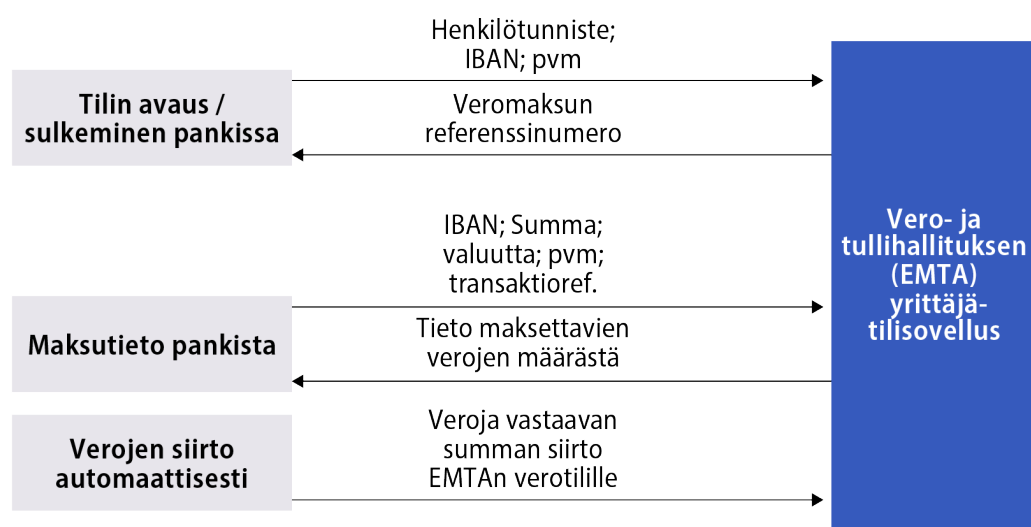
¹⁰ Haastattelu. Verohallinto.

¹¹ LVH Pank. Everything your business needs. Open an account.

"<https://www.lhv.ee/en/business-client>; LVH Pank. The simplest way to get started in business. Open an entrepreneur account. <https://www.lhv.ee/en/entrepreneur-account>

Vastaavasti Vero- ja tullihallitus toimittaa maksusuudet eteenpäin ja verovelvollisten rekisterissä olevat tiedot eläkerekisterinpitäjälle, Viron sairausvakuutuskassalle ja Viron sosiaalivakuutushallitukselle sosiaaliverolain ja rahan- toeläkelain säännösten mukaisesti.

Kuvio 6. Yrittäjätilin raha- ja tietoliikennevirrat.

Lähde: Estonian Tax and Customs Board, EMTA.

Mikäli yrittäjänä toimiva henkilö on liittynyt rahastoivaan eläkejärjestelmään, hänen elinkeinotuloveroprosenttinsa on vastaavasti valitun rahastoivan eläkkeen maksuprosentin verran korkeampi (ts. 22 % mikäli rahastoivan eläkejärjestelmän maksuprosentti on 2 %, ja vastaavasti 24 %, jos maksuprosentti on 4 % ja 26 % mikäli maksuprosentti on 6 %).

Juridinen puite ja hallinnointi

Luonnollisten henkilöiden verotuksesta säädetään yleisesti Viron tulovero- laissa (Income Tax Act)¹², mutta yrittäjätulistä sekä sitä koskevista verotieto- kannoista säädetään varsinaisesti laissa yritysten kevennetystä tuloverosta (Simplified Business Income Taxation Act).¹³ Lait ja asetukset löytyvät Viron sähköisestä (Riigiteataja / eRT) säädösjulkaisupalvelusta, jossa on myös eng- lanninkieliset käännökset tärkeimmistä dokumenteista.¹⁴

Epäselvyyksiä kansallisen ja EU:n lainsäädännön välillä ei ole ilmennyt. Lain perusteluissa viitataan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta ja todetaan, että jos henkilöön sovelletaan toisen maan lakia, yritystilin erityisjärjestelmän so- veltaminen on poissuljettua. Tällaisessa tapauksessa tulot verotetaan yleisen järjestelmän mukaisesti – jolloin on mahdollista, että Virossa on maksettava vain tuloveroa. Tämä johtuu siitä, että yritystilin käyttäjä voi olla myös ulko- mailla asuva henkilö.

Yrittäjätilitä maksettavista eläke- ja sosiaalimaksuista on säädetty tarkemmin Viron sosiaaliverolaissa, rahastoeläkelaisissa, perhe-etuuslaissa, eläkevakuu- tuslaissa ja sairausvakuutuslaissa.

Yrittäjätilin kehittämisestä ja sääntelystä vastaa Viron talous- ja viestintäminis- teriö.¹⁵ Yrittäjätilin verojen keräämisestä ja sääntelyn valvonnasta vastaa puo- lestaan Viron vero- ja tullihallitus (*Maksu- ja Tolliamet*).¹⁶ Tarkemmat ohjeet sekä tilastot löytyvät näiden organisaatioiden verkkosivustoilta.¹⁷

---

¹² Riigi Teataja. Income Tax Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigi- kogu/act/504092025004/consolide>

¹³ Riigi Teataja. Simplified Business Income Taxation Act. <https://www.riigitea- taja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/530122024010/consolide>

¹⁴ Riigi Teataja. Ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seadus (lühend - ELMS). <https://www.riigiteataja.ee/akt/ELMS>

¹⁵ Ministry of Economic Affairs and Communications. <https://www.mkm.ee/en>

¹⁶ Estonian Tax and Customs Board. <https://www.emta.ee/en>

¹⁷ Estonian Tax and Customs Board. Entrepreneur account. <https://emta.ee/en/private- client/taxes-and-payment/taxable-income/entrepreneur-account>

Toimintamallin kehitys ja muutokset

Seuraavassa taulukossa on esitetty keskeiset Viron yrittäjätilin uudistukset vuosina 2019–2025.

Taulukko 6. Keskeiset yrittäjätiliin tehdyt uudistukset.

Vuosi	Muutos	Sisältö	Syy
2019	Malli käyttöön	Yrittäjätili otettiin käyttöön freelancereille ja mikroyrittäjille. Verokanta: 20 % alle 25 000 €:n tuloihin, 40 % sen ylittävältä osalta. Ei kuluvähennyksiä.	Tavoitteena tuoda epävirallinen työ verotuksen alaiseksi, madaltaa yrittäjyyden kynnystä, vähentää byrokratiaa.
2020–2021	Ensimmäiset arviot ja pienimuotoiset tarkennukset	EMTA (verohallinto) ja LHV pankki tarkensivat ohjeistuksia sekä helpottivat tilin avaamista ja seurantaa.	Käyttöönoton seuranta ja palautteeseen vastaaminen, mallin tunnettuuden lisääminen.
2022–2023	Teknisiä täsmennyksiä	Selkeytettiin tulorajojen soveltamista, lisättiin digitaalisen raportoinnin ominaisuuksia.	Käyttäjäkokemuksen parantaminen ja verotuksellisten epäselvyyksien vähentäminen.
2024	Politiikkavalmistelut	Hallitus ja Riigikogu käsittelivät ehdotuksia poistaa 40 %:n verokanta ja laajentaa 20 %:n soveltamisalaa.	Mallin houkuttelevuuden parantaminen, jotta useampi valitsisi yrittäjätilin eikä siirtyisi harmaan talouden puolelle.
2025	Merkittävä uudistus	40 %:n verokanta poistettiin. Nyt 20 %:n vero kaikille tuloille noin 40 000 euroon asti. Lisäksi julkiseen hakuun lisättiin ominaisuus, jolla voi tarkistaa, kuuluuko henkilö yrittäjätilin piiriin.	Yksinkertaistaminen, byrokratian vähentäminen, reiluuden lisääminen (ei hyppäystä korkeaan veroon), läpinäkyvyyden edistäminen ja väärinkäytösten ehkäisy.

Kokemukset yrittäjätilin hallinnoinnista¹⁸

Viron yrittäjätiliä koskeva laki oli ollut voimassa jo vuoden (1.1.2018 alkaen), ennen kuin yksikään pankki lähti tarjoamaan siihen perustuvia palveluja. Tämä oli luonnollisesti suuri huolenaihe toimintaa käynnistettäessä. Vuonna 2019 LHV Pankki liittyi järjestelmään ja vielä toistaiseksi se on ainoa palveluntarjoaja yrittäjätilille. Palvelun avaamista Coop Pankin kautta ollaan kuitenkin valmistelemassa.

LHV Pankin mukaan järjestelmä itsessään on toiminnaltaan yksinkertainen ja selkeä ja se on vaatinut pankilta hyvin vähän kehitys- ja ylläpitotyötä. Järjestelmän käyttöönotto on ollut pääasiassa helppoa. Joitakin haasteita on liittynyt muun muassa eri valuuttoina tehtyjen maksujen käsittelyyn sekä tilanteisiin, joissa teknisen virheen vuoksi on otettu veroa tililtä kahdesti ja palautuksen pyytäminen on ollut työlästä sekä pankissa että Vero- ja tullihallituksessa.

Yrittäjätilin yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut vähentää harmaata taloutta ja saada käteismaksuilla tehdyt transaktiot verotuksen alaiseiksi. Taulukossa 7 on kuvattu käteismaksujen määrän, volyymin ja osuuksien kehitys vuosina 2019–2024. Vaikka käteismaksujen rahallinen volyyymi on kasvanut, on niiden suhteellinen osuus maksuista vähentynyt.

---

¹⁸ Haastattelu. EMTA.; OECD-aineisto.

Taulukko 7. Käteismaksujen määrä, volyymi ja osuus yrittäjätilien maksuista Virossa 2019–2024.

Vuosi	Käteismaksuja tekevien käyttäjien määrä	Käteismaksujen volyymi (€)	Käteismaksujen osuus kaikista maksuista (%)
2019	93	131 205	6,2
2020	149	194 565	4,3
2021	250	369 514	3,4
2022	338	536 614	2,7
2023	593	768 216	1,9
2024	565	826 084	1,5

Soveltuvuus Suomeen

Kokemusten perusteella Viron yrittäjätili on toiminut hyvin ja se on ollut suosittu. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että yksinkertainen ja verotukseltaan kevennetty toimintamalli kevyt- ja osa-aikaiseen liiketoimintaan olisi varmasti tervetullut Suomeen. Viron tavoin yrittäjätili saattaisi lisätä kevytyrittäjyyttä ja vähentää osaltaan harmaata taloutta. Vastaavanlaisen toimintamallin soveltaminen Suomeen edellyttäisi kuitenkin useiden osa-alueiden tarkempaa selvittämistä ja ratkaisemista, joista osa voi hyvinkin olla haastavia. Keskeisiä seikkoja toimintamallin soveltuvuudessa ovat:

- Erot Viron ja Suomen yritys- ja verolainsäädännön välillä sekä säädännön soveltamisessa. Yrittäjätilin tasaveromallin soveltaminen osaksi Suomen progressiivista verojärjestelmää olisi todennäköisesti hyvin hankalaa.¹⁹
- Verokannustimen tuomat riskit voivat lisätä väärinkäyttöä, esimerkiksi houkutusta siirtää palkkatyö tulonhankinnaksi yrittäjätilille. Toisaalta Viron kokemuksen perusteella yrittäjätili on tuonut harmaata liiketoimintaa verotuksen alaiseksi.
- Erot Viron ja Suomen eläke-, vakuutus- ja muiden sosiaalimaksujen välillä.

¹⁹ Verohallinnon selvitys yrittäjätilin soveltuvuudesta Suomeen (2023).

- Virossa on yrittäjätilin ohella vain muutama kaupallisia laskutuspalveluja tarjoava yritys, kun taas Suomessa niitä on hyvin runsaasti.^{20, 21} Tyypillisesti tarjotut palvelut ovat laskutus ilman Y-tunnusta (palkkajohjaisesti) tai toiminimellä (kirjanpito + ALV), palkanmaksu ja ennakonpidätys, sekä tulorekisteri-ilmoitukset ja vakuutusmaksu, joiden ohella on usein tarjolla yritystoimintaa helpottavia sovelluksia ja koulutusta. Näin ollen herää kysymys, mikä olisi yrittäjätilin vaikutus jo toimiville kaupallisille hallinto- ja laskutuspalveluja tarjoaville yrityksille? Tarjottaisiinko yrittäjätiliä nykyisten kaupallisten palvelujen rinnalla vai täydentävänä ratkaisuna yhdessä niiden kanssa?
- Pankkien vähäinen kiinnostus tarjota kyseisiä palveluja.

---

²⁰ Virossa laskutuspalveluja tarjoavat esimerkiksi Companio, Isolta ja Finbite, mutta nämä palvelut eivät varsinaisesti ole suunnattu kevytyrittäjyyteen.

²¹ Verkkosivustojen perusteella suurimmat Suomessa toimivat palveluntarjoajat ovat Ukko.fi (n. 170 000 käyttäjää), Eezy Kevytyrittäjät (n. 40 000 käyttäjää) ja Free.fi (n. 39 000 käyttäjää), mutta lisäksi on useita muita, kuten Kevyesti.fi, Omapaja, TyötRahaksi, Bisse.fi, Trice.fi ja Truster. Liikepankeista ainakin OP Ryhmä tarjoaa OP Kevytyrittäjä -palvelua.

Taulukko 8. Suomen ja Viron lähtökohtien vertailua yrittäjätulin näkökulmasta.

Tarkastelun kohde	Suomi	Viro
Yhteisön vs. omistajan verotus	Yrityksen tulot sekä omistajan osingot ja palkka verotetaan erikseen.	Omistaja ei maksa osinkoveroa (sisältyy yhtiöveroon).
Yhteisövero ja osinkoverotus	Yhtiö maksaa 20 % vuosittaisesta tuloksesta. Lisäksi listaamattoman yhtiön jaetusta osingosta 75 % on verovapaata 8 % tuottorajaan asti, ja yli menevä osa verotetaan omistajan henkilökohtaisena pääomatulona (kaksinkertainen verotus).	Yhtiö maksaa 20 % vain jaetusta osingosta. Ei veroa, jos voitto jätetään yhtiöön.
Työnantajan sosiaalimaksut	20–25 % (esimerkiksi TyEL, työttömyysvakuutus, tapaturmavakuutus).	33 % (palkasta tai yrittäjätulosta).
Yrittäjän eläkemaksut	Yrittäjä maksaa YEL-maksun, jonka minimitason asettaa eläkeyhtiö arvioidun liikevaihdon perusteella.	Vapaaehtoinen rahastoiva eläkemaksu (2 % / 4 % / 6 %).
Ansiotulon henkilöverotus	Kokonaisveroaste 30–45 %. Progressiivinen. Työntekijän sosiaalimaksut n. 9 %.	Kokonaisveroaste 22–25 %. Tasavero (22 %), verovapaus 654 €/kk saakka. Työntekijän sosiaalimaksut n. 3,6 %.
Kaupalliset laskutuspalvelut kevytyrittäjille	Runsaasti. Arviolta 80 eri palvelua.	Vain muutamia.

3.3 Sääntelyn edistämisen mallit Virossa ja Tanskassa

Tausta

Sääntelyn näkökulmasta keskeisiä yritystoimintaa hidastavia esteitä ja haasteita ovat sääntelyn monimutkaisuus ja pirstaleisuus. Lisäksi yhtenä pullonkaulana näyttäytyy puutteet sääntelyn ennakoitavuuden ja yhdenmukaisuuden tulkinnassa. Tämä kasvattaa hallinnollista taakkaa ja oikeudellista epävarmuutta, erityisesti pk-yrityksissä ja nopeasti kehittyvillä toimialoilla, joissa sääntely ei aina pysy liiketoiminnan tahdissa. Seuraavassa on kuvattu kaksi erilaista mallia, joissa on pyritty rakentamaan ja kehittämään kansallista säädösympäristöä yritys- ja innovaatiolähtoisemmäksi sekä vahvistamaan vuoropuhelua yritysten ja viranomaisten välillä.

Danish Business Regulation Forum (DBRF)

Danish Business Regulation Forum (*Erhvervslivets EU- og Regelforum, DBRF*)²² on Tanskan hallituksen alainen neuvonantajaelin, joka tuo yritykset, järjestöt ja asiantuntijat yhteen sääntelyn kehittämiseksi.²³ Toimintamallin taustalla on valtionhallinnon pitkäaikainen tavoite yritysystävällisen sääntelyn edistämisestä.

DBRF aloitti toimintansa vuonna 2019, kun kaksi aiempaa toimielintä, *Virk-somhedsforum* (suom. Yritysfoorumi, toimintakausi 2012–2019) ja *Implementeringsrådet* (suom. Täytäntöönpanoneuvosto, toimintakausi 2015–2019) yhdistettiin. Foorumi on teollisuus-, elinkeino- ja finanssiministeriön (*Erhvervsministeriet*, engl. *the Ministry of Industry, Business and Financial Affairs*) perustama, ja sen alainen *Ehrvervstyrelsen* (suom. elinkeinohallitus) vastaa foorumin sihteeristötoiminnoista.

²² Erhvervslivets EU- og Regelforum. <https://regelforum.dk/om-forummet>

²³ Danish Business Authority. Business Forum for Better Regulation: danishbusinessauthority.dk/business-forum-better-regulation

DBRF:n tehtävänä on sekä kansallisten että EU-säännösten ja niiden täytäntöönpanon yksinkertaistaminen, minkä lisäksi se tukee yrityslähtöisen EU-sääntelyn varhaista edistämistä. Lisäksi foorumin tavoitteena on yritysten taloudellisten vaikutustenarviointimenetelmien ja ketterän yrityslähtöisen sääntelyn periaatteiden kehittäminen ja soveltaminen. Foorumin toiminta rakentuu osittain teemakohtaisiin kokonaisuuksiin, joita tunnistetaan esimerkiksi yrityksiltä tulleiden yhteydenottojen ja sääntelyä koskevien epäkohtien avulla. Toimintahistoriansa aikana foorumilla on ollut muun muassa GDPR-asioihin, dataan, yrittäjyyteen, edunvalvontaan sekä digitalisaatiovalmiuteen liittyvät työryhmät. Foorumin suhteellisen kattavasta toiminta-alueesta (esimerkiksi hallintoa, työvoimaa, viestintää ja digitalisaatiota koskeva sääntely) on kuitenkin rajattu pois laajat verotukseen liittyvät kysymykset.

DBRF:n tavoitteena on tarjota Tanskan hallitukselle konkreettisia ehdotuksia ja suosituksia, jotka vähentävät kansalliseen ja eurooppalaiseen erityssääntelyyn liittyvää hallinnollista taakkaa sekä sääntelyn noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia (ml. kustannukset, jotka johtuvat sääntelymuutosten edellyttämisestä yritysten uudelleenorganisointi- ja sopeutumistoimista). Foorumin toimintamandaatin²⁴ mukaan Tanskan hallitus käsittelee kaikki DBRF:n antamat suositukset ns. ”follow-or-explain” -periaatteen mukaisesti, mikä tarkoittaa, että hallitus sitoutuu joko panemaan foorumin suositukset täytäntöön tai perustelemaan, miksi suosituksia ei ole pantu täytäntöön. DBRF:n antamat suositukset käsitellään foorumia hallinnoivan ministeriön lisäksi tarvittaessa toisessa, asiayhteyteen kuuluvassa ministeriössä.²⁵

Foorumissa on 21 jäsentä ja se kokoontuu vuosittain kolme kertaa. Jäsenistöön kuuluu edustajia eri elinkeinoelämää ja työntekijöitä edustavista järjestöistä. Lisäksi mukana on kolme yritysten edustajaa ja kolme muuta asiantuntijajäsentä. Lisäksi foorumi voi tarpeen mukaan kuulla eri asiantuntijoita toimintansa edistämiseksi. Vuonna 2023 foorumille myönnettiin uusi toiminta-

---

²⁴ Erhvervslivets EU- og Regelforum. Terms of reference for the Danish Business Regulation Forum. <https://regelforum.dk/english>

²⁵ Haastattelu. Danish Business Authority.

mandaatti vuoteen 2027 asti. Tulevaisuudessa painopisteen on tarkoitus kohdistua yhä enemmän EU-lainsäädäntöä koskevaan ennakointiin ja vaikuttamiseen.²⁶

Ehdotuksen foorumissa käsiteltävistä asioista voi tehdä ministeriö, yritys, työntekijäjärjestö tai muu yksittäinen toimija. Toiminnassaan DBRF voi tarkastella esimerkiksi erityisiä sääntelyalueita, joita pidetään tarpeettoman raskaina, tai joissa yritysten ja viranomaisten välistä vuoropuhelua tulisi yksinkertaistaa. DBRF tarkastelee myös EU-sääntelyn kansallista toimeenpanoa ja sen vaikutuksia yrityksille sekä kehittää sääntelyn vaikutusarviointimenetelmiä. DBRF voi myös neuvoa Tanskan hallitusta tulevasta EU-sääntelystä silloin, kun varhaisille ja ennakoiville toimille arvioidaan olevan tarvetta. Lisäksi DBRF voi ehdottaa selvitystyön toteutusta naapurimaiden säädösten täytäntöönpanosta tai tulkinnasta. Vuodesta 2019 alkaen foorumi on ehdottanut 25 verrokiselvitystä (maakohtaisia tarkasteluja ja vertailuja), joihin suurimpaan osaan hallitus on vastannut ja joista osa on edennyt toteutukseen.

Tanskan yrittäjyyspaketissa (ks. Luku 3.12), johon sitouduttiin vuonna 2024, esitettiin yhtenä toimenpiteenä foorumin mandaatin laajentamista sääntelyn purkuun ja sen aktiivisempaa roolia sääntelyn keventämisessä.

Accelerate Estonia

Accelerate Estonia (AE) on Viron valtion ”innovaatio- ja sääntelylaboratorio” sekä ohjelma, joka auttaa yrityksiä purkamaan markkinoillepääsyyn liittyviä sääntelyesteitä. Toimintamallin tavoitteena on tehdä Virosta testialusta uusille teknologioille ja liiketoiminnoille sekä uudistaa lainsäädäntöä. Toimintamallin taustalla on Viron hallituksen tahtotila tarjota uusia ratkaisuja ja ketteryyttä perinteisesti hitaisiin sääntely- ja politiikkaprosesseihin. Yhteistyössä yritysten kanssa Accelerate Estonia tunnistaa lainsäädäntöön liittyviä esteitä, jotka ovat

---

²⁶ Erhvervsministeriet. Kommissorium for Erhvervslivets EU- og Regelforum. 23. juni 2023. <https://www.em.dk/Media/638314214793451942/kommissorium-eu-og-regelforum.pdf>

osoittautuneet pullonkaulaksi yrityksen tuotteen, palvelun tai liiketoimintamallin kehittämiseksi.²⁷

Accelerate Estonian keskeinen periaate on pyrkiä nykyaikaistamaan sääntelyä ja uudistamaan säädöksiä, jotta ne tukisivat paremmin rohkeita ja innovatiivisia ratkaisuja – sen sijaan, että yritykset pakotettaisiin sopeutumaan vanhentuneisiin lakeihin.

Toimintamalli on ollut käynnissä loppuvuodesta 2019 alkaen. Toimintamallin on perustanut ja sitä rahoittaa Viron talous- ja viestintäministeriö (*Ministry of Economic Affairs and Communications of Estonia/ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium*). Accelerate Estonialla on vahva tuki valtion hallinnosta sekä tiiviit suhteet kaikkiin Viron ministeriöihin.

Accelerate Estonian tavoitteena on poistaa sääntelyn esteitä sekä **kansallisen kokeilukehikon** että **sektorikohtaisten sääntelyn hiekkalaatikoiden** avulla. Tavoite kansallisesta ”lainsäädännön kokeilukehikosta” on konkretisoidumassa keväällä 2026. Viron taloudellisen toiminnan ja liiketoiminnan harjoittamisen yleislakia, jota sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen yritystoimintaan toimialasta riippumatta²⁸ ollaan muuttamassa yhteistyössä eri ministeriöiden kanssa niin, että lakiin kirjataan liiketoimintaan liittyvä kokeilumahdollisuus. Tämä kokeilukehikko mahdollistaa jatkossa toimialakohtaisten sääntelyn hiekkalaatikoiden toteutuksen. Kokeilukehikkoa koskevan lakimuutoksen on tarkoitus astua voimaan toukokuussa 2026.²⁹

Accelerate Estonian kautta toteuttava pilotti tai kokeilu voi olla esimerkiksi luvanvarainen, rajoitettu kokeilu tai väliaikainen poikkeus sääntelyssä, tai viranomaisen valvonnassa oleva testiympäristö. Koordinoidussa testausympäristössä yritys voi kokeilla ratkaisuaan esimerkiksi osittain sääntelyn ulkopuolella tai uudessa sääntelykehikossa.

---

²⁷ Accelerate Estonia. <https://accelerate.ee/>

²⁸ Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus (MsÜS). <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072024019>

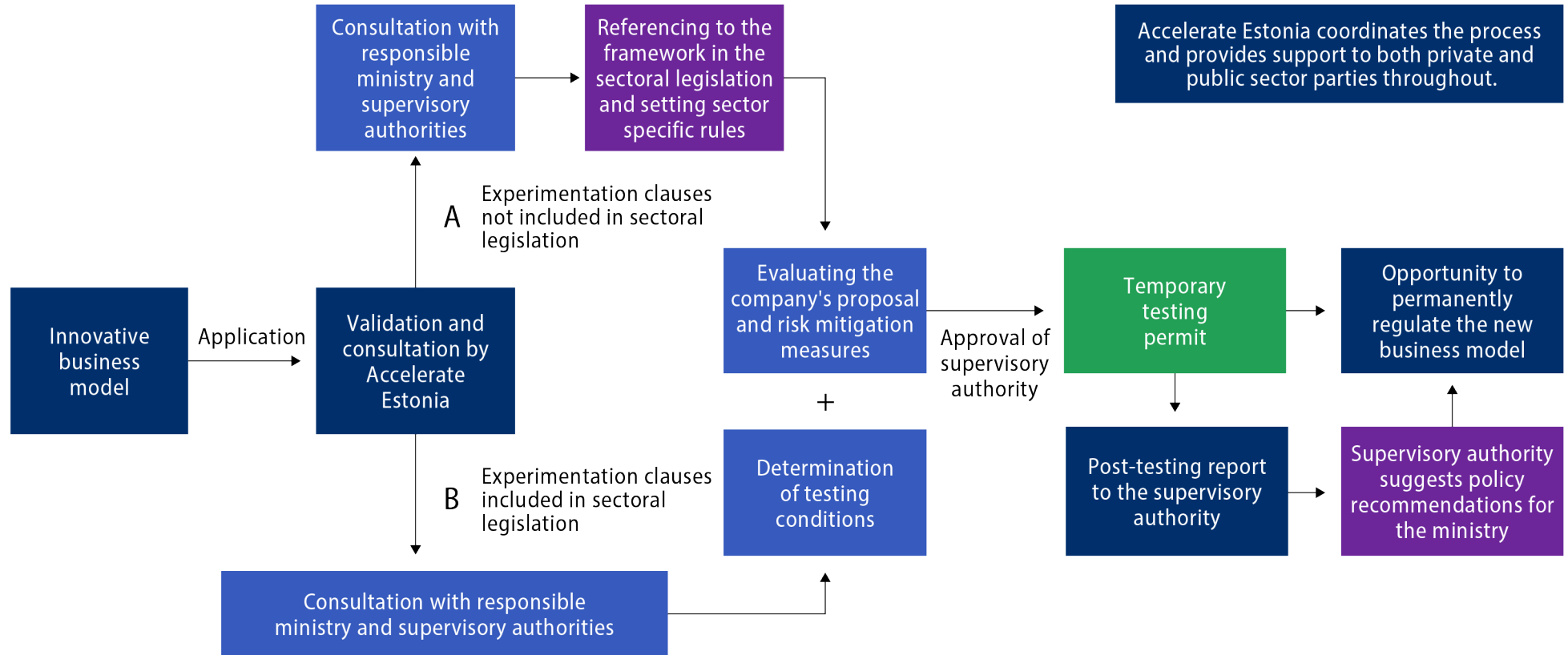
²⁹ Haastattelu. Accelerate Estonia.

Yksittäisen pilotin potentiaalia arvioi Accelerate Estonian neuvoa-antava toimikunta, advisory board, joka koostuu sekä yksityisen että julkisen sektorin asiantuntijoista. Kun pilottiprojekti on hyväksytty ohjelmaan, Accelerate Estonia aloittaa vuoropuhelun asianomaisten ministeriöiden ja muiden sidosryhmien kanssa löytääkseen ratkaisun tunnistettuun sääntelyesteeseen.

Pilotin aikana yritys testaa ratkaisuaan yhteistyössä viranomaisten kanssa, minkä rinnalla kerätään tietoa pilotoinnin markkina-, yhteiskunnallisista ja muista vaikutuksista. Tiedonkeruu perustuu esimerkiksi pilotin taloudellisia vaikutuksia mittaaviin indikaattoreihin, mitä koskeva malli on kehitetty yhdessä Tarton yliopiston asiantuntijoiden kanssa. Jokaisen pilotin taloudelliset vaikutukset arvioidaan. Joissakin piloteissa vaikuttavuustarkastelu on syvempää, ja näissä vaikutuksia arvioivat Accelerate Estonian toimeksiannosta ulkopuoliset arviointitahot. Näin pilottien seurannan ja arvioinnin avulla todennetaan myös AE-ohjelman vaikuttavuutta.

Pilotointiprosessiin kuuluu sääntelyesteen validointi (keskimäärin 1–3 kuukautta), tarvittavan lainsäädäntömuutoksen määrittely (3–6 kuukautta), varsinainen pilottivaihe, ml. vaikutusanalyysi (6–18 kuukautta) sekä muutosten ehdottaminen ja toteutuksen tukeminen.

Kuvio 7. Accelerate Estonia -ohjelman toimintaprosessi.

Accelerate Estonia on avoin myös muille kuin virolaisille yrityksille. Esimerkiksi vuonna 2024 ohjelmassa oli mukana brittiläisiä startup-yrityksiä, jotka toteuttivat sääntelyä koskevan pilotin Virossa³⁰. Esimerkki konkretisoi toimintamallin tavoitetta tehdä Virosta houkutteleva “sääntelyn hiekkalaatikko” myös kansainvälisille innovatiivisille yrityksille.

Tulokset ja opit

Seuraavassa on kuvattu keskeiset tulokset ja opit kummankin mallin osalta.

Danish Business Regulation Forum -toimintamallin vahvuuksina näyttäytyvät pysyvyys ja institutionaalinen asema (ml. sihteeristö), suora ja konkreettinen vaikutusmahdollisuus, tiivis julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö ja periaate, joka pakottaa Tanskan hallituksen vastaamaan suosituksiin julkisesti. Vuodesta 2019 lähtien DBRF on tehnyt yli 280 suositusta, joista suurimpaan osaan (80 %) hallitus on tähän mennessä reagoinut myönteisesti (noudattanut vähintään osittain). DBRF on laatinut useita suosituksia, jotka vahvistavat esimerkiksi pienten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisten hankintojen kilpailutuksiin. Suosituksissa korostuu jossain määrin toimialat, jotka ovat suhteellisen säänneltyjä, kuten finanssiala. Kunkin suosituksen status (esimerkiksi noudatettu/noudatettu osittain/ei noudatettu/käsittelyssä) on seurattavissa DBRF:n verkkosivuilla, missä suosituskohtaisesti on esitetty/esitetään hallituksen vastaus DBRF:n antamaan suositukseen. DBRF ei kuitenkaan ole systemaattisesti seurannut, mitä sääntelyn esteitä ja pullonkauloja sen toiminta on poistanut tai vähentänyt. Sen toimintaa ei ole myöskään erikseen arvioitu.

DBRF:n toimintaprosessi on selkeä ja yksittäistä suositusta koskeva seuranta-tieto on helposti saatavilla, mutta toiminnan tuloksia ja vaikutuksia koskevaa tietoa on hajanaisesti. Vuonna 2025 julkaistun OECD:n Regulatory Policy Outlook -raportin mukaan toimintamallin heikkoutena on suositusten toimeenpanon hitaus ja vaikutusten vaikea mittaaminen. OECD:n mukaan Tanskassa on

---

³⁰ TechEU. Estonia offers a lifeline to UK startups stifled by regulatory hurdles. <https://tech.eu/2024/03/08/estonia-offers-a-lifeline-for-uk-startups-stifled-by-regulatory-hurdles/>

kuitenkin kehittynyt sääntelykäytäntöjä ja prosesseja, jotka edistävät sääntelyn laadun parantamista ja yritysvaikutusten arviointia.³¹ DBRF:ia hallinnoivan ministeriön mukaan toimintamalli on vaikuttanut arkipäivän hallinnollisiin velvoitteisiin, kuten raportointiprosesseihin ja palveluiden yhdenmukaistamiseen viranomaisten kanssa, niitä vähentävästi.

Accelerate Estonia -toimintamallia seurataan ministeriön sisällä tiiviisti ja säännöllisesti. Kuitenkaan toimintamallia ei ole systemaattisesti ulkoisesti analysoitu tai arvioitu. Ohjelman vahvuuksina näyttävät ketteryys sekä systemaattinen prosessi, joka linkittyy EU-tasollakin ajankohtaiseen sääntelyn hiekkalaatikkokehitykseen.

Accelerate Estonia -ohjelmassa koetaan, että toimintamalli on osaltaan vahvistanut luottamusta yritysten ja julkisen sektorin välillä, mahdollistanut yritysten tuotteiden markkinoille pääsyn sekä toiminut pohjana tulevalle lainsäädännön kokeilukehikolle, missä kokeilut eivät ole satunnaisia pilotteja, vaan ne saivat virallisen säädösperustan. Toimintamallin heikkouksina on puolestaan tunnistettu rajalliset resurssit, esimerkiksi ohjelman henkilöstöresurssit sekä se, etteivät kaikki kokeilut välttämättä johda lainsäädäntömuutoksiin.

Vuoden 2026 alussa AE-ohjelman on läpikäynyt 19 pilottiprojektia, joiden lisäksi käynnissä on neljä pilottia. Esimerkkejä AE-toimintamallissa toteutetuista piloteista ovat itsepalveluapteekit³², jäte- ja kiertotalousratkaisujen pilotointi kunta- ja valtiotasolla, sekä yksityisten ambulanssien hyödyntäminen kiireellisissä ensihoidon tapauksissa. Vuoden 2026 alusta Viron kansallista lainsäädäntöä muutettiin geenipankkiin liittyen AE-ohjelman ja siinä mukana olleen yrityksen myötävaikutuksena, jotta geneettistä dataa olisi vaivattomampaa hyödyntää terveydenhuollossa. Toinen esimerkki sääntelyvaikutuksista

---

³¹ OECD. OECD Regulatory Policy Outlook 2025: Denmark chapter. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_56b60e39-en/full-report/denmark_4b9b00e8.html; OECD. Better Regulation Practices across the European Union 2025. Denmark. https://www.oecd.org/en/publications/better-regulation-practices-across-the-european-union-2025_6f007516-en/full-report/denmark_4f12bd52.html

³² EstBAN. Accelerate Estonia joins EstBAN as a partner to support startup innovation and regulatory reform. <https://estban.ee/news/accelerate-estonia-joins-estban-as-a-partner-to-support-startup-innovation-and-regulatory-reform/>

koskee kansainvälisessä rahtiliikenteessä vaadittavia dokumentteja. Lähtötilanteessa raskaan kaluston kuljettajat ovat joutuneet pitämään mukanaan ja esittämään useita erilaisia fyysisiä dokumentteja eri maiden viranomaisille logistiikkaan liittyen. Accelerate Estonia -ohjelmassa oleva yritys halusi tarjota tähän digitaalisen sovelluksen ja vuonna 2025 tämä sovellus hyväksyttiin seitsemässä EU-maassa asiakirjojen esittämiseen. Tavoitteena on, että vuonna 2026 Euroopan komissio hyväksyy tämän toimintatavan ja vuonna 2027 digitaalisten asiakirjojen esittäminen tulee pakolliseksi.³³

Keskeistä toimintamallissa ovat nopeat viranomaisyhteydet sekä kokeilujen arviointi: yritysten tarpeet sääntelymuutoksille/-kokeiluille pyritään viemään suoraan oikeille päättäjille, kuten asianomaisille ministeriöille. Lisäksi Accelerate Estonian toimiminen ministeriön alaisuudessa sekä yhteistyösuhteet muihin ministeriöihin mahdollistavat asioiden nopeankin edistämisen, missä yritykset voivat rinnalla keskittyä omaan kehitysohonsa.

Soveltuvuus Suomeen

Sekä Danish Business Regulation Forum (DRBF) että Accelerate Estonia (AE) pyrkivät edistämään sääntelyjärjestelmän joustavuutta, avoimuutta ja oppimiskykyä. Molemmat toimintamallit ovat yrityslähtöisiä ja niiden tavoitteena on edistää sääntelyn pullonkaulojen ja tarpeiden tunnistamista ja arviointia sekä tunnistettujen esteiden purkamista ja sääntelyn kehittämistä yrittäjyyttä ja uusia innovatiivisia ratkaisuja tukevaksi. Tanskan malli painottuu perinteisempään rakenteeseen ja konkreettisiin poliittikkasuosituksiin, kun taas Viron malli tarjoaa esimerkin sääntelyn edistämisestä ns. sääntelyn hiekkalaatikkoajattelun ja kokeilutoiminnan avulla.

Suomessa on pyritty kehittämään innovaatiomyönteistä sääntelyä ja yritysvaikutusten arviointia, ja varsinkin jälkimmäiseen on jo olemassa vakiintuneita prosesseja ja ohjeistuksia (esimerkiksi yritysvaikutusten arviointi, yrityspaneelit). Valtioneuvosto on asettanut Yrittäjyyden neuvottelukunnan, joka muun

---

³³ Haastattelu. Accelerate Estonia; Accelerate Estonia. Unlocking personalized medicine with genetic data. <https://accelerate.ee/projects/genetic-data/>; Accelerate Estonia. Digital real-time logistics ecosystem. <https://accelerate.ee/projects/logistics-ecosystem/>

muassa toimii neuvoa-antavana toimielimenä yrittäjyyteen liittyvissä strategisissa kokonaisuuksissa ja tuo valmisteluun keskeisen sidosryhmän – yrittäjien – näkökulmat ja palautteet sekä antaa ehdotuksia ministeriölle/valtioneuvostolle tarvittavista toimista. Neuvottelukunnalla ei ole erityisiä tehtäviä esimerkiksi sääntelyn tai yritysvaikutusten arvioinnissa. Suomessa ei ole toistaiseksi hyödynnetty sääntelyn hiekkalaatikoita, eikä suomalainen sääntelyjärjestelmä perinteisesti tue kokeilevaa kehittämistä. Lisäksi Suomesta puuttuu Tanskan mallin kaltainen pysyvä ja institutionaalisesti vakiintunut sääntelyn edistämisen foorumi. Näin ollen molemmat toimintamallit (DBRF ja AE) voisivat parhaimmillaan selvästi parantaa nykyistä tilannetta Suomessa sekä jäntevöittää ja jatkokehittää nykyisiä rakenteita ja toimintamalleja.

Sääntelyn hiekkalaatikoiden edistäminen on esillä useissa Euroopan komission linjauksissa ja siinä mielessä **Accelerate Estonia näyttäytyy erityisen ajankohtaisena ja varteenotettavana toimintamallina**, jonka kehitystä ja oppeja kannattaa pyrkiä seuraamaan tarkasti myös Suomessa. Erityisesti uusiin teknologioihin ja datatalouden ratkaisuihin liittyvät sääntelyesteet rajoittavat markkinoillepääsyä, ja kasvuhakuiset innovatiiviset yritykset kaipaavat mekanismeja, joka auttaisi tulkitsemaan tai keventämään sääntelyä kokeiluluonteisesti. AE-toimintamallin kehittäminen Suomessa edellyttäisi merkittävää kehittämistyötä ja resursointia, mutta ei kuitenkaan vaatisi merkittäviä rakenteellisia tai poliittisesti haastavia muutoksia. Suurimmat haasteet todennäköisesti liittyisivätkin olemassa olevan sääntelykulttuurin muuttamiseen. Vastaava malli voisi toimia esimerkiksi valtioneuvoston kanslian ja/tai työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä ”innovaatiolaboratoriona”. Muita mahdollisia keskeisiä sidosryhmiä voisivat olla Sitra ja Business Finland sekä elinkeinoelämän ja yrittäjyyden järjestöt.

DBRF-toimintamallin koetaan onnistuneen vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa sekä auttaneen estämään ns. ”ylisääntelyä”, mitkä molemmat ovat tunnistettuja haasteita myös Suomessa. Toimintamallin avulla suomalaiseseen sääntelypolitiikkaan olisi mahdollista lisätä ennakoivuutta ja yrityslähtöisyyttä sekä systemaattisempaa sääntelytarpeiden ja vaikutusten arviointia ja seurantaa. Karkeasti ottaen foorumia voisi verrata Suomen Yrittäjyyden neuvottelukunnan ja yrityspaneelin toimintamallien yhdistelmäksi, kombinaatioksi, mutta selvästi vahvemalla mandaatilla ja resursseilla (sihteeristö) varustettuna. Vastaavan toimintamallin käyttöönotto Suomessa olisi todennäköi-

sesti kohtuullisen suoraviivaista, mutta edellyttäisi olemassa olevien rakenteiden kehittämistä, resursointia sekä institutionaalisen aseman vahvistamista lainsäädännössä. Lisäksi on huomioitava, että Tanskan hallintomallissa virastoilla on selvästi vahvempi rooli ja mandaatti lainsäädännön valmistelussa kuin Suomessa. Näin ollen Tanskan mallia ei voisi ottaa käyttöön sellaisenaan, vaan se tulisi sovittaa Suomen hallintoon sopivaksi. Suomen olemassa olevat rakenteet luovat tähän hyvän pohjan, jota jatkokehittämällä olisi mahdollista luoda Suomen kontekstiin soveltuva toimintamalli. Keskeiset toimijat Suomessa mallin soveltamisessa olisivat työ- ja elinkeinoministeriö, valtioneuvoston kanslia sekä oikeusministeriö.

3.4 Yrittäjyyden verotus ja Ruotsin verouudistus

Yritystoiminnan ja omistajuuden verotus on yksi merkittävimmistä yrittäjyyden kiinnostavuuteen ja kannattavuuteen vaikuttavista kansallisista tekijöistä. Kysymys on kuitenkin useiden verojen ja kannustimien laajasta ja monitahoisesta kokonaisuudesta, joiden suora vertailu eri maiden välillä on hyvin hankalaa ja tapauskohtaista. On kuitenkin tunnistettavissa maita, joissa yritystoiminnan verotus on erityisen kannustavaa (esimerkiksi Viro), tai joiden verotuksessa on elementtejä, jotka erityisesti huomioivat yritystoiminnan tyypilliset haasteet – yritystoiminnan käynnistämisen, pääomittamisen ja investoinnit sekä sukupolvenvaihdokset ja omistusjärjestelyt. Seuraavassa on tarkasteltu selvityksen verrokkimaiden (Ruotsi, Tanska, Alankomaat ja Viro) verotusta yleisesti yrittäjyyden kannustavuuden kannalta, minkä jälkeen hyvinä esimerkeinä ovat yrittäjyyttä kannustavat verouudistukset, joita on toteutettu Ruotsissa.

Yrittäjyyden verotus verrokkimaissa yleisesti

Taulukko 9 tiivistää Suomen ja selvityksen verrokkimaiden keskeisiä veroasteita ja kannustimia yrittäjyyden näkökulmasta. Kokonaiskuvassa ensimmäinen keskeinen ero liittyy siihen, mihin kohtaan ”yrittäjyyden arvoketjua” verotus painottuu: yrityksen tuloksen verotukseen (yhteisövero), omistajan tulonmuodostukseen (palkka vs. osinko/luovutusvoitto) vai varallisuuden siirtoon (perintö-/lahjavero).

Toinen keskeinen tekijä liittyy yrittäjyyden kannalta olennaisiin verokannustimiin ja niiden suuntaamiseen, erityisesti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja investointien kannustimiin, sekä työllistämiskannustimiin, jotka voivat muuttaa merkittävästi nimellisiä veroasteita. Kolmas tärkeä ominaisuus on verotuksen toteutukseen liittyvät käytännöt (selkeys, yksinkertaisuus, ennustettavuus).

Taulukko 9. Yrittäjyyden verotuksen keskeisiä piirteitä verrokkimaissa.

Maa	Yhteisövero (%)	Osinkovero (%)	Pääomatulo / luovutusvoitto osakkeista (%)	Ansiotulo, ylin marginaali (%)	Perintö- ja lahjavero (%)	Verokannustimet: investoinnit ja T&K	Verokannustimet: palkkaus	Verokannustimet: kasvu, myynti
FI	20 (->18)	25 - 29	30 / 34 (yli 30k)	57 - 58	7 - 33 (progressio)	Nopeutetut poistot, T&K-lisävähennys	Suunnatut alemmat työnantajamaksut, kotitalousvähennys	Listaamattomien yhtiöiden osinkoveromalli
SE	20,6 (->20)	30	30	52	Ei ole	Nopeutetut poistot, T&K-palkkakustannusten vähennys	Suunnatut alemmat työnantajamaksut, växa-stöd	3:12 sääntö, ei perintö- /lahjaveroa , sijoitusvakuutukset
DK	22	27 / 42	27 / 42	55,9	15 lähiomaisille, 36,25 muille	Nopeutetut poistot, T&K verohyvitys, T&K korkohyvitys	Suunnatut alemmat työnantajamaksut, henkilöstöoptiot	 Holding-yhtiöiden osinkojen verovapaus
EE	Ei ole	22 (yhtiölle)	22	22	Ei ole	Ei kannustimia, ei veroa	Alhaiset työnantajamaksut, ei progressiota, Startup visa	Ei perintö- / lahjaveroa
NL	19 (25,8 yli 200k)	24,5 - 31	24,5 - 31	49,5	Puoliso/lapset 10-20, lastenlapset 18-36, muut 30-40	Nopeutetut poistot, korotettu vähennys pienille (KIA), ympäristöinvestointien vähennykset, T&K verovähennys (WBSO), Innovation Box	Suunnatut alemmat työnantajamaksut, expat verohuojennus	 Holding-yhtiöiden osinkojen verovapaus , ALV verovapaus pienille yrityksille

Vertailussa **Suomi** edustaa mallia, jossa yhteisövero on kilpailukykyinen (20 %), mutta omistajan kokonaisveroaste nousee helposti korkeaksi, kun tulot nostetaan yhtiöstä pääomatulona tai ansiotulona. Pääomatulojen verotus on Suomessa kaksitasoinen (30 % ja 34 % yli 30 000 €), mikä näkyy edellä olevassa taulukossa myös luovutusvoittojen/pääomatulojen osalta. Kuten muissakin verrokkimaissa, innovatiivista yrittäjyyttä kannustetaan T&K-investoinneista myönnettävillä lisävähennyksillä.

Ruotsi on yhteisöverokannaltaan Suomen kaltainen (20,6 %), mutta yrittäjän näkökulmasta keskeinen erityispiirre on ns. 3:12-sääntely (*fåmansföretag*), joka määrittää, miten lähipiiriyhtiöistä nostettavat osingot ja osakkeiden myyntivoitot jakautuvat pääoma- ja ansiotulomaisesti verotettaviksi.³⁴ Tämä vaikuttaa suoraan ”palkka vai osinko” -optimointiin. Ruotsissa on myös yrittäjyyttä ja työllistämistä tukeva *växa-stöd*³⁵ (alennus työnantajamaksuihin ensimmäisten työntekijöiden osalta, ks. Luku 3.9), mikä esiintyy Taulukossa 9 palkkaukseen liittyvissä kannustimissa. Tärkeä tekijä varallisuussuunnittelussa on perintö- ja lahjaverotuksen poistaminen Ruotsissa vuoden 2005 alusta, mitä on tarkemmin kuvattu myöhemmin tässä luvussa.³⁶

Tanskassa yhteisövero on hieman korkeampi (22 % vuonna 2025) kuin Suomessa, ja omistajan sijoitustulojen verotus on selvästi progressiivinen, kun osingot ja osakkeiden luovutusvoitot verotetaan tyyppillisesti 27 prosentin mukaan alempaan rajaan asti, jonka jälkeen vero on 42 prosenttia (alarajan ylittävältä osalta). Tämä vaikuttaa myös omistajan irtautumiseen (*exit*) ja maksettaviin osinkoihin. Perintövero³⁷ on Tanskassa 15 prosenttia (*boafgift*), mutta ve-

---

³⁴ Skatteverket. Aktiebolag. <https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/aktiebolag.4.5c13cb6b1198121ee8580002546.html>

³⁵ Skatteverket. Växa-stöd. <https://www.skatteverket.se/foretag/arbetsgivare/arbetsgi-varavgifterochskatteavdrag/vaxastod.4.4a54dc8b19aa6175a151ef6.html>

³⁶ Regeringskansliet. Slopåd arvsskatt och gåvoskatt. 27.10.2004. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2004/10/prop.-20040525/>

³⁷ Skatteforvaltningen (2021) Boafgiftsloven - afgiftssats – adoptivbarnebarn. <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=142446>

rotuksen yhdistelmävaikutus voi joissain tapauksissa nousta selvästi korkeammaksi. Tanskassa on myös erilaisia verotuksellisia kannustimia oman yrityksen perustamiseen.³⁸

Viron malli poikkeaa muista vertailumaista merkittävästi. Virossa yritys ei pääsääntöisesti maksa tuloveroa ennen kuin voittoa jaetaan esimerkiksi osinkoina, jolloin verotus kohdistuu osakkaan sijasta yhtiölle (22/78-mekanismi).³⁹ Tämä on erityisen tärkeää yrityksen kasvuvaiheessa, jolloin voittojen jättäminen yhtiöön tukee investointeja ja kassavirtaa. Yksityishenkilön tuloverotus on Virossa toteutettu tasaverona (vuodesta 2025 yleisesti 22 % myös luovutusvoitoille), mikä yksinkertaistaa verotuksen kokonaisuutta. Lisäksi Viro on poikkeus varallisuuden siirroissa: perintönä saatua omaisuutta ei veroteta vastaanottohetkellä.⁴⁰

Alankomaat yhdistää yrittäjän kannalta kaksi tärkeää elementtiä: yhtäältä kilpailukykyisen yhteisöveron alarajan⁴¹ (19 prosenttia 200 000 euroon asti, jonka jälkeen 25,8 %) sekä toisaalta erityisen vahvat innovaatiokannustimet. Aineettomien oikeuksien tuloja koskevan kannustimen (Innovation Box) puitteissa efektiivinen vero voi WBSO-kelpoisuuden osalta asettua yhdeksään prosenttiin. Lisäksi Alankomaissa on kansainvälisen kasvun ja rekrytoinnin näkökulmasta merkittävä expat-järjestelmä (30 %), jota on tosin viime vuosina porrastettu. Perintö- ja lahjaverotus on Alankomaissa käytössä ja sen verokannat vaihtelevat sukulaisuussuhteen sekä verotettavan omaisuuden arvon mukaan.

Verrokkimaista Viron jakoperusteinen yhtiöveromalli ja Alankomaiden huomattavat innovaatiokannustimet korostuvat vertailussa. Painopisteen ollessa

---

³⁸ Esimerkiksi Startup -säästötili. Skatteforvaltningen. Establishment saving account and start-up account. <https://skat.dk/en-us/businesses/own-business/establishment-saving-account-and-start-up-account>

³⁹ Estonian Tax and Customs Board. Income tax and basic exemption. <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/income-tax-and-basic-exemption>

⁴⁰ Estonian Tax and Customs Board. Estate. <https://www.emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/other-taxes/estate>

⁴¹ Belastingdienst. Tarieven voor de vennootschapsbelasting. https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/tarieven_vennootschapsbelasting

omistajan tulon nostossa ja omistajayrittäjän osingonjaossa, Suomessa ja Ruotsissa ratkaisevaa on pääoma-/ansiotulon rajanveto (Ruotsissa 3:12 erityisesti), kun taas Tanskassa osinkotulojen progressio vaikuttaa suuremmin. Varallisuuden siirron näkökulmasta Ruotsi ja Viro erottuvat perintöverottomuudellaan, kun taas Suomessa, Tanskassa ja Alankomaissa yritysten sukupolvenvaihdoksia ohjaavat olennaisesti perintö- ja lahjaverotus.

Alankomaissa ja Tanskassa yrittäjyyden omistuksellisia kannustimia lisää se, että holding-yhtiöiden kautta saatavat osingot (ja usein myös tietyt luovutusvoitot) voidaan tietyin edellytyksin käsitellä yritystasolla kevyesti tai verovapaasti, mikä edistää voittojen keskittämistä ja uudelleensijoittamista konsernirakenteessa. Alankomaissa järjestelmä perustuu niin sanottuun *participation exemption* -sääntelyyn: jos emoyhtiö omistaa vähintään viisi prosenttia tytäryhtiöstä, se voidaan vapauttaa verosta tytäryhtiöltä saamansa osingon osalta. Järjestelyn tavoitteena on välttää konsernin sisäinen kaksinkertainen verotus.⁴² Tanskassa vastaava (*participation regime*) tarkoittaa, että tytäryhtiö- ja konserniyhtiöosakkeista saadut osingot voivat olla verovapaita tanskalaiselle yhtiölle tietyin edellytyksin, ja näissä tilanteissa osinkojen lähdeverosta voidaan tietyin ehdoin vapautua EU:n emo-tytäryhtiödirektiivin tai verosopimusten perusteella.⁴³

Tanskassa omistuksen siirrossa käytetään laajasti säätiöpohjaisia ratkaisuja (erityisesti *“enterprise foundations”*), joilla voidaan yhdistää omistuksen pitkäjänteisyys ja sukupolvenvaihdoksen hallinta: tietyt yleishyödylliset säätiöt voivat olla vapautettuja perintöverosta tai voivat hakea siitä vapautusta. Tämä näkyy yrittäjän näkökulmasta siten, että holding- ja säätiörakenteet voivat joissain tapauksissa laskea sukupolvenvaihdokseen kohdistuvaa verotusta ja edistää yritysomistuksen jatkuvuutta.

---

⁴² Government of the Netherlands. Corporate income tax. <https://www.government.nl/topics/taxation-and-businesses/corporation-tax>

⁴³ EY (2024) Denmark introduces new rules on taxation of dividends paid to resident and nonresident companies. Global Tax News, Ernst & Young, 20.12.2024. <https://globaltaxnews.ey.com/news/2024-2356-denmark-introduces-new-rules-on-taxation-of-dividends-paid-to-resident-and-nonresident-companies>

Ruotsin yrittäjyyttä koskevat verouudistukset

Ruotsissa perintö- ja lahjavero (*arvsskatt och gåvoskatt*) poistettiin vuoden 2005 alusta osana laajempaa keskustelua omistajuudesta, pääomien liikkuvuudesta ja yritysten sukupolvenvaihdoksista. Uudistuksen taustalla oli ennen kaikkea se, että vero koettiin epäreiluksi ja taloudellisesti tehottomaksi: nimelliset marginaaliverot olivat paikoin korkeita, mutta veron tosiasiallinen hyöty jäi vaatimattomaksi, koska varakkaimmat pystyivät usein järjestelemään omistuksiaan ja ajoittamaan luovutuksiaan veron minimoimiseksi.⁴⁴

Ruotsissa perintö- ja lahjaveron tuotto oli pitkään hyvin pieni suhteessa BKT:hen (noin 0,1–0,2 % BKT:stä viimeisinä vuosikymmeninä), mikä viittaa siihen, että veron käyttäytymisvaikutukset ja hallinnollinen kuorma saattoivat olla suhteettomia verokertymään nähden. Käytännössä ongelmat kärjistyivät erityisesti tilanteissa, joissa perintö koostui epälikvidistä varallisuudesta (esimerkiksi perheyrityksestä tai kiinteistöistä): vero saattoi pakottaa realisoimaan omaisuutta tai velkaantumaan, mikä nähtiin haitallisena yritystoiminnan jatkuvuudelle ja sukupolvenvaihdoksille. Tämän vuoksi poliittisessa valmistelussa korostui nimenomaan tarve sujuvoittaa pienten ja keskisuurten yritysten omistuksen siirtymistä.

Perintö- ja lahjaveron lakkauttamisen tarkoitus oli edistää pk-yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksia.⁴⁵ Aiemmin verotetut sukupolvenvaihdokset olivat aiheuttaneet rahoitusongelmia ja yritysten pääomakatoa, minkä lisäksi ne rajoittivat investointeja ja hidastivat yritysten kasvua. Samalla perintö- ja lahja-

---

⁴⁴ Du Rietz, G., Henrekson, M., Waldenström, D. (2012) Swedish Inheritance and Gift Taxation (1885–2004). IFN Working Paper No. 936, 2012. <https://ifnstorprodsc01.blob.core.windows.net/wfiles/wp/wp936.pdf>

⁴⁵ Du Rietz, G., Henrekson, M., Waldenström, D. (2012) Swedish Inheritance and Gift Taxation (1885–2004). IFN Working Paper No. 936, 2012. <https://ifnstorprodsc01.blob.core.windows.net/wfiles/wp/wp936.pdf>

vero vastasi vain noin 0,2 prosenttia kokonaisverotuloista. Lisäksi verotuksessa oli havaittu systemaattista tulojen aliraportointia ja merkittävien omistajuuksien siirtymistä ulkomaille.⁴⁶

Lähtölaukaus isommalle verotuksen uudistukselle Ruotsissa

Perintö- ja lahjaveron poisto tulkittiin Ruotsissa monissa arvioissa eräänlaiseksi lähtölaukaukseksi laajemmalle omistajuuden verotuksen tarkastelulle. Uudistus nosti esiin, miten verojärjestelmä vaikutti pääomien pysymiseen maassa, perheomisteisten yritysten jatkuvuuteen sekä omistuksen hajautumiseen. Ruotsalaisen elinkeinoelämän näkökulmasta perintö- ja lahjaveron poistaminen mahdollisti poliittisesti myös muiden omistajuuteen kohdistuvien verojen, erityisesti varallisuusveron ja omistajavetoisten yhtiöiden (*fåmansföretag*) sääntelyn, uudelleentarkastelun.

Perintö- ja lahjaveron poisto käynnisti laajemman omistajuuskeskustelun, joka johti sekä varallisuusveron poistoon vuonna 2007⁴⁷ että ”kohtuullisempaan” omistajayhtiöiden verotukseen.⁴⁸ Ruotsin varallisuusveroa oli kritisoitu voimakkaasti muun muassa siitä, että se kohdistui erityisen hankalasti epälikvidiin varallisuuteen (kuten perheyriyten omistuksiin), kannusti varallisuuden sijoittamista tai omistuksen järjestämistä veron minimoimiseksi ja lisäsi hallinnollista monimutkaisuutta.⁴⁹

---

⁴⁶ Julkisessa keskustelussa perintö- ja lahjaveron on mainittu keskeiseksi syyksi siihen, että muun muassa IKEAn pääomistaja Ingvar Kamprad muutti Sveitsiin 1976 ja palasi myöhemmin takaisin Ruotsiin vuonna 2014, kun verotusta oli uudistettu. Toinen vastaava julkisuuden esimerkki on Tetra Pak, joka verosyistä siirsi pääkonttorinsa Sveitsiin 1981 ja pääomistaja Hans Rausing muutti Iso-Britanniaan 1982.

⁴⁷ Regeringskansliet (2007) Slopad förmögenhetsskatt m.m. 24.10.2007.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2007/10/prop.-20070826/>

⁴⁸ Ydstedt, A., Wollstad, A. (2015) Ten years without the Swedish inheritance tax. Mourned by no one – missed by few. The Confederation of Swedish Enterprise.
https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/mdz5yf_inheritance-tax-pdf_1104365.html/BINARY/Inheritance%20tax.pdf

⁴⁹ Henrekson, M., Du Rietz, G. (2014) The Rise and Fall of Swedish Wealth Taxation. Nordic Tax Journal 2014:1. <https://www.ifn.se/media/gxkfuzpz/reprint2014-24.pdf>

Uudistuksessa omistajavetoisten yritysten verotusta kevennettiin, ja järjestelmän legitimizeettiä pyrittiin vahvistamaan 3:12-sääntelyn uudistuksilla ja niitä edeltäneillä valmisteluilla.⁵⁰

Omistajuusverojen keventämisen on katsottu vähentäneen veroperusteista omistuksen pirstoutumista ja pakkomyynnin riskiä sukupolvenvaihdostilanteissa sekä parantaneen Ruotsin houkuttelevuutta omistajien ja pääoman näkökulmasta. Samalla kriitikot ovat kuitenkin korostaneet, että euromääräiset hyödyt ovat painottuneet varakkaampiin omistajiin, minkä lisäksi julkistaloudellinen menetys kompensoituu vain osittain, kuten investointien ja veropohjan kasvulla.

Ruotsissa toteutettiin iso yrittäjyyden verouudistus myös vuonna 2019, jolloin muun muassa yleinen korkovähennysrajoitus asetettiin 30 prosenttiin (EBITDA-sääntö) ja yhteisöveroa laskettiin 20,6 prosenttiin.

Ruotsin tuorein yritysverouudistus keventää hallintoa

Vuoden 2026 alusta Ruotsin yritysverotusta uudistettiin jälleen, ja tärkeimpiä muutoksia ovat yhteisöveron lasku (20,6 %:sta 20 %:iin), T&K-verokannustimen päivitys (EU BEPS säännösten mukaiseksi) sekä osakkuusyritysten ns. 3:12-verouudistus. Yhteisöveron laskun tavoitteena on vahvistaa yritysten investointi- ja kasvuedellytyksiä tilanteessa, jossa tullit ja kaupan esteet sekä markkinoiden epävarmuus voivat heikentää investointihalukkuutta.

Todennäköisesti olennaisempia muutoksia ovat kuitenkin hallinnollisen taakan kevennykset ja verotuksen yksinkertaistukset. Käytössä olleet verokannustimet oli Ruotsissa todettu raskaiksi ja monimutkaisiksi, mikä esti niiden laajempaa hyödyntämistä varsinkin pienyrityksissä. Yritysten omistajuuden kannalta tärkeään 3:12 sääntöön on nyttemmin tehty useita pienempiä täsmennyksiä ja verotuksen laskentatapaa on yksinkertaistettu (kaksi eri laskentamenetelmää yhdistettiin). Samoin on yksinkertaistettu vuonna 2019 käyttöön otettua korkovähennyskehikkoa, joka oli osoittautunut turhan monimutkaiseksi ja hallinnolli-

---

⁵⁰ Hallarås Öhrström, J. (2014) Problematiken på 3:12-området. Karlstad Business School. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2%3A840331/FULLTEXT01.pdf>

sesti raskaaksi. Muutokset muodostavat uuden toimintamallin, jossa yrittäjyyttä tuetaan suoraan yrityksille suunnatuilla veronalennuksilla sekä T&K-investointeja koskevilla kannustimilla.

Tulokset ja opit

Ruotsissa 2005 toteutettujen verouudistusten suorat vaikutukset yrittäjyyteen ovat olleet selkeitä: perintö- ja lahjasiirrot yksityishenkilöiden välillä yksinkertaistuivat, ja omistuksen siirtymisen veroeste poistui kokonaan.⁵¹ Tämä vähensi erityisesti yritysten “pakkomyynnin” riskiä tilanteissa, joissa perittävä varallisuus oli yritys- tai kiinteistöomaisuutta, sekä laski sukupolvenvaihdosten transaktiokustannuksia. Verouudistuksen taloudellisista vaikutuksista on todettu, että menetetyt suorat verotulot ovat olleet marginaalisia ja vero oli muutenkin (legitimiteetiltään) ongelmallinen.^{52 53 54}

Ruotsissa toteutettujen uudistusten välilliset vaikutukset ovat näkyneet laajempänä politiikkadynamiikkana: perintö- ja lahjaveron poisto toimi monien arvioiden mukaan “avausreformina”, joka vauhditti Ruotsissa myöhempää keskustelua omistajuuden verotuksesta (ja johti myös muiden varallisuuteen liittyvien verojen uudelleentarkasteluun).⁵⁵ Samalla on tärkeää huomata, että vaikka vero poistui, sen vaikutukset jakautuvat epäsymmetrisesti. Hallinnollinen yksinkertaistuminen koski laajasti kaikkia, mutta suurimmat euromääräiset hyödyt kohdistuivat niihin, joilla oli siirrettävää varallisuutta ja erityisesti epälikvidiä omistusta. Kokonaisuutena uudistus ratkaisi erityisesti ne ongelmat,

---

⁵¹ Skatteutskottets betänkande (2004) Slopåd arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2004/05:25). Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU18. <https://data.riksdagen.se/fil/FD29B2CF-078A-4CFC-A414-9328E789A88A>

⁵² Du Rietz, G., Henrekson, M., Waldenström, D. (2012) Swedish Inheritance and Gift Taxation (1885–2004). IFN Working Paper No. 936, 2012. <https://ifn-storprodsc01.blob.core.windows.net/wfiles/wp/wp936.pdf>

⁵³ Henrekson, M., Waldenström, D. (2014) Inheritance Taxation in Sweden, 1885–2004: The Role of Ideology, Family Firms and Tax Avoidance. IFN Working Paper, No. 1032. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/109118/1/793168848.pdf>

⁵⁴ Du Rietz, G., Henrekson, M., Waldenström, D. (2012) Swedish Inheritance and Gift Taxation (1885–2004). IFN Working Paper No. 936, 2012. <https://ifn-storprodsc01.blob.core.windows.net/wfiles/wp/wp936.pdf>

⁵⁵ Ydstedt, A., Wollstad, A. (2015) Ten years without the Swedish inheritance tax. Mourned by no one – missed by few. The Confederation of Swedish Enterprise. https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/mdz5yf_inheritance-tax-pdf_1104365.html/BINARY/Inheritance%20tax.pdf

joista keskustelu oli pitkään kärjistynyt: verokertymän vähäisyys suhteessa aiheutuneisiin vääristymiin, sukupolvenvaihdosten vaikeus ilman erillisiä rahoitusjärjestelyjä sekä verosuunnittelun ja erilaisten ”kierrosten” korostuminen järjestelmässä.

Sittemmin Ruotsissa tehdyt yrittäjyyttä koskevat verouudistukset ovat kohdistuneet pääosin olemassa olevien toimintamallien ja instrumenttien tehostamiseen ja käytettävyyden parantamiseen (yksinkertaistamiseen ja hallinnolliseen keventämiseen).

Soveltuvuus Suomeen

Yrittäjyyden verotus on monitahoinen kokonaisuus, jota tulee tarkastella osana laajempaa yhteiskunnallista ja elinkeinopoliittista keskustelua. Yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta on olennaista tarkastella, mihin ”yrittäjätoiminnan arvoketjun” vaiheeseen verotus kohdistuu (tulos–omistaja–omistussiirto), millaisia kohdennettuja kannustimia on käytössä (T&K, investoinnit, työllistäminen) ja kuinka selkeä, ennustettava ja toimiva järjestelmä on käytännössä. Yrittäjyyden verotuksesta on Suomessa tehty viime aikoina runsaasti erilaisia selvityksiä, joiden huomioiminen jatkosuunnittelussa on olennaista.⁵⁶ Esimerkiksi VATT:n vuonna 2025 toteuttaman tutkimuksen mukaan perintöveron korvaaminen luovutusvoittoverolla ei toisi merkittävää talouskasvua.⁵⁷

Verrokkimaissa yrittäjyyden kannalta onnistuneimmiksi näyttäytyvät mallit, joissa kasvuvaiheen yrityksiä tuetaan mahdollistamalla voittojen uudelleensijoittaminen (Viron jakoperusteinen malli), kohdennetaan voimakkaita, mutta käyttökelpoisia innovaatiokannustimia (Alankomaiden innovation box / WBSO-polku), sekä puretaan omistuksen siirtymistä ja pitkäjänteistä omistajuutta haittaavia veroja (Ruotsin perintö- ja lahjaveron poisto). Viime kädessä myös yrittäjyyden verotuksen ennustettavuus, selkeys ja hallinnollinen keveys voivat olla yhtä tärkeitä kuin verotuksen nimellinen taso.

---

⁵⁶ Muun muassa Kasvuriihi/Murto; VATT; ETLA; Perheyritysten liitto & kasvutyöryhmät; TU/INVEST; K. Sorsa säätiö ja SOSTE.

⁵⁷ VATT (2025) Selvitys perintöveroista ja siirtymisestä perintöverosta luovutusvoittoveroon. VATT Muistiot.

3.5 Aineettomien oikeuksien verokannustimet

Aineettomien oikeuksien tuloverokannustimet (*IP boxes, patent boxes, innovation boxes, royalty regimes – ns. patenttiboksijärjestelmät*) tarkoittavat, että patenteista, ohjelmistoista, tekijänoikeuksista, brändeistä tai muista immateriaalioikeuksista saadut tulot (esimerkiksi lisenssitulot) verotetaan alemmalla verokannalla kuin muut tulot.

Kehityksen taustalla on yritysten liiketoiminnan lisääntyvä digitalisaatio, jossa tulon muodostus perustuu aiempaa enemmän aineettomien oikeuksien kansainväliseen myyntiin, mikä samalla mahdollistaa kansainväliset tulonsiirrot. Patenttiboksien tavoitteena on kannustaa yrityksiä investoimaan aineettomiin oikeuksiin ja pitämään aineettomat oikeudet ja niiden tuomat tulot kotimaassa, houkutella T&K-intensiivisiä yrityksiä ja pääomia sijoittumaan näihin maihin, sekä edistää innovaatioita ja teknologian kaupallistamista yleisemmin.

Kehitys ja tilanne eri maissa

Patenttiboksijärjestelmät ovat yleistyneet nopeasti, yleensä täydentämään erilaisia investointipohjaisia T&K-verokannustimia (esimerkiksi T&K-investointien lisävähennykset verotuksessa).⁵⁸ Näitä järjestelmiä ei usein lasketa varsinaisiksi T&K-verokannustimiksi, koska ne eivät kohdistu suoraan T&K-toiminnan rahoittamiseen, vaan myöhempään innovaatioiminnan tuottojen tulouttamiseen. Siksi ne eivät myöskään näy esimerkiksi Eurostatin tai OECD:n suorien ja epäsuorien T&K-kannustimien tilastoissa.

Vuonna 2025 jo noin joka toisella EU-maalla (13/27) oli käytössään jonkinlainen patenttiboksijärjestelmä. Maat olivat Belgia, Kypros, Ranska, Unkari, Irlanti, Liettua, Luxemburg, Malta, Alankomaat, Puola, Portugali, Slovakia ja Espanja.⁵⁹

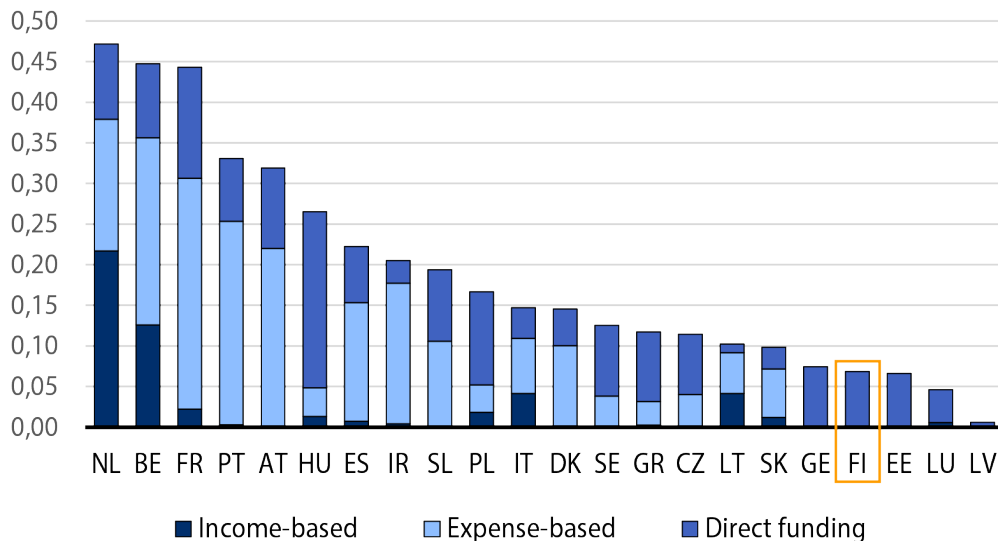
⁵⁸ OECD (2023) Cost and uptake of income-based tax incentives for R&D and innovation. OECD Science, Technology and Industry Working Papers.

⁵⁹ Mengden, A. (2025) Patent Box Regimes in Europe. Tax Foundation Europe, 15.7.2025. <https://taxfoundation.org/data/all/eu/patent-box-regimes-europe/>

Patenttiboksijärjestelmien tarjoamat alennetut verokannat vaihtelevat Maltan 1,75 prosentista Ranskan 14,45 prosenttiin. Italia kumosi patenttiboksinsa vuonna 2021 ja otti käyttöön 230 prosentin vähennyksen tutkimus- ja kehityskustannuksista. Portugali sen sijaan nosti patenttitulojen yhteisöverovapautustaan 50 prosentista 85 prosenttiin vuonna 2022.

Vertailun vuoksi Yhdysvallat on vuoteen 2026 saakka soveltanut 13 prosentin etuusverokantaa (liittovaltion 21 prosentin yritysverokannan sijaan) ulkomailta saatuihin aineettomiin tuloihin.⁶⁰

Kuvio 8. Yritysten tuloperusteisten (muun muassa patenttiboksijärjestelmät), kustannusperusteisten ja suorien T&K-tukien osuus bruttokansantuotteesta EU-maissa vuonna 2021.

Lähde: OECD 2024.

Saksa ja Pohjoismaat ovat toistaiseksi olleet patenttiboksijärjestelmien suhteen hieman eri linjoilla em. maihin verrattuna, eivätkä maat ainakaan vielä ole ottaneet järjestelmiä työkaluvalikoimiinsa. Varsinkin Saksan linjana on ollut, että patenttiboksijärjestelmät ovat ongelmallisia, koska ne voivat toimia yritysten voittojen siirron välineenä. Tämän vuoksi Saksa onkin pyrkinyt neutraloi-

⁶⁰ Tilanne ennen verouudistusta 2026.

maan järjestelmien kilpailuvaikutuksia ottamalla käyttöön rojaltimaksujen vähennysten estomääräyksen (*Royalty Barrier Rule, Einkommensteuergesetz EStG*) vuonna 2018.

Myöskään Ruotsissa, Tanskassa ja Suomessa ei ole vielä käytössä patenttiboksijärjestelmiä muiden T&K-verokannustimien rinnalle. Tanska on useaan otteeseen (2015–2021) arvioinut IP Box -mallia, mutta päätynyt pitämään kulpohjaisia T&K-kannustimia tehokkaampina. Tanskassa verotuksellisista kannustimista on käytössä ainoastaan T&K-investointien lisävähennys.

Ruotsin hallitus ja verohallinto (Skatteverket) ovat molemmat pitäneet patenttiboksijärjestelmiä verotuksellisesti tehottomina instrumentteina. Ruotsissa keskeinen verokannustin on T&K-henkilöstöön liittyvien työnantajamaksujen veroetu, jota on kehitetty ja arvioitu eri yhteyksissä.

Suomessa asiaa on selvitetty useita vuosia sitten, mutta järjestelmää ei ole otettu käyttöön. Järjestelmät ovat kuitenkin kehittyneet ja yleistyneet sittemmin.

Kansainvälinen viitekehys

Haitallisten verokäytäntöjen kansainvälistä seuranta on tehty, ja G20-maiden yhteisiä pelisääntöjä on laadittu erityisesti OECD:n BEPS-työryhmässä (*Base Erosion and Profit Shifting, BEPS*).⁶¹ Näitä verokäytäntöjä koskeva keskeinen linjaus on BEPS Action 5, jossa todetaan, että patenttiboksijärjestelmien veroedut ovat hyväksyttävissä (=ei haitallisia) vain, jos ne on sidottu tilanteeseen, missä yritys tekee olennaisen osan T&K-toiminnastaan itse ja kyseiset menot syntyvät aidosti (*substantial activity requirement*). Tämä niin sanottu *muokattu nexus -logiikka* tarkoittaa, että syntyneet aineettomien omaisuuksien myyntitulot voidaan luotettavasti yhdistää verotusmaassa syntyneisiin T&K-kuluihin. **Näin ollen se osuus yrityksen innovaatiotoiminnan tuloista, jonka**

---

⁶¹ G20-maiden laatima yhteinen viitekehys haitallisten verokäytäntöjen estämiseksi, eli OECD:n Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) -projekti ja sen BEPS Inclusive Framework sekä toimintasuunnitelma, Action 5.

voidaan osoittaa syntyneen yrityksen oman T&K-toiminnan tuloksena, voidaan hyväksyä verokannustimen piiriin.

Muokatun nexus-logiikan linjaukset sitovat myös Euroopan unionia, joka on rakentamassa BEPS Action 5:n mukaista veropäätösten vaihtoa koskevaa kehystä (DAC 3 direktiivin päivitys) automaattiseen tietojenvaihtoon erityisesti rajat ylittävistä ennakkopäätöksistä ja ennakkohinnoittelusopimuksista.⁶²

Tunnistetut esimerkit ja niiden kuvaus

Eriyisen tunnettuja patenttiboksijärjestelmiä ovat Belgiassa Innovation Income Deduction IID, Alankomaissa Innovation Box, Ranskassa Regime des brevets (Patent box) ja Irlannissa Knowledge Development Box KDB. Seuraavassa on tarkemmin kuvattu kaksi ensimmäiseksi mainittua.

Belgian Innovation Income Deduction (IID) on uusittu, BEPS Action 5:n mukainen versio vanhemmasta *Patent Income Deduction* -järjestelmästä, joka on suunniteltu nimenomaan sitomaan veroetu todelliseen T&K-toimintaan Belgiassa. Toimintamallin tarkoituksena on alentaa innovaatioista syntyvän IP-tulon verorasitusta ja siten tukea investointeja sekä IP:n kehittämistä ja kaupallistamista.⁶³

IID:n myötä yritys voi vähentää 85 prosenttia soveltuvista innovaatioiden nettotuloista verotuksessaan, jolloin IP-tulojen efektiivinen veroaste on tyypillisesti noin 3,75 prosenttia (kun Belgian yhteisöverokanta on 25 %). Olennaista on, että kyseessä on hyvin kattava määritelmä yrityksen itse kehittämistä ja laillisesti suojatuista immateriaalioikeuksista kattaen patenttien lisäksi muun muassa tekijänoikeudellisesti suojatut ohjelmistot. Esimerkiksi ohjelmistojen osalta verotuksessa on tarpeen osoittaa, että yrityksellä on ollut niitä koskeva T&K-projekti.

---

⁶² OECD (2025) Revised BEPS Action 5 Transparency Framework on Tax Rulings. https://www.oecd.org/en/publications/revised-beps-action-5-transparency-framework-on-tax-rulings_1ab24e78-en.html

⁶³ Federal Public Service Finance (2024) Tax Incentives for Research & Development & Innovation. https://finance.belgium.be/sites/default/files/Brochure%20RD_Tax%20incentives_2024_ENG_A5_MRitondo.pdf

Belgiassa verottaja voi rankaista yritystä veronkorotuksella, mikäli se ilmoittaa soveltumattomia kuluja IID-vähennyksiin. Hyvässä uskossa tehdystä virheestä seurauksena on yleensä vain verotuksen korjaukset ja viivästysmaksut, mutta selkeästä rikkomuksesta ja vilpistä on rangaistuksena verotuksen korottaminen. Halutessaan yritykset voivat hakea verotuksen ennakkopäätökset oikeasta laskentametodista ja kelpoisuudesta.

Alankomaiden **Innovation Box (Innovatiebox)** on yhteisöverotuksen veroetu, jonka tarkoituksena on kannustaa yrityksiä tekemään innovatiivista T&K-toimintaa ja pitämään innovaatioista syntyviä voittoja Alankomaissa. Instrumentti on tarkoitettu innovatiivisen tutkimuksen edistämiseen. Myös Alankomaiden järjestelmä on päivitetty BEPS-vaatimusten mukaiseksi, eli edut on sidottu substanssiin ja yrityksen omiin T&K-menoihin.⁶⁴

Alankomaissa yritykset voivat hakea RVO:lta⁶⁵ (Suomessa vastaava toimija on Business Finland) innovatiivisille toiminnoilleen T&K-hyväksynnän⁶⁶ (WBSO S&O-verklaring), jolloin toiminnot kuuluvat Innovatieboxin piiriin ja niistä saatuihin voittoihin sovelletaan alennettua yhdeksän prosentin efektiivistä yhteisöverokantaa (normaalisti 19 % / 25,8 %). Myös Alankomaiden verotuksessa innovaatio on laajasti määritelty; innovaatio voi olla uusi fyysinen tuote, tuotantoprosessi, ohjelmisto tai uusi teknologia. Olennaista Alankomaissa on myös se, että pienillä yrityksillä on yksinkertaistettu hyväksymisreitti (WBSO riittää), kun taas suuremmilta yrityksiltä edellytetään tarkempaa aineettomien oikeuksien ja tulon kohdistumisen dokumentointia sekä siirtohinnoittelun (=innovaatiovoiton erittelyn) perusteluja.

---

⁶⁴ Belastingdienst. Innovatiebox. <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/innovatiebox/innovatiebox>

⁶⁵ Netherland's Enterprise Agency RVO. <https://english.rvo.nl/>

⁶⁶ Netherland's Enterprise Agency. WBSO Statement. <https://english.rvo.nl/en/subsidies-financing/wbso/after-your-application/statement>

Tulokset ja opit

Yleisesti patenttiboksijärjestelmillä tavoitellaan

- T&K-toiminnan ja erityisesti innovaatiotoiminnan edistämistä.
- Aineettomien oikeuksien kaupallistamisen tukemista.
- Aineettomien oikeuksien ja niiden voittojen ankkuroimista.

Järjestelmien tarkoituksena on kannustaa yrityksiä investoimaan nimenomaan innovatiiviseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä houkutella ulkomaisia yrityksiä ja sijoituksia sijoittumaan kyseisiin maihin. Patenttiboksijärjestelmien tarkoitus on myös varmistaa, että innovaatiotoiminnan hyödyt palautuvat maihin, joissa innovaatiot on alun perin kehitetty, eivätkä hyödyt kohdistu edullisemman verotuksen maihin. Patenttiboksien haitallinen käyttö verokilpailun välineenä on vähentynyt BEPS-sääntelyn ja kansainvälisen veroseurannan lisääntyessä.

EU:n Joint Research Centre (JRC) on tutkimuksissaan todennut, että patenttiboksijärjestelmät ovat olennaisesti lisänneet aineettomien oikeuksien houkutusta ja erityisesti korkealaatuisten patenttien rekisteröintiä sijaintimaahan. Vaikutus on voimakkaampi silloin, kun veropohjan määritelmä on laaja.⁶⁷ Esimerkiksi Iso-Britannia ja Belgia raportoivat IP-tulojen ja patenttihakemusten kasvaneen jopa 10–20 prosenttia patenttiboksijärjestelmän käyttöönoton jälkeen.

OECD:n laaja katsaus aineettomien oikeuksien tuloperusteisista verokannustimista (IBTI) kuitenkin korostaa, että kansalliset järjestelmät vaihtelevat suuresti hyväksyttävien aineettomien oikeuksien (IP), tulolajien ja nexus-laskennan suhteen. Lisäksi useimmissa maissa innovaatioboksit yhdistetään muihin T&K-kannustimiin, mikä heijastaa näkemystä niiden rajallisemmasta lisäisyydestä yksinään.

---

⁶⁷ Alstadsæter, A., Barrios, S., Nicodeme, G., Skonieczna, A., Vezzani, A. (2015) Patent Boxes Design, Patents Location and Local R&D, IPTS Working Papers on Corporate R&D and Innovation – No 6/2015, Joint Research Centre.

Vaikka aineettomien oikeuksien tuloperusteiset verokannustimet ovat joissain tapauksissa (esimerkiksi Alankomaat ja Belgia) määrältään huomattavia, niiden lisäysvaikutus T&K-investointeihin ei ole selvä ja ne kohdistuvat yleensä pienelle joukolle suuria yrityksiä.⁶⁸ Kansallisten arvioiden mukaan Alankomaissa ja Irlannissa järjestelmät ovat kuitenkin parantaneet T&K-investointien pysyvyyttä ja lisänneet ulkomaisten yritysten tutkimusinvestointeja. Ennen uudistusta toteutetussa Alankomaiden patenttiboksijärjestelmän arvioinnissa todettiin, että järjestelmällä oli ollut yritysten T&K-toimintaa lisäävä vaikutus, mutta vain osa veroeduista oli kohdistunut takaisin T&K-toiminnan lisäämiseen.⁶⁹

Soveltuvuus Suomeen

Suomen tavoitteena on kasvattaa T&K-panostuksia kohti neljää prosenttia BKT:stä ja tämän tavoitteen saavuttamisessa innovatiiviset yritykset ovat avainasemassa. Aineettomien oikeuksien tuloperusteiset verokannustimet (innovaatioboksit) ovat kansainvälisesti yleistyneet osana IP-intensiivisten investointien houkuttelua ja IP-tulojen ankkurointia.

Arvioiden perusteella aineettomia oikeuksia koskevien verokannustimien vaikutus on vahvin nimenomaan IP:n sijainnissa ja patenttien rekisteröinnissä, kun taas vaikutus T&K-investointien lisääntyneeseen jää epävarmemmaksi ja kohdistuu usein vain rajattuun joukkoon suuria yrityksiä. Tämä viittaa siihen, että innovaatioboksi on innovaatiopolitiikan instrumenttina luonteeltaan ennen kaikkea "tuloutus- ja ankkurointimekanismi", ei ensisijainen ratkaisu T&K-panosten kasvattamiseen.

Suomessa on vuonna 2023 otettu käyttöön laajennettu T&K-verokannustin, mutta sen laajempi hyödyntäminen yrityksissä on jäänyt odotettua vähäisemmäksi. Vuonna 2023 Suomessa myönnetyt T&K-verokannustimet vastasivat yhteensä vain noin 0,0125 prosenttia bruttokansantuotteesta.⁷⁰ Investointipoh-

---

⁶⁸ OECD (2023).

⁶⁹ Mohnen, P., Vankan, A., Verspagen, B. (2017) Evaluating the Innovation Box tax policy instrument in the Netherlands 2007-2013, Oxford Review of Economic Policy, 2017.

⁷⁰ OECD. Tax Incentive Database 3_2025.

jaiset T&K-verokannustimet toimivat yleensä suuntaamattomina matalan kynnnyksen instrumentteina, jotka kannustavat T&K-toimintaan laajasti koko yrityskentässä. Numeroiden valossa Suomen T&K-verokannustimet eivät kuitenkaan kohdenna näin. Olennaista olisi siksi varmistaa nykyisten instrumenttien oikea kohdentuminen ja tehokas toiminta, ja vasta sitten tarkastella innovaatioboksien käyttöönottoa tai soveltamista osana laajempaa T&K-kannustinjärjestelmän kehittämistä.

Keskeinen kysymys on, voidaanko aineettomien oikeuksien verokannustimilla täydentää nykyisiä kannustimia siten, että ne (i) parantavat Suomen houkuttelevuutta IP-intensiivisille investoinneille, (ii) tukevat aineettomien oikeuksien kaupallistamista Suomessa ja (iii) vahvistavat T&K-toiminnan pysyvyyttä – ilman että järjestelmästä tulee hallinnollisesti liian monimutkainen tai verokilpailuun nojaava.

3.6 Mikrolainat Ruotsissa ja Alankomaissa

Tausta

Yrittäjyyden rahoitus on keskeinen osa talouden uusiutumista, työllisyyden vahvistamista ja alueellisen elinvoiman rakentamista. Vaikka Suomessa ja muissa Pohjoismaissa yritysrahoitusmarkkinat ovat kehittyneet, rahoituksen saatavuudessa tunnistetaan edelleen rakenteellisia esteitä erityisesti aloittaville ja pienille yrityksille. Näitä ovat muun muassa tiukat vakuusvaatimukset, pankkien kannattavuuspaineet pienissä lainoissa sekä se, että varhaisen vaiheen yrittäjillä ei useinkaan ole riittävää luottokelpoisuushistoriaa.

Useat selvitykset korostavat, että Euroopassa on suuri joukko ns. puuttuvia yrittäjiä, erityisesti nuoria, maahanmuuttajia, naisia ja matalan koulutuksen saaneita, joilla on yrittäjäpotentiaalia, mutta ei pääsyä rahoitukseen.⁷¹ Mikro-

---

⁷¹ Council of Europe Development Bank (2020) Microfinance as a Tool to Support Europe's Missing Entrepreneurs.

lainojen tärkeimmät kohderyhmät ovat **työttömät, aliedustetut ja matalan tulotason henkilöt**, joille yrittäjyys tarjoaa väylän työmarkkinoille.⁷² Mikrolainat nähdään keinona lisätä itsensä työllistämistä ja työllisyyttä, erityisesti alueilla, joissa työmarkkinat ovat jäykät. **Useat selvitykset korostavat, että mikrolainojen vaikuttavuutta voidaan parantaa yhdistämällä ne neuvontaan.**⁷³

Euroopan unionin tasolla mikrolainat on tunnustettu tärkeäksi osaksi yrittäjyyden ja sosiaalisen osallisuuden politiikkakokonaisuutta. InvestEU-ohjelma, Euroopan investointirahaston takaukset sekä muut välineet parantavat mikrorahoittajien riskinkantokykyä ja mahdollistavat edullisempia lainaehtoja sekä rahoituksen kohdentamista aliedustettuihin ryhmiin, kuten nuoriin, naisyrittäjiin ja maahanmuuttajiin.

Microfinance in Europe -raportin⁷⁴ mukaan mikrolainasektori kasvaa Euroopassa, mutta kasvu on epätasaista, ja markkina on edelleen pieni suhteessa tarpeeseen. Keskimääräinen mikrolainojen koko ja kysyntä ovat nousussa erityisesti palvelualoilla ja yksinyrittäjien parissa. Raportin mukaan mikroluottoinstituutioiden suurimmat haasteet liittyvät operatiivisiin kuluihin, varainhankintaan ja riskinhallintaan. Useimmat mikroluottoinstituutiot tarjoavat rahoituksen ohella valmennusta, mentorointia ja yrityspalveluja, jotka ovat kriittisiä lainojen onnistumiselle. Digitaaliset prosessit ovat yleistyneet, mutta monilla toimijoilla on edelleen korkea manuaalinen kustannusrakenne, mikä rajoittaa skaalautumista.⁷⁵

Seuraavassa tarkastellaan tarkemmin kolmea mikrolainamallia, **Mikrofondenia** ja **Almin mikrolainoja** Ruotsista sekä **Qredits'a** Alankomaista, ja niiden soveltuvuutta Suomeen.

---

⁷² European Commission (2020) Microfinance and Social Enterprise Finance – Implementation Report.

⁷³ Council of Europe Development Bank (2020) Microfinance as a Tool to Support Europe's Missing Entrepreneurs; European Commission (2020) Microfinance in the European Union: Market Analysis and Delivery Options 2021–2027.

⁷⁴ European Microfinance Network & Microfinance Centre (2024) Microfinance in Europe: Survey Report 2024.

⁷⁵ European Microfinance Network & Microfinance Centre (2024) Microfinance in Europe: Survey Report 2024.

Toimintamallien kuvaus

Mikrofonden on Ruotsin sosiaalitalouden rahoitusverkosto, joka muodostuu valtakunnallisesta rahastosta ja useista alueellisista mikrorahastoista. Toiminnan ytimessä ovat pankkilainojen takaukset, pienet omapääomasijoitukset ja neuvonta. Mikrofonden on toiminut vuodesta 2010 ja sen kautta on tehty noin 20 miljoonan kruunun (noin 1,9 miljoonaa euroa) sijoitukset noin 135 kohteeseen. Mikrofondenin rahoitus kohdentuu ensisijaisesti sosiaalitalouden toimijoihin, esimerkiksi osuuskuntiin, yhdistyksiin, säätiöihin ja muihin yhteisöllisiin yrityksiin, jotka eivät yleensä saa pankkirahoitusta puuttuvien vakuuksien tai epätyypillisten liiketoimintamallien vuoksi. Rahoitus toteutetaan pääasiassa pankkilainojen takauksina sekä pieninä omapääomasijoituksina, joiden avulla mahdollistetaan pääsy perinteiseen rahoitukseen ja vähennetään yrittäjien henkilökohtaisen takauksen tarvetta⁷⁶. Hakuprosessi rakentuu alueellisten rahastojen ympärille. Yrittäjä ottaa yhteyttä paikalliseen Mikrofondeniin, joka arvioi liiketoiminnan realistisuuden ja yhteiskunnallisen vaikutuksen ennen päätöstä⁷⁷. Rahoituksen lisäksi Mikrofonden tarjoaa neuvontaa ja yhteyksiä pankkeihin ja se toimii osana laajempaa sosiaalisen innovoinnin ekosysteemiä, jossa esimerkiksi Vinnova on rahoittanut mikroyritysten kapasiteetin vahvistamista ja toiminnan kehittämistä⁷⁸.

Almi on Ruotsin valtion omistama rahoitusyhtiö, jonka keskeinen tehtävä on täydentää pankkien tarjoamaa rahoitusta erityisesti aloittaville ja pienille yrityksille. **Almin mikrolainat** tarjoavat joustavimmat ehdot (muun muassa pidemmät takaisinmaksuajat, lyhennysvapaa aloitusjakso, matalammat korot) ja mahdollisuuden saada rahoitusta ilman laajoja vakuuksia. Almin mikrolainarahoitus kohdistuu laajasti aloittaviin ja pieniin yrityksiin, jotka ovat vielä pankkirahoituksen ulkopuolella. Mikrolainat palvelevat erityisesti yrityksen käynnistämistä, käyttöpääoman tarvetta ja pienimuotoisia investointeja. Hakuprosessi

---

⁷⁶ Mikrofonden Sverige (2024) Årsberättelse & effectrapport 2024. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2025/05/Mikrofondens-Effektberattelse-2024.pdf>

⁷⁷ Mikrofonden Sverige (2020) Handboken för förtroendevalda och medarbetare. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2020/10/Mikrofond-handbok2020.pdf>

⁷⁸ Mikrofonden Sverige (2024) Årsberättelse & effectrapport 2024. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2025/05/Mikrofondens-Effektberattelse-2024.pdf>

sisältää liiketoiminnan taloudellisen arvioinnin ja keskustelun yrityksen kehitystarpeista, minkä jälkeen Almi mitoittaa lainan yrityksen tilanteeseen⁷⁹. Rahoitukseen liittyy aina myös toimintaa kehittävä ohjaus. Almin mallissa EU-tason takaukset ovat merkittävä osa riskienhallintaa. InvestEU-ohjelman puitteissa allekirjoitetut takaussopimukset mahdollistavat 211 miljoonan euron uusien lainojen myöntämisen Ruotsin mikro-, pk- ja pienille midcap-yrityksille, mukaan lukien innovaatio- ja digitalisaatiovetoiset hankkeet sekä mikrolainat heikoimmassa asemassa oleville yrittäjille.⁸⁰

Qredits on Alankomaissa toimiva säätiöpohjainen mikroluottoinstituutio. Qredits tarjoaa mikrolainoja 50 000 euroon asti ja suurempia pk-lainoja aina 250 000 euroon saakka. Lainoilla voidaan rahoittaa yrityksen käynnistämistä, laitehankintoja ja kasvua. Rahoitus kohdistuu erityisesti niihin yrittäjiin, joiden on haastavaa saada pankkirahoitusta, kuten nuoriin, maahanmuuttajataustaisiin ja ensimmäistä yritystään aloittaviin henkilöihin. Qreditsin erityispiirre on laaja palvelukokonaisuus, joka **yhdistää rahoituksen mentorointiin, e-oppimiseen, valmennukseen ja yrittäjyysopetukseen**. Toimintamallin tarkoituksena on vahvistaa yrittäjien valmiuksia ja pienentää luottoriskejä.

Arviointiraporttien mukaan juuri valmennuksen ja rahoituksen yhdistelmä selittää Qreditsin asiakkaiden keskimääräistä parempaa menestystä. Asiakkaat kasvattavat liikevaihtoaan, työllistävät enemmän ja siirtyvät todennäköisemmin pankkirahoituksen piiriin⁸¹. Hakuprosessi on hybridimallinen, jossa digitaalinen hakemus yhdistyy rahoitusneuvojan henkilökohtaiseen arvioon yrittäjän kyvykkyydestä ja liiketoiminnan realistisuudesta⁸². Toiminta perustuu vahvasti EU-tason takauksiin. Viimeisin EIF-sopimus mahdollistaa Qreditsille 100

---

⁷⁹ Almi. Microloan – when you're ready for the next step.

<https://www.almi.se/en/loan/microloan/>

⁸⁰ European Commission. InvestEU: EIF and Almi sign agreement to guarantee €211 million in new loans for small companies in Sweden. 22.2.2023.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1123

⁸¹ Keijser-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

⁸² Qredits (2019) A Data-Driven High-Touch Approach to European Microfinance. A Ten-Year Perspective. <https://cdn.qredits.nl/shared/files/documents/qredits-a-data-driven-high-touch-approach-to-european-microfinance.pdf>

miljoonan euron rahoituksen, jonka se voi kohdentaa noin 5 000 mikroyrittäjälle⁸³.

Toimintamallien vertailu ja asemoituminen

Kussakin toimintamallissa lainaa myönnetään **kevennetyillä vakuusvaatimuksilla**, mutta lainojen vakuuskäytännöt vaihtelevat. Mikrofonden korvaa puuttuvia reaalivakuuksia omalla pankkitakauksellaan, mutta pitää mukana vaatimuksen pienestä henkilökohtaisesta takauksesta. Almi vaatii mikrolainoissaan vain kevyen kymmenen prosentin henkilötakauksen, jolloin muu riski on käytännössä julkisten takausjärjestelyjen varassa. Qredits käyttää vakuuksia joustavasti. Vakuuksiksi kelpaavat sekä reaalivakuudet että henkilökohtaiset takaukset (esimerkiksi puolison tulot, toinen velallinen), ja lopullinen vaatimus sidotaan riskiprofiiliin. Yhteistä kaikille kolmelle toimintamallille on se, että rahoitus ei ole pelkkä instrumentti, vaan osa integroitua palveluprosessia, joka pyrkii vahvistamaan yrittäjän toimeenpanokykyä, parantamaan onnistumisen todennäköisyyttä ja vähentämään luottoriskejä.

Selvitystyössä tarkastellut mikrolainantajat sekä Ruotsissa että Alankomaissa toimivat **tavanomaisen pankkisääntelyn ulkopuolella** eivätkä näin ollen ole pankkivalvonnan alaisuudessa. Mikrolainatoiminnan sääntelykehys kuitenkin eroaa Ruotsin ja Alankomaiden välillä. Ruotsissa sekä Mikrofonden että Almi toimivat pankkilainsäädännön ulkopuolella, eikä maassa ole erillistä mikrolainalainsäädäntöä. Toimijoita ohjaa valtioneuvoston ohjeet, omistajaohjaus ja julkisten rahoittajien asettamat ehdot. Mikrofonden toimii **yhdistys- ja säätiöpohjaisena rahoitusverkostona** ja sen rahoitusinstrumentit ovat **takauksia ja pieniä sijoituksia**. Almi on **valtion omistama rahoitusyhtiö**, joka on nimenomaisesti perustettu täydentämään pankkirahoitusta. Rahoitus perustuu **EU-takauksiin (InvestEU, EIF)**, jotka asettavat raportointi- ja läpinäkyvyysvelvoitteita.

Alankomaissa säätiömuotoinen Qredits toimii puolestaan selkeämmin määritellyssä kehyksessä ei-pankkimaisena mikroluottoinstituutiona, joka ei edellytä

---

⁸³ European Commission. InvestEU: EIF and Qredits sign agreement to unlock €100 million for Dutch micro-entrepreneurs. 16.3.2023. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2730

pankkilisenssiä. Alankomaissa erilliset mikroluotto-organisaatiot voivat toimia **kevennetyllä lisenssillä**. Tätä kevennettyä sääntelymallia täydennetään vahvalla valtion roolilla sekä EU-tason takausinstrumenteilla, jotka edellyttävät läpinäkyvää riskinhallintaa ja raportointia.

Tarkasteltujen mikrolainatoimijoiden rahoitus- ja toimintakyky on vahvasti **sidosissa sekä EU-tason että kansallisen tason tukeen**. Ruotsin valtio pääomittaa Almia ja ohjaa sen riskinottoa täydentämään pankkien tarjoamaa rahoitusta. Lisäksi Almi hyödyntää merkittävästi EU-tason takauksia, erityisesti InvestEU- ja EIF-ohjelmia, joiden avulla se pystyy myöntämään mikrolainoja ja kasvulainoja joustavammilla ehdoilla ja alhaisemmalla korkotasolla kuin markkinaehtoisesti olisi mahdollista. EU:n laajuisesti mikrolainasektorin ydinrahoitus tulee usein EU:n Progress-, EaSI- ja InvestEU-välineistä, jotka tarjoavat takauksia ja lainarahastoja mikroyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi koko unionissa.

Mikrofondenin rahoitus tulee ensisijaisesti jäsenosuuksista, paikallisilta sijoittajilta sekä pankeista, jota täydennetään alueellisella ja kunnallisella kehitystuella sekä Vinnovan ja EU:n hankerahoituksella (esimerkiksi Interreg ja ESR). Mikrofonden ei saa valtion perusrahoitusta, vaan sen malli perustuu yhteisölliseen riskinjako- ja sijoituspohjaan.

Qredits saa sekä EU-tason että valtion tukea. EIF on myöntänyt sille takauksia vuodesta 2011 lähtien, ja uusin InvestEU-sopimus kattaa 100 miljoonan euron takuuportfolion, jonka avulla Qredits voi tarjota edullisempia lainoja alipalveluille ryhmille. Qreditsin toiminta nojaa vahvasti myös kotimaiseen julkiseen rahoitukseen: Alankomaiden hallitus tukee sitä sekä pääomarahoituksella että erilaisilla takauksilla.

Kokemukset ja vaikutusarviot

Mikrofondenista on tehty ulkoinen arviointi vuonna 2025, minkä lisäksi toimintaa tarkastellaan vuosittaisissa sisäisissä vaikuttavuusraporteissa. Arvioinnin⁸⁴ mukaan takausmalli parantaa merkittävästi sosiaalitalouden toimijoiden pääsyä pankkirahoitukseen, erityisesti ilman henkilökohtaisia takauksia. Toiminnalla nähdään olevan merkittävä vaikutus asiakkaisiin, mutta toiminta on liian pienimuotoista laajojen yhteiskunnallisten vaikutusten saavuttamiseksi. Toiminnan nähdään myös vastaavan rahoituspuutteisiin. Paikallisuus on mallissa keskeinen onnistumisen edellytys. Alueelliset rahastot tuntevat asiakkaansa ja kehittävät niille sopivia ratkaisuja.⁸⁵

Almin mikrolainoista ei ole saatavilla ulkoista arviointitietoa. Almin omassa vuosiraportissa 2024 nostetaan esiin, että mikrolainat on selvästi määritelty markkinapuutetta paikkaavaksi instrumentiksi, joka on kohdennettu mikroyrityksille ja yksinyrittäjille yritystoiminnan alkuvaiheessa, kun pankkirahoitusta ei ole saatavilla. Mikrolainat tavoittavat suuren määrän yrityksiä, mutta yksittäiset lainasummat ovat pieniä, mikä on tietoinen osa Almin markkinoita täydentävää roolia. Vuosiraportin mukaan Almi myöntää vuosittain noin 3 000 lainaa, joiden vaikuttavuutta vahvistetaan systemaattisesti yhdistämällä lainat neuvontaan ja liiketoiminnan kehittämisen tukeen. Suuri osa mikrolaina-asiakkaista osallistuu samanaikaisesti Almin liiketoiminnan kehittämisspalveluihin. Mikrolainatoiminnan riskit tunnistetaan avoimesti. Mikrolainat kohdistuvat varhaisen vaiheen yrityksiin, joiden konkurssi- ja luottotappioriski on keskimääräistä korkeampi. Raportin mukaan heikko suhdannetilanne 2023–2024 näkyi Almin lainaportfoliossa kohonneina luottotappioina, mikä koskee erityisesti pienempiä lainoja.⁸⁶

---

⁸⁴ Västra Götalandsregionen (2025) Utvärdering av Mikrofonden Väst. <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/rs7897-268913469-877/native/Utv%C3%A4rdering%20Mikrofonden%20V%C3%A4st.pdf>

⁸⁵ Västra Götalandsregionen (2025) Utvärdering av Mikrofonden Väst. <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/rs7897-268913469-877/native/Utv%C3%A4rdering%20Mikrofonden%20V%C3%A4st.pdf>

⁸⁶ ALMI (2024) Års- och hållbarhetsredovisning. <https://www.almi.se/om-almi/finansiell-information/>

Qredits on arvioitu vuosina 2016⁸⁷ ja 2021⁸⁸. SEO:n tekemän arvioinnin mukaan Qreditsin asiakkaat kasvattavat liikevaihtoa, työllisyyttä ja voittoa enemmän kuin vertailuryhmä. Arviointi toteaa, että Qredits toimii selkeästi markkinapuutteen alueella ts. Qreditsin asiakkaat eivät todennäköisesti saisi rahoitusta pankeilta. Arvioinnin mukaan Qreditsin asiakkaat siirtyvät myöhemmin pankkirahoituksen piiriin keskimääräistä yritystä todennäköisemmin. Rahoitus + mentorointi + koulutus -malli selittää merkittävän osan Qreditsin positiivisista vaikutuksista. Arvioinnit osoittavat, että toiminta on kustannustehokasta, mutta ei täysin omavaraista, vaan Qredits tarvitsee valtion ja EIF:n tukea.⁸⁹

Useissa selvityksissä on korostettu tarvetta **vahvistaa ei-pankkimaisten rahoittajien roolia**, koska nämä rahoittajat tavoittavat joustavasti asiakasryhmiä, joille pankit eivät voi myöntää lainaa.⁹⁰ Selvitysten mukaan mikroyritysten rahoitusmallin tulisi olla sellainen, **ettei se kilpaile pankkien kanssa**, vaan täydentää niitä markkinapuutteen osalta.⁹¹

Kansainväliset vertailut osoittavat, että mikrolainat voivat toimia tehokkaana täydentävänä instrumenttina kehittyneissä talouksissa silloin, kun ne kohdistuvat selkeästi markkinapuutteeseen ja yhdistyvät neuvontaan ja liiketoimintaosaamisen kehittämiseen⁹².

---

⁸⁷ Kerste et al. (2016) Evaluatie microfinanciering. https://www.eerstekamer.nl/overig/20160707/evaluatie_microfinanciering/document

⁸⁸ Keijser-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

⁸⁹ Keijser-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

⁹⁰ European Commission (2020) Microfinance and Social Enterprise Finance – Implementation Report.

⁹¹ European Commission (2020) Microfinance in the European Union: Market Analysis and Delivery Options 2021–2027.

⁹² Council of Europe Development Bank (2020) Microfinance as a Tool to Support Europe's Missing Entrepreneurs.; European Commission (2020) Microfinance and Social Enterprise Finance – Implementation Report.; European Commission (2020) Microfinance in the European Union: Market Analysis and Delivery Options 2021–2027.; European Microfinance Network & Microfinance Centre (2024) Microfinance in Europe: Survey Report 2024.; OECD (2020) Microfinance and Social Enterprises.; European Commission (2019) Microcredit Regulation in the European Union: Policy Mapping.

Soveltuvuus Suomeen

Suomessa mikrolainamarkkina on kehittymätön verrattuna Ruotsiin ja Alankomaihin, vaikka yrittäjyyden rahoitusta tukevat rakenteet ovat kokonaisuutena vahvat. Pankkilainojen saatavuus on erityisen rajallista alle 50 000 euron lainoissa, joissa hallinnolliset kustannukset, vakuusvaatimukset ja riskinarviointi tekevät rahoituksesta pankkien näkökulmasta heikosti kannattavaa.

Finnveran rooli painottuu tyyppillisesti suurempiin lainakokonaisuuksiin ja kasvuvaiheen yrityksiin, eikä se ole perinteisesti vastannut kaikkein varhaisimmassa vaiheessa olevien mikroyritysten rahoitustarpeisiin. Vuonna 2025 Finnvera pilotoi mikrolainapalvelua, jolle myönnettiin jatkorahoitus vuodelle 2026. Kokemukset pilotista olivat lupaavia ja vuonna 2026 pilottia päätettiin jatkaa kuudella kuukaudella heinäkuun 2026 loppuun asti. Samalla se laajennettiin kattamaan myös aloittavat yritykset, joilla ei ole vielä tilinpäätöstä.

Ruotsin ja Alankomaiden mallit tarjoavat Suomelle useita sovellettavia näkökulmia. Mikrofonden-tyyppinen malli vahvistaa sosiaalitalouden, osuuskuntien ja yhteisölähtöisten yritysten rahoitusta, joissa vakuuspuutteet ja epätyypilliset liiketoimintamallit rajaavat pääsyä pankkirahoitukseen. Almin kaltainen valtion mikrolainamalli puolestaan vastaa suoraan aloittavien yrittäjien rahoitusaukkoon ja on luontevasti kytkettävissä Euroopan investointirahaston (EIF) ja InvestEU-ohjelman takauksiin, jotka pienentävät julkista riskinottoa. Almin malli on tarkastelluista malleista kaikista lähimpänä Finnveran nykyistä mikrolainakokeilua. Qredits tarjoaa puolestaan esimerkin yhden luukun ratkaisusta, jossa rahoitus, mentorointi ja oppiminen yhdistyvät. Arviointien perusteella tällainen malli on erityisen vaikuttava nuorten, maahanmuuttajataustaisten ja muiden heikommassa asemassa olevien yrittäjryhmien tukemisessa.⁹³

Toimintamallien soveltamisessa Suomeen on kuitenkin huomioitava useita keskeisiä reunaehtoja. Ensinnäkin mikrolainatoiminnan tulee linkittyä selkeästi olemassa oleviin toimijoihin, kuten Finnveraan, Business Finlandiin, kuntien yrityspalveluihin ja TE-palveluihin, jotta vältetään päällekkäisyyksiä ja epäsel-

---

⁹³ Keijser-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

vää työnjakoa. Myös mikrolainamallin markkinavaikutukset on arvioitava huolellisesti. Julkisen mikrolainatoimijan tulee toimia aidosti täydentävässä roolissa, eikä syrjäyttää yksityisiä rahoittajia. Kiinnostavana ja olennaisena näkökulmana verrokkimaiden mallien pohjalta nousee esiin myös mentoroinnin yhdistäminen rahoitukseen. Tätä ei esimerkiksi ole ollut mukana Finnveran mikrolainakokeilussa. Yksi mahdollisuus voisi olla yhdistää Uusyrityskeskusten ja/tai muiden neuvontaa tarjoavien toimijoiden palveluita tiiviimmäksi osaksi rahoitusta.

Juridisesti toimintamallien soveltaminen voi Suomessa perustua useaan vaihtoehtoon, joista jokaisella on erilaiset ohjaus- ja hallinnointivaikutukset: vaihtoehtoja ovat säätiömuotoinen ei-pankkitoimija (Qredits), alueellinen konsortiomalli (Mikrofonden) tai valtion rahoitusyhtiön tuote (Almi). EU-tason ta-kausinstrumentit ovat keskeisiä kustannustehokkuuden ja riskienhallinnan kannalta, sillä useat selvitykset osoittavat, ettei mikrolainatoiminta ole kehittyneissä talouksissa taloudellisesti kestävää ilman pitkäjänteistä julkista tukea ja riskinjakoa⁹⁴.

Mikrolainoihin liittyy myös tunnistettuja riskejä. Ilman huolellista arviointia ja neuvontaa mikrolainat voivat johtaa yrittäjien ylivelkaantumiseen ja rahoituksen väärään kohdentumiseen, erityisesti kaikista pienimmissä yrityksissä. Arvioinnit Ruotsista ja Alankomaista korostavatkin, että rahoituksen ja liiketoimintaosaamisen kehittämisen yhdistelmä on keskeinen vaikuttavuuden ja riskienhallinnan edellytys⁹⁵. Mikrolainojen hallinnollinen kustannustaso on myös merkittävä. Pienet lainat vaativat lähes saman arviointi- ja seurantatyön kuin suuremmat lainat, mikä korostaa digitalisaation ja standardoitujen arviointimenetelmien merkitystä.

---

⁹⁴ Council of Europe Development Bank (2020) Microfinance as a Tool to Support Europe's Missing Entrepreneurs.; European Commission (2019) Microcredit Regulation in the European Union: Policy Mapping.

⁹⁵ Mikrofonden Sverige (2020) Handboken för förtroendevalda och medarbetare. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2020/10/Mikrofond-handbok2020.pdf>; Keijser-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

3.7 Portfoliotakaus

Tausta

Yksi keskeinen syy julkisten takausten lisääntymiseen yritysten lainarahoituksessa on lainavakuuksia koskevan pankkisääntelyn tiukentuminen. Portfoliotakauksella tarkoitetaan sitä, että erillisten lainatakauspäätösten sijaan suurempi takauskokonaisuus myönnetään erikseen määritellylle yritys-/lainaportfoliolle, jonka kokoamisesta, päätöksistä ja hallinnoinnista vastaa pankki tai muu rahoituslaitos. Kullekin portfoliolle asetetaan tavoitteet (ohjelma) ja reunaehdot. Käytännössä toimintamalli jalkauttaa erilliset takauspäätökset niille, jotka tekevät yritysten lainapäätöksiä.

Portfoliotakauksen tarkoituksena on joustavoittaa yksittäisten yritysten lainansaantia pankeista. Se on rahoituksenvälittäjälle (yleensä pankille tai muulle rahoituslaitokselle) suunnattu riskinjakoväline, joka kattaa sovitun osuuden (esimerkiksi 40–70 %) tappioista lainaportfoliossa (useiden yrityslainojen “korissa”). Vastineeksi välittäjä lisää luotonantoa ja parantaa rahoituksen ehtoja (pienempi vakuus, alempi marginaali, pidemmät juoksuajat) tietyille kohderyhmille, kuten pk-yrityksille ja innovatiivisille yrityksille.

Portfoliotakauksia voidaan käyttää eri tarkoituksiin, yleisimmin kuitenkin yrityslainojen niin sanottuihin massatakauksiin sekä pankkien lainakannan arvopaperistamiseen (sekuritisaatio). Seuraavassa on tarkasteltu ensimmäistä kokonaisuutta, yrityslainojen massatakauksia.⁹⁶

Julkiset takauslaitokset (kuten Suomessa Finnvera) käyttävät portfoliotakauksia yleensä kahdesta syystä. Yhtäältä ne ovat tehokas keino organisoida ja hajauttaa yksittäiset takauspäätökset luotonantajille, jolloin hallinto varsinkin takaajan näkökulmasta kevenee. Toisaalta takausten kohdentaminen ja niitä koskevien kriteeristöjen laatiminen on usein selkeämpää ja läpinäkyvämpää määrittellä suuremmassa mittakaavassa (portfoliotasolla) kuin yksittäistapauk-

---

⁹⁶ Esimerkiksi COSME Loan Guarantee Facility, Horizon 2020 InnoFin SME Guarantee ja InvestEU:n takaukset vihreän siirtymän rahoittamiseen.

sisä. Tästä syystä portfoliotakaus soveltuu hyvin kohdennetuksi instrumentiksi esimerkiksi tunnistettuihin markkinapuutteisiin, jollaisena sitä usein käytetäänkin.

Tunnistetut hyvät käytännöt

Alankomaissa keskeisiä yrityksille suunnattuja valtiontakauksia ovat BMKB⁹⁷ ja GO⁹⁸. BMKB on suunnattu pk-yrityksille, joilla ei ole riittävästi vakuuksia ja se mahdollistaa suuremman lainan kuin muuten vakuuksien perusteella saisi. GO on sen sijaan hieman suuremmille (keskikokoisille) yrityksille suunnattu takaustuote. Kansallisista portfoliotakauksista ei kuitenkaan löydy esimerkkejä Alankomaista.

Tanskassa valtiontakaukset on toteutettu EIFO:n (Export and Investment Fund of Denmark) kautta. EIFO toimii valtion omistamana rahoituslaitoksena, joka tarjoaa rahoitusta ja takauksia yhteistyössä pankkien kanssa. Myöskään Tanskasta ei löydy esimerkkejä kansallisista portfoliotakausinstrumenteista.

Ruotsissa keskeinen julkinen toimija pk-yritysten rahoituksessa on **Almi**, joka tarjoaa lainoja ja pääomaa kasvuyrityksille. Almi on hyödyntänyt EIR:n takausjärjestelyjä (esimerkiksi InvestEU), joiden tavoitteena on lisätä pk-yrityslainoitusta ja parantaa rahoituksen ehtoja.

Virossa valtion takauksia myöntää Estonian Business and Innovation Agency EIS (ja siihen aiemmin yhdistetty KredEx). EIS:n portfoliotakaukset (jopa 80 %) ovat suunnattu yrityksille, joilla on rahoitustarve, mutta puutteellinen vakuus, lyhyt toimintahistoria tai riittämätön omarahoitus. Takaus voi koskea lainoja, leasingia ja pankkitakauksia. Valtion takauksen tyypillisiä käyttötarkoituksia ovat investointilainat, käyttöpääomatarpeet, pankkilimiitit sekä leasing. EIS-takausta voidaan itsessään käyttää myös vakuutena.⁹⁹

---

⁹⁷ Netherlands Enterprise Agency. Credit guarantee for SMEs – BMKB. <https://english.rvo.nl/subsidies-financing/bmkb>

⁹⁸ Netherlands Enterprise Agency. Corporate Financing Guarantee – GO. <https://english.rvo.nl/subsidies-financing/go>

⁹⁹ Esimerkiksi SEB Bankin palvelukuvaus: SEB. Investment loan. <https://www.seb.ee/en/business/financing/investment-financing/investment-loan>

Myös Suomessa on hyödynnetty EU:n portfoliotakauksia. Yksi esimerkki on työ- ja elinkeinoministeriön vuosina 2016–2020 yhdessä viiden liikepankin kanssa toteuttama Suomen takausohjelma, jossa hyödynnettiin EAKR-rahoitusta. Ohjelma arvioitiin myöhemmin varsin onnistuneeksi. Vuonna 2024 kahdeksan suomalaispankkia ja rahoituslaitosta saivat EIR:ltä ja Suomen valtiolta noin miljardin euron InvestEU-portfoliotakauksen kestävyysinvestointeihin.

Pankkikohtaisen portfoliotakausinstrumentin toiminta

Kansalliset portfoliotakaukset toteutetaan usein mallilla (ns. *Capped Portfolio Guarantee*), jossa valtion takaus annetaan rahoitusvälittäjälle (tyypillisesti pankki), joka sen perusteella rakentaa ennalta määritellyn uusien lainojen portfolion. Myönnetty takaus kattaa lainojen luottotappiot sovittuun takausasteeseen asti, minkä lisäksi portfoliolla on kokonaiskatto (*cap rate*), johon valtion vastuu rajautuu.

Käytännössä Virossa pankki tai muu rahoituslaitos hakee EIS:n takausta. Päätös voi kestää jopa neljä viikkoa, ja tarjottava ratkaisu voi sisältää myös valtioneuvoston tukea. EIS:n toimintatapa on näin ollen pääosin samanlainen kuin Finnveralla Suomessa. Virossa portfolio-ominaisuus ilmenee siinä, että EIS:llä on EIR:n vastatakaukset, joilla EIS voi kasvattaa omaa (*subordinated guarantees*) luotonantoon pankeille ja leasingyhtiöille. Lisäksi virolaisilla pankeilla on käytössä EIS:n oma kansallinen, pankkikohtainen portfoliotakausinstrumentti.

EIS:n kansallinen portfolioinstrumentti, *Laenuportfelli käendus* (*loan portfolio guarantee*), on pk-yritysten lainaportfolion takaus, joka on pankkivälitteinen ja tarkoitettu edistämään rahoituksen saamista silloin kun vakuuksia on vähän. Instrumentin keskeiset ehdot ovat:¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ Esimerkiksi Finora Bankin palvelukuvaus: FINORA BANK UAB. Finora Bank Partners with EIS to Boost SME Financing in Estonia: Easier Access to Loans with Less Collateral. 23.4.2025. <https://finorabank.eu/news/finora-bank-partners-with-eis-to-boost-sme-financing-in-estonia-easier-access-to-loans-with-less-collateral/>

- Takausaste 80 prosenttia.
- Toteutettu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) vastatakauksella.
- Myönnetään enintään 200 000 € per yritys.
- Takausmaksu yksi prosentti vuodessa taatun osuuden jäljellä olevasta määrästä (tai luottolimiitistä limiitin taatun osuuden osalta).
- Palvelu voi sisältää valtion tukea (de minimis).

EIS:n mukaan pankkikohtaiset portfoliotakaussopimukset on tehty ainakin kolmen pankin kanssa: Finora Bank, Citadele ja Swedbank.

Sopimusten mukaan rahoituslaitoksen tavoitteena on myöntää portfoliolainat kahden vuoden sisällä sopimuksesta vähintään sovittuun portfoliomäärään asti. Sopimuksissa on myös portfoliotakauksille tyypillinen käyttöastekannustin, jonka mukaan rahoituslaitoksen on saavutettava vähintään 40 prosenttia portfolion maksimitakausmäärästä ensimmäisen vuoden sisällä. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, EIS voi yksipuolisesti pienentää portfolion sopimusmäärää suhteessa toteutumaan.¹⁰¹

Tulokset ja opit

Viron EIS-portfoliotakauksen vaikuttavuudesta ei selvitystyössä löydetty julkista tutkimusnäyttöä. Portfoliotakauksista todetaan yleisesti, että ne ovat merkittävä osa Viron yritysrahoituksen kokonaisuutta. Useat pankit toteavat verkkosivuillaan, että portfoliotakaukset nopeuttavat ja joustavoittavat lainaprosessia.

Yleisemmin portfoliotakausinstrumenttien vaikuttavuus muodostuu seuraavista elementeistä:

- **Vipuvaikutus.** Yksi euro julkista takauskapasiteettia voi mobiiloida moninkertaisesti yksityistä luotonantoa pk-yrityksille.

---

¹⁰¹ EIS/KredEx portfoliotakaussopimus: Kredex. Laenuportfelli käedamise leping. <https://kredex.ee/sites/default/files/2024-05/Lisa%201%20EIS%20laenuportfelli%20k%C3%A4endamise%20leping.pdf>

- **Kohdennettavuus ja lisäisyys.** Rahoitusta voidaan helposti kohdentaa sinne, minne markkina ei yksin riitä (esimerkiksi innovaatiot, kasvu, omistusjärjestelyt, vihreä siirtymä), jolloin julkisella rahoituksella voidaan tehokkaasti ohjata markkinaehtoista rahoitusta strategisiin painopisteisiin.
- **Mittakaavaetu ja hallinnollinen keveys** (suhteessa erillistakauksiin). Kun takaus annetaan portfoliotasolla, yksittäisiä lainoja ei tarvitse hyväksyttää erikseen – rahoitus välittyy nopeammin, joustavammin ja laajemmalle joukolle yrityksiä.
- **Laajemmat rahoitusmarkkinavaikutukset.** Pankit voivat ainakin periaatteessa laajentaa lainarahoituksen asiakaskuntaa sekä tarjota alemmaa marginaalia ja pidempää maksuaikaa.

Soveltuvuus Suomeen

Suomessa keskeinen toimija kansallisen portfoliotakauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa on Finnvera. Finnverassa on jo aiemmin selvitetty portfoliotakausten mahdollisuutta ja niihin liittyviä toimintamalleja.

Finnveran osalta portfoliotakauksen merkittävin etu tuskin olisi toiminnan tehostaminen, sillä Finnveran takaustoiminnan on arvioitu toimivan jo varsin tehokkaasti, ja Finnveralla on tulossa muun muassa automaattitakaus, jonka tarkoitus on edelleen tehostaa varsinkin pienempien lainatakausten käsittelyä. Portfoliotakauksen tehostava vaikutus ei siis välttämättä olisi kovin suuri. Olennaisempaa olisi todennäköisesti takauspäätösten siirtyminen lähemmäs loppuasiakasta (yritystä) ja varsinaista lainapäätöksentekoa. Tähän päätöksentekoon liittyy läheisesti myös (kompetenssi-, resurssi- ja vastuu-) kysymys yksittäisten yritysanalyysien ja riskiarviointien hajauttamisesta nykyistä suuremmissa määrin lainapäätöksentekijöille (pankeille ja muille rahoittajille). Tällä hetkellä nämä toimet ovat pääosin Finnveran vastuulla, joka toimii yleensä myös suurimpana riskinkantajana.

Finnveran lainsäädäntö ei ole aiemmin mahdollistanut portfoliotakausta. Lainsäädäntö on kuitenkin muuttunut vuoden 2026 alusta alkaen, ja portfoliotakaus on tällä hetkellä mahdollinen. Portfoliotakaamisen käynnistäminen edellyttää kuitenkin infran rakentamista ja erilaisia valmisteluja.

Toimintaperiaatteena voisi olla, että Finnvera hoitaa yritystakausten valtavirran pankkien kanssa tehtävillä portfoliotakaussopimuksilla ja sen rinnalla myöntää kohdennettuja suoria lainoituksia erityistarpeisiin. Tämä järjestely voisi vapauttaa kapasiteettia sekä Finnverassa että pankeissa, ja joustavoittaa lainansaantia yrityksissä. Portfoliotakauksissa on myös yhteys mikroyrityslainaan, mikäli portfoliolla pystytään vaikuttamaan pankkien pienyrityksille kohdistettuun lainapolitiikkaan.

Oleennaista on varmistaa ja huomioida, että mahdollinen portfoliomalli ja siihen liittyvät sopimukset ja järjestelyt soveltuvat suomalaispankeille ja että malli saadaan toimimaan sujuvasti. Nämä edellyttävät sekä valmisteluja että neuvotteluja. Suurella osalla suuremmista suomalaispankeista on kokemusta EU:n portfoliotakauksista.

Suomen pankkisektori on kapea ja rahoitusmarkkina on pieni. Pankkikohtaisten portfoliosopimusten riskinä on, että portfoliot jäävät liian pieniksi ollakseen tehokkaita tai kiinnostavia pankeille tai vaikuttaakseen merkittävästi lainahintoihin. Tässä mielessä Viron kokemukset lienevät hyödyllisiä.

Suomen rahoitusmarkkinassa yrityslainoituksen keskeinen pullonkaula on vakuusvaje: pankkisääntelyn tiukentuminen on lisännyt vakuusvaatimuksia ja vaikeuttanut erityisesti pk-yritysten ja innovatiivisten yritysten pääsyä lainarahoitukseen. Kansallinen portfoliotakausinstrumentti on tähän tarkoitukseen luonteva ja kansainvälisesti toimivaksi havaittu riskinjakoväline. Instrumentti siirtää takauspäättökenttää lähemmäs yrityksen lainapäätöstä ja mahdollistaa sen, että pankki voi myöntää rahoitusta nopeammin, kevyemmällä vakuusvaatimuksella ja kilpailukykyisemmällä ehdoilla niille kohderyhmille, joissa markkina ei yksin riitä. Instrumentin vahvuus Suomessa ei olisi ensisijaisesti Finnveran prosessitehokkuuden lisääminen, sillä Finnveran toiminta on jo tehokasta ja automaattitakausta on tulossa. Keskeistä olisi sen sijaan rahoituksen välittymisen sujuvoittaminen, päätöksenteon hajauttaminen sekä mahdollisuus ohjata markkinaehtoista luotonantoa strategiaan painopisteisiin.

Suomessa on portfoliotakauksista jo hyviä kokemuksia EU-rahoituksen kautta: työ- ja elinkeinoministeriön sekä pankkien toteuttama Suomen takausohjelma 2016–2020 arvioitiin onnistuneeksi, ja vuonna 2024 useat kotimaiset pankit saivat InvestEU-portfoliotakauksia kestävyysinvestointeihin. Nämä kokemuk-

set alentavat käyttöönoton riskiä ja osoittavat, että pankkisektorilla on valmiuksia toimia portfolioinstrumenttien välittäjänä. Lisäksi Viron EIS:n kansallinen ”*loan portfolio guarantee*” tarjoaa käyttökelpoisen vertailumallin erityisesti pienessä pankkikentässä: instrumentti on kohdennettu vakuusvajetilanteisiin, sisältää selkeät ehdot (takausaste, yksittäisen yrityksen enimmäismäärä, vuosimaksu) ja siihen on rakennettu käyttöastekannustin, joka varmistaa, että pankit myös käyttävät myönnettyä takauskapasiteettia.

Kokonaisuutena kansallinen portfoliotakaus tarjoaa Suomelle mahdollisuuden vahvistaa yritysrahoituksen saatavuutta, skaalata julkista riskinkantoa vipuvaiikutuksella ja kohdentaa luotonantoa strategiaan kasvu- ja investointitarpeisiin. Se on luonteva askel sen jälkeen, kun Suomella on jo EU-portfoliotakauksista kokemusta ja Finnveralla kasvava rooli kestävän kasvun ja yritysten uudistamisen rahoituksessa.

3.8 Maksulliset kansainvälistymispalvelut Ruotsissa ja Tanskassa

Tausta

Vienti ja kansainvälistyminen ovat keskeisiä yrittäjyyden uudistumisen, kasvun ja pitkän aikavälin kannattavuuden ajureita, erityisesti pienen ja avoimen talouden kontekstissa. Kotimarkkinoiden rajallisuus, tuotannon ja palveluiden skaalautuvuuden vaatimukset sekä globaalien arverkköjen merkitys korostavat sitä, että merkittävä osa kasvuhakuisesta yrittäjyydestä edellyttää varhaista tai viimeistään kehitysvaiheessa tapahtuvaa kansainvälistymistä. Suomessa viennin ja kansainvälistymisen merkitys yrittäjyyden näkökulmasta on erityisen ajankohtainen, sillä käynnissä on laaja kansainvälistymis- ja vienninedistämispalveluiden uudistus.

Maksullisia tai osin markkinaehtoisia julkisia kansainvälistymispalveluita esitetään usein keinona edistää palveluiden vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja yritysten sitoutumista. Verrokkimaista erityisesti Ruotsi ja Tanska ovat kehittäneet laajasti **maksullisia ja subventoituja markkina-avauksen palveluja**.

Seuraavassa tarkastellaan erityisesti Ruotsin (**Business Sweden**) ja Tanskan (**Trade Council**) tarjoamia kansainvälistymispalveluita ja maksullisten palveluiden roolia osana **ulkomaanverkoston** palvelutarjontaa. Lisäksi esitellään lyhyesti Alankomaiden startup-yrityksille suunnattu **Startup Liaison Officers** (SLO) -toimintamalli. Tarkastelun fokus on nimenomaisesti ulkomaanverkoston tarjoamissa maksullisissa palveluissa, sillä kokonaisuus on Suomessa hyvin ajankohtainen Business Finlandin ulkomaantoimintojen siirryttyä ulkoministeriön alaisuuteen vuoden 2026 alussa.

Business Sweden (Ruotsi)

Business Sweden on Ruotsin valtion ja elinkeinoelämän yhteisesti omistama vienti- ja invest in-organisaatio, jonka tehtävänä on sekä tukea ruotsalaisyritysten kansainvälistymistä että houkutellessa ulkomaisia investointeja Ruotsiin. Organisaation erityispiirre on sen yhteisomistajuus ja **toimintamalli, jossa toteutetaan valtion rahoittamia palveluja** (esimerkiksi pk-yritysten peruspalvelut ja invest in -palvelut) sekä tarjotaan yrityksille **maksullisia, markkinaehtoisia kansainvälistymispalveluja**.

Business Swedenin maksulliset palvelut koostuvat tyypillisesti yrityskohtaisista toimeksiannoista, kuten markkina- ja toimiala-analyyseistä, go-to-market-suunnitelmista, asiakas- ja kumppanihauista sekä myynnin käynnistämiseen liittyvistä operatiivisista tehtävistä. Palvelut hinnoitellaan projekti- tai tuntiperusteisesti, ja niitä toteuttavat Business Swedenin paikalliset asiantuntijat yli 40 kohdemaassa. Mallin tavoitteena on tarjota yrityksille käytännönläheistä tukea erityisesti tilanteissa, joissa tarvitaan syvää markkinatuntemusta, paikallisia verkostoja ja luotettavaa toimijaa markkinoillepääsyn alkuvaiheessa.

Trade Council (Tanska)

Tanskan Trade Council toimii osana Tanskan ulkoministeriötä ja hyödyntää laajasti maan diplomaattista verkostoa yritysten kansainvälistymisen tukemisessa. Toimintamalli perustuu **yhdistelmään maksuttomia peruspalveluja ja maksullisia, tai osin subventoituja, vientipalveluja**, jotka on selkeästi tuotteistettu. Vientipalveluja ohjaa Tanskan valtion taloudellisen diplomatian

tiekartta, joka perustuu yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön vahvistamiselle ja Tanskan kansallisiin vahvuuksiin perustuviin sektorivalintoihin¹⁰².

Keskeisiä maksullisia palveluja ovat muun muassa Export NOW -ohjelmat, strategiset kumppanuuspalvelut (*Strategic Business Alliances*), sektorikohtaiset ohjelmat, sertifiointi- ja sääntelypalvelut, suurlähetystötason tilaisuudet, kumppanihakua ja markkinaselvitykset sekä ns. *incubator office* -palvelut, joissa yritys voi vuokrata työtilan suurlähetystön yhteydestä ja hyödyntää paikallista asiantuntijatukea. Palvelut voivat siis olla paketoituja ohjelmalveluita sekä tarpeen mukaan tarjottavia yksittäisiä palveluita. Maksullisuus perustuu vuonna 1983 annettuun toimeenpanoasetukseen¹⁰³. Maksullisuus perustuu yhteisrahoitusmalliin, missä osa palveluiden tuottamisen kustannuksista jää Tanskan valtion kustantamaksi, minkä lisäksi pk-yrityksille palvelut ovat usein osittain subventoituja, mikä madaltaa kynnystä, mutta säilyttää yrityksen oman taloudellisen sitoutumisen palvelun käyttöön. Maksullisuus toimii siis ensisijaisesti sitouttamis- ja suodattamismekanismina lisäten myös poliittista legitimitettä Tanskassa. Vähemmässä määrin maksullisuus toimii tulonkeruumekanismina.¹⁰⁴¹⁰⁵ Maksullisten palveluiden lisäksi Trade Council tarjoaa maksutonta vientivalmiuksia parantavaa sparrausta lähtömaassa.

Palveluiden tuotannosta vastaa ensisijaisesti Trade Councilin oma henkilöstö, joka koostuu noin 400 asiantuntijasta yli 60 maassa ja Tanskassa. Asiantuntijoilla on vahvaa sektorikohtaista asiantuntemusta, millä varmistetaan palveluiden tuottama lisäarvo ja korkea relevanssi ja laatu. Poikkeustapauksissa käytetään ulkopuolisia palveluita, esimerkiksi teknisiä asiantuntijoita tai viestintäpalveluita. Valtaosa palveluista on kohdennettu strategisille sektoreille, joissa tanskalaisilla yrityksillä on kilpailuetuja, ja joiden kohdemarkkinoilla on tunnistettu merkittäviä markkinamahdollisuuksia. Palveluilla on erityisen suuri lisäarvo sellaisissa markkinamahdollisuuksissa, joissa tarvitaan regulaatioymmär-

---

¹⁰² Ministry of Foreign Affairs for Denmark (2025) Action plan for active and effective economic diplomacy. <https://thetradecouncil.dk/en/about-us/strategy>

¹⁰³ Retsinformation. BEK nr 1399 af 04/12/2024. <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1399>

¹⁰⁴ Haastattelu. Trade Council.

¹⁰⁵ Lisää tunti hinnoittelusta: Ministry of Foreign Affairs. The Trade Council. Joint Trade Promotions. <https://thetradecouncil.dk/en/services/export/export-promotion>

rystä ja mahdollista vaikuttamista sääntelyyn (esimerkiksi merenkäyntisuunnittelu ja merituulivoima). Palveluportfoliossa on sekä yksilö- että ryhmävientipalveluita ja ne on suunnattu eri kokoisille yrityksille¹⁰⁶.

Startup Liaison Officers (Alankomaat)

Alankomaiden Startup Liaison Officers (SLO) -toimintamalli koostuu ulkomaanedustustoihin sijoitetuista asiantuntijoista, joiden tehtävänä on tukea hollantilaisten startup- ja scaleup-yritysten kansainvälistymistä erityisesti globaalien teknologia- ja innovaatioekosysteemien kautta. Toimintamalli poikkeaa edellä kuvatuista malleista siinä, että se **ei perustu maksullisten palvelujen myyntiin**.

SLO-mallin tavoitteena on avata ovia sijoittajiin, kiihdyttämöihin, suuriin yrityksiin ja paikallisiin verkostoihin, sekä vahvistaa Alankomaiden startup-ekosysteemin näkyvyyttä keskeisillä kohdemarkkinoilla. Palvelut ovat yrityksille maksuttomia, ja ne toimivat usein ensimmäisenä kosketuspintana, joka ohjaa yritykset myöhemmin hyödyntämään muita, usein maksullisia, kansainvälistymispalveluja.

Vuonna 2021 toteutetun ulkoisen arvioinnin mukaan SLO-malli on onnistunut madaltamaan kansainvälistymisen kynnyistä ja parantamaan startupien näkyvyyttä ja verkostoitumismahdollisuuksia, vaikka resurssit ovat rajalliset.¹⁰⁷ Malli edustaa tietoisesti erilaista roolia. Se ei kilpaile markkinaehtoisten palvelujen kanssa, vaan täydentää niitä keskittymällä ekosysteemien rakentamiseen ja varhaisen vaiheen kansainvälistymisvalmiuksien vahvistamiseen.

---

¹⁰⁶ Haastattelu. Trade Council.

¹⁰⁷ Dialogic (2021) Startup Liaison Officers: een brug naar succes?. <https://dialogic.nl/wp-content/uploads/2021/11/Dialogic-StartupLiaisonOfficers-eenbrugnaarsucces-1.pdf>

Tulokset ja opit

Ruotsin ja Tanskan mallit osoittavat, että julkinen toimija voi tarjota maksullisia, yrityskohtaisia kansainvälistymispalveluja tavalla, joka täydentää markkinoita ja tukee erityisesti pk-yritysten vientikyvykkyyksien kehittymistä. Keskeinen oppi molemmista maista on selkeä kaksiraiteisuus. Maksuttomat peruspalvelut ja sparraus madaltavat kynnyksiä, kun taas maksulliset, tuotteistetut toimeksiannot kohdistuvat konkreettisiin markkinoille menon pullonkauloihin (markkinatieto, kumppanihakua, asiakashankinta, regulaatio).

Tanskassa yritysten ostamien vientipalvelujen maksullisuus lisää yritysten sitoutumista ja kohdentaa resurssit yrityksiin, joilla on aito tavoite kansainvälistyä. Ruotsissa Business Swedenin malli korostaa vastaavasti markkinaehtoisia konsultointi- ja toimeksiantopalveluja, joita myydään yrityksille valtion rahoittaman perustoiminnan rinnalla.¹⁰⁸

Tanskan mallia tukee poikkeuksellisen vahva tutkimusnäyttö. Useat yritystason rekisteriaineistoihin perustuvat arvioinnit osoittavat, että Trade Councilin **tarjoamalla maksullisilla vientipalveluilla** on tilastollisesti merkitseviä positiivisia vaikutuksia yritysten vientiin, liikevaihtoon, arvonlisäykseen ja työllisyyteen, erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Näissä tutkimuksissa nimetään palveluiden maksullisuus nähdään vaikuttavuutta kasvattavana seikkana. Yrityksen päätös ostaa vientipalvelu toimii indikaattorina sitoutumisesta, ja palvelujen hinnalla ja intensiteetillä on yhteys saavutettuihin vaikutuksiin.¹⁰⁹

Ulkoministeriön ja Trade Councilin rekisteriaineistoihin perustuva analyysi osoittaa, että yritysten **ostamalla vientipalveluilla on positiivinen vaikutus yritysten vientiin, liikevaihtoon ja arvonlisään**, vaikka vaikutukset vaihtelevat.

---

¹⁰⁸ Business Sweden (2024) Annual Report. <https://www.business-sweden.com/49e443/contentassets/f202f41e57694be194964e5ade927492/annual-report-and-sustainability-report-2024.pdf>

¹⁰⁹ Munch, J. R., & Schaur, G. (2018) The Effect of Export Promotion on Firm-Level Performance. American Economic Journal: Economic Policy. <https://www.aea-web.org/articles?id=10.1257/pol.20150410>; Munch, J. (2018) Effekter af eksportfremme for danske virksomheder, 2002–2015. <https://thetradecouncil.dk/-/media/web-sites/trade-council/nyheder/effekter-af-eksportfremme-juni-2018.ashx>

vat yritystyyppin ja palvelun luonteen mukaan. Erityisen vahvat ja pysyvät vaikutukset kohdistuvat pieniin yrityksiin (1–20 hlö), kun palveluja ei osteta joka vuosi peräkkäin, vaan “täsmäinterventiona”. Lisäksi raportointi osoittaa, että **suuremmat palveluostot** (esimerkiksi > 20 000 DKK) liittyvät keskimäärin suurempiin kasvuvaikutuksiin.¹¹⁰ Ilmiötä tukee myös toinen tutkimus, jossa osoitetaan, että vienninedistäminen parantaa sekä yritysten vientiä että niiden myyntiä, arvonlisää ja työllisyyttä. Tutkimus käsittelee huolellisesti valikoitumisharhaa ja osoittaa, että **pienillä yrityksillä arvonlisähyödyt ovat noin kolminkertaiset suhteessa kustannuksiin**, kun myös subventiot huomioidaan. Tutkimusnäyttö tukee nimenomaan maksullisten, mutta osin myös tuettujen palvelujen käyttöä.¹¹¹

Ruotsin osalta maksullisten vienninedistämispalvelujen vaikuttavuusnäyttö on hajanaisempaa. Business Sweden raportoi omissa aineistoissaan korkeaa asiakastyytyväisyyttä ja positiivisia vaikutuksia kansainvälistymisen onnistumisesta. Business Swedenin asiakasyritykset kokevat maksulliset toimeksiannot hyödyllisiksi, ja ne nähdään keinona syventää asiakassuhdetta ja parantaa kansainvälistymisen onnistumisen todennäköisyyttä.¹¹² Ulkoista ja riippumattonta arviointia tai syys-seuraussuhteet osoittavaa seurantaa ei palveluista kuitenkaan ole olemassa, mikä on nostettu esiin myös Ruotsin valtion tarkastusviraston Riksrevisionen raportissa vuonna 2023.¹¹³

Sekä Tanskan että Ruotsin mallien arvioinnit nostavat esiin **hallinnollisia ja kilpailuneutraaliteettiin liittyviä kysymyksiä**, jotka ovat keskeisiä myös Suomen kannalta, mikäli maksullisten palveluiden käyttöönottoa harkitaan.

---

¹¹⁰ Munch, J. (2018) Effekter af eksportfremme for danske virksomheder, 2002–2015. <https://thetradecouncil.dk/-/media/websites/trade-council/nyheder/effekter-af-eksportfremme-juni-2018.ashx>

¹¹¹ Munch, J., Schaur, G. (2018) The Effect of Export Promotion on Firm-Level Performance, American Economic Journal: Economic Policy, Vol. 10, No 1. February 2018. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/pol.20150410>

¹¹² Business Sweden (2024) Annual Report. <https://www.business-sweden.com/49e443/contentassets/f202f41e57694be194964e5ade927492/annual-report-and-sustainability-report-2024.pdf>

¹¹³ Riksrevisionen (2023) Business Sweden – governance of the Swedish Trade and Invest Council (RiR 2023:27). https://www.riksrevisionen.se/download/18.3ad2ec4c19329a0a7e563ba/1731923114422/RiR_2023_27_summary.pdf

Tanskassa Rigsrevisionen tarkasteli jo 2000-luvun alussa maksullisia palveluja todeten, että **toiminnan oikeusperusta ja tehtävien raja**us olivat epäselviä. Osa maksullisista tehtävistä ei ollut selvästi vientiin liittyviä, ja hinnoittelu ei perustunut kustannuslaskentaan: kustannuksia vastaava hinta olisi voinut olla kaksin- tai jopa kolminkertainen. **Valtiontuki- ja kilpailuneutraliteetti-logiikan mukaan** julkisen toimijan tulisi lähtökohtaisesti hinnoitella palvelunsa vähintään pitkän aikavälin keskimääräisiä kustannuksia vastaavasti.¹¹⁴ Julkisten lähteiden pohjalta on epäselvää, missä määrin tarkastusviraston huomiot on viety käytäntöön.

Ruotsissa Riksrevisionen on nostanut vastaavia huolia Business Swedenin maksullista palveluista. Riksrevisionen tunnistaa useita potentiaalisia kilpailuetuja maksullisessa toiminnassa (muun muassa verokohtelu, tuottovaatimuksen puute, läheinen suhde suurlähetystöihin ja valtion rahoittamiin projekteihin), joita ei ole systemaattisesti analysoitu valtiontukiriskin näkökulmasta.¹¹⁵ Ruotsin hallitus on omassa vastauksessaan tunnistanut tarpeen selvittää ohjausta ja hinnoitteluperiaatteita, mutta päättänyt, ettei organisaatiomuotoa muuteta.¹¹⁶

Soveltuvuus Suomeen

Ruotsin ja Tanskan kokemukset osoittavat, että tuotteistetut ja maksulliset kansainvälistymispalvelut voivat olla toimiva ja vaikuttava osa julkista kansainvälistymistukea, kun ne kytketään selkeästi olemassa olevaan palvelujärjestelmään ja strategiseen ohjaukseen. Sekä Business Swedenin että Tanskan Trade Councilin mallit osoittavat, että tuotteistetut ja maksulliset markkina-avauspalvelut voivat täydentää maksuttomia peruspalveluja ja parantaa re-

---

¹¹⁴ Rigsrevisionen (2004) Beretning til Statsrevisorerne om Danmarks Eksportråd (Beretning nr. 8/03, marts 2004). <https://www.rigsrevisionen.dk/revisionssager-arkiv/2004/mar/beretning-om-danmarks-eksportraad>

¹¹⁵ Riksrevisionen (2023) Business Sweden – governance of the Swedish Trade and Invest Council (RiR 2023:27). https://www.riksrevisionen.se/download/18.3ad2ec4c19329a0a7e563ba/1731923114422/RiR_2023_27_summary.pdf

¹¹⁶ Riksrevisionen (2023) Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden (Skr. 2023/24:127). <https://www.regeringen.se/contentassets/ce92b798f3e14b06b556ca8eedfcf6ea/riksrevisionens-rapport-om-styrningen-av-business-sweden-skr.-202324127>

surssien kohdentumista. Maksullisuus toimii parhaimmillaan sitouttavana mekanismina ja ohjaa palveluja yrityksille, joilla on todellinen kansainvälistymisvalmius. Lisäksi saaduilla tuloilla voidaan vahvistaa palveluiden rahoitusperustaa ja sitä kautta syventää palvelutarjontaa. Suomen Team Finland -verkostossa vastaavat toiminnot ovat tällä hetkellä hajanaisia ja usein projektiluonteisia, kuten yksittäiset markkinaselvitykset tai delegaatiomatkat. Selkeästi määriteltäviä, toistettavia ja hinnoiteltuja palvelupaketteja (esimerkiksi Tanskan Export NOW- tai Strategic Business Alliance) ei ole Suomessa systemaattisesti käytössä.

Aiemmin Finpro tarjosi suomalaisille yrityksille maksullisia vienti- ja markkinoilletulopalveluja, mutta nämä lakkautettiin Tekesin ja Finpron yhdistyessä Business Finlandiksi vuonna 2018. Vuoden 2026 alussa Business Finlandin ulkomaantoiminnot siirtyivät ulkoministeriön alaisuuteen, ja selvitystyön toteutus hetkellä maksullisten palveluiden käyttöönottoa selvitetään ulkoministeriössä. Uudistuksen myötä Suomen malli onkin siirtynyt selvästi lähemmäs Tanskan ulkoministeriövetoista mallia.

Maksullisten vientipalveluiden soveltuvuus Suomeen riippuu ennen kaikkea siitä, pystytäänkö palveluille määrittelemään selkeä ja aidosti perusteltu lisäarvo. Keskeinen kysymys liittyy siihen, mitä ulkoministeriö tai ulkomaanverkosto voi yrityksille tarjota yksityisiin konsultteihin, tekoälypohjaisiin analyysityökaluihin ja muihin markkinatoimijoihin verrattuna. Erityisesti regulaatiotuki, poliittinen osaaminen, säännelyihin sektoreihin liittyvä viranomaisyhteistyö sekä korkean tason verkostot näyttäytyvät alueina, joilla julkisella toimijalla voi olla perusteltu rooli.¹¹⁷

Rajanveto maksuttoman julkisen tehtävän, maksullisen palvelun ja yksityisen konsulttitoiminnan välillä on kriittinen. Ilman täsmällistä rajausta riskinä ovat kilpailuneutraaliteettiongelmat, epäselvä mandaatti ja heikko poliittinen legitimitetti. Hinnoitteluprosessin tulee olla läpinäkyvä ja johdonmukainen, eikä sen tule aiheuttaa markkinahäiriöitä.

---

¹¹⁷ Haastattelu. Ulkoministeriö.

Sekä Tanskan kokemusten että kotimaisten näkemysten perusteella maksullisuuden ensisijainen funktio on toimia sitouttamismekanismina. Yritys tekee aidon strategisen päätöksen markkinoille menosta, kun se osallistuu kustannuksiin. Maksullisuus voi myös toimia suodattimena, joka ohjaa palvelut yrityksille, joilla on realistinen valmius ja halukkuus edetä valitulla markkinalla. Sitoutuneet yritykset voivat edistää myös koko yritystarjooman mahdollisuuksia menestyä kansainvälisesti.

Tanskan mallissa yksi toimivuutta ja tehokkuutta vahvistava elementti on selkeä strateginen suuntaaminen ja rajaus. Vientipalvelut kohdennetaan ennalta määriteltyihin kärkisektoreihin, jotka perustuvat Tanskan kotimaisiin vahvuuksiin ja kilpailuetuihin, eikä palveluita tarjota kaikille toimialoille. Samanaikaisesti kohdemarkkinavalinta perustuu todelliseen kysyntään ja konkreettisiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Keskeistä on myös arvioida edustuston oma lisäarvo. Palveluita tarjotaan ensisijaisesti siellä, missä suurlähetystöllä on erityisosaamista, verkostoja tai regulaatioymmärrystä, jotka tuottavat yrityksille selkeää lisähyötyä. Tämä strateginen rajaus vähentää resurssien hajautumista ja parantaa todennäköisyyttä, että maksulliset palvelut tuottavat mitattavaa vaikuttavuutta.

Maksullinen palvelumalli edellyttää korkeatasoista, sektorispesifiä osaamista ja riittäviä henkilöstöresursseja. Ilman riittäviä resursseja riskinä on, että palvelulupaukset jäävät toteutumatta ja yritykset eivät koe saavansa rahoilleen vastinetta. Palveluiden tarjonnassa tulisi myös huomioida suuret erot eri suurlähetystöjen välillä; todennäköisesti osa palveluista olisi mahdollista tarjota vain suuremmissa suurlähetystöissä.

Vaikka tässä selvityksessä tarkastelun fokus onkin ollut ulkomaanverkoston maksullisten palveluiden tarkastelussa, on olennaista, että kotimaan toiminta, sparraus ja asiakasohjaus linkittyvät ulkomaanverkoston toimintaan, jotta ulkomaanverkoston resurssit saadaan kohdistettua tehokkaasti.¹¹⁸ Palveluiden kokonaisuuden kannalta on tärkeää, että yrityksillä on yksi selkeä ja luotettava toimija markkinoille menon alkuvaiheen tukena. Tämän toimijan kautta yritykset saavat objektiivisen arvion markkinoille menon mahdollisuuksista sekä

---

¹¹⁸ Haastattelu. Ulkoministeriö.

konkreettisia ensivaiheen palveluja, kuten markkinakartoitusta ja kumppanihakuja, joiden jälkeen yritykset voivat siirtyä käyttämään markkinaehtoisia jatko- palveluja. Vastaavanlaisen alkuvaiheen tuen vahvistaminen olisi Suomessa ajankohtaista, sillä kasvava joukko pk-yrityksiä harkitsee kansainvälistymistä ja tarvitsee käytännön työkaluja markkinoille pääsyn ensimmäisiin vaiheisiin.

Käytännössä Suomen kannalta realistisin toimintamalli olisi rajattu ja vaiheittainen lähestymistapa, jossa maksulliset palvelut kohdistuvat selkeästi määriteltäviin markkina-avauksen tarpeisiin (esimerkiksi kumppanihaku, markkinoilletulon valmistelu sekä sääntely- ja toimintaympäristötuki). Todennäköisesti paras lähestymistapa olisikin lähteä kokeilemaan maksullisia palveluita erilaisilla rajatuilla kokeiluilla, ja samalla rakentaa kokeilujen ympärille vahva seuranta- ja arviointimalli, jonka avulla on mahdollista tehdä ratkaisuja toimintamallin jatkokehittämisestä.

3.9 Tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen Ruotsissa

Toimintamalli lyhyesti

Växa-stöd on Ruotsin valtion tukimalli, jonka tavoitteena on kannustaa mikro- ja pienyrityksiä palkkaamaan ensimmäinen, ja uusimpien sääntömuutosten myötä myös toinen, vakituinen työntekijä. Malli tukee yksinyrittäjiä kehittämään työnantajiksi. Ruotsissa, kuten monissa muissakin maissa, suuri osa yrityksistä jää pysyvästi itsensä työllistäjiksi, vaikka liiketoiminnan volyyymi tai kysyntä voisi periaatteessa mahdollistaa kasvun.

Växa-stödin keskeinen mekanismi on merkittävä työnantajan sosiaalivakuutusmaksua koskeva alennus (*arbetsgivaravgifter*). Normaalisti Ruotsissa työnantaja maksaa noin 31 prosenttia bruttopalkasta sosiaalivakuutusmaksuja. Växa-stödin piirissä työnantaja maksaa vain kansaneläkemaksun, joka on

noin kymmenen prosenttia palkasta. Tämä tarkoittaa huomattavaa työvoimakustannusten alenemaa.¹¹⁹

Alun perin Växa-stöd koski ainoastaan yrityksen ensimmäistä työntekijää. Lainsäädäntöä uudistettiin siten, että 30.4.2024 jälkeen alkaneisiin työsuhteisiin sovelletaan tarkennettuja sääntöjä, ja 1.1.2025 alkaen tuki laajennettiin koskemaan myös toista työntekijää. Samalla tukikelpoisen palkan yläraja nostettiin 35 000 Ruotsin kruunuun kuukaudessa. Mikäli palkka ylittää tämän rajan, ylimenevältä osalta maksetaan normaalit työnantajamaksut.¹²⁰

Tuen ehdot ovat suhteellisen selkeät. Yrityksellä ei ole saanut aiemmin olla enempää kuin yksi työntekijä. Työntekijän tulee olla uusi, eikä hän saa olla yrityksen omistaja, osaomistaja tai tämän lähiomainen. Työsuhteen on oltava vähintään 20 tuntia viikossa ja kestoltaan vähintään kolme kuukautta. Tukijakso voi kestää enintään 24 kuukautta työntekijää kohden.¹²¹

Tulokset ja opit

Toimintamallista ei ole toistaiseksi saatavilla julkista vaikuttavuusarviointia. Olemassa oleva tieto painottuu lähinnä mallin sääntöihin, käyttöehtoihin ja hallinnolliseen toteutukseen. Aineistojen perusteella voidaan kuitenkin todeta Växa-stödin sisältävän useita kiinnostavia ja hyviksi käytännöiksi tunnistettavia elementtejä.

Toimintamalli näyttäytyy yritysten näkökulmasta hyvin selkeänä ja helposti ymmärrettävänä. Työnantaja näkee tuen vaikutuksen suoraan alentuneina sivukuluina, eikä tuen arvoa tarvitse arvioida monimutkaisten hakemusten tai jälkikäteisten korvausten kautta.

---

¹¹⁹ Skatteverket. Rules on Growth Support ("växa-stöd"). <https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/englishengelska/businessesandemployers/startingandrunningaswedishbusiness/declaringtaxesbusinesses/filingapayereturn/growthsupport/rulesongrowthsupportvaxastod.4.1df9c71e181083ce6f62b99.html>

¹²⁰ Skatteverket. Rules on Growth Support ("växa-stöd").

¹²¹ Skatteverket. Rules on Growth Support ("växa-stöd").

Toinen Växa-stödin selkeä vahvuus on sen hallinnollinen yksinkertaisuus. Tukea ei haeta erillisellä hakemuksella, eikä se edellytä harkinnanvaraista viranomaispäätöstä. Yritys hyödyntää tukea ilmoittamalla oikean tukiluokan työnantajailmoituksessa Skatteverketille. Tuki on näin integroitu osaksi normaalia verotus- ja raportointijärjestelmää. Automaattinen toteutus verojärjestelmän kautta todennäköisesti pienentää yritysten kynnystä hyödyntää tukea ja vähentää riskiä siihen, että tuen käyttöönotto jäisi matalaksi korkeiden hallinnollisten kustannusten takia.

Växa-stöd kohdistuu suoraan rakenteelliseen kustannustekijään, eli työnantajamaksuihin. Tämä eroaa monista palkkatukimalleista, joissa tuki maksetaan jälkikäteen tai määräaikaisena avustuksena, ja joissa yrityksen on usein ensin kannettava täysi kustannus kuluista.

Tarkastelussa on kuitenkin tunnistettava, että Växa-stöd ei poista liiketoimintariskiä eikä luo kysyntää. Mallin vaikutus realisoituu vain, jos yrityksellä on todellinen tarve ja halu kasvaa.

Suomen kokemukset ensimmäisen työntekijän tukemisesta

Suomessa on toteutettu useita kokeiluja ja tukimalleja, joiden tavoitteena on ollut kannustaa yksinyrittäjiä ja mikroyrityksiä palkkaamaan ensimmäinen työntekijä. Näistä keskeisimmät ovat vuosina 2007–2011 käytössä ollut alueellinen palkkatuki sekä vuosina 2022–2023 toteutettu rekrytointitukikokeilu.

Alueellisessa palkkatuessa yrityksille tarjottiin tukea ensimmäisen työntekijän palkkakustannuksiin siten, että ensimmäisenä vuotena tuki oli noin 30 prosenttia palkasta ja toisena vuotena noin 15 prosenttia. Tuki kohdistui vain tiettyille alueille ja edellytti vakituista, vähintään noin 25 tuntia viikossa kestävästä työsuhdesta. Tuki oli haettava erikseen ja se maksettiin jälkikäteen.

Rekrytointitukikokeilussa 2022–2023 yksinyrittäjille tarjottiin tukea, joka kattoi 50 prosenttia palkkakustannuksista enintään 10 000 euroon asti. Kohderyhmä rajattiin liikevaihdon ja aiemman työllistämishistorian perusteella, ja tuki edellytti erillistä hakemusta sekä hallinnollista raportointia.

Näiden mallien vaikuttavuutta on arvioitu kattavasti rekisteriaineistoihin perustuvissa tutkimuksissa¹²². Tutkimusten keskeinen tulos on, että vaikutukset yritysten siirtymiseen työnantajiksi olivat pieniä tai olemattomia. Rekrytointitukikokeilu lisäsi työnantajaksi ryhtymisen todennäköisyyttä vain marginaalisesti, ja alueellisessa palkkatuessa ei havaittu tilastollisesti merkitseviä vaikutuksia.

Erityisen merkittävä havainto on tuen matala käyttöönotto. Vain pieni osa tukikelpoisista yrityksistä hyödynsi tarjolla olevaa tukea, vaikka se olisi ollut taloudellisesti kannattavaa. Tämä viittaa siihen, että byrokratia, tiedon puute tai yritysten vähäinen halu kasvaa työnantajiksi rajoittivat tukien käyttöönottoa ja vaikuttavuutta.

Tutkimuksissa ei myöskään havaittu merkittäviä pitkäaikaisia vaikutuksia yritysten liikevaihtoon, kannattavuuteen tai kasvuun. Tämä viittaa siihen, että ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen liittyvät esteet ovat osin rakenteellisia ja liittyvät yritysten riskinkantokykyyn ja kysyntäympäristöön, eivät pelkästään palkkakustannuksiin.

Soveltuvuus Suomeen

Växa-stöd tarjoaa Suomen näkökulmasta kiinnostavan vertailukohdan, koska se lähestyy samaa politiikkaongelmaa eri tavalla kuin aiemmat suomalaiset mallit. Erityisesti automaattinen toteutus verojärjestelmän kautta ja selkeä kustannusvaikutus erottavat sen Suomen aiemmista, hakemusperusteisista tukimalleista.

Suomen kokemukset osoittavat, että tukimallin hallinnollinen muotoilu on ratkaisevassa roolissa. Hakemuksiin, harkintaan ja jälkikäteisiin maksuihin perustuvat mallit ovat alttiita alhaiselle käyttöasteelle. Tästä näkökulmasta Växa-stöd-tyyppinen ratkaisu voisi Suomessa parantaa palkkatuen käyttöönottoa ja madaltaa kynnystä hyödyntää tukea.

---

¹²² Nivala (2024) (No) Effects of Subsidizing the First Employee: Evidence of a Low Take-up Puzzle Among Firms. <https://www.doria.fi/handle/10024/189155>; Einiö & Nivala (2025) Rekrytointitukikokeilun loppuarviointi. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/ser-ver/api/core/bitstreams/71b7f540-9535-49f0-bd04-1e30e17802c0/content>

Samalla on kuitenkin tärkeää huomioida Suomen aikaisempien mallien tutkimusnäyttöön perustuvat opit. Pelkkä taloudellinen kannustin ei riitä, jos yrityksellä ei ole kasvuhaluutta tai -kykyä. Växa-stöd-tyyppinen malli olisikin todennäköisesti vaikuttavin osana laajempaa kokonaisuutta, jossa yhdistyvät rahoitus, neuvonta ja markkinakehitystä tukevat toimet yrittäjyyden edistämiseksi.

3.10 Korkeakoulujen yrittäjyysohjelmat Tanskassa ja Virossa

Tausta

Suomessa yhtenä yrittäjyyden pullonkaulana on tunnistettu erityisesti alhaiset yrittäjyysaikomukset: kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan ei konkretisoidu yritystoiminnaksi. Kasvun ja uudistumisen näkökulmasta erityisen tärkeänä on nähty korkeakoululähtöisen yrittäjyyden edistäminen. Korkeakouluissa painotetaankin yhä enemmän käytännönläheisiä oppimismalleja, yritysysteistyötä, yrittäjyysopintoja ja startup-toimintaa tukevia rakenteita. Toimenpiteiden taustalla on tavoite uusien yritysten perustamisesta, mutta vähintään yhtä voimakkaasti opiskelijoiden yrittäjyyttä ja yritystoimintaa koskevan osaamisen ja ymmärryksen syventäminen.

Seuraavassa kuvataan kolmen eri toimintamallin kautta, miten korkeakoulu- ja tutkimuslähtöistä yrittäjyyttä on edistetty Virossa ja Tanskassa. Viron Edu ja Tegu -ohjelma edustaa järjestelmätason lähestymistapaa yrittäjyys- ja uraosaamisen kehittämiseen, kun taas Tanskan Start Up Programme ja Open Entrepreneurship -kokonaisuus havainnollistavat opetukseen integroitua ja tutkimuslähtöistä yrittäjyyttä korkeakouluympäristössä.

Open Entrepreneurship (Tanska)

Open Entrepreneurship -ohjelma on Tanskan yliopistojen tutkimustoimintaan kytkeytyvä yrittäjyyden ja kaupallistamisen toimintamalli, joka perustuu avoimeen yhteistyöhön ja jaettuun osaamiseen. Ohjelman keskeinen ajatus on, että tutkimuslähtöinen yrittäjyys vahvistuu, kun tutkimus- ja liiketoimintaosaa-

minen yhdistetään systemaattisesti organisaatio- ja roolirajojen yli. Open Entrepreneurship -lähestymistavassa korostuvat kokeilut, poikkitieteellisyys ja käytännön ongelmien ratkaiseminen. Tavoitteena ei ensisijaisesti ole yritysten määrällinen synnyttäminen, vaan osaamisen, verkostojen ja innovatiivisten toimintatapojen vahvistaminen.¹²³

Open Entrepreneurship ei ole perinteinen koulutusohjelma tai kiihdyttämö, vaan kansallinen yhteistyörakenne, jonka puitteissa yliopistot, tutkijat ja kokeneet yrittäjät kehittävät yhdessä tutkimukseen perustuvia kaupallistamispolkuja. Käytännössä toiminta perustuu julkisten ja yksityisten organisaatioiden yhdessä toteuttamaan avoimen innovaation prosessiin, jossa yritykset, startupit ja opiskelijat ratkovat yritysten tai yhteiskunnan tunnistamia konkreettisia haasteita strukturoitujen ohjelmien, sparrauksen ja pilotointien kautta.

Ohjelman taustalla on Tanskassa laajemmin vahvistunut avoimen innovaatio-toiminnan ajattelu sekä pyrkimys kytkeä korkeakoulut entistä tiiviimmin alueelliseen elinkeino- ja innovaatiokehitykseen.

Start Up Programme

Tanskan Start Up Programme on korkeakouluille suunnattu yrittäjyysosaamisen kehittämismalli, jossa yrittäjyys kytkeytyy opetukseen ja oppimisprosesseihin. Erityisesti korkeakouluopiskelijoille kohdennetun ohjelman tavoitteena on tukea opiskelijoiden mahdollisuuksia kehittää ja kokeilla liikeideoita osana opintoja, yhdistäen akateemisen oppimisen, yrittäjämäisen ajattelun sekä käytännön kokeilut.

Kansallisesti ohjelmaa tukee *Fonden for Entreprenørskab* (suom. Yrittäjyys-säätiö), joka tarjoaa korkeakouluille (ja muille oppilaitoksille) rahoitusta ja pedagogisia viitekehyksiä yrittäjyyden edistämiseen. Fonden for Entreprenørskab on vuonna 2010 perustettu itsenäinen, julkisesti rahoitettu säätiö, jonka tehtävänä on edistää yrittäjyyttä ja yrittäjyysosaamista koko Tanskan koulutusjärjestelmässä varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Säätiö toimii kansallisena asiantuntija- ja koordinaatioelimenä ja sen rooli on sekä strateginen että

---

¹²³ Open Entrepreneurship. About OE. <https://open-entrepreneurship.com/about-oe/>

operatiivinen: säätiö kehittää pedagogisia malleja, rahoittaa ja tukee koulutusorganisaatioiden toimintaa, sekä tuottaa tutkimus- ja seurantatietoa päätöksenteon tueksi.¹²⁴

Käytännössä Start Up Programme toteutuu korkeakouluissa opintojaksoina, projektikursseina tai monialaisina oppimiskokonaisuuksina, joissa opiskelijat työskentelevät liikeideoiden parissa ohjatusti. Osallistuminen ei rajoitu liiketalouden opiskelijoihin, vaan ohjelma on suunnattu myös tekniikan, muotoilun, yhteiskuntatieteiden, terveystieteiden ja humanististen alojen opiskelijoille. Ohjelma toteutetaan osana tutkinto-opintoja tai niiden välittömässä yhteydessä, jolloin yrittäjyys ja liikeideoiden kehittäminen kytkeytyvät opiskelijoiden omaan oppiaineeseen ja oppimistavoitteisiin. Tavoitteena ei ole ainoastaan uusien yritysten syntyminen, vaan laajemmin tukea opiskelijoiden kykyä kehittää ideoita ja tunnistaa yrittäjyyteen liittyviä mahdollisuuksia eri urapoluilla.

Start Up Programmen toteutuksessa on opettajilla keskeinen rooli. Opettajat toimivat oppimisprosessin ohjaajina ja fasilitaattoreina, ja Fonden for Entreprenørskab tukee tätä roolia tarjoamalla opettajille pedagogisia malleja, materiaaleja ja täydennyskoulutusta. Lisäksi ohjelmatoteutukseen kytkeytyy korkeakouluissa ulkopuolisia toimijoita, kuten yrityksiä, julkisia organisaatioita ja/tai mentoreita. Näin ohjelma mahdollistaa konkreettisen linkin ympäröivään yhteiskuntaan ja työelämään.

Edu ja Tegu -ohjelma (Viro)

Virossa yrittäjyyskasvatukseen on kiinnitetty yhä enemmän huomiota vuodesta 2007 lähtien. Yrittäjyys ja ratkaisukeskeisyys ovat Viron koulutusstrategian 2021–2035 ydinarvoja ja -periaatteita.

Ettevõtlus- ja karjääriõppe programm Edu ja Tegu oli Viron koulutusministeriön (*Haridus- ja Teadusministeerium*)¹²⁵ käynnistämä ja vuosina 2016–2023 toteutettu koulutusohjelma. Koulutusohjelman tavoitteena oli edistää yritys- ja

---

¹²⁴ Fonden for Entreprenørskab. <https://ffefonden.dk>

¹²⁵ Haridus- ja Teadusministeerium. Ettevõtlus- ja karjääriõpe. <https://www.hm.ee/ettevotlus-ja-karjaariope>

uraosaamista kaikilla koulutusasteilla ja tehdä sekä yrittäjyys että urasuunnittelu luonnolliseksi osaksi opiskelua koko koulutusjärjestelmässä. Ohjelman tarjosi korkeakouluille yhteisen viitekehyksen ja työkalut yrittäjyys- ja uraosaamisen systemaattiseen kehittämiseen osana akateemista koulutusta. Ohjelma tavoitti Viron kaikki korkeakoulut.¹²⁶

Osittain ESR-rahoitteen ohjelman budjetti oli 11,9 miljoonaa euroa ja ohjelman toteutuksesta vastasi *Haridus- ja Noorteamet (Harno, englanniksi Education and Youth Board)*. Ohjelman yleiset toimintalinjat olivat

- Toimintalinja 1: Yrittäjyys- ja uraohjausmenetelmän kehittäminen ja oppimismateriaalien valmistelu
- Toimintalinja 2: Yrittäjyyden ja uravalmennuksen täydennyskoulutus
- Toimintalinja 3: Koulujen tukeminen yrittäjähenkisyyden edistämässä ja käytännön yrittäjyys- ja uraohjauskoulutuksen tarjoaminen
- Toimintalinja 4: STARTER-esihautomo-ohjelma (lukiot, ammatilliset oppilaitokset ja yliopistot)
- Toimintalinja 5: Yrittäjyys- ja uraohjausosaamisen kehittäminen
- Toimintalinja 6: Yrittäjyyden ja uravalmennuksen tietoisuuden lisääminen

Edu ja Tegu oli ennen kaikkea pitkäjänteinen rakenteellinen kehittämiskokous, jonka tavoitteena ei ollut lisätä yksittäisiä yrittäjyyskursseja, vaan vahvistaa yrittäjyys- ja uraosaamista osana korkeakoulujen normaalia opetusta, ohjausta ja pedagogisia käytäntöjä. Ohjelma kohdistui opiskelijoiden ohella opetushenkilöstöön. Yrittäjyys ja urasuunnittelu korkeakouluissa pyrittiin ohjelmassa irrottamaan kapeasta liiketoimintalähtöisestä tulkinnasta ja tuomaan osaksi eri alojen opintoja. Yrittäjyys nähtiin laaja-alaisena osaamisena, joka tukee opiskelijoiden oma-aloitteisuutta, kykyä kehittää ideoita ja tunnistaa mahdollisuuksia ja rakentaa omaa urapolkuaan myös tilanteissa, joissa perinteinen työllistyminen ei ole suoraviivaista.

---

¹²⁶ Edu ja Tegu. <https://ettevotlusope.edu.ee>

Ohjelman käytännön toteutus korkeakouluissa nojasi vahvasti opettajille ja ohjaajille tarjottuun pedagogiseen tukeen; heille tarjottiin koulutuksia, työpajoja ja materiaaleja, joiden avulla yrittäjyys- ja uraosaamisen tavoitteita oli mahdollisuus integroida olemassa oleviin opintojaksoihin.¹²⁷

Korkeakouluopiskelijoille näkyvin osa ohjelmaa oli STARTER-liikeideakehitysohjelma, joka pyrki vahvistamaan opiskelijoiden yrittäjämäistä ajattelua ja työelämävalmiuksia ilman oletusta yrityksen perustamisesta.

STARTER toteutettiin korkeakouluissa noin neljä kuukautta kestävässä prosessina, joka oli joustavasti yhdistettävissä tutkinto-opintoihin. Opiskelijat osallistuivat työpajoihin, joissa omaa ideaa kehitettiin vaiheittain ongelman tunnistamisesta ratkaisun muotoiluun ja idean testaamiseen. Prosessia tuki mentoointi, jossa ulkopuoliset asiantuntijat ja yrittäjät toivat käytännön näkökulmaa ja palautetta opiskelijoille. Pedagogisesti STARTER perustui tekemällä oppimiseen, kokeiluun ja reflektioon. Se tarjosi konkreettista kokemusta ideakehityksestä, projektityöskentelystä ja työelämävuorovaikutuksesta. Osa ideoista eteni jatkokehitykseen tai yritystoiminnaksi, minkä rinnalla opiskelijoiden itsetuottamus, osaamisen tunnistaminen ja uratietoisuus vahvistuivat. Korkeakouluille STARTER toimi kevyenä, mutta vaikuttavana pedagogisena mallina, joka vahvisti työelämäyhteyksiä ja täydensi opetusta ilman suuria rakenteellisia muutoksia.

Tulokset ja opit

Open Entrepreneurship -ohjelman tulokset painottuvat ennen kaikkea tutkimuslähtöisen yrittäjyyden ja kaupallistamisen toimintamallien kehittymiseen, ei yksittäisten startupien määrälliseen tuottamiseen. Ohjelman omien arviointien mukaan sen keskeinen saavutus on ollut avoimeen yhteistyöhön perustuvan yrittäjyysmallin juurruttaminen Tanskan yliopistoihin, erityisesti tutkimusintensiivisillä aloilla, kuten terveystieteissä, tekniikassa ja luonnontieteissä.¹²⁸

---

¹²⁷ Edu ja Tegu. Entrepreneurship and career education programme developed teachers and young people's competencies. <https://ettevotlusope.edu.ee/eng-rus/>

¹²⁸ Open Entrepreneurship Internal Evaluation 2023. Open Entrepreneurship. <https://open-entrepreneurship.com/wp-content/uploads/2023/12/Open-Entrepreneurship-Internal-Evaluation-2023.pdf>

Arviointiraporttien perusteella ohjelma on onnistunut madaltamaan kynnystä tutkijoiden ja tutkimusryhmien osallistumiselle yrittäjämäiseen toimintaan. Keskeinen tekijä on tässä ollut ohjelman toimintamalli, jossa yrittäjyys ymmärretään jaettuna prosessina: tutkijat voivat keskittyä tutkimukselliseen ydinosaamiseensa, kun taas liiketoimintaosaaminen ja markkina-analyysi tuodaan tiimeihin ulkopuolisten yrittäjien ja kaupallistamisasiantuntijoiden kautta. Tätä lähestymistapaa pidetään arvioinneissa ratkaisevana erityisesti niiden tutkimusalojen kannalta, joilla perinteinen startup-polku ei ole luonteva.

Ohjelman tuloksena on syntynyt uusia yrityksiä ja kaupallistamishankkeita¹²⁹, mutta arvioinneissa korostetaan, että merkittävin vaikutus on ollut kulttuurinen ja institutionaalinen. Yliopistoissa on vahvistunut näkemys yrittäjyydestä osana tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta, ei siitä erillisenä tai jopa ristiriitaisena toimintana. Tämä on lisännyt valmiuksia avoimeen innovaatiotoimintaan ja vahvistanut yhteistyötä yliopistojen, yritysten ja sijoittajien välillä.

Start Up Programme -kokonaisuuden tuloksia tarkasteltaessa korostuu se, että ohjelman vaikuttavuus on ennen kaikkea pedagogista ja institutionaalista. Fonden for Entreprenørskabın seuranta- ja arviointiaineistojen sekä OECD:n politiikka-analyyseihin perustuvien tulkintojen mukaan ohjelma on onnistunut vahvistamaan yrittäjyysosaamisen asemaa osana korkeakoulujen ydintoimintaa, erityisesti opetuksessa ja opettajien pedagogisissa käytännöissä.¹³⁰

Korkeakouluissa Start Up Programme on edistänyt siirtymää pois kapeasta startup- tai liiketoimintalähtöisestä yrittäjyyskäsityksestä kohti laajempaa ymmärrystä yrittäjyydestä oppimisena, ongelmanratkaisuna ja arvонуontina eri aloilla. Arvioinneissa ohjelman vahvuudeksi nousee sen kyky tavoittaa myös ne opiskelijat ja koulutusalat, joille perinteinen yrittäjyyskoulutus ei ole luonteva lähtökohta (esimerkiksi luovat alat, hyvinvointi-, sosiaali- ja terveysalat).

---

¹²⁹ New collaboration model makes entrepreneurial dreams come true. DTU News. 23.1.2023. <https://www.dtu.dk/english/newsarchive/2023/01/new-collaboration-model-makes-entrepreneurial-dreams-come-true>

¹³⁰ OECD. Danish Foundation for Entrepreneurship. STIP Compass – Policy Initiatives. <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/policy-initiatives/2023/data/policyinitatives/5089>

Tämä on lisännyt yrittäjyysopetuksen hyväksyttävyyttä akateemisessa ympäristössä ja tukenut sen juurtumista osaksi opetussuunnitelmia.

Opiskelijatasolla tulokset näkyvät erityisesti oppimistuloksissa: opiskelijoiden itsearvioitu kyky kehittää ideoita, toimia epävarmuudessa, tehdä yhteistyötä ja ymmärtää omaa osaamistaan osana mahdollisia urapolkuja on vahvistunut. Yritysten syntyminen on nähty myönteisenä, mutta kuitenkin toissijaisena tuloksena.

Institutionaalisella tasolla ohjelma on edistänyt opettajien roolin vahvistumista yrittäjyysosaamisen kehittäjinä. Start Up Programme on tarjonnut opettajille konkreettisia pedagogisia malleja sekä tuen kokeilla uusia, toiminnallisia opetusmenetelmiä. Tämä on lisännyt korkeakoulujen kykyä ylläpitää ja kehittää toimintaa ilman jatkuvaa erillistä hankerahoitusta, mikä on tunnistettu yhdeksi ohjelman vahvuuksista.

Edu ja Tegu -ohjelmalla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus ura- ja yrittäjyyskasvatukseen kehittämiseen ja laajentamiseen Virossa. Seuranta- ja arviointiraporttien mukaan *Edu ja Tegu* -ohjelma saavutti korkeakouluissa 89 prosentin osallistumisasteen opettajatasolla ja 83 prosentin toteutusasteen yrittäjyys- tai uraosaamisen sisällöissä, mikä kuvastaa ohjelman laajaa vaikuttavuutta institutionaalisella tasolla. Ohjelman koulutuksiin osallistui yli 1 600 opettajaa ja ohjaajaa sekä yli 7 000 opiskelijaa STARTER-toimintojen kautta vuoden 2023 loppuun mennessä.¹³¹

Ohjelmaa koskevan arviointitiedon mukaan yrittäjyys- ja uraosaamisen kehittäminen on vaikuttavinta silloin, kun se kytketään pedagogiikkaan ja henkilöstön osaamiseen, ei vain opiskelijoille suunnattuihin erillistoiimiin. Toteutuksessa on huomioitava myös korkeakoulujen erilaiset rakenteet ja kulttuurit, jotka edellyttävät paikallista soveltamista. Ohjelman toteutus on vahvistanut laaja-alaisen yrittäjyysajattelun edistämistä korkeakouluissa; laaja-alaisuus on

---

¹³¹ Partei M., Ariva L. (2022) Developing Career and Entrepreneurship Education in Estonia. <https://dspace.ut.ee/items/1e2548b0-b32d-4cb8-9217-95c6c0f6d06e>

hyväksyttävämpi ja kestävämpi lähtökohta kuin kapea, erityisesti yritysten perustamiseen keskittyvä malli.¹³²

Edu ja Tegu-ohjelmassa kehitetyt materiaalit, mallit ja osaaminen ovat jääneet korkeakoulujen omaan käyttöön ohjelman päättymisen jälkeen. Yrittäjyys- ja uraosaamisen kehittäminen jatkuu osana korkeakoulujen normaalia toimintaa ilman erillistä hankerahoitusta. Seurantatiedot osoittavat, että valtaosassa Viron korkeakouluista on otettu käyttöön ohjelman aikana syntyneitä käytäntöjä joko opetuksessa, ohjauksessa tai henkilöstön osaamisen kehittämisessä.

Soveltuvuus Suomeen

Tanskan Open Entrepreneurship -ohjelman keskeinen vahvuus on, että tutkimus- ja liiketoimintaosaaminen tuodaan yhteen eri toimijoiden yhteistyönä ja prosessina, jolloin yrittäjyys ei ole yksittäisten tutkijoiden tai opiskelijoiden vastuulla. Suomessa vastaavaa kokonaisvaltaista ja kansallisesti koordinoitua mallia ei ole, vaan toiminta on tyypillisesti hankepohjaista ja se on hajautunut korkeakouluittain. Suomen kontekstissa mallin kehittäminen edellyttäisi pitkäjänteistä rahoitusta, selkeää vastuunjakoa olemassa olevien innovaatiopalvelujen kanssa sekä tiivistä yhteistyötä yliopistojen, tutkimusrahoittajien ja elinkeinoelämän välillä. Soveltamisessa tulisi huomioida Suomen korkeakoulukentän erityispiirteet: yliopistojen vahva autonomia, olemassa olevat innovaatiopalvelut ja rahoitusjärjestelmät sekä tutkimusrahoituksen pirstaleisuus. Keskeisiä toimijoita Suomessa olisivat opetus- ja kulttuuriministeriö, korkeakoulut ja niiden innovaatiopalvelut sekä tutkimusrahoittajat (esimerkiksi Business Finland ja Suomen Akatemia) ja alueelliset ekosysteemit.

Tanskan Start Up Programme on esimerkki siitä, miten yrittäjyysosaamista voidaan kehittää korkeakouluissa pedagogisesti integroidulla ja institutionaalisesti kestävällä tavalla. Lähtökohtana on korkeakoululähtöinen toteutus, jota tuetaan kansallisesti rahoituksella, pedagogisilla malleilla ja arvioinnilla Fonden for Entreprenørskabin kautta. Suomessa vastaavaa yhtenäistä mallia tai

---

¹³² Partei M. (2023) Ettevõtlus- ja karjääriõppe programm Edu ja Tegu 2016–2023. <https://ettevotlusope.edu.ee/wp-content/uploads/2023/12/2016–2023.pdf>; Seurantareportti 2023. Partei M. (2023) 2023. aasta seire koondaruanne 31.12.23 seisuga. <https://ettevotlusope.edu.ee/wp-content/uploads/2023/12/2023-III-period.pdf>

toimijaa ei ole, vaan toiminta on hajautunut korkeakoulujen omiin käytäntöihin ja määräaikaisiin hankkeisiin. Suomen kontekstissa vastaava lähestymistapa edellyttäisi monivuotista rahoitusta, korkeakoulujen yhteistä omistajuutta sekä koulutuspoliittista ohjausta.

Viron Edu ja Tegu -ohjelma tarjoaa esimerkin yrittäjyys- ja uraosaamisen kehittämistä korkeakouluissa pitkäjänteisesti ja pedagogisesti integroidulla tavalla. Edu ja Tegu muodosti kansallisesti koordinoitua kokonaisuutta, joka vahvisti opetushenkilöstön osaamista ja kytki yrittäjyysajattelun osaksi eri alojen opetusta. Lähimpänä Edu ja Tegu -mallia ovat Suomessa korkeakoulujen hautomo-ohjelmat, jatkuvan oppimisen ohjelmat sekä Opetushallituksen ja ministeriöiden linjaukset, jotka eivät kuitenkaan muodosta samanlaista yhteistä, pitkäkestoista kokonaisuutta. Suomen kontekstissa vastaava lähestymistapa edellyttäisi ministeriöiden ja korkeakoulujen yhteistä kehittämistä, riittävää ohjelmallista jatkuvuutta ja resursointia.

3.11 Maahanmuuttajien ja naisten yrittäjyyden edistämisen ohjelmat Ruotsissa

Tausta

Maahanmuuttajien ja naisten yrittäjyyden edistäminen on noussut Ruotsissa keskeiseksi osaksi elinkeino- ja integraatiopolitiikkaa. Molempien ryhmien kohdalla on tunnistettu merkittävää ja osin hyödyntämättä jäänyttä yrittäjyyspotentiaalia. Ruotsissa naiset ovat selvästi aliedustettuina yrittäjinä (noin kolmannes yrittäjistä, kuten Suomessakin), ja aliedustus merkitsee sekä riskejä taloudellisen epätasa-arvon vahvistumiselle, mutta myös menetettyä kasvupotentiaalia kansantaloudelle.¹³³ Maahan muuttaneilla henkilöillä taas on keskimääräistä

---

¹³³ Näringsdepartementet, 2011; Främja kvinnors företagande – gjorde programmet någon nytta? Rapport 2018:05. https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f1f5/1586366194172/Rapport%202018_05_Fr%C3%A4mja_kvinnors_f%C3%B6retagande.pdf

korkeampi yrittäjyysaktiivisuus ja täten keskeinen rooli työmarkkinoille integroitumisessa.

Sekä naisyrittäjyyteen että maahanmuuttaneiden yrittäjyyteen liittyy tunnistettuja rakenteellisia ja yksilöllisiä esteitä. Näitä ovat esimerkiksi rahoituksen ja neuvontapalveluiden saavutettavuus, sukupuolen mukaan eriytyneet työmarkkinat, verkostojen puute, kielelliset haasteet sekä yrittäjyyteen liittyvät asenteet ja normit.

Toimintamallit

Ruotsissa maahanmuuttajien ja naisten yrittäjyyttä on pyritty edistämään valtakunnallisilla hankkeilla vuosien 2011–2021 aikana. Seuraavassa tarkastellaan kolmea Ruotsissa toteutettua ohjelmaa maahanmuuttajataustaisen yrittäjyyden ja naisyrittäjyyden edistämiseksi: *Främja kvinnors företagande* -ohjelma (2011–2014) keskittyi naisyrittäjyyden edistämiseen ja *Främja nyanländas företagande* -ohjelma (2017–2019) edisti puolestaan maahanmuuttajien yrittäjyyttä. *Främja utrikes födda kvinnors företagande* -hanke (2018–2021) oli jatkoa maahanmuuttajataustaista yrittäjyyttä edistäneelle ohjelmalle, ja sen laajennettuna kohderyhmänä olivat erityisesti maahanmuuttajanaiset. Maahanmuuttajien yrittäjyyttä edistävät ohjelmat olivat osa laajempaa Ruotsin talous- ja aluekehitysviraston toimenpidekokonaisuutta vuosina 2015–2021, joka aloitettiin vuoden 2015 pakolaisaallon jälkeen.

Främja Kvinnors Företagande (2011–2014)

Naisyrittäjyyttä edistävän ohjelman *Främja Kvinnors Företagande* tavoitteena oli vahvistaa naisyrittäjien määrää Ruotsissa. Ohjelman taustalla olivat naisyrittäjyyteen liittyvät esteet, joita oli tunnistettu neljällä tasolla: 1. Rakenteelliset esteet: sukupuolen mukaan eriytynyt työmarkkina, korkea yrittäjätiheys miesvaltaisilla ammattialoilla, sekä liiketoiminnan edistämisjärjestelmä, joka hyödyttää ensisijaisesti miesvaltaisia aloja, 2. Institutionaaliset esteet: asenteet ja arvot naisista ja miehistä yrittäjinä sekä toimialoista, joilla naiset ryhmänä ovat hallitsevia, 3. Ihmisten väliset esteet: toimijoiden välisen yhteistyön puute, naisten yrittäjyyteen liittyvien pitkän aikavälin strategioiden puute, seurannan ja tiedon puute, sekä 4. Yksilölliset esteet: yksittäisten yksilöiden asenteet ja tieto.

Främja Kvinnors Företagande -ohjelmasta vastasi Ruotsin talous- ja aluekehitysvirasto Tillväxtverket ja ohjelman vuosibudjetti oli noin 65 miljoonaa Ruotsin kruunua. Ohjelmalla pyrittiin vaikuttamaan nuorten naisten yrittäjyysnäkemysiin sekä muuttamaan yrittäjyyteen liittyviä normeja. Lisäksi ohjelmassa tarkasteltiin naisten johtamia yrityksiä ja tuettiin näiden yritysten liiketoiminnan kehittämistä. Ohjelman toimenpiteet liittyivät muun muassa innovaatioiden tukemiseen, mentorointiin, asennemuutoksiin sekä yrittäjyyteen yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa.

Kokonaisuus sisälsi alaohjelmia, jotka olivat kohdistettu eri kohderyhmille: a) naisille, jotka olivat jo yrittäjiä, b) naisille, jotka halusivat käynnistää yrityksen, ja c) naisille, jotka halusivat kehittää innovatiivisia ideoita. Näiden rinnalla ohjelma kattoi laajemman asenteisiin ja yrittäjäskulttuuriin kohdistuvan osuuden.

Främja nyanländas företagande (2017–2019)

Maahanmuuttajien yrittäjyyttä edistävän ohjelman tavoitteena oli tukea maahan muuttaneiden yrittäjyysosaamista sekä heidän kotoutumistaan Ruotsissa. Ohjelman käynnistyessä kohderyhmänä olivat juuri maahan muuttaneet, mutta myöhemmin ohjelma kohdennettiin myös pidempään Ruotsissa asuneisiin maahanmuuttajiin, joilla ei ollut kokemusta työelämästä Ruotsissa. Ohjelman tavoitteena oli valjastaa ohjelmaan osallistuvien osaamista, tukea heitä yritysten perustamisessa ja yritystoimintaan lähtemisessä, ja näin ollen edistää työllistymistä ja yrittäjyyttä maahan muuttaneiden keskuudessa. Myös tästä ohjelmasta vastasi Tillväxtverket.

Ohjelman puitteissa rahoitettiin 13 erillistä projektia ja kokonaisrahoitus oli noin 42,3 miljoonaa kruunua (2017–2019). Ohjelman toimenpiteet sisälsivät muun muassa infotilaisuuksia yritystoiminnasta, ryhmäkoulutuksia, yksilöllistä yritysneuvontaa, mentorointia ja verkostoitumisen tukemista. Osassa projekteja tarjottiin myös rahoitusratkaisuja yrittäjyyden alkuvaiheeseen. Projektit ja niiden toimenpiteet räätälöitiin kohderyhmittäin ts. koulutusten pituus, osallistujien heterogeenisuus sekä projektien pituus vaihtelivat kohderyhmän mukaan. Pisimmät projektit kestivät jopa 18 kk. Projekteja toteutettiin eri puolilla Ruotsia, sekä kaupungeissa että maaseudulla, ja osassa projekteja tarjottiin etä- ja verkkopalveluita.

Främja utrikes födda kvinnors företagande (2018–2021)

Främja utrikes födda kvinnors företagande -seurantahanke oli jatkohanke *Främja nyanländas företagande* -ohjelmalle, jonka kohderyhmää ja tavoitetta tarkennettiin uudelleen edistämään erityisesti ulkomailla syntyneiden naisten yrittäjyyttä Ruotsissa. Hankkeen budjetti oli 35,9 miljoonaa Ruotsin kruunua.

Hankkeen taustalla olivat samat lähtökohdat kuin maahanmuuttajien yrittäjyysohjelmalla sekä havainto, että etenkin naismaahanmuuttajilla on korkea yrittäjyyspotentiaali, mutta he kohtaavat enemmän esteitä muun muassa liike-toimintaan liittyvässä rahoituksessa, neuvonnassa, verkostoissa ja kieliasioissa kuin kantaväestö.

Hanke sisälsi 14 eri puolilla Ruotsia toteutettua projektia. Projekteissa kehitettiin uusia menetelmiä kohderyhmälle suunnattuun räätälöityyn yritysneuvontaan, jossa huomioitiin osallistujan kieli ja tausta sekä luottamuksen rakentamismekanismit. Projektit kohdistuivat a) liiketoiminnan kehittämiseen kasvuhaluille ulkomailla syntyville naisyrittäjille, b) yritysneuvontaan ja yrityksen perustamiseen liittyvään tukeen sekä c) työelämän ulkopuolella olevien naisten tukemiseen sosiaalisen yrittäjyyden avulla.

Projektien lisäksi hankkeen keskeisenä toimenpiteenä oli tietopohjan rakentaminen ja levittäminen kohderyhmän yrittäjyydestä (selvitykset, vaikutusanalyysit ja arviointi, tilaisuudet, verkostoituminen ja tiedonvaihto viranomaisten ja elinkeinotoimijoiden kanssa). Näiden lisäksi hankkeessa pyrittiin parantamaan rahoituksen ja neuvontapalveluiden saatavuutta strategisen vaikuttamisen ja yhteistyön keinoin.

Tulokset ja opit

Naisten yrittäjyyttä edistävän ohjelman (*Främja Kvinnors Företagande*) vaikutusten arviointi oli arviointiraportin¹³⁴ mukaan joiltain osin haastavaa, sillä data ja osallistujalistat olivat puutteellisia tai epäyhtenäisiä, ja dokumentaation

---

¹³⁴ Tillväxtnalys (2018) Främja kvinnors företagande – gjorde programmet någon nytta? https://www.tillvaxtnalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f1f5/1586366194172/Rapport%202018_05_Fr%C3%A4mja_kvinnors_f%C3%B6retagande.pdf

laatu vaihteli ohjelman eri osa-alueilla. Selkeänä positiivisena vaikutuksena arvioinnissa kuitenkin todettiin, että yritykset, joiden naisjohtajat osallistuivat ohjelmaan (liiketoiminnan kehittämisen projektit) kasvoivat enemmän kuin muut naisten johtamat yritykset: näiden yritysten jalostusarvo, työllisyys ja tuottoarvo olivat korkeammat. Koska osa ohjelmatoimista kohdentui työelämän ulkopuolella oleviin naisiin, esimerkiksi opiskelijoihin, voidaan vaikutuksia yrityksen perustamiseen arvioida vasta myöhemmin. Kaiken kaikkiaan naisten perustamien yritysten lukumäärää oli loppuraportointivaiheessa suhteellisen vaikea arvioida.

Keskeisiä havaintoja ohjelmassa oli, että naiset saavat käytännön ohjeita ja yrityspalvelua miehiä vähemmän ja naiset myös lopettavat yritystoiminnan miehiä useammin. Ohjelman yksi suositus olikin, että syitä naisten yritystoiminnan lopettamiselle tulisi arvioida, ja yrityspalveluita tulisi kehittää tukemaan yritystoiminnan jatkuvuutta.

Maahanmuuttaneiden yrittäjyyttä edistäneen ohjelman sekä maahanmuuttaneiden naisten yrittäjyyttä edistävän hankkeen loppuraporttien sekä Rambollin tekemän ulkoisen arvioinnin perusteella ohjelmien myötä maahanmuuttajien tietoisuus ja valmiudet yrittäjyyteen kasvoivat, ja monet osallistujista etenivät yrityksen perustamisvaiheeseen tai työllistyivät muulla tavoin.¹³⁵ Erityisen onnistuneina toimenpiteinä hankkeiden loppuraporteissa kuvataan henkilökohtaista ja kielitaitoista ohjausta sekä yhteistyötä maahanmuuttajayhteisöjen ja paikallisten yritysverkostojen välillä. Ohjelmissa nousi esiin myös muun muassa sääntelyyn ja yritystukiin liittyviä rakenteellisia esteitä, jotka vaikeuttavat ulkomailla syntyneiden yrittäjien menestymistä.

Maahanmuuttaneiden yrittäjyyttä edistäneen ohjelman (*Främja nyanländas företagande*) loppuraportin mukaan ohjelma vahvisti osallistujien itseluot-

---

¹³⁵ Tillväxtverket (2020) Främja nyanländas företagande. Utvärdering av projekten – slutrapport. <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/publikationer/arkiveradepublikationer/publikationer2020/framjanyanlandasforetagande.1378.html>; Tillväxtverket (2022) Främja utrikes födda kvinnors företagande. <https://tillvaxtverket.se/download/18.2a2ae249185be5f310f24500/1674741173137/Slutrapport%20Fr%C3%A4mja%20utrikes%20f%C3%B6dda%20kvinnors%20f%C3%B6retagande.pdf>

tamusta ja selkeytti heidän käsitystään omista mahdollisuuksista. Lisäksi ohjelma laajensi osallistujien verkostoja, paransi heidän ruotsin kielen taitoaan, edisti valmiuksia perustaa oma yritys, sekä paransi osaamista ja tietoa yritystoiminnasta (esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman tekeminen, verotus, markkinointi ja yritystuet).

Arvioinnin mukaan projektien menestykseen vaikutti etenkin se, että projektit toteutettiin suurten ja kokeneiden kansallisen tason organisaatioiden toimesta (Almi, Nyföretagarcentrum), joilla oli valmiit verkostot, markkinointikanavat ja oppimispolut. Projekteja toteuttaneet organisaatiot oppivat maahan muuttaneiden tarpeista, ja mukauttivat työskentelyään ja toimintaansa tämän mukaisesti. Ohjelma auttoi myös tunnistamaan järjestelmätason haasteita, kuten lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia esteitä (esimerkiksi yrittäjyyttä vaikeuttava sääntely ja yritystukien käyttö), jotka vaikeuttavat maahan muuttaneiden yritystoiminnan aloittamista ja työllistymistä.

Ohjelman yhteiskunnalliset vaikutukset liittyvät monimuotoisemman yrittäjyydentien edistämiseen ja yritystoimintaa edistävien organisaatioiden parantamiseen integraatioon. Ohjelma jäi kuitenkin selkeästi tavoitteistaan sekä osallistujamäärässä (tavoite 8 350, toteuma 4 310) että perustettujen yritysten määrässä (tavoite 2 169, toteuma 935), vaikka osallistujamäärät kasvoivat seurantahankkeen aikana.

Maahanmuuttaneiden naisten yrittäjyyttä edistävän hankkeen (*Främja Utrikes Födda Kvinnors Företagande*) toimintaan osallistui noin 8500 maahan muuttanutta henkilöä, joista noin 3700 oli naisia. Osallistujat perustivat yhteensä 2 867 uutta yritystä, ja näiden yritysten perustajista 46 prosenttia oli hankkeen pääkohderyhmää eli naisia (luvut rakentuvat aiemman *Främja ny-anländas företagande* -ohjelman lukujen päälle, ja kuvaavat kahden ohjelman kokonaisuutta). Ohjelman selkeimmät tulokset ja vaikutukset liittyivät tiedon kehittämiseen ja levittämiseen niin kohderyhmälle kuin liiketoiminnan edistäjille ja sääntelyviranomaisille. Hankkeiden myötä Ruotsissa on sittemmin teetetty erilaisia analyyseja ja selvityksiä aihepiiriin liittyen, ja strateginen vaikuttaminen ja vuoropuhelu ovat jatkuneet.

Soveltuvuus Suomeen

OECD-raportin mukaan Suomen yrittäjyyspolitiikan taso on ollut yleinen, eikä se ole kohdistunut tiettyihin kohderyhmiin, kuten naisiin tai muihin vähemmistöihin.¹³⁶ Sekä maahanmuuttajien että naisten yrittäjyydessä on tunnistettavissa hyödyntämätöntä yrittäjyyspotentiaalia, joita edistämällä on mahdollista lisätä yritysten määrää sekä luoda työpaikkoja (etenkin muille maahanmuuttajille ja naisille) ja kasvua Suomeen. Lisäksi yrittäjyyttä tukemalla on mahdollista edistää maahan muuttaneiden integraatiota suomalaiseen yhteiskuntaan ja näin parantaa heidän elämänlaatuaan.

Maahanmuuttajayrittäjyyden edistämiseen liittyviä huomioita

Suomessa yrittäjyys on ulkomaalaistaustaisten keskuudessa hieman yleisempää kuin suomalaistaustaisten keskuudessa, ja vuonna 2022 noin joka kymmenes yrittäjä Suomessa oli maahanmuuttotaustainen.¹³⁷ Vastaavasti Ruotsissa kaikista yrittäjistä ulkomaalaistaustaisia (syntynyt ulkomailla tai toinen vanhemmista syntynyt ulkomailla) on noin joka viides, jolloin mittakaava maahanmuuttajien yrittäjyyspotentiaalille on Ruotsissa suurempi, mutta potentiaalini arvioidaan olevan merkittävä myös Suomessa.

Maahanmuuttajien perustamia yrityksiä on Suomessa arvion mukaan noin 10 000 kappaletta ja ne työllistävät noin 30 000 työntekijää. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto on noin 4,3 miljardia euroa (v. 2021).¹³⁸ Maahanmuuttajien perustamien yritysten määrän kasvu on ollut Suomessa muita yritysryhmiä nopeampaa, ja maahanmuuttajien perustamat yritykset luovat suhteellisesti enemmän uusia työpaikkoja kuin suomalaistaustaisten perustamat yritykset, vaikka yritysten tuottavuuden ja palkkojen tasot eivät ole yhtä korkeita kuin

---

¹³⁶ OECD (2025) Bridging the Finance Gap for Women Entrepreneurs. Insights from Academic and Policy Research. https://www.oecd.org/en/publications/bridging-the-finance-gap-for-women-entrepreneurs_75b52972-en/full-report/finland-policy-insights-on-financing-innovative-women-entrepreneurs_93049cb3.html

¹³⁷ Tilastokeskus. Joka kymmenes työllinen ulkomaista syntyperää vuonna 2024. 27.5.2025. <https://stat.fi/fi/julkaisu/cm6uhzyb4edzf07uqd79p16ku> ; Suomen Yrittäjät. Maahanmuuttajien yrittäjyys kasvanut merkittävästi – palkansaajista yhä suurempi osa maahanmuuttajia. 29.1.2025. <https://www.yrittajat.fi/ajankohtaista/tiedotteet/maahanmuuttajien-yrittajyys-kasvanut-merkittavasti-palkansaajista-yha-suurempi-osa-maahanmuuttajia/>

¹³⁸ Maahanmuuttajien merkitys yritys- ja elinkeinotoiminnassa. PTT. 2025.

suomalaisten perustamissa yrityksissä.¹³⁹ Tilastokeskuksen mukaan maahanmuuttajien yrittäjyysinnostus on suurempaa kuin kantasuomalaisilla.¹⁴⁰ Tutkimusten valossa yrittäjyyden vaikutukset nähdään positiivisina maahanmuuttajan elämänlaadun näkökulmasta; yrittäjyys koetaan hyvinvointia ja itsetuntoa parantavana tekijänä, ja yrittäjyys voi edistää tehokkaasti integroitumista yhteiskuntaan.¹⁴¹

Maahanmuuttajayrittäjien alkuvaiheen haasteet ovat pääosin samankaltaisia kuin kantasuomalaisilla yrittäjillä. Erillisten rinnakkaispalveluiden sijaan keskeistä on saavutettava ja inklusiivinen yrityspalvelujärjestelmä sekä verkostojen rakentaminen valtaväestön toimijoihin ja rahoittajiin. Aaltonen ym. (2015) mukaan yrityspalveluiden kielelliseen ja institutionaaliseen saavutettavuuteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Lisäksi yrittäjyyskulttuurin ja -osaamisen vahvistamista sekä väärin mielikuvien purkamista suomalaisesta yrittäjyydestä voidaan pitää keskeisinä kehittämiskohteina.¹⁴² Näitä kaikkia edistettiin Ruotsin ohjelmilla.

Viime vuosina Suomessa on toteutettu hyvin vähän maahanmuuttajien yrittäjyyttä edistäviä toimenpiteitä ja selvityksiä. Lähimmät vertailukohtat Ruotsin ohjelmalle ovat Suomen Talent Boost -ohjelma, jolla edistetään kansainvälisiä rekrytointeja ja työ- ja koulutusperustaista maahanmuuttoa, minkä lisäksi Work in Finland -palvelu tukee kansainvälisten osaajien kotoutumista ja viranomaisasioita sekä tarjoaa Finland Toolboxin. Nämä kumpikaan eivät kuitenkaan vastaa suoraan maahanmuuttajien yrittäjyyden edistämiseen.

Tällä hetkellä maahanmuuttajayrittäjille suunnattuja palveluja tarjoavat Uusyrityskeskukset sekä kunnat. Elinvoimakeskukset koordinoivat käynnissä olevaa

---

¹³⁹ Maahanmuuttajien merkitys yritys- ja elinkeinotoiminnassa. PTT. 2025.

¹⁴⁰ Tilastokeskus. Joka kymmenes työllinen ulkomaista syntyperää vuonna 2024.

¹⁴¹ Aaltonen, S., Heinonen, J., Valtonen, E. (2015) Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. 23/2015. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/fb5ebdd1-dd59-4673-9c14-3041961f9a39/content>

¹⁴² Aaltonen (2015) SWiPE-tutkimushanke, Yrittäjyysneuvonnalla monimuotoisuutta yrityskenttään – suosituksia maahanmuuttajien yrittäjyyden tukemiseen. Policy Brief. Turun yliopisto. https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedonkayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/18_05_yrittajyysneuvonnalla_monimuotoisuutta_yrityskenttaan.pdf

ESR+ Tulevaisuuden työmarkkinat -hanketta, joka tarjoaa tietoa myös maahanmuuttajayrittäjistä. Hankkeessa järjestettiin keväällä 2025 pyöreän pöydän keskustelut ulkomaalaistaustaisten yrittäjyydestä, ja käynnissä on teemaan liittyvä kahden ammattikorkeakoulun rahoitushaku.¹⁴³ Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt vuonna 2025 selvityksen työperäisen maahanmuuton malleista, josta odotetaan tuloksia kesään 2026 mennessä¹⁴⁴. Myös Kuntaliitto¹⁴⁵ sekä kotoutuminen.fi¹⁴⁶ tarjoavat tietoa maahanmuuttajien yrittäjyyden edistämistä, ja vastaavasti Suomen Yrittäjät pitävät yllä maahan muuttaneiden yrittäjien verkostoa.¹⁴⁷

Aaltonen (2015) nostaa esiin Suosituksia maahanmuuttajien yrittäjyyden tukemiseen -policy briefissä, että suurissa kaupungeissa startup-ekosysteemit edistävät jo monimuotoista yrittäjyyskulttuuria erilaisilla yhteisöillä ja kohtaamisareenoilla, ja tällaiselle toiminnalle olisi tarve laajemminkin.¹⁴⁸

Elinvoimakeskuksen julkaisussa (2025) nostetaan esiin, että myös kansainvälisillä opiskelijoilla on merkittävää yrittäjyshalukkuutta, ja yrityspalveluiden

---

¹⁴³ Elinvoimakeskus. Lammi K., Männistö, T. (2025) Hukkaammeko merkittävän kasvupotentiaalin? <https://www.ely-keskus.fi/-/havainnot-ja-kansainvalisen-osajaan-yrittajyysspoluilla>

¹⁴⁴ Työ- ja elinkeinoministeriö. Selvitys työperäisen maahanmuuton malleista käynnistyy. 27.10.2025. <https://tem.fi/-/selvitys-tyoperaisen-maahanmuuton-malleista-kaynnistyy>

¹⁴⁵ Kuntaliitto. Maahanmuutto, kansainvälinen rekrytointi ja kotoutuminen. <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/elinvoima/maahanmuutto-ja-monikulttuurisuus>

¹⁴⁶ Kotoutuminen.fi. 12.1. Työllisyyspolitiikan kehittäminen maahanmuuttajien ja työnantajien tarpeisiin. <https://kotoutuminen.fi/tyollisyyspolitiikan-kehittaminen>

¹⁴⁷ Suomen Yrittäjät. Maahan muuttaneiden yrittäjien verkosto. <https://www.yrittajat.fi/jasenyys/verkostot/maahanmuuttaneiden-yrittajien-verkosto/>

¹⁴⁸ Aaltonen (2015) SWiPE-tutkimushanke, Yrittäjyysneuvonnalla monimuotoisuutta yrityskenttään – suosituksia maahanmuuttajien yrittäjyyden tukemiseen. Policy Brief. Turun yliopisto. https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedonkayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/18_05_yrittajyysneuvonnalla_monimuotoisuutta_yrityskenttaan.pdf

saavutettavuuden parantaminen, verkostoitumisen tukeminen ja yrittäjyysneuvonnan tuominen lähemmäs myös kansainvälisiä opiskelijoita voisivat vahvistaa maahanmuuttaneiden yrittäjyyspotentiaalin hyödyntämistä Suomessa.¹⁴⁹

Ruotsin esimerkin kaltaiset ohjelmat soveltuisivat hyvin myös Suomeen, mutta edellyttävät puoltavaa poliittista tahtotilaa. Ohjelmien käynnistäminen edellyttäisi poliittisen mandaatin (hallitusohjelmataason kirjaus) lisäksi selkeää rahoitusta ja toimeenpanovastuuta. Keskeisiä toimijoita maahanmuuttajien yrittäjyyttä edistävässä ohjelmassa olisivat esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö, elinvoimakeskukset, kunnat ja TE-palvelut. Ohjelmalla tulisi pyrkiä kehittämään viranomaispalveluita saavutettavammiksi, vaikuttamaan maahanmuuttajien tietotaitoon ja asenteisiin yrittäjyydestä, sekä luomaan verkostoja, joissa maahanmuuttajat voisivat verkostoitua muiden suomalaisten yrittäjien, rahoittajien, palveluntarjoajien sekä muiden keskeisten tahojen kanssa.

Naisten yrittäjyyden edistämiseen liittyviä huomioita

Kuten maahanmuuttajataustaisten yrittäjyyteen, myös naisten yrittäjyyteen liittyy Suomessa rakenteellisia haasteita. Suomen kaikista yrittäjistä noin kolmasosa on naisia. OECD-raportin mukaan yksi merkittävä este naisten yrittäjyydelle Suomessa on alkupääomaan ja kasvurahoitukseen pääsy: Suomessa startup-rahoituksesta vain noin kuusi prosenttia ohjautuu naisten perustamille yrityksille. Raportin mukaan saavuttaakseen neljän prosentin TKI-tavoitteen, Suomen olisi tärkeää saada naisia mukaan innovaatiotoimintaan ja yrittäjyyteen.¹⁵⁰ Myös VATT:n tutkimuksen (2023) mukaan naisten heikko asema innovaatiotoiminnassa vaikuttaa negatiivisesti talouskasvuun. Tutkimuksen mu-

---

¹⁴⁹ Elinvoimakeskus. Lammi K., Männistö, T. (2025) Hukkaammeko merkittävän kasvupotentiaalin? <https://www.ely-keskus.fi/-/havaintoja-kansainv%C3%A4lisen-osaajan-yritt%C3%A4jyyspoluilla>

¹⁵⁰ OECD (2025) Bridging the Finance Gap for Women Entrepreneurs – Finland: Policy Insights on Financing Innovative Women Entrepreneurs. https://www.oecd.org/en/publications/bridging-the-finance-gap-for-women-entrepreneurs_75b52972-en/full-report/finland-policy-insights-on-financing-innovative-women-entrepreneurs_93049cb3.html

kaan naisille olisi tärkeää kohdistaa toimenpiteitä, jotka edistävät heidän yrittäjyyttään, sillä toimenpiteillä voitaisiin sekä edistää talouskasvua että vähentää sukupuolten välistä epätasa-arvoa.¹⁵¹

Suomessa ei ole toteutettu Ruotsin kaltaista naisten yrittäjyyden edistämiseen keskittyntä ohjelmaa. Työ- ja elinkeinoministeriössä on aiemmin toiminut naisyrittäjyyden edistämisen ohjausryhmä vuosina 2010–2013, ja naisyrittäjyyden edistämistä käsittelevä työryhmä vuonna 2004. Jälkimmäisen toiminnan pohjalta on laadittu raportti *Naisyrittäjyys: nykytilanne ja toimenpide-ehdotuksia*.¹⁵² Tämän selvitystyön toteutuksen aikana ei vastaavia toimielimiä ole tietävästi toiminnassa.

Tämänhetkiset ohjelmat ja linjaukset eivät liity suoraan naisyrittäjyyden edistämiseen, mutta osa sivuaa sitä. Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa 2024–2027¹⁵³ on esillä muun muassa sosiaaliturva, perhevapaat, hoivan järjestäminen sekä syrjinnän ehkäisy työelämässä, jotka epäsuorasti liittyvät naisten yrittäjyyteen. Syksyllä 2024 päivitetystä valtioneuvoston periaatepäätöksessä yrittäjyydestä¹⁵⁴ on nostettu esiin inklusiivinen yrittäjyys, ml. naiset, nuoret, ikääntyvät ja maahanmuuttajat. Vuoden 2022 tasa-arvopoliittisessa selonteossa sivuttiin naisyrittäjyyteen liittyviä teemoja, ja siinä linjattiin sukupuolten tasa-arvopoliittikkaa 2020-luvun loppuun asti. Selonteko sisältää strategiset tavoitteet muun muassa taloudelliselle tasa-arvolle, työmarkkinoiden eriytymisen vähentämiselle ja hoivavastuun tasaisemmalle jakautumiselle. Tuoreessa kasvuyrittäjyyden ohjelmassa, joka edistää hallituksen tavoitetta tuplata kasvuha-

---

¹⁵¹ Einiö, Feng, Jaravel (2023) Social Push and the Direction of Innovation. VATT. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/188220/vatt-working-papers-160-social-push-and-the-direction-of-innovation.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹⁵² Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrittäjyyden politiikkaohjelma/Naisyrittäjyyden edistämistä käsittelevä työryhmä. <https://tem.fi/hanke?tunnus=KTM029:00/2004.>; Naisyrittäjyys: nykytilanne ja toimenpide-ehdotuksia. Kauppa- ja teollisuusministeriö. Julkaisunumero: 11/2005.

¹⁵³ Valtiovarainministeriö. Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta 2024–2027 hyväksytty. 6.2.2025. https://vm.fi/-/1271139/valtioneuvoston-periaatepaatos-hallituksen-tasa-arvo-ohjelmasta-2024-2027-hyvaksyty?languageld=fi_FI

¹⁵⁴ Valtioneuvosto. Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä TEM/2024/109. 5.9.2024. <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=1999>

kuisten keskisuurten yrittäjävetoisten yritysten määrä vuoteen 2030 mennessä, tarkastellaan kasvuyrityskenttää, jossa naiset ovat aliedustettuina, erityisesti teknologia- ja rahoitusintensiivisillä aloilla.¹⁵⁵

Naisten yrittäjyyttä edistävä, Ruotsissa toteutetun kaltainen ohjelma olisi myös Suomessa mahdollinen. Keskeisimmät pullonkaulat ovat naisten vähäinen houkuttelu ja kannustaminen yrittäjyyteen, naisten perustamille yrityksille myönnetty niukka rahoitus sekä rakenteelliset epäkohdat yrittäjyyden sosiaaliturvassa. Näitä esteitä voidaan poistaa muun muassa yrittäjyyskasvatuksen ja informaatio-ohjauksen, inklusiivisempien yrityspalveluiden sekä naisia yrittäjyyteen kannustavien tukien ja rahoitusmekanismien avulla (esimerkiksi perhevapaakysymykset). Potentiaalisia toimijoita naisyrittäjyyttä edistävässä kansallisessa ohjelmakokonaisuudessa ovat muun muassa työ- ja elinkeinoministeriö, elinvoimakeskukset, Finnvera, Business Finland sekä kunnat ja seudulliset elinkeinoyhtiöt. Lisäksi koulutuksessa, tiedon levittämisessä, sparrauksessa ja neuvonnassa keskeisiä toimijoita ovat esimerkiksi Suomen Yrittäjänaiset, Suomen Yrittäjät sekä Uusyrityskeskukset.

3.12 Tanskan yrittäjyyspaketti

Tanskan ”yrittäjyyspaketti” (*Iværksætterpakken*)¹⁵⁶ on Tanskan hallituksen ja useiden parlamenttipuolueiden välinen poliittinen sopimus, joka julkaistiin kesäkuussa 2024. Yrittäjyyttä edistävän ohjelman päätavoitteena on vahvistaa Tanskan yrittäjyyskulttuuria ja tukea uudenlaisten, innovatiivisten yritysten syntyä ja kasvua koko maassa. Tavoitteena on tehdä Tanskasta ”maailmanluokan yrittäjämaa”, jossa yrittäjyys on keskeinen taloudellisen kasvun ja yhteiskunnallisen kehityksen moottori.

---

¹⁵⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö. Kasvuyrittäjyyden ohjelmalle jatkoaskeleet. 11.4.2025. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kasvuyrittajyyden-ohjelmalle-jatkoaskeleet>; OECD (2025) Bridging the Finance Gap for Women Entrepreneurs – Finland: Policy Insights on Financing Innovative Women Entrepreneurs. https://www.oecd.org/en/publications/bridging-the-finance-gap-for-women-entrepreneurs_75b52972-en/full-report/finland-policy-insights-on-financing-innovative-women-entrepreneurs_93049cb3.html

¹⁵⁶ Aftale om Iværksætterpakken, Juni 2024. <https://www.em.dk/Media/638545672959367585/Iværksætterpakken-210624.pdf>

Ohjelma on laajan poliittisen yhteistyön tulos. Ohjelman ovat allekirjoittaneet hallituspuolueet ja kaikki keskeiset oppositiopuolueet (*Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre ja Dansk Folkeparti*). Kaikki allekirjoittajapuolueet ovat sitoutuneet tukemaan ohjelmaan liittyviä lakialoitteita ja rahoituspäätöksiä eduskuntakäsittelyissä.

Ohjelmassa on viisi päätoiminta-aluetta (*indsatsområde*), jotka kattavat yhteensä 55 aloitetta/toimenpidettä (*initiativ*). Suurin osa toimenpiteistä otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2025–2027, ja vuotta 2027 pidetään täytäntöönpanon virstanpylväänä, jolloin ohjelma katsotaan laajasti toimeenpannuksi. Ohjelmassa nimettyjen toimenpiteiden rahoittamiseen on vuosittain varattu noin 1,2 miljardia Tanskan kruunua vuodesta 2027 alkaen.

Seuraavassa on tiiviisti esitetty ohjelman viisi päätoiminta-aluetta ja niiden keskeiset tavoitteet (yksittäisiä toimenpiteitä ei ole nimetty, mutta osa toimenpiteistä on huomioitu selvityksen osana toteutetussa kartoituksessa). Kunkin toiminta-alueen vuosittainen budjettivarauma vuosille 2025–2027 esiintyy suluisissa (varsinaisessa yrittäjyyspaketissa on esitetty rahoitusvarauma jokaiselle toimenpiteelle).

1. Parempi pääsy pääomaan ja kannustavampi verotus (690 milj. DKK)

Ohjelmassa ehdotetaan laajaa verotuksen keventämistä (esimerkiksi osinkojen ja osakemyyntien verotus), osakesäästötilien ehtojen parantamista ja sääntelyn purkamista. Myös valtion sijoitusrahastoja (kuten *Danmarks Eksport- og Investeringsfond, EIFO*) vahvistetaan, ja sallitaan esimerkiksi joukkorahoitus osakeyhtiöille. Tavoitteena on houkutella sekä kotimaisia että ulkomaisia sijoittajia startup-yrityksiin.

2. Vähemmän hallinnollista taakkaa ja sääntelyä (46 milj. DKK)

Ohjelmassa esitetään useita keinoja sääntelyn yksinkertaistamiseksi: osakeyhtiön perustamispääomavaatimus puolitetaan 20 000 kruunuun, kehitetään yrittäjille digitaalinen ohjausjärjestelmä (*iværksæterguide*) ja edistetään pääsyä julkisiin data-aineistoihin. Lisäksi selvitetään mahdollisuuksia keventää raportointivelvollisuuksia ja sujuvoitetaan pääsyä julkisiin hankintoihin.

3. Yrittäjyysosaamisen ja -etuuksien edistäminen (123 milj. DKK)

Ohjelmalla pyritään vahvistamaan erityisesti naisten, nuorten, kansainvälisten osaajien ja erilaisten vähemmistöjen asemaa. Käytännön toimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi parempi päivärahoitus aloittaville yrittäjille, mahdollisuus tehdä pienimuotoista työtä vanhempainvapaan aikana, yrittäjyyskasvatus peruskouluissa sekä työntekijäosakkuuden verokohtelun parantaminen. Myös ulkomaisten asiantuntijoiden rekrytointia edistetään lieventämällä palkkavaatimuksia erityisverojärjestelmässä.

4. Lisää tutkimuslähtöisiä yrityksiä (183 milj. DKK)

Ohjelmassa tuetaan muun muassa yliopistojen innovaatiotoimintaa, vahvistetaan Open Entrepreneurship -ohjelmaa (ks. kuvaus korkeakoulujen yrittäjyyden edistämisen toimintamalleista, Luku 3.10) ja luodaan nopeutettu prosessi immateriaalioikeuksien suojaamiseen. Yrityksiä kannustetaan tutkimus- ja kehityspanostuksiin verohyvityksin. Lisäksi suunnitellaan kansallista mallia tutkimustiedon ja teknologian siirtoon korkeakouluista yrityksiin, ja perustetaan uusi Innovation District Copenhagen, keskittyen erityisesti terveysteknologiaan ja kvanttiteknologiaan.

5. Enemmän yrittäjiä koko maahan (147 milj. DKK)

Ohjelman keskiössä on yrittäjyyden alueellinen tasa-arvo. Tavoitteena on, että yrittäjyys on houkutteleva vaihtoehto myös maaseudulla ja pienemmillä paikkakunnilla. Rahoitusta ohjataan uusien ja olemassa olevien alueellisten yrittäjäekosysteemien rakentamiseen. Esimerkiksi perustetaan uusi työntekijöiden omistajuusmalli yrityksen sukupolvenvaihdoksiin, vakinaistetaan valtion kasvulainajärjestelmä ja kehitetään kohdennettuja tukipalveluita paikallistasolle. Lisäksi panostetaan ulkomaisen pääoman houkutteluun Tanskan vahvuusalueilla (esimerkiksi vihreä teknologia ja terveysteknologia).

4 Suositukset toimintamallien soveltamiseksi Suomeen

Selvitystyössä laaditut suositukset yrittäjyyden edistämiseksi pohjautuvat verrokkimaiden esimerkkeihin ja tarkasteltuihin toimintamalleihin.

Selvitys osoitti, että yrittäjyyden edistämiseksi on selkeä ja perusteltu tarve, ja asiaan liittyy laajaa kiinnostusta, mutta myös runsaasti erilaisia näkökulmia. Selvityksessä on tunnistettu kehittämiskohteita useilla eri osa-alueilla. Osa kehittämiskohteista on luonteeltaan rajattuja ja teknisiä, osa taas selvästi laajempia ja rakenteellisia. Suositukseen on valittu erityisesti laajempia ja rakenteellisempia toimintamalleja, kattaen verotukseen, rahoitukseen ja sääntelyyn liittyviä seikkoja.

Suosituksen painopisteet ovat muodostuneet selvityksessä toteutettujen kyselyjen, haastattelujen, työpajojen sekä muun analyysityön tuloksena. Selvityksen kolmannessa vaiheessa tarkastelua rajattiin siten, että kokonaisuudesta tunnistettiin ja nostettiin esiin seitsemän aineiston perusteella lupaavinta ja relevantteinta toimintamallia jatkotarkasteluun. Valinnassa huomioitiin erityisesti toimintamallien potentiaalinen yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä niiden sovellettavuus ja uutuusarvo Suomen toimintaympäristöön. Tämä ei tarkoita, että muut selvitystyössä tunnistetut toimintamallit tai yksittäiset kehittämistoimet olisivat epärelevantteja – päinvastoin, kaikista tarkastelluista esimerkeistä on tunnistettavissa oppeja, joita on hyvä tarkastella tarkemmin ja hyödyntää jatkoselvityksissä.

On myös huomioitava, että suositukset pohjautuvat selvityksessä tunnistettuihin verrokkimaiden toimintamalleihin, eikä kyseessä ole kattava lista suosituksista yrittäjyyden edistämiseksi. Esimerkiksi YEL-järjestelmän kehittäminen on aihe, jonka merkitys on noussut vahvasti esiin myös tässä selvityksessä, mutta kokonaisuus rajattiin pois tarkemmasta tarkastelusta samaan aikaan käynnissä olleen erillisen selvitystyön vuoksi.

Kansainvälinen vertailu toi esiin merkittäviä eroja maiden käytännöissä, lähtökohdissa ja toimintatavoissa. Tarkasteltujen toimintamallien vaikuttavuus ei synny yksittäisistä toimenpiteistä, vaan eri politiikkatoimien, kannustimien ja

sääntelyratkaisujen muodostamasta kokonaisuudesta. Muiden maiden toimintamalleja ei ole tarkoituksenmukaista siirtää sellaisinaan kansallisesta kontekstista toiseen. Sen sijaan tarkoituksenmukaisin lähestymistapa on tunnistaa eri maiden ratkaisuista parhaiten toimivat elementit ja sovittaa ne Suomen institutionaaliseen, taloudelliseen ja oikeudelliseen toimintaympäristöön. Tämä edellyttää harkittua, vaiheittaista ja pitkäjänteistä toimeenpanoa. Suosituk-
sissa on pyritty tuomaan esiin keskeisiä toimintamallien soveltamisessa huomioitavia seikkoja ja näkökulmia, mutta suositusten yksityiskohtaisempi suunnittelu, valmistelu ja toimeenpano edellyttävät tarkempaa työstämistä ja analyysia asianosaisten toimijoiden kesken.

Suositus 1: Käynnistetään ja toimeenpannaan parlamentaarinen, hallituskaudet ylittävä ohjelma yrittäjyyden pitkäjänteiseksi edistämiseksi

Tarve ja perustelut

Yrittäjyydellä on merkittävä yhteiskunnallinen painoarvo ja keskeinen rooli Suomen talouden kasvun ja uudistumisen sekä työllisyyden näkökulmasta. Samalla yrittäjyyden toimintaympäristö on viime vuosina ollut voimakkaassa murroksessa.

Käynnissä on merkittävä yrittäjyyteen liittyvä rakenteellinen muutos, mikä ilmenee muun muassa palkkatyön ja yrittäjyyden rajapintojen hämärtymisenä, itsensä työllistymisen lisääntymisenä ja työnantajayritysten määrän laskuna. Tämä kehitys luo paineita uudistaa yrittäjyyteen liittyviä rakenteita esimerkiksi verotuksen, sosiaaliturvan, kannustimien, rahoituksen ja sääntelyn näkökulmista.

Monet näistä kehittämiskohteista ovat luonteeltaan pitkäjänteisiä ja poliittisesti haastavia, minkä vuoksi niiden edistäminen yksittäisten hallituskausien aikana on usein vaikeaa. Lisäksi yrittäjyyspolitiikka on luonteeltaan poikkihallinnollista ja kytkeytyy useiden ministeriöiden vastuulle.

Selvityksessä tarkastellut kansainväliset esimerkit osoittavat, että yrittäjyyspolitiikkaa voidaan vahvistaa parlamentaarilla, yli hallituskausien ulottuvalla yhteistyöllä. Tanskan yrittäjyysohjelma tarjoaa tästä esimerkin: kesäkuussa 2024 julkaistu yrittäjyyttä edistävä kokonaisuus sisältää 55 konkreettista toimenpidettä, joihin ovat sitoutuneet kaikki keskeiset eduskuntapuolueet. Yrittäjyysohjelman tarjoama lisäarvo ei muodostu ainoastaan uusien toimenpiteiden kautta, vaan ennen kaikkea pitkäjänteisen ja parlamentaarisen lähestymistavan sekä toimenpiteiden priorisoinnin, koordinoinnin, vaikutusarvioinnin ja seurannan kautta.

Suomessa vertailukohtana voidaan pitää parlamentaarista TKI-työryhmää, jonka työn pohjalta on käynnistetty merkittäviä rakenteellisia tutkimus- ja innovaatiopolitiikan uudistuksia. Näiden kokemusten perusteella Suomessa olisi perusteltua käynnistää vastaava parlamentaarinen prosessi yrittäjyyden edistämiseksi.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Parlamentaarisen, hallituskaudet ylittävän yrittäjyysohjelman ensisijaisena tavoitteena olisi yrittäjyyspolitiikan pitkäjänteisyyden, ennakoitavuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen. Tätä kautta ohjelma toimisi vipuvartena ja ”sateenvarjona”, jonka avulla voitaisiin nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista erityisesti sellaisia haasteelliseksi koettuja yrittäjyyden rakenteellisia pullonkauloja, jotka edellyttävät laaja-alaista poliittista sitoutumista ja useiden politiikkasektoreiden samanaikaista kehittämistä. Näitä seikkoja voivat olla esimerkiksi yrittäjyyden verotukseen ja kannustimiin, yritysrahoituksen saatavuuteen, sääntelyn sujuvoittamiseen sekä palkkatyön ja yrittäjyyden yhteensovittamiseen liittyvät kysymykset.

Pitkällä aikavälillä parlamentaarisen ohjelman tavoitteena on vahvistaa yritystoiminnan dynamiikkaa, lisätä työnantajayritysten määrää, edistää yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä parantaa Suomen kilpailukykyä ja investointiympäristöä. Samalla tarkoituksena on parantaa talouskasvun edellytyksiä ja vahvistaa veropohjaa pitkällä aikavälillä. Lisäksi ohjelma voi auttaa tunnistamaan uudistuksia, joilla julkisia resursseja on mahdollista hyödyntää nykyistä kustannustehokkaammin yrittäjyyden edistämässä.

Valtiontalouden näkökulmasta ohjelma ei suoraan edellytä merkittäviä uusia menoeriä, mutta sen kustannusvaikutukset riippuvat olennaisesti ohjelmaan valittavista toimenpiteistä. Näiden tarkemmat yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset tulisi arvioida tapauskohtaisesti erikseen.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Suosituksena esitetään parlamentaarisen prosessin käynnistämistä, jonka tuloksena Suomessa laaditaan ja toimeenpannaan hallituskaudet ylittävä yrittäjyysohjelma. Kyse on selvityksen keskeisestä ja läpileikkaavasta suosituksesta, johon on mahdollista linkittää muut suositukset tai niiden osat.

Ohjelman fokuksessa tulisi olla erityisesti yrittäjyyden keskeisimmät pullonkaulat, jotka liittyvät muun muassa yrittäjyyden verotukseen, kannustimiin, sääntelyyn, yritysrahoitukseen sekä sosiaaliturvan ja yrittäjyyden yhteensovittamiseen. Tanskan ohjelman tavoin toimenpiteille tulisi määritellä selkeät vastuutahot, aikataulut, mahdolliset budjettivaikutukset sekä seuranta- ja arviointimittarit.

Vastuutahoina ohjelman suunnittelussa, käynnistämisessä ja toimeenpanossa toimisivat työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtioneuvoston kanslia tiiviissä yhteistyössä eduskunnan ja parlamentaarisesti asetettavan valmisteluryhmän kanssa. Parlamentaarinen valmistelu olisi keskeinen osa ohjelman legitimitettä ja pitkäjänteisyyttä, sillä tavoitteena on varmistaa laaja poliittinen sitoutuminen ohjelman keskeisiin linjauksiin yli hallituskausien.

Ohjelman valmisteluun olisi lisäksi perusteltua kytkeä keskeiset valtionhallinnon toimijat, kuten Business Finland, Finnvera, Tesi ja Elinvoimakeskukset, sekä laaja joukko sidosryhmiä, mukaan lukien yrittäjäjärjestöt, yritykset, tutkimusorganisaatiot ja työmarkkinaosapuolet. Näin voidaan varmistaa, että ohjelma perustuu laaja-alaiseen näkemykseen yrittäjyyden toimintaympäristöstä ja siinä on tunnistettu keskeiset kehittämiskohteet eri toimijoiden näkökulmasta.

Ohjelman toteutuksessa on tärkeää varmistaa systemaattinen seuranta ja arviointi, jotta toimenpiteiden etenemistä ja vaikuttavuutta on mahdollista tarkastella säännöllisesti ja ohjelmaa voidaan tarvittaessa päivittää.

Suositus 2: Uudistetaan verotusta yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustavaksi

Tarve ja perustelut

Verotus on keskeinen yrittäjyyden toimintaympäristöä muovaava politiikkaväline. Sen avulla voidaan vaikuttaa yritysten investointipäätöksiin, pääomittamiseen, omistajuuden pitkäjänteisyyteen sekä yritysten kasvu- ja työllistämisedellytyksiin.

Yrittäjyyden verotuksen kehittämisessä voidaan verrokkimaiden tarkastelun pohjalta tunnistaa kolme keskeistä yleisempää tavoitetta, joihin liittyviä toimintamalleja ja uudistuksia verrokkimaissa on toteutettu.

Ensinnäkin verotuksen tulisi olla ennakoitavaa ja hallinnollisesti selkeää. Yritysten ja yrittäjien päätöksenteossa ratkaisevaa ei usein ole pelkästään veroste, vaan verojärjestelmän ennustettavuus, neutraalisuus ja hallinnolliset kustannukset. Selkeä ja vakaa verojärjestelmä vähentää epävarmuutta sekä pienentää verotukseen liittyviä transaktiokustannuksia yritystoiminnassa.

Toiseksi verotuksen tulisi tukea investointeja, pääomittamista ja pitkäjänteistä omistajuutta. Verotuksella voidaan vaikuttaa siihen, kuinka houkuttelevaa yrityksille on investoida, kasvattaa omaa pääomaa ja kehittää liiketoimintaa pitkäjänteisesti. Kannustava ja neutraali verotus voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että voittojen jättäminen yritykseen ei johda selvästi epäedulliseen asemaan suhteessa niiden nostamiseen, investoinnit ja yrityksen pääomittaminen ovat verotuksellisesti kilpailukykyisiä vaihtoehtoja, ja omistajanvaihdosten verotus ei tarpeettomasti estä yritystoiminnan jatkuvuutta tai yritysten kehittämistä uuden omistajan toimesta.

Kolmanneksi verotuksen tulisi vähentää omistajayrittäjän tulonmuodostukseen liittyviä kannustinvääristymiä. Nykyjärjestelmässä rajanveto palkkatulon, osinkotulon ja luovutusvoittojen välillä voi vaikuttaa yrittäjän päätöksiin tavalla, joka ei aina ole liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaista. Lisäksi sukupolvenvaihdoksiin ja omistajanvaihdoksiin liittyvä verokohtelu muodostaa oman tär-

keän kokonaisuutensa. Näissä tilanteissa verotuksen tulisi tukea yritystoiminnan jatkuvuutta, investointikykyä ja omistajuuden pitkäjänteisyyttä ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Samalla järjestelmän tulee olla veropohjan kannalta kestävä ja hallinnollisesti toimiva.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustava verotus vahvistaa yritystoiminnan dynamiikkaa sekä parantaa yritysten kasvun, investointien ja työllistämisen edellytyksiä.

Lyhyellä aikavälillä verotuksen rakenteella voidaan vaikuttaa yritysten ja yrittäjien käyttäytymiseen. Muutokset voivat näkyä esimerkiksi investointien lisääntymisenä, yritysten voittojen uudelleensijoittamisena, yritysten pääomarakenteen vahvistumisena sekä omistusrakenteiden uudistumisena ja yritysten omistajanvaihdosten helpottumisena.

Pidemmällä aikavälillä vaikutukset voivat näkyä yrityskentän dynamiikan vahvistumisena ja talouskasvun edellytysten paranemisena. Selkeä ja ennakoitava verojärjestelmä voi lisätä yrittäjyyteen ryhtymisen houkuttelevuutta, tukea kotimaista omistajuutta sekä vahvistaa yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja työllistämiskykyä. Samalla se voi osaltaan vahvistaa veropohjaa ja julkisen talouden kestävyyttä.

Valtiontalouden näkökulmasta verotukseen tehtävät muutokset voivat lyhyellä aikavälillä vaikuttaa olennaisesti verotuloihin. Pitkällä aikavälillä yrittäjyyttä, investointeja ja yritysten kasvua tukevat veroratkaisut voivat kuitenkin vahvistaa talouskasvua ja veropohjaa. Vaikutukset riippuvat olennaisesti ratkaisujen yksityiskohdista ja ne tulisi selvittää tarkemmin osana parlamentaarisen ohjelman toimeenpanoa (suositus 1). Jatkotoimina tulisi arvioida ainakin staattiset verotuottovaikutukset, dynaamiset käyttäytymisvaikutukset, sekä vaikutukset eri yrityskokoluokkiin, kotimaiseen omistukseen ja sukupolvenvaihdoksiin.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Verotuksen uudistaminen yrittäjyyteen ja omistajuuteen kannustavaksi on laaja ja poliittisesti herkkä kokonaisuus, johon liittyy useita taloudellisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia. Tämän vuoksi suositellaan, että yrittäjyyden verotusta koskevat tarkemmat uudistukset valmistellaan osana parlamentaarista yrittäjyysohjelmaa (ks. suositus 1), jolloin keskeisiin linjauksiin voidaan hakea laajaa poliittista sitoutumista yli hallituskausien.

Valmistelussa tulisi tarkastella kokonaisuutena erityisesti omistajayrittäjyyden verotusta, yritysten voittojen jakamiseen liittyviä kannustimia, investointien ja pääomittamisen verokohtelua sekä sukupolvenvaihdoksiin ja omistusjärjestelyihin liittyviä kysymyksiä. Samalla on tärkeää varmistaa, että mahdolliset uudistukset ovat veropohjan kannalta kestäviä ja hallinnollisesti selkeitä.

Keskeiset vastuutahot valmistelussa ja toimeenpanossa ovat valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtioneuvoston kanslia tiiviissä yhteistyössä eduskunnan, parlamentaarisen valmistelun sekä keskeisten sidosryhmien kanssa. Valmistelussa on perusteltua kuulla yrittäjäjärjestöjä, yrityksiä, tutkimusorganisaatioita ja muita asiantuntijatahoja, jotta uudistusten vaikutuksia voidaan arvioida kattavasti sekä yritysten toimintaympäristön että julkisen talouden näkökulmasta.

Suositus 3: Luodaan Suomen malli yrittäjyyttä tukevan sääntely-ympäristön kehittämiseksi

Tarve ja perustelut

Yksi keskeinen haaste yrittäjyyden toimintaympäristössä liittyy sääntelyn ennakoitavuuteen ja yrittäjyysvaikutusten systemaattiseen huomioimiseen päätöksenteossa. Yritykset kohtaavat ajoittain sääntelyyn liittyviä pullonkauloja, tulkinnanvaraisuutta ja hitaita prosesseja, jotka voivat hidastaa investointeja ja vaikeuttaa uusien liiketoimintamallien markkinoillepääsyä. Erityisesti kasvuhakuiset ja teknologiapohjaiset yritykset kohtaavat sääntelyyn liittyvää epävarmuutta, tulkinnanvaraisuutta ja hitaita prosesseja, jotka voivat heikentää kannusteita innovointiin ja riskinottoon.

Suomesta puuttuu pysyvä, vahvalla mandaatilla toimiva ja systemaattisesti sääntelyn pullonkauloja tunnistava sekä niiden purkamista edistävä rakenne. Lisäksi kokeileva ja ennakoiva sääntelyn kehittäminen – esimerkiksi sääntelyn hiekkalaatikoiden kautta – ei ole toistaiseksi vakiintunut osaksi suomalaista sääntelykulttuuria.

Selvityksessä tarkastellut verrokkimaat tarjoavat Suomelle kaksi hyvää esimerkkiä. Viron Accelerate Estonia -malli edustaa kokeilevaa lähestymistapaa, jossa uusia teknologioita ja liiketoimintamalleja voidaan testata sääntely-ympäristössä joustavasti ja valvotusti – ja reagoida uusiin ilmiöihin ennen kuin sääntelyesteet muuttuvat pysyviksi investointien esteiksi. Danish Business Regulation Forum (DBRF) toimii puolestaan Tanskassa pysyvänä ja institutionaalisesti vahvana foorumina, joka tunnistaa yritysten kokemia sääntelyesteitä ja laatii hallitukselle konkreettisia ehdotuksia hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yrittäjyyttä tukevan sääntely-ympäristön kehittäminen voi parantaa yritysten toimintaympäristön ennakoitavuutta ja vähentää yritysten kohtaamaa hallinnollista taakkaa. Tämä voi lisätä investointeja, vahvistaa yritysten kasvumahdollisuuksia sekä edistää uusien liiketoimintamallien markkinoille pääsyä.

Sääntelyesteiden systemaattinen tunnistaminen ja purkaminen voi erityisesti tukea nopeasti kehittyvien toimialojen – kuten datatalouden, tekoälyn ja puhtaasti teknologian – kehitystä. Samalla se voi lisätä Suomen houkuttelevuutta innovatiivisten yritysten toimintaympäristönä.

Valtiontalouden näkökulmasta sääntelyn sujuvoittaminen ei välttämättä edellytä merkittäviä uusia julkisia menolisäyksiä, mutta Tanskan ja Viron mallien kehittäminen edellyttää kuitenkin riittävää rahoitusta ja viranomaisresursseja mallien kehittämiseen ja toimeenpanoon. Pidemmällä aikavälillä mallit voivat parantaa yritysten toimintaympäristöä ja vahvistaa talouskasvun edellytyksiä.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Suomen kannalta olennaista on sovittaa verrokkimaiden toimintamallien keskeiset elementit omaan hallintojärjestelmään sopiviksi. Sääntely-ympäristön

kehittäminen kytkeytyy myös ensimmäisessä suosituksessa esitettyyn hallituskaudet ylittävään yrittäjyysohjelmaan, jossa sääntelyn kehittämisen tavoitteet ja prioriteetit voidaan määritellä pitkäjänteisesti.

Käytännössä suositus jakautuu kahteen toisiaan täydentävään toimenpiteeseen:

Suositus 3a: Valtioneuvoston kanslian yhteyteen luodaan Tanskan mallin kaltainen pysyvä yrittäjyuden sääntelyfoorumi. Foorumin tehtävänä olisi erityisesti tunnistaa ja priorisoida yritysten kohtaamia sääntelyesteitä, arvioida sääntelyn yritysvaikutuksia systemaattisesti ja ennakoivasti sekä laatia hallitukselle konkreettisia esityksiä hallinnollisen taakan keventämiseksi ja ylisääntelyn ehkäisemiseksi. Lisäksi foorumi seuraisi sääntelyuudistusten toimeenpanoa ja vaikutuksia.

Foorumilla tulisi olla selkeä institutionaalinen asema, mandaatti sekä riittävät resurssit. Lisäksi tulisi olla selkeä malli siihen, miten esityksiä arvioidaan, edistetään ja ratkaistaan. Rakenteellisesti foorumi voisi rakentua nykyisen yrittäjyuden neuvottelukunnan pohjalle, mutta vahvemmallalla asemalla, mandaatilla ja resursoinnilla varustettuna.

Suositus 3b: Kehitetään ja otetaan käyttöön Viron Accelerate Estonia -mallin kaltainen kokeilualusta (sääntelyn hiekkalaatikkomalli), joka mahdollistaa rajatut ja valvotut kokeilut uusille teknologioille ja liiketoimintamalleille. Kokeilualustan tehtävänä olisi testata sääntelyn soveltuvuutta, tunnistaa muutostarpeita sekä tuottaa tietoa lainsäädännön kehittämiseksi erityisesti nopeasti muuttuvilla aloilla, kuten datataloudessa, tekoälyssä ja cleantech-sektorilla. Kokeilualusta olisi mahdollista sijoittaa esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen. Mallin kehittäminen Suomessa edellyttäisi kehittämistyötä ja riittäviä resursseja, mutta se ei lähtökohtaisesti edellyttäisi merkittäviä rakenteellisia tai poliittisesti haastavia muutoksia.

Keskeinen toimija suosituksen valmistelussa ja toimeenpanossa on työ- ja elinkeinoministeriö tiiviissä yhteistyössä valtioneuvoston kanslian ja muiden ministeriöiden kanssa. Toimeenpano edellyttäisi koko valtioneuvostoa koskevaa yhteistä mandaatti sekä todennäköisesti valtioneuvoston asetusta.

Suositus 4: Helpotetaan yrittäjyyden ja palkkatyön yhteensovittamista luomalla Suomen malli Viron yrittäjätilistä

Tarve ja perustelut

Työmarkkinoiden murros, alustatalouden kasvu ja itsensä työllistämisen yleistyminen ovat hämärtäneet palkkatyön ja yrittäjyyden välistä rajanvetoa. Monet ihmiset tekevät työtä useissa eri rooleissa palkkatyössä, yrittäjänä tai erilaisissa toimeksiantosuhteissa. Nykyinen järjestelmä on kuitenkin monilta osin rakennettu selkeään palkkatyön ja yrittäjyyden erottelulle. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa työn tekemisen muodot ja niihin liittyvät verotus- ja sosiaaliturvakäytännöt ovat monimutkaisia ja tulkinnanvaraisia.

Viron yrittäjätili on innovatiivinen, Virossa toimivaksi osoittautunut malli yrittäjyyden ja palkkatyön rajapinnan selkeyttämiseen. Viron mallissa yksityishenkilö voi harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa erityisen pankkitilin kautta ilman erillisen yrityksen perustamista. Kaikki tilille tulevat maksut rekisteröityvät automaattisesti, ja pankki tilittää niistä verot suoraan valtiolle. Verotus on yksinkertaistettu: yrittäjä maksaa liikevaihdosta kiinteän veron (tällä hetkellä 20 prosenttia, jonka lisäksi suuremmissa tuloissa sovelletaan korkeampaa veroprosenttia), jolloin erillistä kirjanpitoa tai veroilmoitusta ei yleensä tarvita. Malli on suunnattu erityisesti pienimuotoiseen ja sivutoimiseen yritystoimintaan, ja siihen liittyy vuosittainen liikevaihtoraja.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Suomen olosuhteisiin sovitettu yrittäjätilimalli voisi helpottaa yrittäjyyden aloittamista ja madaltaa kynnystä kokeilla yritystoimintaa erityisesti sivutoimisesti. Malli voisi tarjota yksinkertaisen ja läpinäkyvän tavan harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa ilman erillisen yrityksen perustamista tai monimutkaisia hallinnollisia velvoitteita.

Ratkaisu voisi lisätä työnteon joustavuutta ja edistää siirtymiä palkkatyön, yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen välillä. Samalla uusi toimintamalli voisi parantaa verotuksen läpinäkyvyyttä ja vähentää harmaan talouden riskejä tilanteissa, joissa nykyiset järjestelmät ovat monimutkaisia tai tulkinnanvaraisia.

Laajemmassa mittakaavassa malli voisi tukea yrittäjyyden dynamiikkaa ja uusien yritysten syntyä sekä helpottaa yrittäjyyden kokeilua ennen varsinaisen yritystoiminnan käynnistämistä. Valtiontalouden näkökulmasta vaikutukset riippuvat mallin tarkemmasta toteutuksesta, mutta parhaimmillaan vastaavan mallin soveltaminen edistäisi verotuksen yksinkertaistamista ja veropohjan parempaa kattavuutta pienimuotoisessa yritystoiminnassa.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Suosituksena esitetään, että Suomessa selvitetään mahdollisuudet kehittää Viron yrittäjätalouden inspiroimista saava kansallinen malli, joka edistää pienimuotoisen yritystoiminnan harjoittamista ja yrittäjyyden ja palkkatyön yhteensovittamista.

Viron yrittäjätalouden mukaisen mallin käyttöönotto ei sellaisenaan ole suoraan mahdollista ilman merkittäviä muutoksia esimerkiksi verotukseen ja sosiaaliturvajärjestelmään. Suomessa verotus perustuu nykyisin eri tulolajien (ansio- ja pääomatulo) erotteluun sekä yritystoiminnan ja palkkatyön erilliseen verokohteluun. Näin ollen yrittäjätalouden käyttöönotto edellyttäisi tarkempaa tarkastelua siitä, miten liikevaihtoon perustuva yksinkertaistettu verotus, sosiaaliturvan kytkeä sekä työn tekemisen eri muodot sovitetaan yhteen. Koska malli linkittyy tiiviisti yrittäjyyden verotuksen ja kannustimien kokonaisuuteen, tarkempi valmistelu olisi perusteltua toteuttaa osana suosituksissa 1 ja 2 kuvattuja laajempia yrittäjyyspolitiikan kehittämistoimia.

Valmistelussa tulisi tarkastella erityisesti sitä, millainen tekninen ja hallinnollinen ratkaisu olisi Suomessa toimivin. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi pankkitiliin kytkeytyvää järjestelmää, jossa maksujen vastaanotto, verojen pidätys ja raportointi tapahtuvat pääosin automatisoidusti.

Vaikka mallin tarkoituksena ei ole korvata normaalia yritystoimintaa, vaan helpottaa pienimuotoista, sivutoimista ja kokeilevaa liiketoimintaa, tulee mallissa tunnistaa kannustinvääristymää koskeva riski: suunnittelussa tulee ehkäistä tilanne, jossa työnantajat siirtävät työsuhteita näennäisesti yrittäjätalouden piiriin. Lisäksi Suomessa on jossain määrin vastaavia kaupallisia palveluja tarjolla Viroa runsaammin ja mallin vaikutukset tähän markkinaan olisi tärkeä arvioida huolellisesti.

Keskeisiä vastuutahoja valmistelussa ja toimeenpanossa ovat työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Verohallinto sekä Kela. Lisäksi valmistelussa olisi tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä pankkisektorin sekä yrittäjäjärjestöjen kanssa, jotta mahdollinen ratkaisu on teknisesti toimiva ja käyttäjien näkökulmasta selkeä.

Suositus 5: Luodaan kannusteita innovatiiviselle ja kasvuhakuiselle yrittäjyydelle kehittämällä edelleen TKI-toiminnan verokannustimia

Tarve ja perustelut

Yrittäjyyden edistämisessä keskeistä on vahvistaa yrittäjien ja kasvuhakuisten yritysten kannusteita investoida uusiin ideoihin, teknologioihin ja liiketoimintamalleihin. Innovaatioihin liittyy erityisesti pienissä yrityksissä huomattavaa epävarmuutta ja riskiä, minkä vuoksi julkisen vallan tehtävänä on rakentaa selkeitä, ennakoitavia ja helposti hyödynnettäviä kannustimia, jotka madaltavat kokeilun ja kehittämisen kynnyksiä. Useat selvitykset ovat korostaneet suomalaisten yritysten aineettomien investointien (esimerkiksi ohjelmistot, data, brändit ja immateriaalioikeudet) matalaa tasoa suhteessa verokkimiin.

Suomen nykyisen T&K-verokannustimen hyödyntäminen on osoittautunut monille pk-yrityksille haastavaksi. Ohjeistuksen tulkinnanvaraisuus, hallinnollinen kuormitus ja hyväksyttävyyden epävarmuus heikentävät kannustimen vaikutavuutta erityisesti niissä yrityksissä, joilla ei ole laajoja talous- ja veroasiantuntijaresursseja. Suomessa ei ole toistaiseksi otettu käyttöön niin sanottua innovation box -tyyppistä aineettomien oikeuksien tuloverokannustinta, joita on käytössä useissa EU-maissa. Näissä malleissa TKI-toiminnan tuloksena syntyvistä immateriaalioikeuksista saatavaa tuloa verotetaan alemmalla verokannalla.

Kansainväliset kokemukset osoittavat, että hyvin suunnitellut verokannustimet voivat olla tehokas ja laajasti vaikuttava väline TKI-toiminnan aktivoimisessa ja aineettomien investointien vauhdittamisessa erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Selvityksessä tarkastellut verokkimaat tarjoavat konkreetti-

sia ja kannustavia esimerkkejä verokannusteiden jatkokehittämiseen. Esimerkiksi Alankomaiden WBSO-järjestelmässä yritykset voivat saada verohuojennusta TKI-henkilöstön palkkakustannuksista ja kehittämistoiminnan menoista. Mallin keskeinen piirre on, että TKI-hankkeiden ennakkohyväksyntä ja neuvonta on keskitetty yhdelle toimijalle, mikä lisää ennakoitavuutta ja vähentää tulkinnanvaraisuutta. Lisäksi järjestelmässä on huomioitu yritysten koko: pk-yrityksille on tarjolla kevyempi ja selkeämpi hakuprosessi, kun taas suuremmilta yrityksiltä edellytetään tarkempaa raportointia.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

TKI-toiminnan verokannustimien kehittäminen voi vahvistaa yritysten kannusteita investoida tutkimukseen, tuotekehitykseen ja uusiin liiketoimintamalleihin. Tämä on erityisen tärkeää pienille ja keskisuurille yrityksille, joissa innovaatioihin liittyvä taloudellinen riski on usein suhteellisesti suurempi kuin suurissa yrityksissä.

Selkeämpi ja helpommin hyödynnettävä T&K-verokannustin voi lisätä TKI-investointeja, vahvistaa yritysten kykyä kehittää uusia tuotteita ja palveluita sekä tukea yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Aineettomiin oikeuksiin kohdistuvat kannustimet voivat vastaavasti lisätä aineettomiin investointeihin liittyvää liiketoimintaa Suomessa, ja vahvistaa Suomen asemaa innovaatio- ja teknologiayritysten toimintaympäristönä.

Valtiontalouden näkökulmasta verokannustimien vaikutukset riippuvat niiden yksityiskohtaisemmasta rakenteesta. Lyhyellä aikavälillä kannustimet voivat vähentää verotuloja, mutta pitkällä aikavälillä lisääntynyt TKI-toiminta, uudet innovaatiot ja yritysten kasvu voivat vahvistaa talouskasvua ja veropohjaa. Edellä mainitut kansainväliset järjestelmät perustuvat usein OECD:n BEPS-säännöstöön (Base Erosion and Profit Shifting), jonka tavoitteena on ehkäistä aggressiivista verosuunnittelua ja varmistaa, että verokannustimet kohdistuvat todelliseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Suositus jakautuu kahteen toisiaan täydentävään toimenpiteeseen.

Suositus 5a: Nykyistä T&K-verokannustinta selkeytetään ja yksinkertaistetaan erityisesti pk-yritysten näkökulmasta. T&K-verokannustimen hyödyntämistä voidaan edistää kehittämällä ennakkoneuvontaa, ohjeistusta ja hankkeiden arviointia. Yksi mahdollinen malli on tarkastella Alankomaiden WBSO-järjestelmää, jossa TKI-hankkeiden ennakkohyväksyntä ja neuvonta on keskitetty yhdelle toimijalle. Suomen T&K-verokannustimen jatkokehittämisessä tulisi tarkastella, olisiko tarkoituksenmukaista siirtää T&K-verokannustimeen liittyvää hankeneuvontaa ja arviointia Verohallinnosta Business Finlandille tai kehittää vastaavaa yhteistyömallia näiden toimijoiden välillä. Samalla tulisi arvioida, miten järjestelmässä voidaan huomioida yritysten koko siten, että pk-yrityksille tarjotaan selkeämpi ja kevyempi menettely kannustimen hyödyntämiseen. Lisäksi toimeenpanossa on huomioitava viranomaisten (erityisesti Business Finlandin ja Verohallinnon) resurssit ja varmistettava, että mahdolliset uudet tehtävät voidaan hoitaa riittävällä asiantuntemuksella.

Suositus 5b: Aineettomien investointien vauhdittamiseksi otetaan käyttöön BEPS-säännösten mukainen innovaatioboksijärjestelmä, joka täydentää nykyisiä T&K-verokannustimia aineettomien oikeuksien tuottoihin kohdistuvalla kannustimella. Tällainen järjestelmä voisi kannustaa yrityksiä kehittämään ja pitämään immateriaalioikeuksia Suomessa, minkä lisäksi toimintamalli voisi vahvistaa erityisesti teknologiayritysten ja digitaalisten kasvuyritysten toimintaympäristöä. Mahdollisen innovaatioboksijärjestelmän valmistelussa tulisi tehdä perusteellinen ennakoarvio eri toteutusvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista erityisesti pk-yrityksiin. Innovaatioboksin vaikuttavuus riippuu olennaisesti mallin teknisestä suunnittelusta, ja siihen liittyy myös riskejä veropohjan kannalta, mikäli järjestelmää ei kohdenneta aidosti Suomessa syntyneeseen TKI-toimintaan. Toimeenpanossa tulisi myös määritellä selkeä seuranta- ja arviointiviitekehys sekä varmistaa riittävä seurantatiedon keruu kannustimen vaikuttavuuden arvioimiseksi.

Keskeiset toimijat suosituksen valmistelussa ja toimeenpanossa ovat erityisesti työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Verohallinto ja Busi-

ness Finland. Lisäksi valmistelussa on perusteltua kuulla yrityksiä, yrittäjäjärjestöjä ja asiantuntijatahoja, jotta kannustimien suunnittelussa voidaan huomioida yritysten käytännön kokemukset.

Suositus 6: Vahvistetaan mikro- ja pk-yritysten rahoitusta kehittämällä edelleen mikrolainamalleja ja kohdennettuja portfoliotakauksia

Tarve ja perustelut

Pk-yritysten ja erityisesti mikroyritysten rahoituksen saatavuus on noussut esille yhtenä keskeisenä kasvun pullonkaulana. Erityisesti pienissä, alle 50 000 euron lainoissa pankkilainojen saatavuus on usein rajallista, koska hallinnolliset kustannukset, vakuusvaatimukset ja riskinarviointi tekevät tällaisesta rahoituksesta pankkien näkökulmasta suhteellisen heikosti kannattavaa.

Rahoituksen saatavuutta on mahdollista edistää julkisen sektorin keinoin tarjoamalla suoria julkisia lainoja sekä myöntämällä takauksia pankeille ja muille rahoituslaitoksille. Selvityksessä tarkastellut esimerkit osoittavat, että erityisesti pieniin yrityksiin kohdennetut rahoitusinstrumentit voivat merkittävästi helpottaa rahoituksen saatavuutta tilanteissa, joissa markkinat eivät yksin tuota riittävää rahoitusta yrityksille.

Useissa maissa, kuten Virossa, käytössä oleva kansallinen portfoliotakaus tarjoaa tehokkaan ja markkinaehtoisen keinon rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen. Mallissa valtio jakaa pankkien kanssa riskiä koko lainaportfolion tasolla yksittäisten hankkeiden sijaan. Tämä vähentää pankkien riskiä ja voi helpottaa erityisesti pienempien lainojen myöntämistä yrityksille. Samoin esimerkiksi Alankomaiden ja Ruotsin mikrolainamallit tarjoavat kiinnostavia esimerkkejä mikrolainojen kehittämiseen Suomessa.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Pk-yritysten rahoituksen saatavuuden parantaminen voi vahvistaa yritysten mahdollisuuksia investoida, kasvaa ja työllistää. Erityisesti mikroyrityksille pienet rahoituserät voivat olla ratkaisevia yritystoiminnan käynnistämisen, laajentamisen tai uuden liiketoiminnan kehittämisen kannalta.

Portfoliotakausmallilla on mahdollista lisätä rahoitusmarkkinoiden toimivuutta jakamalla riskiä julkisen ja yksityisen sektorin välillä sekä kannustamalla pankkeja myöntämään rahoitusta yrityksille, joilla ei muuten olisi riittäviä vakuuksia tai luottokelpoisuutta. Samalla malli voi parantaa rahoituksen saatavuutta erityisesti markkinapuutteista kärsivissä yritysryhmissä. Mallin tärkein lisäarvo ei kuitenkaan ole vain riskin jakaminen, vaan myös pankkien prosessin standardointi pienissä lainoissa. Tämä voi tehdä mikro- ja pienyritysten rahoittamisesta kannattavampaa liiketoimintaa.

Mikrolainamallien kehittäminen voi puolestaan edistää erityisesti uusien yritysten ja varhaisessa vaiheessa olevien yritysten rahoituksen saatavuutta. Kansainväliset kokemukset osoittavat, että mikrolainoihin yhdistetty neuvonta ja mentorointi voivat merkittävästi parantaa yritysten menestymismahdollisuuksia sekä vähentää luottotappioiden riskiä.

Laajemmin tarkasteltuna rahoitusinstrumenttien kehittäminen voi lisätä yritysdynamiikkaa, vahvistaa paikallista elinvoimaa sekä tukea uusien yritysten syntyä ja kasvua. Valtiontalouden näkökulmasta takausinstrumentit voivat olla kustannustehokas tapa edistää yritysrahoitusta, koska julkinen rahoitus kohdistuu ensisijaisesti riskinjakoon eikä suoriin menoihin.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Viron portfoliotakausta vastaava malli olisi mahdollista rakentaa Suomessa Finnveran kautta – kohdistuen erityisesti pieniin yrityksiin, joilla on rahoitusvaikeuksia. Takaus voidaan tarvittaessa kohdentaa myös alue-, toimiala- tai teemakohtaisesti. Instrumentti tulisi rakentaa yhteensopivaksi esimerkiksi InvestEU- ja Euroopan investointirahaston (EIR) riskinjakorakenteiden kanssa ja sitä voitaisiin tarvittaessa täydentää vastatakausjärjestelyillä.

Portfoliotakausmallin suunnittelussa on tehtävä kolme keskeistä strategista valintaa: 1) kohderyhmä, 2) riskinjaon rakenne, sekä 3) pankkikumppanuuksien hallintamalli.

Suomen pienen pankkisektorin vuoksi vaikuttavuuden kannalta ratkaisevaa on instrumentin riittävä mittakaava. Portfoliosopimusten ei tulisi jäädä liian pieniksi, vaan vaikuttavuus voidaan varmistaa esimerkiksi minimivolyymivaatimuksilla, usean pankin yhteisellä ohjelmarakenteella tai kohdentamalla instrumentti teemoihin tai yritysryhmiin, joissa rahoituksen lisäisyys on suurin.

Käyttöönotto edellyttää tarvittavan infrastruktuurin ja sopimusmallien rakentamista, huomioiden riskisäännöt, raportointikäytännöt, valtiontukiehdot sekä auditointia koskevat menettelyt. Suositeltavaa on vaiheittainen käyttöönotto: aluksi instrumenttia pilotoidaan 2–4 pankin kanssa selkeästi määritellyllä kohderyhmällä ja yhteisillä ehdoilla, minkä jälkeen menettelyä voidaan laajentaa ja integroida instrumentti osaksi Finnveran rahoitusinstrumenttien kokonaisuutta.

Portfoliotakausmallin rinnalla toisena mahdollisuutena on kehittää edelleen mikrolainamalleja. Käytännössä selkein lähtökohta on Finnveran käynnissä olevan mikrolainapilotin jatkokehittäminen verrokkimaiden kokemusten pohjalta. Verrokkimaiden malleissa keskeinen elementti on rahoituksen yhdistäminen mentorointiin tai yritysneuvontaan. Suomessa tämä olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi yhdistämällä Uusyrittäjäkeskusten tai muiden neuvontaa tarjoavien toimijoiden palveluja tiiviimmin osaksi mikrolainoitusta.

Keskeiset toimijat suosituksen valmistelussa ja toimeenpanossa ovat työ- ja elinkeinoministeriö ja Finnvera. Lisäksi valmistelussa on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä pankkien, muiden rahoituslaitosten sekä yritysneuvontaa tarjoavien organisaatioiden kanssa, jotta instrumentit ovat käytännössä toimivia ja tavoittavat kohderyhmänsä.

Suositus 7: Vahvistetaan pk-yritysten kansainvälistä kasvua hyödyntämällä Tanskan mallin opit kansainvälistymispalveluiden organisoinnista

Tarve ja perustelut

Vienti ja kansainvälistyminen ovat keskeisiä edellytyksiä Suomen talouskasvulle ja tuottavuuden vahvistamiselle. Pienen kotimarkkinan vuoksi erityisesti kasvuhakuisten pk- ja midcap-yritysten on haettava kasvua kansainvälisiltä markkinoilta. Samalla Suomen viennin rakenne on suhteellisen pienen yritysjoukon varassa, mikä korostaa tarvetta laajentaa vientiyritysten joukkoa ja vahvistaa pk-yritysten kykyä kasvaa kansainvälisesti.

Yrittäjyyspolitiikan näkökulmasta on perusteltua kohdentaa toimenpiteitä erityisesti yrityksiin, joilla on valmius ja halu kansainväliseen kasvuun. Kansainvälistyminen edellyttää usein yrityksiltä uusia verkostoja, markkinatietoa, kumppaneita ja paikallista toimintaympäristöä koskevaa ymmärrystä, joiden rakentaminen on monille pk-yrityksille haastavaa ilman julkista tukea.

Ruotsin ja Tanskan kokemukset osoittavat, että tuotteistetut ja osin maksulliset kansainvälistymispalvelut voivat parantaa resurssien kohdentumista, vahvistaa yritysten sitoutumista ja tuottaa mitattavaa vaikuttavuutta. Maksullisuus toimii parhaimmillaan strategisena suodattimena: se ohjaa palvelut yrityksille, joilla on todellinen markkina-avausvalmius, ja kannustaa yrityksiä tekemään harkittuja ja pitkäjänteisiä vientipäätöksiä. Samalla palveluista saatavat tulot voivat vahvistaa ulkomaanverkoston rahoituspohjaa ja mahdollistaa syvällisempien, sektorispesifien palveluiden tarjoamisen.

Suomessa Team Finland -verkoston kansainvälistymispalvelut ovat osin hajanaisia ja projektiluonteisia, eikä systemaattisesti tuotteistettuja ja hinnoiteltuja palvelupaketteja ole laajasti käytössä. Ulkomaanverkoston uudelleenorganisointi vuoden 2026 alusta luo ajankohtaisen mahdollisuuden arvioida palvelumallia uudelleen ja rakentaa selkeämpi ja strategisemmin johdettu kokonaisuus Tanskan Trade Counciliin ja Ruotsin Business Swedenin kokemuksista oppien.

Tavoiteltu yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Lähtökohtaisesti kansainvälistymispalveluiden kehittäminen tukee pk-yritysten mahdollisuuksia laajentaa toimintaansa kansainvälisille markkinoille sekä edistää yritysten vientiä ja kansainvälisiä investointeja. Tärkeä tavoite liittyy myös Suomen vientirakenteen monipuolistumiseen ja vientiä harjoittavien yritysten määrän kasvattamiseen.

Tehokkaasti organisoitu kansainvälistymispalveluiden kokonaisuus voi tukea yrityksiä markkinoille pääsyssä, uusien kumppanuuksien rakentamisessa sekä kaupan esteiden tunnistamisessa ja purkamisessa. Pitkällä aikavälillä tämä voi vahvistaa Suomen talouden kasvupohjaa, lisätä yritysten liikevaihtoa ja työllisyyttä sekä parantaa Suomen asemaa kansainvälisessä kilpailussa.

Valtiontalouden näkökulmasta tuotteistettujen ja osin maksullisten palvelujen kehittäminen voi parantaa resurssien kohdentumista sekä vahvistaa palvelujärjestelmän rahoituksen kestävyyttä. Samalla on tärkeää varmistaa, että maksulliset palvelut täydentävät julkista palvelujärjestelmää eivätkä heikennä pk-yritysten pääsyä keskeisiin kansainvälistymispalveluihin.

Toimeenpanossa huomioitavat näkökulmat ja vastuutahot

Palveluiden kehittämisessä tulisi hyödyntää erityisesti Tanskan Trade Councilin ja Ruotsin Business Swedenin kokemuksia tuotteistettujen kansainvälistymispalvelujen rakentamisesta.

Kansainvälistymispalveluiden kehittämisessä on keskeistä määritellä julkisen lisäarvon kohdentuminen tarkasti. Selkeä rajanveto maksuttoman virkatehtävän, maksullisen palvelun ja yksityisen konsulttitoiminnan välillä on tärkeää palveluiden laadun, kilpailuneutraliteetin ja legitimizeetin varmistamiseksi. Samalla on tärkeää varmistaa, että kotimaan palvelupolku ja asiakasohjaus kohti ulkomaanverkostoa toimii tehokkaasti. Tuotteistettu palvelu sisältää selkeän palvelupolun, ennalta määritellyt palvelupaketit, yhtenäisen hinnoittelulogiikan, yrityksiä koskevat valintakriteerit sekä seurattavat tulostavoitteet.

On huomioitava, että maksullinen palvelumalli edellyttää korkeatasoista, sektorispesifiä osaamista ja riittäviä henkilöstöresursseja. Ilman riittäviä resursseja riskinä on, että palvelulupaukset jäävät toteutumatta ja yritykset eivät koe saavansa rahoilleen vastinetta. Ulkomaanverkoston palveluiden tarjonnassa tulisi myös huomioida suuret erot eri suurlähetystöjen välillä. Todennäköisesti osa palveluista olisi mahdollista tarjota vain suuremmissa suurlähetystöissä.

Uusien palvelumallien käyttöönottoa on mahdollisuus edistää vaiheittain pilo-toimalla niitä rajatuilla kohdemarkkinoilla tai toimialoilla. Pilottihankkeiden avulla voidaan kerätä kokemuksia palveluiden toimivuudesta, palveluihin kohdistuvasta kysynnästä sekä mahdollisista kehittämistarpeista ennen mallin laajempaa käyttöönottoa.

Kehittämistyö tulisi toteuttaa osana Team Finland -verkoston kokonaisuutta ja hyödyntää parhaillaan käynnissä olevaa kotimaanverkoston palveluiden kehittämistyötä sekä vuonna 2025 päivitettyä Team Finland -strategiaa. Keskeisiä vastuutahoja suosituksen valmistelussa ja toimeenpanossa ovat ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Team Finland -verkoston keskeiset toimijat.

Liitteet

Liite 1. Asiantuntijakysely: kysymyskohtaiset tulokset graafeina

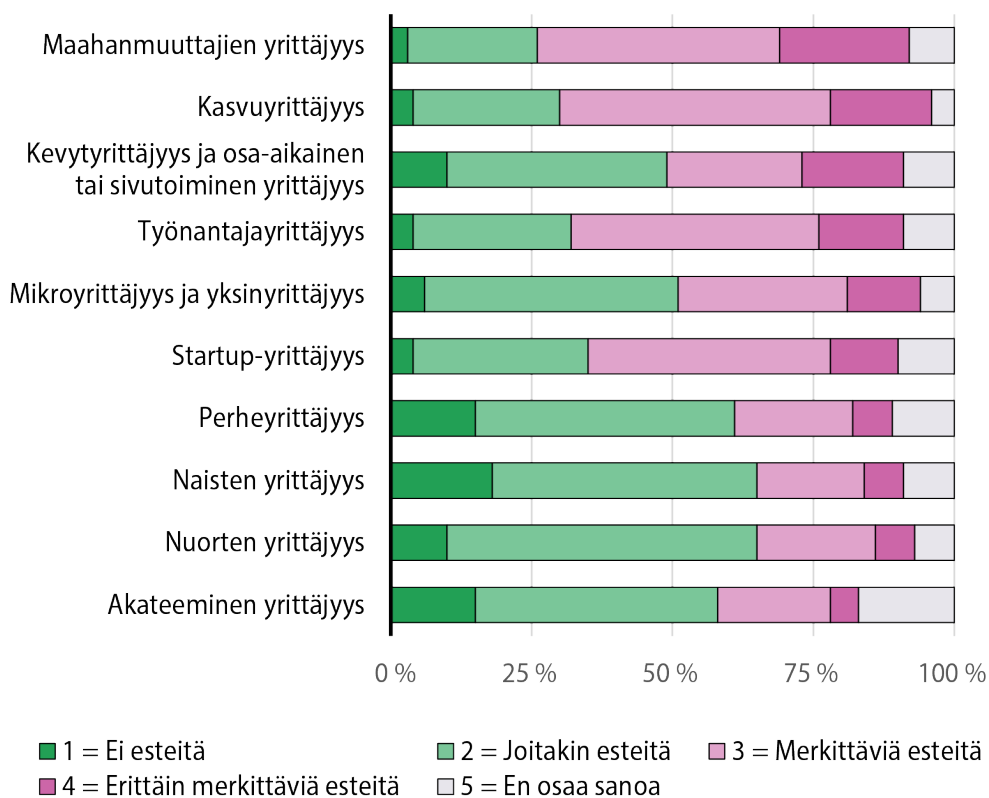
Seuraavassa on esitetty selvitystyössä toteutetun asiantuntijakyselyn kysymyskohtaiset tulokset graafeina.

Kuvio 9. Kyselyvastaajien taustaorganisaatio.

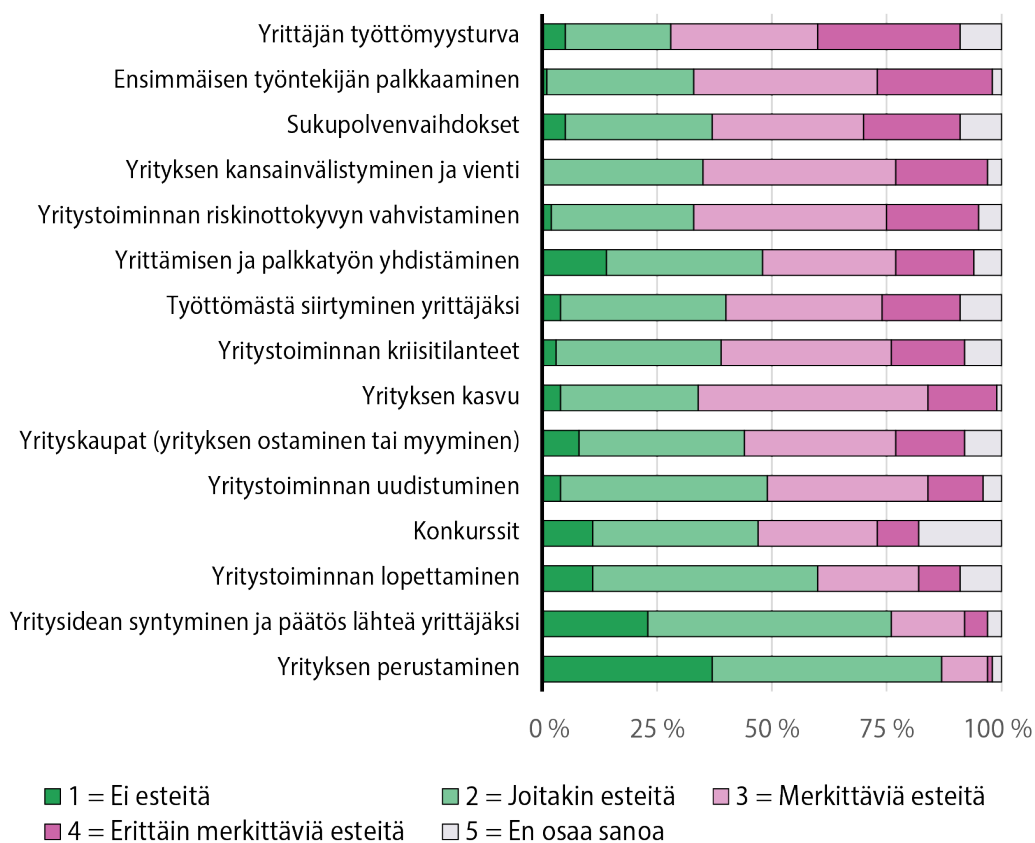
N=170. Kysymys: Mitä toimijatahoa edustatte?

Kuvio 10. Yrittäjyden esteitä tai pullonkauloja kohderyhmittäin.

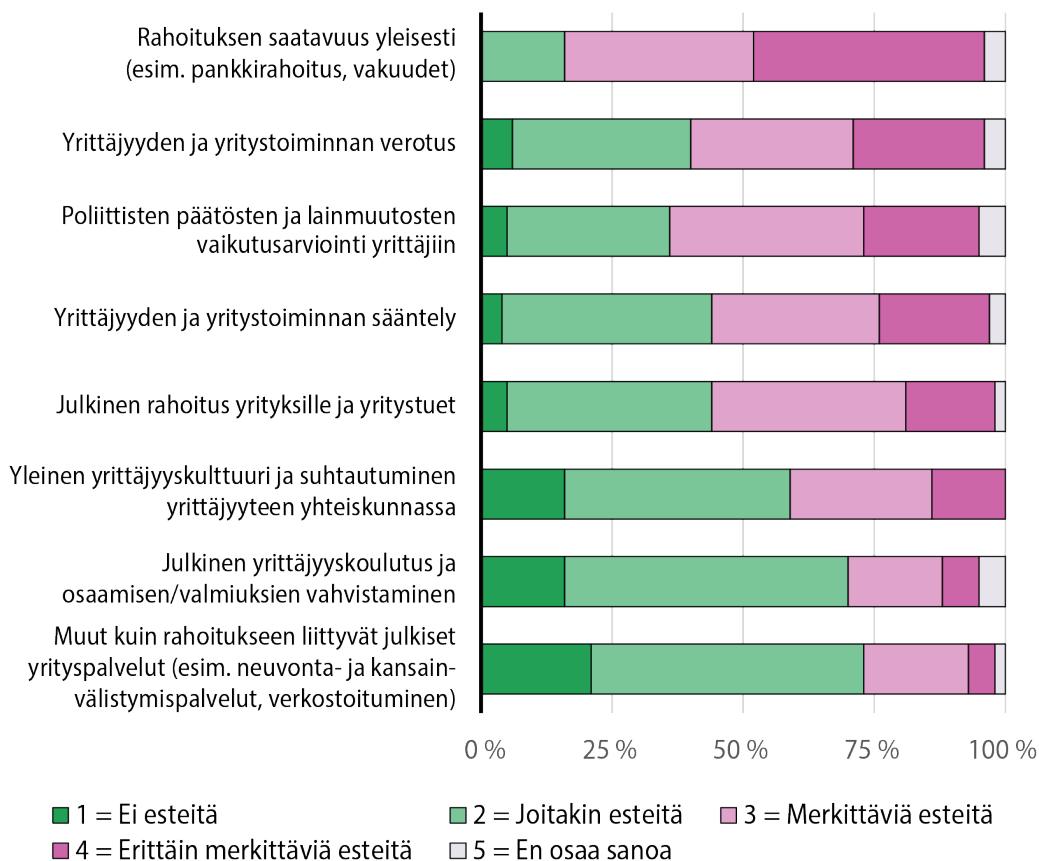
N=169. Kysymys: Missä määrin tunnistatte yrittäjyden esteitä tai pullonkauloja seuraavissa kohderyhmissä? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa).

Kuvio 11. Yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja yrittäjyyden eri vaiheissa/osa-alueissa.

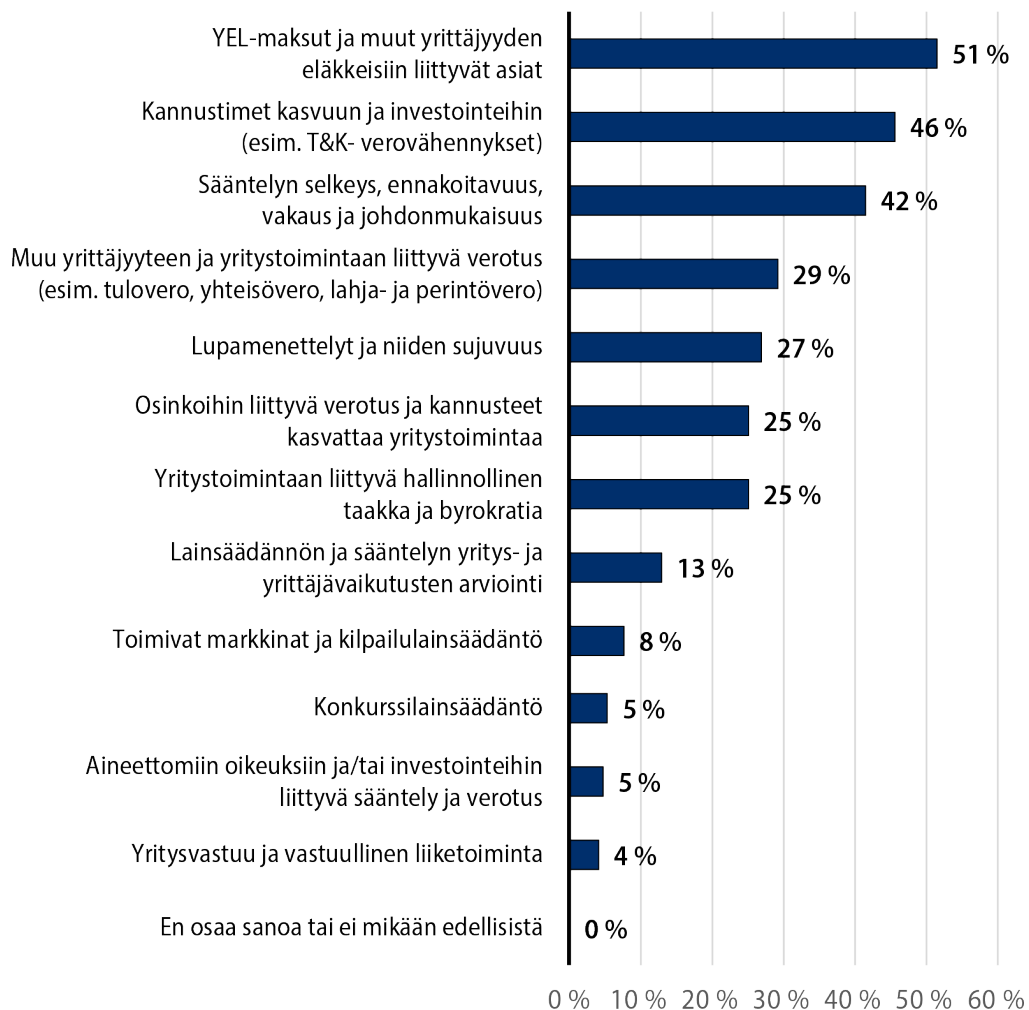
N= 170. Kysymys: Missä määrin tunnistatte yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja seuraavissa yrittäjyyden vaiheissa tai osa-alueissa? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa).

Kuvio 12. Yrittäjyyden esteitä tai pullonkauloja valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa.

N=170. Kysymys: Missä määrin tunnistatte esteitä tai pullonkauloja seuraavissa valtionhallinnon vastuulla olevissa yrittäjyyspolitiikan osa-alueissa? Arvioikaa asteikolla 1-4, missä 1 = ei esteitä, 2 = joitakin esteitä, 3 = merkittäviä esteitä, 4 = erittäin merkittäviä esteitä (5= en osaa sanoa).

Kuvio 13. Verotukseen ja sääntelyyn liittyvät toimintamallit, joihin Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

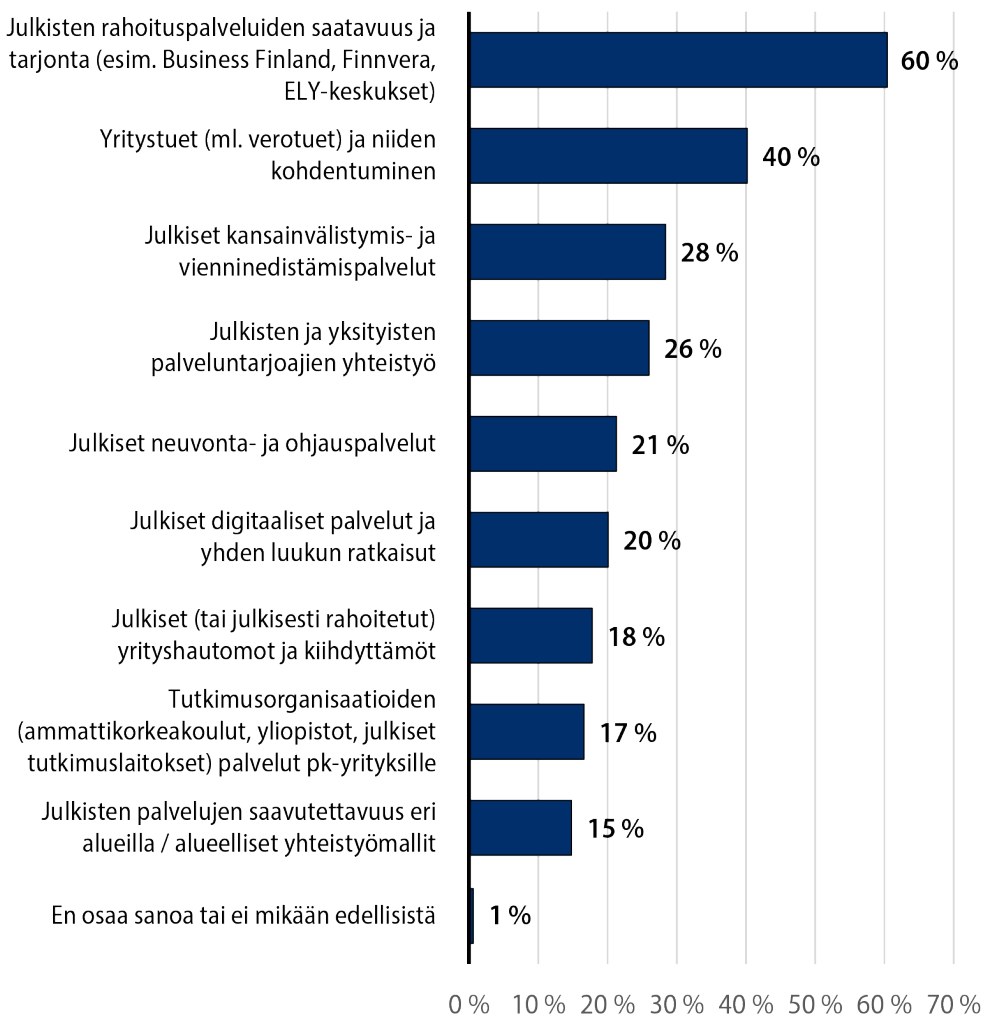
N= 171. Kysymys: Tulisiko mielestänne joihinkin seuraavista verotukseen ja sääntelyyn liittyviin toimintamalleihin kiinnittää Suomessa erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi? Valitkaa 1-3 tärkeintä osa-aluetta.

Kuvio 14. Rahoituksen saatavuuteen liittyvät toimintamallit, joihin Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

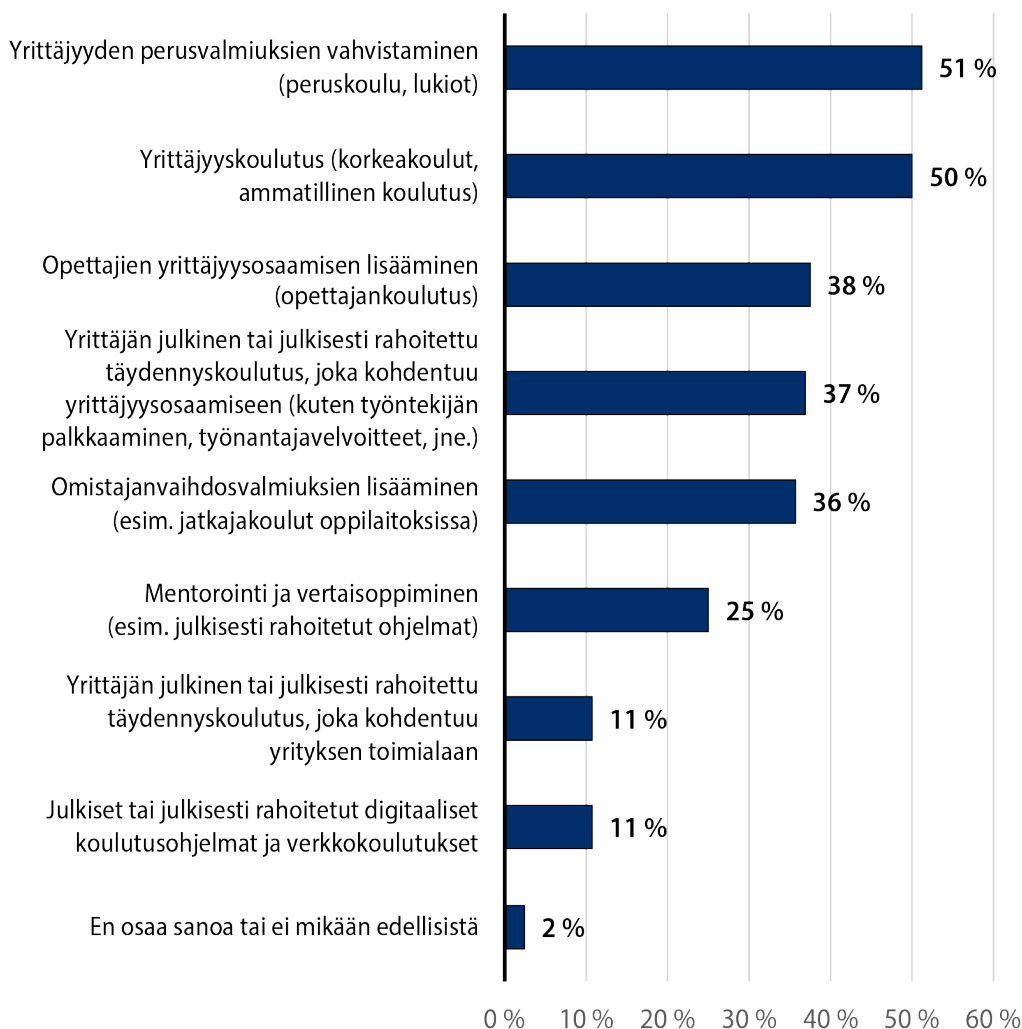
N= 170. Kysymys: Tulisiko mielestänne joihinkin seuraavista rahoituksen saatavuuteen liittyviin toimintamalleihin kiinnittää Suomessa erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi? Valitkaa 1-3 tärkeintä osa-aluetta.

Kuvio 15. Yrityspalveluihin ja yritystukiin liittyvät toimintamallit, joihin Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

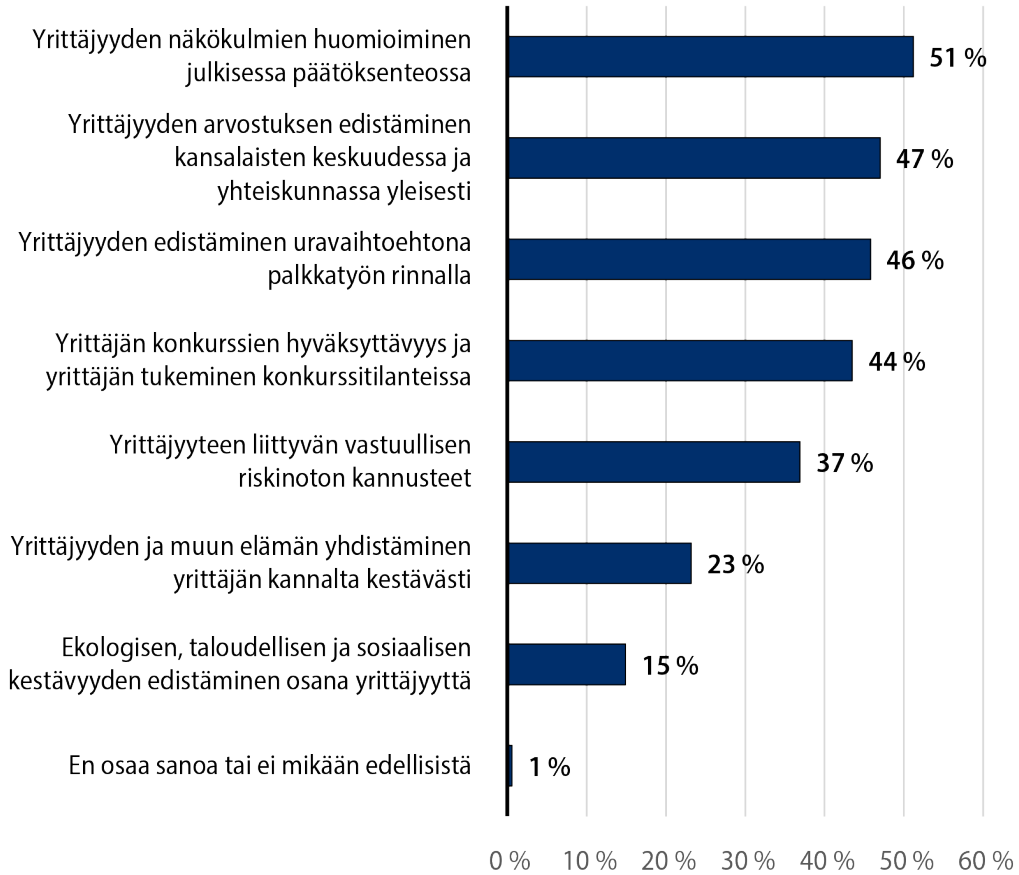
N= 169. Kysymys: Tulisiko mielestänne joihinkin seuraavista yrityspalveluihin ja yritystukiin liittyviin toimintamalleihin kiinnittää Suomessa erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi? Valitkaa 1-3 tärkeintä osa-aluetta.

Kuvio 16. Yrittäjyyskoulutukseen ja osaamiseen liittyvät toimintamallit, joihin Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

N=168. Kysymys: Tulisiko mielestänne joihinkin seuraavista yrittäjyyskoulutukseen ja osaamiseen liittyviin toimintamalleihin kiinnittää Suomessa erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi? Valitkaa 1-3 tärkeintä osa-aluetta.

Kuvio 17. Yrittäjyyskulttuuriin liittyvät toimintamallit, joihin Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi.

N=168. Kysymys: Tulisiko mielestänne joihinkin seuraavista yrittäjyyskulttuuriin liittyviin toimintamalleihin kiinnittää Suomessa erityistä huomiota yrittäjyyden edistämiseksi? Valitkaa 1-3 tärkeintä osa-aluetta.

Liite 2. Tunnistetut yrittäjyyttä edistävät toimintamallit verrokkimaissa

Selvitystyön laajempi tarkastelu kattoi 43 toimintamallia, jotka edustavat verrokkimaita ja selvityksen viitekehysten osa-alueita seuraavasti:

A. VEROTUS JA SÄÄNTELY

- A1. Yrittäjätili. Viro.
- A2. E-Estonia. Viro.
- A3. Accelerate Estonia (aE! Säätelyn hiekkalaatikko). Viro.
- A4. Viron yritysveromalli. Viro.
- A5. Danish Business Regulation Forum. Tanska.
- A6. Yrittäjyysohjelman verotusta ja sääntelyä koskevat toimenpiteet. Tanska.
- A7. Yrittäjyyden verovähennykset. Alankomaat.
- A8. Second Chance -konkurssilainsäädäntö. Alankomaat, Tanska, Viro.
- A9. Ruotsin yritysverotuksen uudistukset. Ruotsi.
- A10. Aineettomien oikeuksien verokannustimet. Alankomaat.
- A11. Itsensä työllistäjän vapaaehtoinen vakuutus ja sosiaaliturvamalli. Alankomaat.
- A12. Flexicurity-työmarkkinamalli. Tanska.
- A13. Työntekijöiden osuuskunta (Companion) omistajanvaihdoksen vaihtoehtona. Ruotsi.
- A14. Hallinnollisen taakan keventämishjelma (Förenkla för företagen). Ruotsi.

B. RAHOITUKSEN SAATAVUUS

- B1. EIFO:n Startup-laina ja muut rahoitusinstrumentit. Tanska.
- B2. Saminvest -rahoitusohjelmat. Ruotsi.
- B3. Mikrofonden ja Almin mikrolainat yrityksille. Ruotsi.
- B4. RVO:n innovaatiolainat. Alankomaat.
- B5. InvestNL:n ohjelmat ja rahoitus. Alankomaat.
- B6. Qredits mikroluotot. Alankomaat.
- B7. Säätiöiden sijoitukset kasvuyhtiöihin. Tanska, Ruotsi.

C. YRITYSPALVELUT JA -TUET

- C1. Kansallinen inkubaattoriohjelma (NIP). Ruotsi.
- C2. Innovation Fund Denmarkin (IFD) yrittäjyyttä tukevat palvelut. Tanska.
- C3. Yhden luukun palveluportaali yrityksille. Tanska.
- C4. Yrityspalvelupisteiden verkosto (Erhvervshusene). Tanska.
- C5. EIS:n yrittäjyyttä ja startup-yrityksiä tukevat palvelut. Viro.
- C6. Kauppakamarin (KVK) aloittavien yritysten neuvonta. Alankomaat.
- C7. Tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen (Växa-stöd). Ruotsi.
- C8. Business Swedenin palvelut. Ruotsi.
- C9. Startup Liaison Officers (SLO). Alankomaat.
- C10. Vaikeuksissa olevien yritysten tukemisen malli. Alankomaat, Tanska.
- C11. Luovien alojen rahoitus ja palvelut. Tanska.

D. YRITTÄJYYSKOULUTUS JA OSAAMINEN

- D1. IdeaBoosterLab yrittäjyyskoulutus. Alankomaat.
- D2. Startup -viisumi, Alankomaat, Viro, Tanska, Ruotsi.
- D3. Startup yritysten osakeoptio- ja expat-veromalli. Tanska.
- D4. Yrittäjyysäätiö (Fonden for Entreprenørskab, FFE), Tanska.
- D5. Entrepreneurship and career education programme Edu ja Tegu. Viro.
- D6. Ung Företagsamhet (UF) -yrittäjyyskasvatuksen toimintamalli. Ruotsi.

E. YRITTÄJYYSKULTTUURI

- E1. TechLeap (ent. StartupDelta). Alankomaat.
- E2. Sweden Startup Nation (SSN). Ruotsi.
- E3. Startup Estonia (yrittäjyyskulttuuri-näkökulma). Viro.
- E4. Naisyrittäjyyden edistämishjelma. Ruotsi.
- E5. Maahanmuuttajien yrittäjyyden edistämisen ohjelmat. Ruotsi.

Lähteet

Aaltonen (2015) SWiPE-tutkimushanke, Yrittäjyysneuvonnalla monimuotoisuutta yrityskenttään – suosituksia maahanmuuttajien yrittäjyyden tukemiseen. Policy Brief. Turun yliopisto. https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/18_05_yrittajyysneuvonnalla_monimuotoisuutta_yrityskenttaan.pdf

Aaltonen, S., Heinonen, J., Valtonen, E. (2015) Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. 23/2015. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/fb5ebdd1-dd59-4673-9c14-3041961f9a39/content>

Accelerate Estonia. <https://accelerate.ee/>

Accelerate Estonia. Digital real-time logistics ecosystem. <https://accelerate.ee/projects/logistics-ecosystem/>

Accelerate Estonia. Unlocking personalized medicine with genetic data. <https://accelerate.ee/projects/genetic-data/>

Aftale om Iværksætterpakken, Juni 2024. <https://www.em.dk/Media/638545672959367585/Ivaerksaetterpakken-210624.pdf>

Almi. Microloan – when you're ready for the next step. <https://www.almi.se/en/loan/microloan/>

Almi (2024) Års- och hållbarhetsredovisning. <https://www.almi.se/om-almi/finansuell-information/>

Alstadsæter, A., Barrios, S., Nicodeme, G., Skonieczna, A., Vezzani, A. (2015) Patent Boxes Design, Patents Location and Local R&D, IPTS Working Papers on Corporate R&D and Innovation – No 6/2015, Joint Research Centre.

Belastingdienst. Innovatiebox. <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/innovatiebox/innovatiebox>

Belastingdienst. Tarieven voor de vennootschapsbelasting. https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/tarieven_vennootschapsbelasting

Business Sweden (2024) Annual Report. <https://www.business-sweden.com/49e443/contentassets/f202f41e57694be194964e5ade927492/annual-report-and-sustainability-report-2024.pdf>

Council of Europe Development Bank (2020) Microfinance as a Tool to Support Europe's Missing Entrepreneurs.

Danish Business Authority. Business Forum for Better Regulation: danishbusinessauthority.dk/business-forum-better-regulation

Dialogic (2021) Startup Liaison Officers: een brug naar succes? <https://dialogic.nl/wp-content/uploads/2021/11/Dialogic-StartupLiaisonOfficers-een-brugnaarsucces-1.pdf>

Du Rietz, G., Henrekson, M., Waldenström, D. (2012) Swedish Inheritance and Gift Taxation (1885–2004). IFN Working Paper No. 936, 2012. <https://ifn-storprodsc01.blob.core.windows.net/wfiles/wp/wp936.pdf>

Edu ja Tegu. <https://ettevotlusope.edu.ee>

Edu ja Tegu. Entrepreneurship and career education programme developed teachers and young people's competencies. <https://ettevotlusope.edu.ee/eng-rus/>

Einiö, Feng, Jaravel (2023) Social Push and the Direction of Innovation. VATT. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/188220/vatt-working-papers-160-social-push-and-the-direction-of-innovation.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Elinvoimakeskus. Lammi K., Männistö, T. (2025) Hukkaammeko merkittävän kasvupotentiaalin? <https://www.ely-keskus.fi/-/havaintoja-kansainvalisen-osaajan-yrittajyysspoluilla>

Erhvervslivets EU- og Regelforum. <https://regelforum.dk/om-forummet>

Erhvervsministeriet. Kommissorium for Erhvervslivets EU- og Regelforum. 23. juni 2023. <https://www.em.dk/Media/638314214793451942/kommissorium-eu-og-regelforum.pdf>

Erhvervslivets EU- og Regelforum. Terms of reference for the Danish Business Regulation Forum. <https://regelforum.dk/english>

EstBAN. Accelerate Estonia joins EstBAN as a partner to support startup innovation and regulatory reform. <https://estban.ee/news/accelerate-estonia-joins-estban-as-a-partner-to-support-startup-innovation-and-regulatory-reform/>

Estonian Tax and Customs Board. <https://www.emta.ee/en>

Estonian Tax and Customs Board. Entrepreneur account. <https://emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/taxable-income/entrepreneur-account>

Estonian Tax and Customs Board. Estate. <https://www.emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/other-taxes/estate>

Estonian Tax and Customs Board. Income tax and basic exemption. <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/income-tax-and-basic-exemption>

Etla (2026) Suomessa toimivien yritysten rahoituksen saatavuus hiljattain heikentynyt: Varsinkin tulevan kasvun kannalta keskeisimmät yritykset vaikeuksissa. ETLA Muistio - ETLA Brief 176.

European Commission. InvestEU: EIF and Almi sign agreement to guarantee €211 million in new loans for small companies in Sweden. 22.2.2023. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1123

European Commission. InvestEU: EIF and Qredits sign agreement to unlock €100 million for Dutch micro-entrepreneurs. 16.3.2023. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2730

European Commission (2019) Microcredit Regulation in the European Union: Policy Mapping.

European Commission (2020) Microfinance and Social Enterprise Finance – Implementation Report.

European Commission (2020) Microfinance in the European Union: Market Analysis and Delivery Options 2021–2027.

European Microfinance Network & Microfinance Centre (2024) Microfinance in Europe: Survey Report 2024.

EY (2024) Denmark introduces new rules on taxation of dividends paid to resident and nonresident companies. Global Tax News, Ernst & Young, 20.12.2024. <https://globaltaxnews.ey.com/news/2024-2356-denmark-introduces-new-rules-on-taxation-of-dividends-paid-to-resident-and-nonresident-companies>

Federal Public Service Finance (2024) Tax Incentives for Research & Development & Innovation. https://finance.belgium.be/sites/default/files/Brochure%20RD_Tax%20incentives_2024_ENG_A5_MRitondo.pdf

FINORA BANK UAB. Finora Bank Partners with EIS to Boost SME Financing in Estonia: Easier Access to Loans with Less Collateral. 23.4.2025. <https://finorabank.eu/news/finora-bank-partners-with-eis-to-boost-sme-financing-in-estonia-easier-access-to-loans-with-less-collateral/>

Fonden for Entreprenørskab. <https://ffefonden.dk>

Government of the Netherlands. Corporate income tax. <https://www.government.nl/topics/taxation-and-businesses/corporation-tax>

Hallarås Öhrström, J. (2014) Problematiken på 3:12-området. Karlstad Business School. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2%3A840331/FULLTEXT01.pdf>

Haridus- ja Teadusministeerium. Ettevõtlus- ja karjääriõpe. <https://www.hm.ee/ettevotlus-ja-karjaariope>

Henrekson, M., Du Rietz, G. (2014) The Rise and Fall of Swedish Wealth Taxation. Nordic Tax Journal 2014:1. <https://www.ifn.se/media/gxkfuzpz/reprint2014-24.pdf>

Kejsler-Smit et al. (2022) Evaluatie Qredits – Eindrapport. <https://www.seo.nl/publicaties/evaluatie-qredits/>

Kerste et al. (2016) Evaluatie microfinanciering. https://www.eerstekamer.nl/overig/20160707/evaluatie_microfinanciering/document

Kredex. Laenuportfelli käedamise leping. <https://kredex.ee/sites/default/files/2024-05/Lisa%201%20EIS%20laenuportfelli%20k%C3%A4endamise%20leping.pdf>

Kotoutuminen.fi. 12.1. Työllisyyspolitiikan kehittäminen maahanmuuttajien ja työnantajien tarpeisiin. <https://kotoutuminen.fi/tyollisyyspolitiikan-kehittaminen>

Kuntaliitto. Maahanmuutto, kansainvälinen rekrytointi ja kotoutuminen. <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/elinvoima/maahanmuutto-ja-moni-kulttuurisuus>

LVH Pank. Everything your business needs. Open an account. <https://www.lhv.ee/en/business-client>

LVH Pank. The simplest way to get started in business. Open an entrepreneur account. <https://www.lhv.ee/en/entrepreneur-account>

Maahanmuuttajien merkitys yritys- ja elinkeinotoiminnassa. PTT. 2025.

Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus (MsÜS). <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072024019>

Maksu- ja Tolliamet. Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonda sisenemine. <https://maasikas.emta.ee/>

Mikrofonden Sverige (2020) Handboken för förtroendevalda och medarbetare. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2020/10/Mikrofond-handbok2020.pdf>

Mikrofonden Sverige (2024) Årsberättelse & effectrapport 2024. <https://mikrofonden.se/wp-content/uploads/2025/05/Mikrofonden-Effektberattelse-2024.pdf>

Ministry of Economic Affairs and Communications. <https://www.mkm.ee/en>

Ministry of Foreign Affairs. The Trade Council. Joint Trade Promotions. <https://thetradecouncil.dk/en/services/export/export-promotion>

Ministry of Foreign Affairs for Denmark (2025). Action plan for active and effective economic diplomacy. <https://thetradecouncil.dk/en/about-us/strategy>

Mengden, A. (2025) Patent Box Regimes in Europe. Tax Foundation Europe, 15.7.2025. <https://taxfoundation.org/data/all/eu/patent-box-regimes-europe/>

Mohnen, P., Vankan, A., Verspagen, B. (2017) Evaluating the Innovation Box tax policy instrument in the Netherlands 2007-2013, Oxford Review of Economic Policy, 2017.

Munch, J. (2018). Effekter af eksportfremme for danske virksomheder, 2002–2015. <https://thetradecouncil.dk/-/media/websites/trade-council/nyheder/effekter-af-eksportfremme-juni-2018.ashx>

Munch, J. R., & Schaur, G. (2018) The Effect of Export Promotion on Firm-Level Performance. American Economic Journal: Economic Policy. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/pol.20150410>

Naisyrittäyjsy: nykytilanne ja toimenpide-ehdotuksia. Kauppa- ja teollisuusministeriö. Julkaisunumero: 11/2005.

Netherland's Enterprise Agency RVO. <https://english.rvo.nl/>

Netherland's Enterprise Agency. WBSO Statement. <https://english.rvo.nl/en/subsidies-financing/wbso/after-your-application/statement>

Netherlands Enterprise Agency. Corporate Financing Guarantee – GO.

<https://english.rvo.nl/subsidies-financing/go>

Netherlands Enterprise Agency. Credit guarantee for SMEs – BMKB.

<https://english.rvo.nl/subsidies-financing/bmkb>

New collaboration model makes entrepreneurial dreams come true. DTU

News. 23.1.2023. <https://www.dtu.dk/english/newsarchive/2023/01/new-collaboration-model-makes-entrepreneurial-dreams-come-true>

OECD. Better Regulation Practices across the European Union 2025. Den-

mark. https://www.oecd.org/en/publications/better-regulation-practices-across-the-european-union-2025_6f007516-en/full-report/denmark_4f12bd52.html

OECD (2025) Bridging the Finance Gap for Women Entrepreneurs – Finland: Policy Insights on Financing Innovative Women Entrepreneurs.

https://www.oecd.org/en/publications/bridging-the-finance-gap-for-women-entrepreneurs_75b52972-en/full-report/finland-policy-insights-on-financing-innovative-women-entrepreneurs_93049cb3.html

OECD (2025) Bridging the Finance Gap for Women Entrepreneurs. Insights from Academic and Policy Research.

https://www.oecd.org/en/publications/bridging-the-finance-gap-for-women-entrepreneurs_75b52972-en/full-report/finland-policy-insights-on-financing-innovative-women-entrepreneurs_93049cb3.html

OECD (2023) Cost and uptake of income-based tax incentives for R&D and innovation. OECD Science, Technology and Industry Working Papers.

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/cost-and-uptake-of-income-based-tax-incentives-for-r-d-and-innovation_6c351b9a/4f531faf-en.pdf

OECD. Danish Foundation for Entrepreneurship. STIP Compass – Policy Initiatives.

<https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/policy-initiatives/2023/data/policyInitiatives/5089>

OECD (2020) Microfinance and Social Enterprises.

OECD. OECD Regulatory Policy Outlook 2025: Denmark chapter.
https://www.oecd.org/en/publications/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_56b60e39-en/full-report/denmark_4b9b00e8.html

OECD (2025) Revised BEPS Action 5 Transparency Framework on Tax Rulings. https://www.oecd.org/en/publications/revised-beps-action-5-transparency-framework-on-tax-rulings_1ab24e78-en.html

OECD. Tax Incentive Database 3_2025.

Open Entrepreneurship. About OE. <https://open-entrepreneurship.com/about-oe/>

Open Entrepreneurship Internal Evaluation 2023. Open Entrepreneurship. <https://open-entrepreneurship.com/wp-content/uploads/2023/12/Open-Entrepreneurship-Internal-Evaluation-2023.pdf>

Partei M. (2023) 2023. aasta seire koondaruanne 31.12.23 seisuga. <https://ettevotlusope.edu.ee/wp-content/uploads/2023/12/2023-III-period.pdf>

Partei M. (2023) Ettevõtlus- ja karjääriõppe programm Edu ja Tegu 2016–2023. <https://ettevotlusope.edu.ee/wp-content/uploads/2023/12/2016–2023.pdf>

Partei M., Ariva L. (2022) Developing Career and Entrepreneurship Education in Estonia. <https://dspace.ut.ee/items/1e2548b0-b32d-4cb8-9217-95c6c0f6d06e>

Qredits (2019) A Data-Driven High-Touch Approach to European Micro-finance. A Ten-Year Perspective. <https://cdn.qredits.nl/shared/files/documents/qredits-a-data-driven-high-touch-approach-to-european-micro-finance.pdf>

Regeringskansliet. Slopad arvsskatt och gåvoskatt. 27.10.2004. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2004/10/prop.-20040525/>

Regeringskansliet (2007) Slopad förmögenhetsskatt m.m. 24.10.2007.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2007/10/prop.-20070826/>

Retsinformation. BEK nr 1399 af 04/12/2024. <https://www.retsinformation.dk/eli/fta/2024/1399>

Rigsrevisionen (2004) Beretning til Statsrevisorerne om Danmarks Eksportråd (Beretning nr. 8/03, marts 2004). <https://www.rigsrevisionen.dk/revisionssager-arkiv/2004/mar/beretning-om-danmarks-eksportraad>

Riksrevisionen (2023) Business Sweden – governance of the Swedish Trade and Invest Council (RiR 2023:27). https://www.riksrevisionen.se/download/18.3ad2ec4c19329a0a7e563ba/1731923114422/RiR_2023_27_summary.pdf

Riksrevisionen (2023) Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden (Skr. 2023/24:127). <https://www.regeringen.se/contentassets/ce92b798f3e14b06b556ca8eedfcf6ea/riksrevisionens-rapport-om-styrningen-av-business-sweden-skr.-202324127>

Riigi Teataja. Ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seadus (lühend - ELMS). <https://www.riigiteataja.ee/akt/ELMS>

Riigi Teataja. Income Tax Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/504092025004/consolide>

Riigi Teataja. Simplified Business Income Taxation Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/530122024010/consolide>

SEB. Investment loan. <https://www.seb.ee/en/business/financing/investment-financing/investment-loan>

Skatteforvaltningen (2021) Boafgiftsloven - afgiftssats – adoptivbarnebarn. <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=142446>

Skatteforvaltningen. Establishment saving account and start-up account. <https://skat.dk/en-us/businesses/own-business/establishment-saving-account-and-start-up-account>

Skatteutskottets betänkande (2004) Slopad arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2004/05:25). Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU18. <https://data.riksdagen.se/fil/FD29B2CF-078A-4CFC-A414-9328E789A88A>

Skatteverket. Aktiebolag. <https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/aktiebolag.4.5c13cb6b1198121ee8580002546.html>

Skatteverket. Rules on Growth Support ("växa-stöd"). <https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/englishengelska/businessesandemployers/startingandrunningaswedishbusiness/declaringtaxesbusinesses/filingapayereturn/growthsupport/rulesongrowthsupportvaxastod.4.1df9c71e181083ce6f62b99.html>

Skatteverket. Växa-stöd. <https://www.skatteverket.se/foretag/arbetsgivare/arbetsgivaravgifterochskatteavdrag/vaxastod.4.4a54dc8b19aa6175a151ef6.html>

Suomen Yrittäjät. Maahan muuttaneiden yrittäjien verkosto. <https://www.yrittajat.fi/jasenyys/verkostot/maahanmuuttaneiden-yrittajien-verkosto/>

Suomen Yrittäjät. Maahanmuuttajien yrittäjyys kasvanut merkittävästi – palkansaajista yhä suurempi osa maahanmuuttajia. 29.1.2025. <https://www.yrittajat.fi/ajankohtaista/tiedotteet/maahanmuuttajien-yrittajyys-kasvanut-merkittavasti-palkansaajista-yha-suurempi-osa-maahanmuuttajia/>

TechEU. Estonia offers a lifeline to UK startups stifled by regulatory hurdles. <https://tech.eu/2024/03/08/estonia-offers-a-lifeline-for-uk-startups-stifled-by-regulatory-hurdles/>

Tilastokeskus. Joka kymmenes työllinen ulkomaista syntyperää vuonna 2024. 27.5.2025. <https://stat.fi/fi/julkaisu/cm6uhzyb4edzf07uqd79p16ku>

Tillväxtanalys (2018) Främja kvinnors företagande – gjorde programmet någon nytta? https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f1f5/1586366194172/Rapport%202018_05_Fr%C3%A4mja_kvinnors_f%C3%B6retagande.pdf

Tillväxtverket (2020) Främja nyanländas företagande. Utvärdering av projekten – slutrapport. <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/publikationer/arkiveradepublikationer/publikationer2020/framjanyanlandasforetagande.1378.html>

Tillväxtverket (2022) Främja utrikes födda kvinnors företagande. <https://tillvaxtverket.se/download/18.2a2ae249185be5f310f24500/1674741173137/Slutrapport%20Fr%C3%A4mja%20utrikes%20f%C3%B6dda%20kvinnors%20f%C3%B6retagande.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Kasvuyrittäjyyden ohjelmalle jatkoaskeleet. 11.4.2025. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kasvuyrittajyyden-ohjelmalle-jatkoaskeleet>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Selvitys työperäisen maahanmuuton malleista käynnistyy. 27.10.2025. <https://tem.fi/-/selvitys-tyoperaisen-maahanmuuton-malleista-kaynnistyy>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Valtioneuvoston yrittäjyyden edistämisen työryhmä. <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM071:00/2025>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrittäjyyden neuvottelukunta. <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM057:00/2022>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrittäjyyden politiikkaohjelma/Naisyrittäjyyden edistämistä käsittelevä työryhmä. <https://tem.fi/hanke?tunnus=KTM029:00/2004>

VATT (2025). Selvitys perintöveroista ja siirtymisestä perintöverosta luovutusvoittoveroon. VATT Muistiot.

Valtioneuvosto. Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä TEM/2024/109. 5.9.2024. <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=1999>

Valtiovarainministeriö. Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta 2024–2027 hyväksytty. 6.2.2025. https://vm.fi/-/1271139/valtioneuvoston-periaatepaatos-hallituksen-tasa-arvo-ohjelmasta-2024-2027-hyak-sytty?languageId=fi_FI

Verohallinnon selvitys yrittäjätilin soveltuvuudesta Suomeen (2023).

Västra Götalandsregionen (2025) Utvärdering av Mikrofonden Väst. <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/rs7897-268913469-877/native/Utv%C3%A4rdering%20Mikrofonden%20V%C3%A4st.pdf>

Ydstedt, A., Wollstad, A. (2015) Ten years without the Swedish inheritance tax. Mourned by no one – missed by few. The Confederation of Swedish Enterprise. https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/mdz5yf_inheritance-taxpdf_1104365.html/BINARY/Inheritance%20tax.pdf

Verkkajulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-881-3

Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi